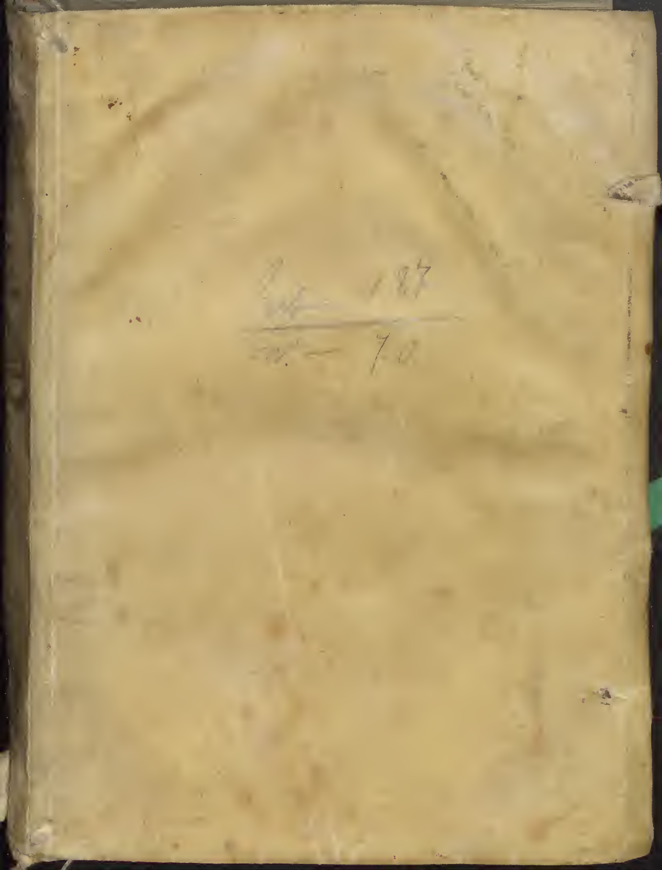
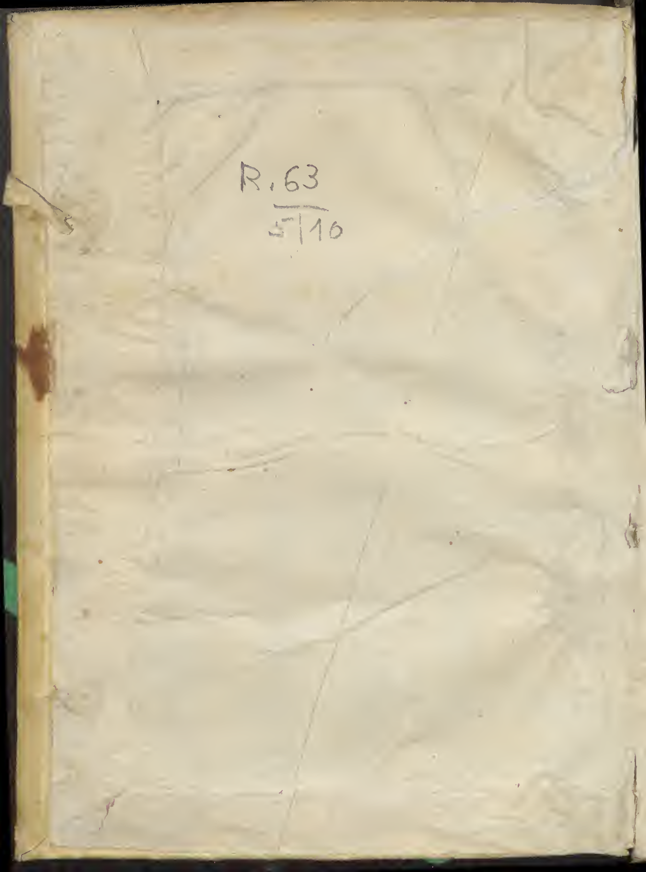

R.63
5|10

MANVALE ADMINISTRATIONIS SACRAMENTORVM LIBER,

secundùm morem Salmanticensem post omnes æditiones nuper formulis excusus, & disquisitiori cura castigatus. Addito multarum rerum auctario non pœnitendo.

Del Carmen Calzado de Sevilla

SALMANTICÆ,
Excudebat Ioannes à Canoua.
M. D. LXIX.

POr commission del muy magnifico señor Licenciado Francisco de çuñiga prouisor de Salamanca, vimos y examinamos los que firmamos esta cedula, el Manual Salmantino para tornarse a imprimir, y emendamosle en algunos lugares que tenia necessidad y corregimosle, y assi nos parescio que le deuiamos de aprouar siendo assi emendado y corregido como va rubricado de nuestras rubricas, y imprimiendose juntamente con el al fin, o al principio del libro las annotaciones que hizimos sobre el para aduertir a los sacerdotes en algunas cosas que son necessarias para tenerse cuenta con ellas. Fecha en Salamanca a.10. de Setiembre de.1567.

El Maestro Francisco Sancho.

El Licenciado Muñiz.

NOs el Licenciado Francisco de çuñiga prouisor official y vicario general en lo spiritual y temporal en la ciudad y obispado de Salamanca, por el Illustrissimo y Reuerendissimo señor Don Pero Gonçalez de Mendoça obispo de Salamanca &c. Por la presente damos licẽcia a vos Iuan de Canoua impressor vezino de Salamanca, para que podais imprimir e imprimays el Manual deste obispado de la manera y segun que de nueuo esta corregido y emendado, de los señores Maestro Francisco Sãcho y Licenciado Muñiz Canonigos de Salamanca sin que incurrais en pena alguna, attento que esta visto y examinado. Dada en Salamanca a quinze dias del mes de Setiembre de mil y quinientos y sesenta y siete años.

El Licenciado Francisco de çuñiga.

Por mandado del señor Prouisor.

Antonio Perez Notario.

¶ Tabula declarans ea que continentur in hoc Manuali.

¶ Explicit Tabula.

¶ El Licenciado Christoual Muñiz Canonigo magistral en la sancta yglesia de Salamanca. A los beneficiados del obispado.

Como quiera que el sacerdote ministro de los sacramentos que a el pertenecẽ de ser administrados sea obligado a saber la doctrina sacramental sufficiẽtemẽte, en este libro Manual no auia necessidad de ponerse mas de aquello que a la practica y vso de los sacramentos, segun la costnmbre de este obispado toca, porque la sciencia que deue de tener el ministro, de otros libros la deue de procurar, despues de auerla oydo de sabios preceptores. Este manual Salamãtino, con ser muy abundante y copioso tenia este defecto, que no siendo obligado a mas de ser en la practica Manual, era tã bien en la sciencia doctrinal, y siendo encomẽdado para que se reuiesse y corrigiesse al muy magnifico y muy Reuerendo señor Maestro Frãcisco Sancho, Canonigo en la dicha yglesia y a mi, parecio nos en algũas partes quitar lo superfluo, y en otras añadir algunas cosas necessarias que faltauan, y en otras corregir lo que parescio ser digno de correction, y por satisfazer a los que por el Manual viejo hasta aqui se han regido en el ministerio de los sacramentos, y dalles razon de la mudança que hallaran en este que agora nueuamente se imprime por mandado del Illustrissimo señor don Pero Gonçalez de Mendoça obispo de Salamanca, nos parescio hazer esta breue censura en este libro.

¶ Lo primero, el Manual antiguo remitia en muchas cosas a los sacerdotes a las constituciones del obispado Synodales, despues de las quales ha auido Synodo que a muchas reuoca y muda: pero porque el Concilio Tridentino en muchas cosas agora nueuamente en la administracion de los sacramentos, no solo corrige a las constituciones Synodales pero al derecho comun, pusimos en sus lugares lo decretado por el dicho Concilio, que es lo que se deue guardar por ser derecho mas nueuo.

Prologo.

Item la confession general en romance que se manda hazer al enfermo y al sano quando recibe el sacramento, pusimos la segun la confession general de que vsamos en latin los sacerdotes, donde los peccados por palabras generales se confiessan a causa, que confessarse en particular y en especie es solo para la confession sacramental reseruado, y assi esta costumbre que ay de vsar de la confession general segun estaua en vso en el Manual viejo, parece ser reprehendida por los doctores, como lo podra ver quien quisiere en Innocencio en el libro segundo de sacro altaris mysterio cap. xiij. y en Turre cremata. xxij. quest. ij. cap. cum humilitatis. y en el racional de los diuinos officios de Guillelmo Durando. lib. iiij. cap. vij.

Itẽ porque suele ser cosa molesta y pesada a los enfermos quando les dan el sacramento de la Eucharistia hazelles tantas preguntas en forma tan prolixa, parecionos poner lo necessario en forma breue.

Item cerca de la orden que se pone para bendezir los terminos es menester amonestar a los ecclesiasticos, que no son aquellas ceremonias tan necessarias, que las oraciones sin ellas no tendrian fuerça, pues es cierto, que siendo el lugar mas apto para la oracion la yglesia quando todas aquellas oraciones se dixessen en la yglesia sin salir a los campos, seriã de dios oydas y recebidas, y otorgaria lo que se le pide, segũ que viesse conuenir a sus sieruos. Esto se aduierte, porque algunas vezes seria cosa indeuota salir al campo con aspero tiempo. Y allende desto aquella ceremonia de dezir los quatro euangelios, y ciertas oraciones hazia las quatro partes del mundo, no tiene auctoridad alguna, ni es cosa importante, y assi la dexamos como impertinente por no yr contra la antigua costumbre, en la qual ay muchas cosas introduzidas de personas simples que son impertinentes, y para confirmacion de esto, pondremos aqui vna auctoridad de Juan Gerson, en la segunda par. titu. de erroribus circa artem magicam, que dize assi buelta en romance. Muchas cosas ay introduzidas entre los simples christianos so specie de piedad, q̃ seria mas sancto dexallas, que no vsarlas, empero toleranse

por no se poder quitar facilmente ni commodamente del todo, porque la fe de los simples (aunque en algunas cosas sepã menos) es regida y endereçada y salua se en la fe de los mayores, la qual presupponen en sus actos con la comun intenciõ alomenos rc. Alli quien quisiere vera esta doctrina mas largo, y por ella entendera que nos mouio a dexar en este Manual algunas cosas, que por estar en vso, y por la razon dicha las passamos, aunque entendimos fuera mejor quitallas del vso, y assi el prudente sacerdote conforme a esta doctrina se puede regir para dexar algunas cosas que parescen tocar algo en superticion, quando sin escandalizar a los simples lo pudiere hazer.

Quanto ala instruction que se da en este libro para la dicha conjuracion de tempestades, ha se de notar la doctrina que el maestro Ciruelo canonigo desta yglesia antecessor mio doctissimo varon escriuio en el libro contra las supersticiones, y es, que no todas las vezes que vienen nublados, antes las menos y muy raras vienen en ellos diablos, y las mas vezes irregularmente se hazen los tales nublados, y vienen por su curso natural, y por sus causas naturales y corporales que engendran aquellas nuues, y aguas, granizos, o piedras en el ayre de los vapores que suben de la tierra, y del mar, y rios, y los angeles ansi buenos como malos no tienen virtud natural para los engendrar y hazer. Y aunque despues de engendrados y hechos los nublados por sus causas naturales tengan los demonios poder de si para los poder mouer y lleuar de vna parte a otra por el ayre, empero esto no lo permitte Dios sino muy pocas vezes: porque quiere y tiene ordenado, que las cosas naturales hagan sus proprios mouimientos por manera regular y constituyda en la primera creacion del mundo, como muy bien lo enseña el glorioso sant Augustin. Y ansi los nublados por esta orden hazen comũmente su curso natural, passando por el ayre de vna tierra a otra, segũ q̃ los viẽtos se leuãtã, y los lleuã de aca para alla. Y ansi como cosa natural tracta desto y d̃ muchas otras cosas semejantes Aristoteles en los Meteoros. Y pues esto proce

de por este tal orden natural las mas vezes y comunmente, no deuen los prudentes ministros de dios pensar y creer que siempre en los nublados vengan diablos, y que siẽpre sea menester conjurar los, como quando estan en los hombres endemoniados, ansi como no es menester conjurar comunmente los aguaduchos que suelen hazer daño en la tierra quando crescen mucho por demasiadas lluuias, nieues, y viẽtos, ni tã poco a los diluuios y sequedades, porque todas estas cosas acontescen y vienen por su curso natural, y por sus causas naturales corporales regularmente, y no porque los demonios los traygan y vengan en ellas. Y dado que por nuestros peccados, o por otras causas a nosotros occultas y a dios muy ciertas, algunas vezes permitta nuestro señor dios que los diablos traygan nublados y tempestades a nuestras tierras, y esto podra ser, o por maleficio de algun nigromantico que haze cerco, o de otra manera inuoca los demonios para hazer mal y daño a algun pueblo, o algunos hombres, o podra ser algunas vezes que hagan esto los diablos por mãdado de dios ayrado contra algun pueblo, o gente, o principe, o otra persona, y por esso embia contra algun tal sus alguaziles del infierno para castigarle en los fructos de la tierra, o en otros bienes, o en su persona, porque le aura offendido en grandes peccados, especialmente contra el primer mandamiento que tocan a dios en su honrra. Y esto claramente lo dize Dauid psalmo.lxxvij. Misit iram indignationis sue, et iram tribulationis per angelos malos. Y desta manera embio dios contra Pharaon granizo y tempestades. Exodi.viij. Y tambien sobre Sodoma y Gomorrha permittio dios que los diablos echassen piedra y açufre. Genesis.xix. Y ansi mismo en otros casos semejantes. Y tambien es exemplo en Job, sobre cuyo ganado y familia el demonio, dandole licencia dios, traxo fuego y vientos. Job cap.j. adonde dize sancto Thomas. De necessidad se ha de dezir y confessar, que permittiendo lo dios, los demonios pueden hazer turbacion y reuolucion en el ayre, y mouer los vientos y granizos, y hazer que cayga fuego del cielo. Y este hecho y exemplo de Job muestra otra

tercera causa, por la qual dios permitte al demonio que haga estos y otros males corporales al hombre, que es por manifestar y augmentar su virtud e merecimiento, y exercitarle. Fuera destos tres casos y causas por las quales por permission de dios el demonio algunas vezes induze y trae nublados y tempestades en todas las otras, y comũmente los nublados y tempestades acontecen y vienen por su curso natural y por sus causas naturales, y corporales, delo qual es cierto indicio, por quanto los tales nublados y tempestades comunmente se engendran y se hazen en el verano y no en el inuierno, por no auer en el causas naturales para que se hagan, como las ay en el verano, y si los diablos siempre hiziessen y truxessen los nublados y tempestades, podrian lo hazer y harian lo en todo tiempo, ansi en inuierno como en verano, porq̃ en qualquier tiempo dessean y procuran hazer malas obras a los hombres.

Esto presupuesto y colligido de la buena philosophia, que es conforme a la doctrina de la religion christiana, y de la sancta yglesia, sigue se vna sentencia cierta y digna de notar para la practica y vso destos dichos conjuros de nuues y tempestades, la qual es esta. Pues que las mas vezes y comunmente los nublados e tempestades vienen y succeden por su curso natural y por sus causas naturales y corporales, y no por operacion ni induction de demonios, quando acontescieren y vinieren en algun lugar truenos, relãpagos, nublados, e tempestades, regularmente y comunmẽte no ay necessidad ni deuen los clerigos prudentes hazer conjuros contra estas tales cosas, porque los tales conjuros no son contra los demonios, pues que alli no los ay, como dicho es, y se presuppone, ni tampoco son contra los nublados e tempestades, porq̃ en si son creaturas buenas, y sin conocimiento alguno, y por tanto no pueden entender cosa alguna de las que se dizen en los conjuros, por lo qual hazer a estas tales cosas conjuros, ha se de tener por cosa vana, como se dixo arriba segun la doctrina de sancto Thomas, y por consiguiente por supersticiosa, o en alguna manera allegada a ella, y assi no se deuen de ha-

zer los tales conjuros regularmente y comunmente, quãdo ouiere, o parefciere auer nublados y tempeftades, y folamen te fe deuen de hazer, quando el bueno y fabio facerdote tuuie re baftante motiuo, e indicio para penfar y perfuadir fe q̃ vienen diablos en los tales nublados, y tempeftades por alguna de las tres maneras y caufas arriba dichas, y eftõces los cõjuros han de fer los buenos y approbados y fanctos, y affi fe puede vfar de los conjuros que eftan en el Manual en tal cafo, o de alguno dellos.

Lo que comunmente y regularmẽte han de hazer los que tienen cura de animas, y rigẽ las parrochias y pueblos en lo fpiritual en el tiempo de nublados y tempeftades para bien y prudentemente hazer fu officio, y chriftianamẽte, es efto, que en el dia y hora que ouieren y parefcieren nublados y tempeftades, procuren que fe hagan dos diligencias principales, y tales, quales fe deuen de hazer en qualefquier otros grãdes peligros de males y daños, como ferian de crefcientes de aguas que entraffen por el pueblo, o de vna grande furia de fuego que entraffe por las calles y cafas, o de beftias fieras como lobos, leones, y dragones que mataffen los hombres y los ganados y animales de feruicio, o peftilencias y otras enfermedades.

La primera diligencia es natural, y de prudencia humana, y es, que deuen los hombres cuerdos en tales cafos bufcar y procurar todos los remedios que por induftria y diligencia y fuerças humanas fe pudieren procurar y poner para euitar los tales peligros de males y daños graues, y en efte cafo de nublados y tẽpeftades, el remedio natural, y fegun buena razon humana y philofophica, q̃ fe hizieffen grandes mouimiẽtos fonidos y eftruendos, y los mayores que fe pudieffen hazer en el ayre, como feria tañer con gran impetu todas las cãpanas que eftan cerca y al derredor de donde eftan los nublados, y lo mas rezio q̃ fer pudieffe, y tambiẽ hazer foltar los tiros grandes de artilleria q̃ eftuuieren en fortalezas e lugares altos cõtra las nuues. La razon defto es, porq̃ las nuues fon vna efpeffura y cõgelaciõ por frio en la infima regiõ del ayre,

y haziendo se aql grã mouimiẽto enel ayre cõ las cãpanas y tiros gruessos de artilleria, escalẽtarse ya el ayre, y desparecerse ya la nuue, y deshazer se ya, y derritiriase en agua limpia sin piedra, y tambien esto hazẽ mouer y pasar las nuues a otro lugar, por razon del gran mouimiento hecho en el ayre.

La segunda diligencia es moral y spiritual, y esta es oraciones, missas, ayunos, limosnas, processiones, e inuocaciones a dios y a sus sanctos para que se impetre y alcance ayuda sobrenatural de dios por ministerio de sus sanctos angeles. Y particularmente para las nuues y tempestades el propio remedio moral y spiritual seria, que quando parece venir el mal nublado, o ay indicios probables del, luego se tañan las campanas para dos effectos, el vno para que si quiça las nuues son mouidas y traydas por el diablo, que por el sonido de las campanas como por trompetas a dios y a su culto consagradas se aparte de sus maleficios y los dexe, porque la palabra de dios e inuocacion de la sancta yglesia quando se bendizen las cãpanas tiene virtud para esto, y el demonio no lo puede sufrir, mayormente quãdo se ayunta deuocion de los buenos y pios, y ansi David primo Regum. xvj. por el canto cõ su harpa reprimia el demonio en Saul, y hazia que se apartasse del porque cãtaua palabras sagradas: las quales el demonio no podia sufrir, y por virtud dellas se apartaua y dexaua de molestar. El segundo effecto del tañer de las campanas es, para que el pueblo incitado por el sonido dellas se mueua a inuocar y a pedir a Dios remedio saludable contra los nublados y tempestades, y ansi en tañiendo las campanas deuen los sacerdotes, mayormente los que tienen el officio de cura de animas, acudir a su yglesia, y vestir se sus sobrepellizes y estolas, y tambien deuen de acudir los vezinos, y parrochianos de la tal yglesia, ansi los principales como los otros, y las mugeres, y ayuntar se delante del altar adonde esta el sanctissimo Sacramento, y pongase el libro Missal a la parte del euangelio adonde estan las imagines del Te igitur, y el sacerdote con mucha reuerencia abra el tabernaculo adonde esta el sanctissimo Sacramento, de manera que

se parezca la custodia, o arca del Corpus Christi, empero no se saque fuera de dōde esta, y esten las hachas, o otros cirios encendidos, y aun seria muy decēte que cada vno tuuiesse su candela encendida, y si ay reliquias de algunos sanctos seria ansi mismo bien que se traygan al altar y se pōgan a los lados del sancto sacramento.

Puestas estas cosas por la orden q̄ esta dicho, los sacerdotes entrē de rodillas en los grados del altar, y todos los del pueblo, o de la perrochia se humillē cō deuociō y pidā a dios misericordia y socorro en tāto trabajo y peligro, y le supliquē que por su infinita potencia y clemencia haga dissoluer y deshazer aquellas nuues, y que les libre a ellos y a los terminos de su pueblo del daño que podria hazer aquella tēpestad. Sera muy conueniente que los clerigos a medio tono digā los psalmos del Cantico grado, y el Miserere mei, et Qui habitat in adiutorio, y Deus misereatur nostri, y otros tales psalmos, y despues digan los quatro Euāgelios, y despues la Litania haziendo su processiō por la claustra, o cuerpo de la yglesia, entretanto la otra gente del pueblo reze cōforme a sus deuociones, teniendo la intēcion de rogar y pedir a dios q̄ por su misericordia embie socorro y ayuda contra la tal tēpestad.

Item paresce mas conueniente que los sacerdotes no salgan fuera de la yglesia para hablar con las nuues, y tempestades, ni saquen el sancto Sacramento, ni aun las sanctas reliquias fuera ala tempestad, porque con mas deuocion rogarā y hablaran con dios dentro de la tal yglesia, que de fuera en el campo, y mejor serā oydas sus oraciones en la yglesia, que es lugar dedicado y consagrado especialmente para ello.

Hechas estas dos diligēcias natural y espiritual, no deuē los buenos sacerdotes hazer otras ceremonias, ni los otros sieruos de dios, porque todo lo demas es vano y supersticioso, o allegado, o sospechoso dello, como paresce por lo q̄ arriba esta dicho y aprouado. Para esta materia de nublados y tēpestades se ha de notar, q̄ en muchas partes y pueblos de España ay costūbre muy antigua, que en los meses de Abril, Mayo, y Junio, quando suelen acontescer naturalmēte y en-

gēdrarse los malos nublados, los sacerdotes q̄ tienē cura de animas en alguna yglesia, cada mañana suben ala torre de la yglesia de donde se parecen los terminos del lugar, y dizē no los conjuros, sino bendiciones de dios sobre los campos, heredades, y viñas, las quales bendiciones son psalmos, euangelios, y buenas oraciones y sanctas, echando agua bendita hazia todos cabos. Y tambien se acostumbra en estos dichos meses despues de medio dia tañerse la campana para que vēgan los del pueblo, o perrochia a su yglesia, y el sacerdote reze la passion de nuestro señor Jesu Christo, y los otros hagan oracion rogando a dios que guarde los fructos de la tierra, todo esto es loable costumbre y christiana.

El processo de los conjuros para nublados y tempestades quando probablemente paresciere que los traen diablos es muy prolixo, y pueden dexarse muchas cosas.

Itē cerca de los exorcismos, o conjuros q̄ en el dicho Manual hallamos contra los demonios para alançar los de los endemoniados, hallamos algunas cosas que claramente parescia̅ ser supersticiosas, o sospechosas de superstició, las quales quitamos, y dexamos algunos exorcismos por ser el vso dellos ya recebido en este obispado, y por no auer en ellos cosa digna de censura aunque ay muchas impertinentes: por lo qual tambien nos parescio poner aqui vn auiso saludable del dicho Maestro Ciruelo que escriuio en su libro contra las supersticiones, porque el sacerdote prudente tenga auiso de lo que deue de hazer para no errar. Dize assi. Quando huuiere algun endemoniado, hagan luego llamar al cura de aquella parrochia, o a su teniente capellan. E si estos no estuuieren presentes: llamen a qualquiera otro sacerdote, clerigo, o frayle: que para esto todos ellos tienen ygual poder de nuestro señor Jesu Christo. Y el sacerdote ante todas cosas procure de saber si aquel mal es demonio, o si es otra dolencia alguna de coraçon, o de celebro. &c. Porque algunas vezes parece demonio y no lo es. Y para esto tomen informació del sabio medico. Y tambien por las cosas que vieren en el paciente podran barruntar si es demonio: porque si el habla pa-

labras de otra lengua que aquel hombre no sabia de antes: señal es que es demonio: y tambien si dize que es alguna anima de tal hombre, o muger ya defunctos, y por otras algunas señales. Y sabido q̃ es demonio, luego el sacerdote se vista la sobrepelliz, o alba con su estola, y tome la cruz y la agua bendita en las manos, y haga q̃ le trayan aq̃lla persona ala yglesia, o a otro lugar honesto. Y mãde apartar de alli toda la gente: porque ninguno pueda oyr las palabras del diablo si hablare algo antes q̃ le pueda cõjurar. Y por el libro Manual de los curas: diga luego echãdole agua bendita los exorcismos que se dizen al bendezir del agua los domingos. Y despues poniendo el cabo de la estola sobre aq̃lla persona lea los exorcismos que se suelen dezir en el baptismo ala puerta dela yglesia sobre los q̃ se vienen a baptizar: porq̃ en aquellos manda el sacerdote al demonio en nombre de Jesu Christo Nazareno q̃ se vaya y se aparte de aquella criatura de dios: y diga los tres vezes. Despues lea sobre el los quatro euangelios cõmunes de sant Mattheo. s. Marco, sant Lucas, de sant Juan: notando en cada vno dellos las palabras q̃ mas hazen al proposito cõtra el demonio. Porque en el euangelio de sant Marcos: que se cãta en la fiesta de la Ascension dize Christo. In nomine meo demonia eijcient. Y tras ellos lea el euangelio Luce. iiij. Descẽdens Jesu Capharnaum. Donde estan las palabras sanctas que Jesu Christo dixo a vn endemoniado. Obmutesce immũde spiritus ⁊ exi ab eo. Despues delos euãgelios lea algunos psalmos del psalterio: ansi como el psalmo. xxxiiij. Judica domine nocẽtes me. Y el psalmo. lviij. Eripe me de inimicis meis deus meus. Y el psalmo. xc. Qui habitat in adiutorio altissimi. A la fin puede poner algunas de las deuotas collectas y oraciones de la yglesia que estan en el libro Missal, y no cure de otras oraciones hechizas que algunos han ordenado de sus phantasias. Hechas estas diligẽcias el sacerdote bueno guarde se no haga cerimonias algunas de otras cosas allende de las deuotas oraciones que dicho hemos, y de la cruz y de la agua bendita: porque la cruz es al diablo señal muy espãtable porq̃ con ella fue vẽcido de nuestro señor Jesu Christo. Sera

muy bueno que el sacerdote antes que haga estos conjuros se confiesse, o recõcilie si ay lugar para ello: y con deuotas oraciones se encomiende a Dios, supplicandole q̃ no pare mientes a sus peccados, y que por su misericordia le fauorezca en aquella batalla q̃ emprende contra el diablo, y armese de la señal dela cruz, y del Credo in Deũ. Y si puede ser venga a hazer estos exorcismos, o conjuros en acabando de dezir missa: porque alli se haze memoria de la passiõ de Jesu Christo con que vencio al diablo. Estos conjuros el sacerdote los deue hazer sobre el endemoniado cada dia vna vez, o mas si viere que es menester: hasta q̃ aya echado de alli al maligno spiritu. Y no solamente los haga en las horas q̃ este alli el demonio: mas tã bien en otras horas y dias deue mandar venir la persona a la yglesia, y dezir sobre ella los exorcismos y otras deuotas oraciones. Y tãbiẽ haga que rezen por aquella persona los otros fieles Christianos que alli se hallaren, rogando a Dios cõ humildad que por su misericordia quiera librar a aquella persona del poderio del demonio. Y este exercicio de los exorcismos sobre aquella persona se deue continuar tãtos dias quãtos paresciere al sacerdote catholico que es menester: porque no deue tassar el numero de dias quantos han de ser, sino hazer lo que deue de contino hasta que vea, que ya por la misericordia de Dios la persona esta libre y sosegada. Porque es muy cierto, que pues que estos conjuros se hazen contra el diablo en nombre de nuestro señor Jesu Christo, y sin cerimonias vanas de supersticiones: el viendo la fe y deuocion en q̃ perseueran sus catholicos christianos, y que la peticion es muy sancta y justa: el en fin vsara de su misericordia, y echara de alli aquel maldito spiritu, y sanara aquella persona de aquella passion. En todo el tiempo que durare aquel trabajo hagan dezir missas por aquella persona y limosnas, y ayunos de personas deuotas: como hizieran si estuuiera doliente de otra alguna grande enfermedad, y tengan siẽpre esperança en dios muy cierta que perseuerando en este sancto exercicio, q̃ el mal se remediara, y la persona quedara libre. Y despues q̃ ya fuere sana, venga a dar las gracias a Dios y a su sancta

yglesia con algunas missas y oraciones deuotas. &c. Esta es la verdadera doctrina dela sancta yglesia catholica en este caso, y quien de ella saliere poniẽdo otras algunas cerimonias vanas en sus conjuros, sepa de cierto que pecca grauemente contra dios por el pacto secreto de amistad que haze cõ el diablo su enemigo. Y no solamẽte pecca el conjurador malo, mas tambien el que lo llama y lo consiente que haga sus conjuros en su casa.

Esto nos parescio aduertir aqui al principio del libro, en lo demas entiendan los beneficiados, a quien pertenesce administrar los sacramentos que se les da el Manual mas copioso que antes le teniã, y mas emendado, y si a algunos les paresciere que ay algo que se pudiera quitar, o mudar, entiendã que fue la causa de quedarse assi, la que esta dicha, porque se tuuo respecto a no alterar la costumbre en lo que importaua poco que se quedasse como hasta aqui estaua.

¶ Aqua cum cõmistione salis debet bñdici in dominicis diebus per totũ annũ, vt habetur ex decreto Alexandri pape in c. aquã. de cons. d. 3. Sacerdos igitur indutus vestibus sacris. s. stola ad minus, dicat super sal corã eo positum. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. Exorcismus salis.

Exorcizo te creatura salis ꝑ deũ ✠ viuũ: per deum ✠ verum: per deũ ✠ sanctum: per deum qui te per Heliseũ prophetã in aquam mitti iussit: vt sanaretur sterilitas aque: vt efficiaris sal exorcizatũ in salutẽ credentiũ. Et sis omnibus te sumentibus sanitas anime ⁊ corporis: ⁊ effugiat atqꝫ discedat ab eo loco quo aspersum fueris: omnis phãtasia ⁊ nequitia vel versutia diabolice fraudis oisqꝫ spũs immũdus adiuratus ꝑ eũ qui vẽturus est iudicare viuos ⁊ mortuos et seculum per ignẽ. Amen. Oremus. Oratio.

Immensam clementiam tuã omnipotens eterne deꝰ humiliter imploramus: vt hãc creaturã salis quã in vsum generis humani tribuisti: bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt sit oibus sumẽtibus salus men

tis ꝛ corporis: vt quicquid ex eo tactũ vel resper sum fuerit careat omni immũditia oiq3 impugnatione spũalis nequitie. Per virtutẽ dñi nr̃i iesu chr̃i. Qui vẽturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculũ p ignẽ. ℟. Amẽ. Exorcism⁹ aque.

Exorcizo te creatura aque in noie dei pa ✠ tris omnipotẽtis: ꝛ in nomine iesu ✠ filij eiusdem dñi nostri: ꝛ in virtute spũs ✠ sancti: vt fias aqua exorcizata ad effugandum omnẽ potestatẽ inimici: ꝛ ipsum inimicum eradicare ꝛ explantare cum angelis suis apostaticis valeas. Per virtutem eiusdem domini nostri iesu christi. Qui venturus est. Oremus. Oratio.

Deus qui ad salutẽ humani generis maxima queq3 sacramenta in aquarũ substantia condidisti: adesto propitius inuocationibus nostris: ꝛ elemento huic multimodis purificationibus preparato virtutẽ tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura mysterijs tuis seruiens ad abijciẽdos demones morbosq3 pellẽdos diuine gratie sumat effectũ: vt quicquid in domibus vel in locis fideliũ hec vnda resperserit: careat omni immũditia: liberetur a noxa: non illic resideat spũs pestilens: nõ aura corrumpẽs: discedant oẽs insidie latentis inimici: ꝛ si quid est

est qd aut incolumitati habitantiũ inuidet aut quieti, aspersione hui⁹ aque effugiat: vt salubritas per inuocationẽ sancti nois tui expetita: ab oibus sit impugnationibus defensa. Per dñm.

Hic mittat sal in aquã in modũ crucis dicẽdo.

Commixtio salis ⁊ aque sit pariter bene✠dicta in noie patris ⁊ filij ⁊ spũs scti. Amẽ. ℣. Dñe exaudi orationẽ meã. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscũ. ℞. Et cum spũ tuo. Oremus. Oro.

Deus inuicte virtutis auctor ⁊ inseparabilis imperij rex ac semper magnificus triũphator: qui aduerse dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis seuitiã superas: qui hostiles nequitias potenter expugnas: te domine tremẽtes ⁊ supplices deprecamur ac petim⁹: vt hãc creaturã salis et aque dignãter aspicias: benign⁹ illustres: pietatis tue more sanctifices ✠ vt vbicũq; fuerit aspersa per inuocationem sancti tui nominis omnis infestatio immũdi spiritus abijciatur: terrorq; venenosi serpẽtis procul pellatur: ⁊ presentia sancti spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus vbiq; adesse dignetur. Per dominũ. in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia. Benedictio.

Et benedictio dei pa✠tris omnipotẽtis

z fi✠lij z spiritus✠ sancti descēdat z maneat super hanc creaturam salis z aquę. ℟. Amen.

¶ De aspersione aquę bñdictę. ¶ Dieb⁹ dñicis finita tertia: sacerdos celebraturus missam: vestibus sacris indutus priusq̄ casulam induat cū capa vel absq; ea: accedit ad altare maius: z genib⁹ flexis aspergit illud aqua bñdicta: dein de aspergit seipsū dicēdo. Añ. Asperges me dñe hyssopo z mūdabor: lauabis me: z super niuē dealbabor. ℣. Miserere mei deus: sm magnam misericordiā tuam. ℣. Gloria patri. ℣. Asperges me. Et interī q̄ dicta aña cū suo versu cantatur: aspergunt oēs in ecclesia existētes: finita vero aña dicit sacerdos. ℣. Ostende nobis dñe misericordiā tuā. ℟. Et salutare tuum da nobis. In omnibus dñicis aduentus. ℣. Emitte agnū dñe dominatorē terrę. ℟. De petra deserti ad montē filię Siō. In dñicis intra natalē dñi. ℣. Notū fecit dñs salutare suū. ℟. Ante conspectū gentium reuelabit iustitiā suā. In dñicis infra epiphaniā. ℣. Celi aperti sunt super eum. ℟. Et vox patris intonuit. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus. Oratio.

Exaudi nos dñe sancte pater omnipotens ęterne deus: z mittere digneris sanctū angelum tuū de cęlis: qui custodiat: foueat: protegat: visitet z defendat oēs habitantes vel cōuenien-

niētes in hoc habitaculo. Per christū dominū nostrū. ℟. Amē. Tēpore resurrectiōis. ¶ In die sctō pasche ad aspersionem aque benedicte dicit' aña. Vidi aquā egredientē de tēplo a latere dextro all'a: ⁊ oēs ad quos peruenit aqua ista salui facti sunt ⁊ dicent all'a all'a. ℣. Hec dies quā fecit dñs exultemus ⁊ letemur in ea. ℣. Glia pri. Sicut erat. Repetit' aña. Vidi aquā. In alijs vero dñicis dieb⁹ vsq₃ ad trinitatē exclusiue. aña. Vidi aquā. vt sup. ℣. Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū mia ei⁹. Gloria pri. Sicut erat. quo finito dicit sacerdos. ℣. In resurrectione tua christe all'a. ℟. Celi ⁊ terra letentur all'a. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Solita quesumus domine quos saluasti pietate custodi: vt qui tua sunt redēpti passione: letentur etiā tua sancta resurrectione. Qui viuis ⁊ regnas Deus per omnia secula seculorum. ℟. Amen. In ascensione dñi dicitur. ℣. In ascensione tua Christe all'a. ℟. Celi ⁊ terra letentur all'a. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cū spū tuo. Oremus. Orō.

Solita quesumus domine quos saluasti pietate custodi: vt qui tua sunt redēpti passione: letentur etiam tua sancta ascensione. Qui viuis ⁊ regnas deus: per omnia secula seculoꝝ. ℟. Amen. In pascha Pentecostes dicitur. ℣.

Spiritus sanctus procedens a patre alleluia. ℟. Aposto lorũ pectora inuisibiliter penetrauit alleluia. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

SOlita quesumus dñe quos saluasti pietate custodi: vt qui tua sunt redẽpti passione: letentur etiam tua sancti spiritus immissione. Qui viuis et regnas Deus per omnia secula seculorum. ℟. Amen. ¶ Benedictio panis qui datur fidelibus in diebus dominicis. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celũ et terram. ℣. Sit nomen domini benedictũ. ℟. Ex hoc nunc et vsque in seculum. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

BEne ✠ dic domine creaturam istam panis sicut benedixisti quinque panes in deserto: vt omnes ex eo gustantes tam corporis quam anime recipiant sanitatem. Qui viuis et regnas Deus per omnia secula seculorum. ℟. Amen. Et aspergatur panis aqua benedicta, deinde dicat sacerdos. Bene ✠ dictio Dei patris omnipotentis et fi ✠ lij et spiritus ✠ sancti descendat et maneat super hunc panem et super omnes ex eo gustantes. ℟. Amen. ¶ Aqua baptismalis modo et forma sequenti benedicatur. Cum opus fuerit sacerdos indutus superpellicio

celo ꝛ stola et cruce ꝛ lumine ꝛ oleo ꝛ chrisma-
te preparatis. Incipit Litaniam.

Kyrie eleyson. Christe eleysõ. Kyrie eley
son. Christe audi nos. Christe exaudi
nos. Pater de celis Deus. ℟. Miserere nobis.
Fili redemptor mũdi Deus. ℟. Miserere no
bis. Spirit⁹ sancte De⁹. ℟. Miserere nobis.
Sãcta trinitas vnus de⁹. ℟. Miserere no.
Sctã Maria. ora pro.
Sctã dei genitrix. ora.
Sancta virgo virginum. ℟. ora pro nobis.
Sãcte Michael. ora.
Sancte Gabriel. ora.
Sãcte Raphael. ora.
Omnes sancti angeli ꝛ archangeli dei. orate.
Omnes sancti beatorũ spirituũ ordines. orate.
Sãcte Joãnes baptista. ora pro nobis.
Omnes sancti patriarche ꝛ prophete. orate.
Sancte Petre. ora.
Sancte Paule. ora.
Sancte Andrea. ora.
Sancte Joãnes euangelista. ora pro nobis.
Omnes sancti apostoli ꝛ euangeliste. orate.
Omnes sancti discipuli dñi. orate pro nobis.
Omnes sancti innocẽtes. orate pro nobis.
Sctẽ Stephane. ora.
Sãcte Laurenti. ora.
Sãcte Vincenti. ora.
Omnes sancti Martyres. orate pro nobis.
Sãcte Syluester. ora.
Sancte Hylari. ora.
Sãcte Martine. ora.

Omnes sancti confessores. orate pro nobis.
Sancta Anna. ora.
Sctā Maria Magdalena. ora pro nobis.
Sācta Felicitas. ora.
Sctā Perpetua. ora.
Sancta Agatha. ora.
Oēs sanctę virgines Dei. orate pro nobis.
Oēs sancti ꝛ sanctę dei orate pro nobis.
Propitius esto. ℟. Parce nobis domine.
Ab omni malo. ℟. Libera nos domine.
Per sanctam crucē tuam. Libera nos domine.
Per glo͛iosaꝫ resurrectionē tuā. Libera nos dn̄e.
Per admirabilē ascensionē tuā. Libera nos d.
Per grām spūs scti paracleti. Libera nos dn̄e.
In hora mortis. Succurre nobis domine.
In die iudicij. Libera nos domine.
Peccatores. Te rogamus audi nos.
Ut pacem nobis dones. Te rogamꝰ audi nos.
Ut ecclesiam tuā sanctam regere ꝛ defensare digneris. Te rogamus audi nos.
Ut fontem istum bene✠dicere ꝛ cōsecrare digneris. Te rogamus audi nos.
Ut nos exaudire digneris. Te roga. audi nos.
Fili Dei. Te ro. audi nos. Fili Dei. Te ro. audi nos. Fili Dei. Te ro. audi nos. Agnus Dei qui tollis peccata mundi. ℟. Exaudi nos dn̄e.
Agnꝰ Dei qui tollis peccata mūdi. ℟. Parce nobis

nobis dñe. Agnus Dei q tollis pctã mũdi. ℞ Miserere nobis dñe. Christe audi nos. Christe exaudi nos. Kyrie eleyson. Chrẽ eleyson. Kyrie eleyson, Pr nr. Sub silentio, et postea intelligibili voce. Dñs vobiscũ ꝯ rem⁹. Oratio.

Omnipotẽs sempiterne de⁹: adesto magne pietatis tue mysterijs: adesto sacramẽtis: et ad recreãdos nouos populos: quos tibi fons baptismatis parturit: spiritũ adoptiõis emitte: vt quod nostre humilitatis gerendũ est mysterio: tue virtutis impleatur effectu. Per dñm nostrũ Jesum Chrm filiũ tuũ: qui tecũ viuit et regnat in vnitate spũs sancti De⁹. Hic mutet vocem quasi in tono prefationis. Prefatio.

Per oia secula seculorũ. ℞. Amẽ. Dñs vobiscũ. ℞. Et cũ spũ tuo. Sursũ corda. ℞. Habemus ad dñm. Gratias agam⁹ dño Deo nro. ℞. Dignũ et iustũ est. Vere dignũ et iustũ est equum et salutare. Nos tibi semper et vbiqz grãs agere. Dñe sancte pater oĩps eterne De⁹. Qui inuisibili potẽtia sacramẽtorũ tuorũ mirabiliter operaris effectũ: et licet nos tãtis mysterijs exequẽdis sim⁹ indigni: tu tamẽ grẽ tue dona nõ deserẽs: etiã ad nras preces aures tue pietatis inclinas. Deus cui⁹ spũs sup aquas inter

 ipsa

ipsa mūdi primordia ferebat: vt iam tūc virtute sanctificationis aquarū natura cōciperet. D e⁹ qui nocētis mundi crimina p aquas abluēs regeneratiōis speciē in ipsa diluuij effusiōe signasti: vt vni⁹ eiusdēqȝ elemēti mysterio: ⁊ finis esset vitijs: ⁊ origo virtutibus. R espice dn̄e in faciē ecclesie tue: ⁊ multiplica ī ea regeneratiōes tuas. Q ui grē tue affluētis impetu letificas ciuitatē tuā: fontēqȝ baptismatis aperis toto orbe terrarū gētib⁹ innouādis: vt tue maiestatis imperio: sumat vnigeniti tui grām de spū sctō. Hic diuidat aquā in modū crucis mittēdo manū in aquā. Q ui hāc ✠ aquā regenerādis hominib⁹ preparatā arcana sui luminis admixtione fecūdet: vt sanctificatiōe cōcepta ab immaculato diuini fontis vtero in nouā renatā creaturā ꝓgenies celestis emergat. E t quos aut sex⁹ in corpore: aut etas discernit in tēpore: oēs in vnā pariat grā mater infantiā. P rocul ergo hic iubēte te dn̄e oīs spūs immūdus abscedat: ꝓcul tota nequitia diabolice fraudis absistat. N ihil hic loci habeat cōtrarie virtutis admixtio. N ō insidiādo circūuolet: nō latēdo subripiat: nō inficiēdo corrūpat. Tāgat aquā dicēs. S it hec sancta ⁊ innocēs creatura: libera ab oīni impugnatoris
incursu

incursu: et totius nequitie purgata discessu. Hic ter diuidat aquã in modũ crucis mittẽdo manũ dicẽs. Sit fons ✠ viuus: aqua regene ✠ rãs: vnda puri ✠ ficãs. Ut oẽs hoc lauacro saluti-fero diluẽdi operãte in eis spũ sãcto: pfecte pur gationis indulgẽtiã consequãtur. Hic nõ diui dat sed bñdicat Unde benedico te creatura a-que p deũ ✠ viuũ: p deũ ✠ verũ: p deũ ✠ san-ctũ: p deũ qui te in principio verbo separauit ab arida: cuius spũs sup te ferebat. Qui te de para diso manare fecit: et in qtuor fluminibus totã ter-rã rigare precepit. Hic accipiat de aqua cũ ma nu dextera: et effundat parũ de ea extra fontẽ in qtuor ptes in modũ crucis dicẽdo. Gyõ. Fison. Tygris. Eufrates. Qui te in deserto amarã sua uitate nitida fecit esse potabilẽ: et sitiẽti ppl'o de petra pduxit. Bene ✠ dico te p iesum chrm fi liũ eius vnicũ dñm nrm: qui te in chana galilee si-gno admirabili sua potẽtia cõuertit i vinũ. Qui pedibus suis sup te ambulauit: et a Joãne i Jorda ne in te baptizatus est. Qui te vna cũ sanguine d latere suo produxit: et discipulis suis iussit: vt cre dentes baptizarentur in te: dicens. Ite docete omnes gẽtes baptizantes eos, in nomine prís, et filij, et spũs scti. Hic aspiret sup aquã in modũ crucis

crucis ter sic dicēdo. Hec nobis pręcepta seruātibus: tu Deus oīpotēs clemēs adesto: tu benignus ✠ aspira. Quibus dictis procedat dicēs. Tu has simplices aq̄s tuo ore benedicito: vt pręter naturalē emundationē quā lauādis pñt adhibere corporibus, sint etiā purificādis mētibus efficaces. Hic mittat cereū ardentē in aquā fontis dicēdo. Descēdat in hāc plenitudinem fontis virtus spūs tui, totāq; hui⁹ aquę substātiam regenerandi fecūdet effectu. Hic faciat crucē cū cereo stillādo cerā in aquā dicēdo. Hic oim peccatorū maculę deleant. Hic natura ad imaginē tuā cōdita: et ad honorē sui reformata pricipij cūctis vetustatis squaloribus emūdet. Vt ois homo hoc sacrm regeneratiōis ingressus: in verę innocētię: nouā infantiā renascat. Per eū q vētur⁹ est iudicare viuos et mortuos et sclm per ignē. Postea ponat oleū et chrisma separati in aquā: et infūdat in modū crucis pri⁹ cū oleo, et stati cū chrismate dicēdo. Infusio olei vnctio ✠ nis et chrisma ✠ tis salutis dñi nri Jesu Chri: sit fōs aquę viuę saliētis in vitā ęternā. Amē. Euertat in modū crucis duab⁹ vicib⁹ cū oleo et chrimate simul. Sancti ✠ ficet et fecun ✠ det fons iste: ex eo renascentibus in vitā ęternā. Amen.

Euertat

Euertat alia vice cũ oleo ⁊ chrismate simul tribꝰ vicibꝰ in modũ crucis dicẽdo. **In nomine pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spũs✠ sancti. Amen.**

¶ Incipit ordo seruãdus in administratione sacrorũ ſm cõsuetudinẽ eccl'ie Salmanticeñ. Et primo de sacro baptismi ⁊ de eius catechismo ⁊ exorcismo: qui debet fieri nõ solũ super baptizando sed etiã sup iam baptizato ex aliqua necessitate: mutatis tñ mutandis: quia solẽnitates eccl'ie non sunt omittendę. Imprimis est notandum circa patrinos qđ disponit conciliũ tridẽ. ses. 24. c. 2. de reformatione: in hunc modum.

DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionũ multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimũtur. Dolens itaqꝫ sancta synodus huic incõmodo prouidere, ⁊ a cognationis spũalis impedimẽto incipiẽs, statuit, vt vnꝰ tantũ, siue vir siue mulier, iuxta sacrorũ canonũ instituta, vel ad summũ vnꝰ, ⁊ vna baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, ac baptizatũ ipsum ⁊ illius patrem ⁊ matrẽ, necnon inter baptizantẽ, ⁊ baptizatũ, baptizatiqꝫ patrẽ, ac matrẽ tãtum spiritualis cognatio

tio contrahatur. Parochus, antequã ad baptis
mum conferendum accedat, diligenter ab iis,
ad quos spectabit, sciscitetur, quẽ, vel quos ele=
gerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant:
& eum, vel eos tantum ad illũ suscipiendum ad=
mittat, & in libro eorum nomina describat, do=
ceatque eos quã cognationẽ contraxerint, ne
ignorantia vlla excusari valeant. Quod si alij,
vltra designatos, baptizatum tetigerint, cogna
tionẽ spiritualẽ nullo pacto contrahant: consti
tutionibus, in contrariũ faciẽtibus, nõ obstan=
tibus, si parochi culpa, vel negligentia secus fa=
ctũ fuerit, arbitrio ordinarij puniatur. Ea quo=
q; cognatio, quę ex cõfirmatione contrahitur,
confirmantẽ, & cõfirmatum, illiusq; patrẽ, & ma
trem, ac tenentẽ non egrediatur, omnib9 inter
alias personas huius spiritualis cognationis
impedimentis omnino sublatis. Secundo ꝙ
infans siue sit masculus siue femina ponatur su=
per brachium dextrum patrini: quia super illud
commodius poterit sacerdos facere signa & of
ficium super infantẽ. ¶ Incipit baptismus ma=
sculorum. Primum si fuerit masculus añ fores
ecclesię discooperiatur caput infãtis: & interro
get sacerdos eum qui tenet infantem: & dicat.

Que

Q De traes aqui infante o infanta? ℞. patrinus Infante, o infanta. Et sacerdos dicat Que quiere ser? ℞. patrinus. Christianus vel christiana. Et sacerdos. Como quiere auer nombre? ℞. patrinus. N. vel. N. Si aũt fuerit adultus respõdeat cũ patrinis ad interrogationes. Et sacerdos dicat nominando illud met nomẽ. N. Que pides ala yglesia? ℞. Fe. Y el sacerdote diga. Que te dara la fe? ℞. La vida eterna. Et sacerdos dicat.

Hec est autem vita eterna vt cognoscas vnum deũ viuum ⁊ verũ: ⁊ quẽ misit Jesum christum filiũ eius: qui cũ eodẽ patre et spũ sancto viuit et regnat deus. Per oĩa secula seculorũ. ℞. Amen.

Exi immunde spũs ab eo et da locũ aduenienti spiritui sctõ paracleto: ⁊ recede diabole ab hac imagine dei. N. Et insuffiet sacerdos in modũ crucis in faciẽ infantis trib⁹ vicib⁹ dicẽdo, Exi immunde spũs ⁊c. 2. ⁊ 3. Deinde sacerdos faciat crucem cum pollice in oculis infantis ⁊ in alijs quatuor partibus. s. in auribus dextera ⁊ sinistra ⁊ naribus: in corde ⁊ ore. Et licet sint duo vel plures qui baptizãtur

tamen

tamen vnicuique de per se dicatur: hoc modo.

SIgnaculo dei patris omnipotentis ⁊ filij ⁊ spũs sancti: signo ✠ oculos tuos: vt videas claritatem dñi: aures ✠ vt audias: nares ✠ vt percipias odorem suauitatis: cor ✠ vt credas: os ✠ vt confitearis illũ qui te saluũ faciat omni tp̃e vite tue: vt null⁹ diabol⁹ habeat potestatẽ de te: sed trinitas diuina regnet in te: ⁊ perducat te in vitã eternã. Amen. Orem⁹. Oratio.

OMnipotens sempiterne deus pater domini nostri Jesu christi: respicere dignare super hunc[hos] famulum[los] tuum[os]. N. quem[os] ad rudimẽta fidei vocare dignatus es: oẽm cecitatem cordis ab eo[cis] expelle: disrũpe oẽs laqueos sathane: quibus fuerat[an] colligatus[ii]: aperi ei[eis] dñe ianuã pietatis tue: vt signo sapientie tue imbutus[ii], omniũ cupiditatũ fetoribus careat[ant]: ⁊ ad suauẽ odorẽ preceptorum tuorum letus[ii] tibi in ecclesia tua deseruiat[ant]: ⁊ proficiat[ant] de die in diem: vt idoneus[ei] efficiat̃[an] accedere ad grãm baptismi tui pcepta medicina. Per eundẽ chrm. Orem⁹. Oratio.

PReces nr̃as quesumus dñe clemẽter exaudi: ⁊ hũc electum[os] tuum[os]. Faciat crucem in frõte infantis dicẽdo. Cuius dñice crucis impressiõe ✠ eum[os] signam⁹: virtute custodi: vt magni-

tudinis glorie tue rudiměta seruans per custodiã mandatorũ tuorũ ad regenerationis tue gloriã peruenire mereat. Per christũ. Orem⁹. Oro.

Deus qui humani generis ita es cõditor: vt sis etiã reformator: ppitiare populis adoptiuis: et nouo testaměto sobolě noue prolis ascribe: vt filij promissionis quod non potuerũt assequi per naturã: gaudeãt se recepisse per gratiam. Per Christũ. Exorcism⁹ salis. Qui debet fieri sine Dñs vobiscũ. et sine Orem⁹. et nõ dicat nisi. ℣. Adiutoriũ nrũ in nomine dñi. ℟. Qui fecit.

Exorcizo te creatura salis in nomine Dei pa ✠ tris omnipotětis et in charitate dñi nři Jesu Chri ✠ et in virtute spũs ✠ săcti: exorcizo te p Deũ ✠ viuũ: p Deũ ✠ verũ: per Deũ ✠ sanctũ: per Deũ qui te ad tutelã humani generis procreauit: et populo veniěti ad credulitatě per seruos suos cõsecrari precepit. Proinde rogamus te dñe De⁹ noster: vt hec creatura salis in nomine săcte Trinitatis efficiat salutare remediũ ad effugandũ inimicũ: quã tu dñe săctificando sanctifi ✠ ces: benedicědo bene ✠ dicas: vt fiat omnib⁹ accipiětib⁹ perfecta medicina: pmaněs in viscerib⁹ eorũ: in nomine eiusdě dñi nři Jesu Chri. Qui větur⁹ est iudicare. Aspgat

gat aqua benedicta sup sal ⁊ sup circuustantes. Hic sacerdos mittet sal in modū crucis in ore in fantis ⁊ vocabit nomē ei⁹ ita dicēdo. N. Accipe sal sapiētię: vt propitiat⁹ sit tibi de⁹ in vitā ęternā. Amē. Post sal datū. D n̄s vobiscū. Orem⁹.

Deus patrū nr̄oꝝ: ⁊ De⁹ vniuersę cō- ditor veritatis: te supplices exoramus vt hunc famulum tuum. N. respicere digneris propitius: ⁊ hoc primū pabulū salis gustātem non diutius esurire pmittas: quomin⁹ cibo expleat celesti, quatinus sit dn̄e semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens: ⁊ per duc eum ad nouę regenerationis lauacrū vt cū fidelibus tuis promissionū tuarū ęterna pręmia cōsequi mereatur. Per Christū. Orem⁹. Dn̄o.

Deus Abrahā: Deus Isaac: Deus Iacob: Deus qui Moysi famulo tuo in mōte Synai apparuisti: ⁊ filios Israel de terra ęgypti eduxisti: deputans eis angelū pietatis tuę: qui custodiret eos die ac nocte: te quęsumus domine: vt mittere digneris sanctum angelum tum: vt similiter custodiat hunc famulum tuum. N. ⁊ per duc eum ad gratiam baptismi tui.

Ergo maledicte diabole recognosce sen. tentiā tuā: ⁊ da honorē Deo viuo ⁊ vero:

da honorē Jeſu Chrõ filio eius: ⁊ ſpiritui ſancto paracleto: ⁊ recede ab hoc famulō dei. N. quia iſtū ſibi Deus ⁊ dñs noſter Jeſus Chriſt⁹ ad ſuā ſanctā gratiā ⁊ benedictionē fontēq; baptiſmatis dono ſuo vocare dignatus eſt. Faciat crucē ſuper frontē infantis dicēs. Et hoc ſignum ſanctę crucis ✠ quod nos frōti eius damus: tu maledicte diabole nunquā audeas violare. Per eundem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum: qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignem. ℟. Amē. Oremus. Oratio.

Deus immortale preſidiū omniū poſtulantium liberatio ſupplicū: pax rogantiū: vita credentiū: reſurrectio mortuorū: te inuoco dñe ſuper hūnc famulūm tuūm. N. qui baptiſmi tui donū petēs ęternā cōſequi gratiā ſpūali regeneratione deſyderāt. Tūc ſacerdos offerat eū dño ponēſq; manu ſup ipſū dicat. Accipe eūm dñe: ⁊ q̄ dignat⁹ es dicere: petite ⁊ accipietis: quęrite ⁊ iuenietis: pulſate ⁊ aperiet̄ vobis: petēti itaq; prꝫmiū porrige: ⁊ ianuā pāde pulſāti: vt ęternā cęleſtis lauacri benedictionē cōſecutus: ꝓmiſſa tui muneris regna percipiāt. Per Chrūm dñm.

Audi maledicte ſathana: adiurat⁹ ꝑ nomē ęterni dei ⁊ ſaluatoris nr̄i ieſu chrī filij eius:

cũ tua victus inuidia tremens gemẽsq; discede: nihil tibi sit cõmune cũ seruo dei iã celestia co gitãti renũtiaturo tibi a seculo tuo: ⁊ beate im- mortalitati victuro: da igit honorẽ aduenienti spũi sancto paracleto: qui ex summa celi arce de scẽdens perturbatis fraudibꝰ tuis, diuino fonte purgatũ pectus id est sanctificatũ deo tẽplum ⁊ habitaculũ perficiat: vt ab oibꝰ penitꝰ noxijs preteritorũ criminũ liberatos seruos dei factos gratias perenni deo referat semp ⁊ benedicat nomẽ eius sanctũ in scl'a scl'oꝝ. ℟. Amẽ. Ergo maledicte diabole. vt sup. Exorcizo te immun de spũs in nomine patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti: vt exeas ⁊ recedas ab hoc famulo dei. N ipse eñ tibi impat maledicte dãnate atq; dãnande: qui pedibꝰ supra mare ambulauit: ⁊ petro mergẽti dexteram manũ porrexit. Ergo maledicte dia bole recognosce. vt supra. Oremus. Oratio.

Eternã ac iustissimã pietatẽ tuã deprecor dñe sãcte pater oĩpotẽs eterne deus au ctor luminis ⁊ veritatis super hũc famulũ tuũ. N. vt digneris eũ illuminare lumine intelligentie tue: munda eũ ⁊ sanctifica: da ei scientiã verã: vt dignus efficiatur accedere ad gratiã baptismi tui: teneat firmã spẽ: consiliũ re

ctum:

ctum:doctrinā ſanctā:vt aptus ſit ad percipien dam gratiam baptiſmi tui. Per eum qui ventu rus eſt iudicare. Hic ponat ſacerdos partem ſtolę in modum crucis ſuper pectus infantis: ⁊ teneat manum ſuper caput eius ⁊ dicat.

NEc te latet ſathana imminere tibi pęnas: imminere tibi tormēta: imminere tibi diē iudicij: diē ſupplicij ſempiterni: diē qui vēturus eſt velut cliban⁹ ardēs: in quo tibi atqȝ vniuer- ſis angelis tuis preparatus ſempitern⁹ erit in- teritus. Proinde dānate: atqȝ dānande: da ho norē deo viuo ⁊ vero: da honorē Jeſu chrō filio eius: ⁊ ſpūi ſancto: in cuius noīe atqȝ virtute prę cipio tibi quicūqȝ es ſpūs immūde: vt exeas ⁊ re cedas ab hoc famulo dei. N. quem hodie deus ⁊ dñs noſter Jeſus chriſtus ad ſuā grām ⁊ bene dictionē fontēqȝ baptiſmatis dono vocare di- gnatus eſt: vt fiat eius tēplum ꝑ aquā regenera tionis in remiſſionē omniū peccatoꝝ: in noīe e- iuſdē dñi nr̄i Jeſu Chr̄i. Qui vēturus eſt iudica re. Poſtea tāgat ei aures ⁊ nares d̄ ſputo. Q̄d ſputū debet ſpuere honeſte in modica quātita- te ſuper palmā ſiniſtrā: ⁊ tinctis primis duobus digitis man⁹ dexterę: interroget. Como has nō bre. R. N. ſacerdos repetat nome. N. infantis: ⁊ tāgat

& tãgat aurem dexteram: & dicat. Effeta quod eſt aperire. ℞. Effeta. Deinde ſacerdos tangat nares infantis dicens. In odorem ſuauitatis. ℞. Effeta. Sacerdos eadem ſaliua tangat aurem ſiniſtrã infantis & dicat. Tu autem effugare diabole appropinquabit enim iudiciũ Dei. ℞ Effeta. Hic dicat iſtud euangelium. ℣. Dñs vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Sequentia ſancti euãgelij ſecundum Mattheum. ℞. Gloria tibi domine.

In illo tẽpore. Reſpiciens Jeſus ad patrẽ: dixit. Confiteor tibi pr̃ dñe celi & terre, qui abſcondiſti hec a ſapientibus & prudentibus: & reuelaſti ea paruulis. Ita pr̃: qm̃ ſic fuit placitũ ante te. Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Et nemo nouit filiũ niſi pater: neqꝫ patrẽ quis nouit niſi filiꝰ: & cui voluerit filiꝰ reuelare. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati eſtis: & ego reficiã vos. Tollite iugũ meũ ſuper vos: & diſcite a me: quia mitis ſum & humilis corde. Et inuenietis requiẽ animabus veſtris. Jugũ enim meum ſuaue eſt: & onus meũ leue. Acabado el euãgelio, quite la eſtola q̃ tiene pueſta ſobre el infante, y diga aſſi a los padrinos. Los padrinos de eſte ahijado eſtão obligados quãdo viniere a edad de le enſeñar la doctrina chriana

ſi

si sus padres fuerē negligētes en enseñar se lo, y assi yo se lo encomiendo, y agora en su nōbre digā ansi. Pr nr. todo. Aue Maria. todo. Credo in Deū. τ dicatur totū. Deinde sacerdos accipiat infātē manu dextera dicēs. Ingredere in tēplū dei vt habeas vitā eternā. τ benedicat eū dicēs.

Et benedictio dei pa ✠ tris omnipotētis τ fi ✠ lij τ spūs ✠ sancti descendat τ maneat super te: τ angelus dñi perducat te ad sanctū baptismū. ℟. Amē. His expletis eat sacerdos ad fontes: τ si nō fuerint benedicti benedicātur vt supra folio. iiij. Si autem fuerint benedicti exuatur infans τ teneus eū patrinus super fontem interroget sacerdos ita dicendo.

Como te llamā? Respōdeat patrinus. N. Si autē qui baptizatur fuerit adultus: faciat ei sacerdos interrogatiōes sequētes in suo vulgari. Et sacerdos dicat. Abrenūcias sathane. ℟. Abrenūcio. Itē sacerdos. Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenūcio. Item sacerdos. Et omnibus pōpis eius? ℟. Abrenuncio. Et liniat eū de oleo in pectus: τ inter scapulas ita dicēdo. Et ego te li ✠ nio de oleo salutis in Christo Jesu dño nr̄o: vt habeas vitā eternā: τ viuas in scl'a sclo℞. Amē. Deinde interroget eū sacer

 dos

dos ꝛ dicat. Como has nõbꝛe. ℟. N. ꝛ sacerdos Credis in deũ patrẽ oĩpotentẽ creatorẽ cęli ꝛ terrę? ℟. Credo. Et sacerdos. Credis ꝛ in Jesum chꝛistũ filiũ ei⁹ vnicũ dñm nr̃m natũ ꝛ passum? ℟. Credo. Itẽ sacerdos. Credis ꝛ in spm̃ sanctũ sanctã ecclesiã catholicã sanctoꝝ cõmunionẽ: remissionẽ peccatoꝝ: carnis resurrectionẽ: vitã ęternã post mortẽ? ℟. Credo. Et sacerdos accipiat eũ in manibus ꝛ dicat Como te llamã. ℟. N. Dicat sacerdos Quid petis? ℟. Baptismũ. Et sacerdos. Uis baptizari? ℟. Uolo. Et sacerdos. Uis baptizari? ℟. Uolo. Et sacerdos Uis baptizari? ℟. Uolo. Deinde baptizet eũ in modũ crucis ita dicendo Et ego te baptizo in noie pr̃is. Et tãgat semel cũ pedib⁹ in aqua Et filij. Et tãgat sc̃do. Et spũssancti. Amẽ. Et imergat totũ incipiẽdo a manu sinistra versus dexterã. Nisi ob aliquã necessitatẽ, vel ex pte ministri: q꞉ titillationẽ manuũ patit̃, vel ex parte baptizãdi: q꞉ aliqua infirmitate vel fragilitate laborat, vel ex parte tẽporis: q꞉ nimis frigidũ est, tũc p infusionẽ aquę sup infantẽ potest fieri baptisma. Et aduertat sacerdos magna cũ diligentia: ꝛ tali modo baptizet: ꝛ formã sic seruet ꝙ vno eodẽqꝫ momẽto cõcurrat verbũ ad elementũ

mentū. Itē si dubitaꝝ an sit baptizatus: sub hac forma baptizeꝝ. N. Si tu es baptizatus ego nō te rebaptizo: sed si tu nō es baptizatus ego te baptizo in noīe pr̄is. ꝛc. vt sup̄. Ut autem surrexerit a fōte tradat infantē pr̄ino: ꝛ faciat sacerdos signū crucis cū chrismate in vertice ei⁹ dicēdo.

Deus omnipotēs pater dn̄i nr̄i Jesu Christi qui te regenerauit ex aqua ꝛ spiritu sancto: quique dedit tibi remissionē omnium peccatorum: ipse te liniat chrisma ✠ te salutis in Christo Jesu dn̄o nostro: vt habeas vitā ęternā: ꝛ viuas in secula seculorum. Amen. Deinde ponat chrismale super caput eius ita dicendo.

Accipe vestem sanctam candidā ꝛ immaculatam: quā perferas ante tribunal dn̄i nr̄i Jesu Christi: vt habeas vitam ęternam ꝛ viuas in secula seculorum. Amen. Postea sacerdos apprehendat lampadē ardentē ꝛ det in manu infantis ꝛ simul tenentes: dicat sacerdos sic.

Accipe lampadem ardentem irreprehensibilem: ꝛ custodi baptismū tuum: vt cum venerit dominus ad nuptias, possis ei occurrere cum splendore in aula cęlesti: ꝛ habeas vitam ęternam: ꝛ viuas in secula seculorum. ℟. Amē.

Benedictio super eum.

ET benedictio Dei pa ✠ tris oīpotentis ꝛ fi ✠ lij ꝛ spūs ✠ scti descēdat ꝛ maneat sup te semper. Amē. Hic sacerdos aperiat fontes ꝛ intus lauet brachia ꝛ manus cū alia aqua ꝛ qui eleuauerūt infantē de sacro fonte debēt se similiter lauare. Postquā inuolut⁹ fuerit infās dbet portari corā sacerdote: qui quidē sacerdos stabit in aliquo loco prope cancellos ꝛ dicat sequēs euangeliū. ℣. Dominus vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sequētia sancti euangelij secundū Marcum. Ultimo capitulo. ℟. Gloria tibi domine.

IN illo tempore: Recūbentibus vndecim discipulis: apparuit illis Jesus: ꝛ exprobrauit incredulitatē illoꝝ ꝛ duritiā cordis: quia his qui viderāt eū resurrexisse nō crediderāt. Et dixit eis. Euntes in vniuersum mundū: prędicate euangeliū omni creaturę. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit, saluus erit. Qui vero non crediderit condēnabitur. Signa autē eos qui crediderint, hec sequētur. In nomine meo dęmonia eijciēt: linguis loquētur nouis: serpētes tollēt. Et si mortiferū quid biberint, non eis nocebit. Super ęgros manus imponent: ꝛ bene habebunt. Et dominus quidē Jesus postquam locutus est eis: assumptus est in cęlū: ꝛ sedet a dex-

tris Dei. Illi autem profecti: predicauerũt vbi
que: domino cooperante ⁊ sermonẽ confirman
te sequentibus signis. Oratio.

Omnipotẽs sempiterne Deus qui regene
rare dignatus es: hũnc famulũm tuũm: ex
aqua ⁊ spũ sctõ: quiqꝫ dedisti ei remissionẽ oium
peccatoꝝ: emitte i eõ: septiformẽ spiritũ tuũ san-
ctũ paracletũ de celis: spiritũ sapiẽtie ⁊ intelle-
ctꝰ: spiritũ consilij ⁊ fortitudinis: spiritũ scientie
⁊ pietatis: adimple eũm spũ timoris tui ⁊ consi-
gna eũm signo sancte crucis: in vitã sempiternã.
Per dominũ nostrũ Jesum Christũ filiũ tuum.
Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdẽ spiri-
tus sancti Deus. Per omnia secula seculoꝝ. ℟.
Amẽ. In fine istius officij faciat sacerdos oscu-
lũ cũ libro apto sup faciẽ infãtis dicẽdo. In no
mine pr̃is ⁊ filij ⁊ spũs sctĩ. Amẽ. Dios te haga
buẽ hõbre. Et statim scribatur nomẽ baptizati:
⁊ pr̃inoꝝ cũ mẽse, die ⁊ ãno: iuxta formã cõsti. cõ
cilij tridẽ. vt sup̃ ¶ Incipit baptismꝰ feminarũ.

Que traes aqui infante, o infãta? Re
spondeat patrinus. Infante, o infan
ta. Et sacerdos dicat. Que quiere
ser? Respondeat patrinus. Christia
na. Et sacerdos. Como quiere auer
nombre?

nombre? Respondeat patrinus. N. Si autem fuerit adulta respondeat cum patrinis ad interrogationes. Et sacerdos dicat nominando illud met nomen. N. Que pides a la yglesia? ℞. Fe. Y el sacerdote diga. Que te dara la fe? ℞. La vida eterna. Et sacerdos dicat.
Hec est autem vita eterna vt cognoscas vnum Deum viuum ꝛ verum: ꝛ quem misit Jesum Christũ filium eius: qui cum eodẽ patre ꝛ spũ sancto viuit ꝛ regnat Deus. Per oia scl'a.
Exi immũde spũs ab ea et da locũ aduenienti spũi sctõ paracleto: ꝛ recede diabole ab hac imagine dei. N. Et insufflet sacerdos in modũ crucis in faciẽ infantis trib⁹ vicibus dicẽdo. Exi immũde. ꝛc. ꝛ. 3. Deinde sacerdos faciat crucẽ cũ pollice i oculis infãtis ꝛ in aliis q̃tuoꝛ partibus. s. in aurib⁹ dextera ꝛ sinistra: ꝛ narib⁹: in coꝛde, ꝛ oꝛe, ꝛ licet sint due vel plures que baptizãtur: tamẽ vnicuiq; de p se dicatᷣ hoc modo.
Signaculo Dei patris omnipotẽtis ꝛ filij ꝛ spiritus scti signo ✠ oculos tuos: vt videas claritatẽ dñi: aures ✠ vt audias: nares ✠ vt pcipias odoꝛẽ suauitatis: coꝛ ✠ vt credas: os ✠ vt confitearis illũ qui te saluam faciat oĩni tẽpore vite tue: vt nullus diabol⁹ habeat potestatẽ

d te: sed trinitas diuina regnet in te ꝛ perducat te in vitam eternam. Amen. Oremus. Oratio.

O Omnipotēs sempiterne De⁹ pater dñi nostri Jesu Christi: respicere dignare super hanc famulam tuam. N. quam ad rudimēta fidei vocare dignatus es: omnē cecitatē cordis ab ea expelle: disrūpe oēs laqueos sathane: quibus fuerat colligata: aperi ei dñe ianuā pietatis tue vt signo sapientie tue imbuta oium cupiditatū fetoribus careat: ꝛ ad suauē odorē preceptorū tuorū leta tibi in ecclesia tua deseruiat: ꝛ proficiat de die in diē: vt idonea efficiatur accedere ad gratiā baptismi tui percepta medicina. Per eundem Christum. Oremus. Oratio.

P Reces nr̃as quesum⁹ dñe clemēter exaudi: ꝛ hanc electam tuam cui⁹ dñice crucis impressione ✠ eam signamus: virtute custodi: vt magnitudinis glorie tue rudimenta seruans ꝑ custodiā mādatoꝝ tuoꝝ ad regeneratiōis tue gr̃iam ꝑuenire mereat̃. Per Chr̃m. Oremus.

D Eus qui humani generis ita es cōditor: vt sis etiā reformator: ꝓpitiare populis adoptiuis: ꝛ nouo testamēto sobolē noue ꝓlis ascribe: vt filij promissionis quod nō potuerūt assequi per naturā: gaudeāt se recepisse per gratiā.

Per

Per Christū. Exorcismus salis. Qui debet fieri sine Dñs vobiscum. & sine Oremus. & non dicatur nisi. ℣. Adiutoriū nostrū in nomine dñi. ℟. Qui.

Exorcizo te creatura salis in nomine dei pa ✠ tris omnipotētis: & in charitate dñi nři Jesu Chři: ✠ & in virtute spūs ✠ sctī: exorcizo te per Deū ✠ viuū: per Deū ✠ verū: per Deū ✠ sanctū: per Deū qui te ad tutelā humani generis procreauit: & populo venienti ad credulitatē per seruos suos cōsecrari precepit. Proinde rogamus te dñe Deus nř: vt hec creatura salis in nomine sancte trinitatis efficiatur salutare remediū ad effugandū inimicū: quā tu dñe sā ctificādo sāctifi ✠ ces: benedicēdo bene ✠ dicas: vt fiat omnib⁹ accipiētibus perfecta medicina: permanens in visceribus eorꝫ: in nomine eiusdē dñi nři Jesu Chři. Qui vēturus est iudicare viuos & mortuos & seculum per ignē. Aspergat aq̄ benedicta sup sal & sup circumstātes. Hic sacerdos mittet sal in modū crucis in ore infātis & vocabit nomē eius ita dicēdo, N. Accipe sal ✠ sapiētie: vt ꝓpitiat⁹ sit tibi Deus in vitā eternā. Amē. Post sal datū. Dñs vobiscū. Oremus.

Deus patrū nřorꝫ: & Deus vniuerse Oro. cōditor veritatis: te supplices exoramus vt, hanc

hanc famulam tuam. N. respicere digneris ꝑ pitiꝰ: ⁊ hoc primũ pabulũ salis gustãtem nõ diu tius esurire ꝑmittas: quominus cibo expleat celesti quatinus sit dñe semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semꝑ nomini seruiens: ⁊ perduc eam ad noue regenerationis lauacrũ vt cũ fidelibus tuis promissionũ tuarũ eterna premia cõsequi mereatur. Per Christum. Oremus. Oro.

DEus celi: deus terre: deus angelorum: deus archãgelorum: deus patriarcharũ: deus prophetarũ: deus apostolorum: deus martyrum: deus cõfessorum: deus virginũ: deus omnium bene viuentium: deus cui omnis lingua cõfitetur: ⁊ omne genu flectitur: celestiũ terrestrium ⁊ infernorum: te inuoco dñe super hanc famulam tuam. N. vt perducere eam digneris ad grãm baptismi tui.

ERgo maledicte diabole recognosce sentẽtiam tuã: ⁊ da honorẽ deo viuo ⁊ vero: da honorẽ Jesu Chr̃o filio eius: ⁊ spiritui sãcto paracleto: ⁊ recede ab hac famula Dei. N. quia istam sibi deus ⁊ dñs noster Jesus Christus ad suã sanctã gratiã ⁊ benedictionẽ fontẽqꝫ baptismatis dono suo vocare dignatus est. Faciat crucem super frontem infantis dicens. Et hoc signum sancte crucis ✠ quod nos fronti eius damus

damus: tu maledicte diabole nūquam audeas violare. Per eundem dominum nostrum Jesum Christum: qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculum. ꝛc. Oremus. Oratio.

Deus Abrahā: Deus Isaac: ꝛ Deus Jacob: Deus qui tribus Israel de egyptiaca seruitute liberasti: ꝛ per Moysem famulū tuum de custodia mandatoꝝ tuoꝝ in deserto monuisti: ꝛ Susannā de falso crimine liberasti: te supplex deprecor: vt liberes hanc famulam tuam. N. ꝛ perducere eam digneris ad grām baptismi tui.

Audi maledicte sathana: adiuratus per nomē eterni Dei ꝛ saluatoris nr̄i Jesu Christi filij eius: cum tua victus inuidia tremens gemensq; discede: nihil tibi sit cōmune cum seruā Dei iā celestia cogitanti renuntiaturā tibi a seculo tuo: ꝛ beate immortalitati victurā: da igit̄ honorē aduenīēti spiritui sctō paracleto: qui ex summa celi arce descendens: perturbatis fraudibus tuis diuino fonte purgatum pectus id est sanctificatū Deo templū ꝛ habitaculū perficiat: vt ab omnibus penitus noxijs p̄teritoꝝ criminū liberata serua Dei facta grās perenni Deo referat semper ꝛ benedicat nomē eius sanctum in secula seculorum. ℟. Amen. Ergo maledicte

cte diabole. Totum dicatur vt supra.

Exorcizo te immūde spiritus per patrem ꝛ filiū ꝛ spiritū sanctū: vt exeas ꝛ recedas ab hac famula dei. N. ipse enim tibi imperat maledicte dānate: qui ceco nato oculos aperuit ꝛ quatriduanū Lazarū de monumēto suscitauit. Ergo maledicte diabole. totū vt sup. Oremus.

Eternā ac iustissimā pietatē tuā deprecor dñe sācte pater omnipotēs eterne Deus: autor luminis ꝛ veritatis super hanc famulam tuam. N. vt digneris eam illuminare: lumine intelligentie tue: munda eam ꝛ sanctifica: da ei scientiā verā: vt digna efficiat accedere ad gratiā baptismi tui: teneat firmā spē: consiliū rectū: doctrinā sāctā: vt apta sit ad pcipiēdā grām baptismi tui. Per cū q vētur⁹ est iudicare. Hic ponat sacerdos ptē stole in modū crucis suppect⁹ infantis: ꝛ teneat manū sup caput eius, ꝛ dicat.

Nec te latet sathana imminere tibi penas: imminere tibi tormēta: imminere tibi diē iudicij: diem supplicij sempiterni: diem qui venturus est velut clibanus ardens: in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis preparatus sempiternus erit interitus. Proinde dānate: atq; dānande: da honorem Deo viuo ꝛ vero: da honorem Je-

su Christo filio eius: ⁊ spiritui sctõ: in cui⁹ nomi ne atq3 virtute precipio tibi quicũq3 es spũs im munde: vt exeas ⁊ recedas ab hac famulis Dei. N quã m hodie Deus ⁊ dñs noster Jesus Chri st⁹ ad suã gratiã ⁊ benedictionẽ fontẽq3 baptis matis dono vocare dignatus est: vt fiat eius tẽ plum per aquã regeneratiõis in remissionẽ o= mniũ peccatorũ: in nomine eiusdẽ dñi nr̃i Jesu Christi. Qui venturus est iudicare. Postea tan gat ei aures ⁊ nares de sputo. Qd sputũ debet spuere honeste in modica quãtitate sup palmã sinistrã: ⁊ tinctis primis duobus digitis manus dextere: interroget. Como has nõbre? R N. Sacerdos repetat nomẽ infantis. N. ⁊ tãgat aurẽ dexterã: ⁊ dicat. Effeta qd est aperire R. Effeta. Deinde sacerdos tãgat nares infantis dicẽs. Jn odorẽ suauitatis. R. Effeta. Sacer= dos eadẽ saliua tãgat aurẽ sinistrã infantis ⁊ di cat. Tu autẽ effugare diabole appropinquabit enim iudicium Dei. R Effeta. Hic dicat istud euangelium. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spi ritu tuo. V. Sequentia sancti euangelij secundum Mat theum. R. Gloria tibi domine.

In illo tempore. Respiciens Jesus ad pa= trem: dixit. Confiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre:

terre: qui abscondisti hec a sapientibus ꝛ prudentibus: ꝛ reuelasti ea paruulis. Ita pater: quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neque patrem quis nouit nisi filius: ꝛ cui voluerit filius reuelare. Uenite ad me omnes qui laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos: ꝛ discite a me: quia mitis sum ꝛ humilis corde. Et inuenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suaue est: ꝛ onus meum leue. Acabado el euangelio, quite la estola que tiene puesta sobre la infante, y diga assi a los padrinos. Los padrinos de esta ahijada estan obligados quando viniere a edad de la enseñar la doctrina christiana si sus padres fueren negligentes en enseñar se lo, y assi yo se lo encomiendo, y agora en su nombre digan assi. Pater noster ꝛ Aue Maria, Credo. Todo. Deinde sacerdos accipiat infantem manu dextera, dicens. Ingredere in templum Dei vt habeas vitam eternam. Et benedicat eam dicens.

Et benedictio dei pa ✠ tris omnipotētis ꝛ fi ✠ lij ꝛ spūs ✠ sancti descendat ꝛ maneat super te: ꝛ angelus dñi perducat te ad san-

ctum baptiſmum. ℟. Amen. His expletis eat ſacerdos ad fontes: ⁊ ſi nõ fuerint benedicti benedicãtur vt ſupra folio .iiij. Si autem fuerint benedicti exuatur infans ⁊ tenens eã patrinus ſuper fontem interroget ſacerdos ita dicendo.

Omo te llamã? Reſpõdeat patrinus. N. Si autẽ que baptizatᷓ fuerit adulta: faciat ei ſacerdos interrogatiões ſequentes in ſuo vulgari. Et ſacerdos dicat. Abrenuncias ſathane? ℟. Abrenũcio. Item ſacerdos Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenũcio. Item ſacerdos. Et omnibus põpis eius? ℟. Abrenuncio. Et liniat eã de oleo in pectore: ⁊ inter ſcapulas ita dicendo. Et ego te li ✠ nio ꝺ oleo ſalutis in Chriſto Ieſu dño noſtro: vt habeas vitã eternã: ⁊ viuas in ſecula ſeculoꝝ. Amen. Deinde interroget eã ſacerdos ⁊ dicat Como has nombre? ℟. N. ⁊ ſacerdos. Credis in Deũ patrem omnipotẽtem creatorem celi ⁊ terre? ℟. Credo. Et ſacerdos. Credis ⁊ in Ieſum Chriſtũ filiũ eiꝰ vnicũ dominũ noſtrum natũ ⁊ paſſum? ℟. Credo. Item ſacerdos. Credis ⁊ in ſpiritũ ſanctũ ſanctã eccleſiã catholicã ſanctoꝝ cõmunionem remiſſionem peccatoꝝ: carnis reſurrectionem: vitã eternã poſt mortẽ? ℟. Credo. Et ſacerdos

accipiat

accipiat eam in manibus ⁊ dicat. Como te llaman? ℟. N. Dicat sacerdos. Quid petis? ℟. Baptismum. Et sacerdos. Vis baptizari? ℟. Volo. Et sacerdos. Vis baptizari? ℟. Volo. Et sacerdos. Vis baptizari? ℟. Volo. Deinde baptizet eum in modum crucis ita dicendo. Et ego te baptizo in nomine patris. Et tangat semel cum pedibus in aqua. Et filij. Et tangat secundo. Et spiritus sancti. Amen. Et emergat totã incipiendo a manu sinistra versus dexteram. Nisi ob aliquam necessitatem, vel ex parte ministri: quia titillationẽ manuum patitur, vel ex parte infantis: quia fragilitate vel infirmitate aliqua laborat, vel ex parte temporis: quia nimis frigidum est, tunc per infusionem aquę super infantem potest fieri baptisma. Circa quod nota regulam positam in baptismo masculorum in isto loco. Ut autẽ surrexerit a fonte tradat infantam patrino ⁊ faciat sacerdos signum crucis cum chrismate in vertice eius dicendo.

Deus oĩpotẽs pater dñi nr̃i Jesu Chr̃i qui te regenerauit ex aqua ⁊ spũ sctõ: quiq; dedit tibi remissionem omniũ pctõꝝ: ipse te liniat chrisma ✠ te salutis in Chr̃o Jesu dño nr̃o: vt habeas vitã ęternã: ⁊ viuas in scl'a scl'oꝝ. Amẽ.

ctum baptismum. ℟. Amen. His expletis eat sacerdos ad fontes: ⁊ si nõ fuerint benedicti benedicãtur vt supra folio. iiij. Si autem fuerint benedicti exuatur infans ⁊ tenens eã patrinus super fontem interroget sacerdos ita dicendo.
Como te llamã? Respõdeat patrinus. N. Si autẽ que baptizat̃ fuerit adulta: faciat ei sacerdos interrogatiões sequentes in suo vulgari. Et sacerdos dicat. Abrenuncias sathane? ℟. Abrenũcio. Item sacerdos Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenũcio. Item sacerdos. Et omnibus põpis eius? ℟. Abrenuncio. Et liniat eã de oleo in pectore: ⁊ inter scapulas ita dicendo. Et ego te li✠nio ꝺ oleo salutis in Christo Jesu dño nostro: vt habeas vitã eternã: ⁊ viuas in secula seculoꝝ. Amen. Deinde interroget eã sacerdos ⁊ dicat Como has nombre? ℟. N. ⁊ sacerdos. Credis in Deũ patrem omnipotẽtem creatorem celi ⁊ terre? ℟. Credo. Et sacerdos. Credis ⁊ in Jesum Christũ filiũ eius vnicũ dominũ nostrum natũ ⁊ passum? ℟. Credo. Item sacerdos. Credis ⁊ in spiritũ sanctũ sanctã ecclesiã catholicã sanctoꝝ cõmunionem remissionem peccatoꝝ: carnis resurrectionem: vitã eternã post morte? ℟. Credo. Et sacerdos
accipiat

accipiat eam in manibus ⁊ dicat. Como te llaman? ℞. N. Dicat sacerdos. Quid petis? ℞. Baptismum. Et sacerdos. Uis baptizari? ℞. Uolo. Et sacerdos. Uis baptizari? ℞. Uolo. Et sacerdos. Uis baptizari? ℞. Uolo. Deinde baptizet eum in modum crucis ita dicendo. Et ego te baptizo in nomine patris. Et tangat semel cum pedibus in aqua. Et filij. Et tangat secundo. Et spiritus sancti. Amen. Et emergat totã incipiendo a manu sinistra versus dexteram. Nisi ob aliquam necessitatem, vel ex parte ministri: quia titillationẽ manuum patitur, vel ex parte infantis: quia fragilitate vel infirmitate aliqua laborat, vel ex parte temporis: quia nimis frigidum est, tunc per infusionem aquę super infantem potest fieri baptisma. Circa quod nota regulam positam in baptismo masculorum in isto loco. Ut autẽ surrexerit a fonte tradat infantam patrino ⁊ faciat sacerdos signum crucis cum chrismate in vertice eius dicendo.

Deus oĩpotẽs pater dñi nrĩ Jesu Chrĩ qui te regenerauit ex aqua ⁊ spũ sctõ: quiqȝ dedit tibi remissionem omniũ pctõꝝ: ipse te liniat chrisma ✠ te salutis in Chrõ Jesu dño nr̃o: vt habeas vitã ęternã: ⁊ viuas in scl'a scl'oꝝ. Amẽ.

Deinde ponat chrismale super caput eius ita dicendo

Accipe vestem sanctam candidã ꝛ immaculatam: quã perferas ante tribunal dñi nr̃i Jesu Christi: vt habeas vitam eternam ꝛ viuas in secula seculorum. Amen. Postea sacerdos apprehẽdat lampadẽ ardentem ꝛ det in manu infantis ꝛ simul tenentes. Dicat sacerdos sic.

Accipe lampadem ardentem irreprehensibilem: ꝛ custodi baptismũ tuum: vt cum venerit dominus ad nuptias, possis ei occurrere cum splendore in aula celesti: ꝛ habeas vitam eternam: ꝛ viuas in secula seculorum. Amen.

Et benedictio Dei Benedictio sup eũ. pa✠tris omnipotentis ꝛ fi✠lij ꝛ spiritus✠ sancti descendat ꝛ maneat super te semper. Amen. Hic sacerdos aperiat fontes ꝛ int⁹ lauet brachia ꝛ manus cũ alia aqua ꝛ qui eleuauerũt infantẽ de sacro fõte debẽt se similiter lauare. Postquã inuolut⁹ fuerit infans dbet portari corã sacerdote: qui quidẽ sacerdos stabit in aliquo loco prope cancellos, ꝛ dicat sequens euangeliũ. ℣ Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sequentia sancti euangelij secundum Marcum. Vltimo capitulo. xvi. Gloria tibi domine.

In

In illo tēpore: Recumbentibus vndecim discipulis: apparuit illis Jesus: et exprobrauit incredulitatē illorum et duritiā cordis: quia his qui viderāt eū resurrexisse nō crediderāt. Et dixit eis. Euntes in vniuersum mundū: predicate euangeliū omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit: saluus erit. Qui vero nō crediderit condēnabitur. Signa autē eos qui crediderint: hec sequētur. In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpētes tollent. Et si mortiferū quid biberint: non eis nocebit. Super egros manus imponēt: et bene habebūt. Et dominus quidē Jesus: postquā locutus est eis: assumptus est in celum: et sedet a dextris Dei. Illi autem profecti predicauerūt vbique domino cooperante et sermonē confirmante: sequentibus signis. Oratio.

Omnipotēs sempiterne Deus qui regenerare dignatus es hanc famulam tuam: ex aqua et spū sancto: quiqz dedisti ei remissionē omniū pctōrum: emitte in eā septiformē spiritū tuū sctm̄ paracletū de celis: spm̄ sapiētie et intellectus: spm̄ cōsilij et fortitudinis: spm̄ sciētie et pietatis: adiple eam spū timoris tui: et cōsigna eam signo sancte crucis: in vitā sempiternā. Per dñm nrm

Jesum Christum filium tuum. Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiusdē spiritus sancti Deus. Per omnia. In fine istius officij faciat sacerdos osculum cum libro aperto super faciē infantis, dicendo. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen. Et nō dantur aduocati baptizatis. Et statim scribat nomen baptizate: ⁊ patrinoꝝ cū mēse, die ⁊ anno: iuxta formā constitutionis synodalis. ℭ Forma baptismi extra ecclesiam.

SI sacerdos vocatus fuerit vt baptizet aliquē infantē in domo: propter aliquā necessitatē: tūc nudo infante: vel inuoluto si imminet periculū posito in manib⁹ patrini: sacerdos accipiat in vreeo aquā bñdictā: si cōmode potest haberi: sin autē accipiat non benedictā: ⁊ interrōget. Que teneys aqui: infante, o infanta? Respōdeant. Infante, o infāta. Sacerdos. Como quiere auer nōbre? Respōdeāt. Pedro, o Maria. Sacerdos. Que pides? Respōdeāt Baptismo. Sacerdos. Uis baptizari? ℟. Uolo. Uis baptizari? volo. Uis baptizari? volo. Tūc sacerdos infundat super caput infantis aquam in modū crucis: dicēs. Ego te baptizo in nomine patris: ⁊ filij ⁊ spiritus scti. Amē. Et tali modo ꝙ verba ⁊ actus concurrant. Sed si tanta vrget

get necessitas vt instet mortis infantis periculũ, ꝛ nõ sit locus illis interrogationibus, nec alijs verbis, dicãtur sola illa verbã, **Ego te baptizo. ꝛc.** ꝛ infundatur aqua. ¶ Si autẽ infans nõ est totaliter nat⁹: sed habet aliquod mẽbrum foris ꝛ timetur de ei⁹ periculo: tunc in illo mẽbro sic apparẽte: superfundatᷣ aqua in modũ crucis p aliquẽ existentiũ bene instructũ, dicẽs. **Ego te baptizo in nomine drĩs ꝛ filii ꝛ spũs sctĩ. Amẽ.** sine aliqua alia interrogatiõe. Et si mẽbrũ baptizatũ fuit caput, talis iterũ nõ est baptizãdus: sed exorcismus ꝛ catechism⁹ cũ impositione nominis in eccl'ia fiet: sed si mẽbrũ baptizatum fuit aliud preter caput, baptizetur sub conditione.

¶ Nota q̃ si el q̃ se viniere a baptizar fuere adulto, o adulta, antes que se baptize deue de estar muy bien instruydo y enseñado en la doctrina Christiana: y creer firmemente los articulos d la fe, y deue de venir a la yglesia algunos dias a dar cuẽta de esto al cura, y pedir el baptismo. Y despues q̃ el cura estuuiere cierto de q̃ quiere ser christiano, y cree lo que cree y tiene la sancta yglesia catholica, puede le administrar el sacramento del baptismo, amonestando le q̃ tenga arrepentimiento de la vida mala passada, y

si quisiere confessar se puede le oyr de peniten-
cia, pero no le deue dar la forma d̃ la absoluciõ
sacramental: lo vno porq̃ antes del baptismo
no se da otro sacramẽto, y lo otro porq̃ mas co-
piosamẽte por el baptismo se perdonã los pec-
cados a culpa y a pena, q̃ no por la penitẽcia sa-
cramẽtal. Y si no se quisiere cõfessar puede se ꝓ
ceder al baptismo sin cõfession: y deue se le de
declarar q̃ no es obligado a ella. En este baptis
mo no ay necessidad de padrinos, porq̃ tiene d̃
estar ya instruydo enla fe, y el puede y deue re-
spõder por si: pero no es incõueniente q̃ tenga
algun padrino por la solẽnidad, como enla cõ-
firmacion y enlas velaciones del matrimonio.
Todo lo demas se haga como esta dicho in ba
ptismo paruulorũ. ¶ Sequitur ordo de admi-
nistratione sacramẽti matrimonij: & de eius be
nedictionibus & velationibus, Canon concilij
Trident. sess. 24. cap. 10. de reformatione.

Est aduertendũ circa nubentes: vtrũ sint benedicẽdi quãdo alter eorũ alias non est benedictus: siue sit vir siue mulier: & semper in hoc attẽditur cõsuetudo loci secundũ doctores: sed quia in ista Diocesi Salmãtina diuersimode vtuntur: ideo deinceps est seruãda extrauagans

gãs Joãnis vigesimi secũdi.s.si alter eoꝝ:siue vir siue mulier:nõ fuerit benedict⁹ q̈ ambo benedicãtur:q2 vn⁹ sine alio nõ est benedicẽdus secũ dũ Hostiẽ. Cũ dicta extrauagãti cõcordat.l.2.titu.xij.iiij.parti.hanc opinionẽ tenet Syluester in summa. in parte nuptię.§.secundo quęritur. Tenor autem extrauagãtis sequitur ⁊ est talis.

¶ Cõcertationi antiquę finẽ imponere cupientes:pręsenti declaramus edicto: q̈ licet vir vel mulier ad secũdas nuptias trãsiẽs benedici nõ debeat:cũ alias fuerit benedict⁹:cõtrahẽs tñ secũ benedici debebit:q̈ si forte alter eoꝝ:vel ambo ad secũdas nuptias trãseũtes in primis benedicti nõ fuerint:dãda erit benedictio in secũdis nuptijs. Sane antiquũ volẽtes tẽperare rigorẽ concedimus; vt pręsbyteri qui sciẽter secũdas nuptias benedixerit:ad sedẽ apostolicã ex hoc venire minime teneãtur:sed a pęna suspẽsionis hoc casu inducta per suos possint diocesanos absolui. Si qui vero iuxta opinionẽ quorũdã doctoꝝ ex hoc nõ putãt se suspẽsos:⁊ ordines quoslibet seu cõueniẽtia beneficia acceperint diocesani eoꝝ a pęna suspẽsiõis ꝑdictę ipsos absoluãt: ⁊ sup executiõe literarũ ordinũ:⁊ retẽtiõe beneficioꝝ huiusmodi cũ eis libere valeãt dispẽsare.

¶ Et

¶ Et ante omnia pręcedāt spōsalia de pręsenti
quę omni tēpore cōtrahunt: sed aduertat sacer
dos vt monitiones pręcedāt in eccl'ia secūdū iꝰ
& dispositionē cōcilij Tridē. sess.24.c.1. de refor
matione, cuius hęc sunt verba. Tametsi. &c. vs-
que numerandos. ¶ Forma de desposar.

SEñores por quāto aquí se quie
re celebrar y contraer el sacra-
mento del matrimonio entre
Pedro y Maria q̄ estā presen-
tes, y la madre sctā yglesia mā-
da q̄ antes q̄ esto se haga: se di-
ga publicamēte porq̄ vēga a noticia de todos:
por muchos ipedimētos y causas q̄ los derechos
ponē: por tāto yo como ministro d̄ la sctā ygl'ia
a todos en general, y a cada vno en p̄ticular: assi
presentes como absētes amonesto y requiero: q̄
si ay algūo, o algūa q̄ sepa q̄ ētre los dichos Pe
dro y maria ay algū caso por dōde el p̄sente ma
trimonio se deua ipedir: assi como parētesco de
cōsāguinidad, o affinidad dētro d̄l q̄rto grado,
o cōpadrazgo, ahijadazgo, o cuñadazgo, o si sa-
bē q̄ el dicho. P. este desposado cō otra muger
por palabras d̄ p̄sēte, o por tal cōsētimiēto q̄ ha-
ga matrimonio, o q̄ aya hecho voto d̄ castidad,

o ð entrar en religiõ,o si sabẽ q̃ la dicha Maria
este desposada cõ otro por palabras ð presente,
o por tal cõsentimiẽto q̃ haga verdadero matri
monio,o q̃ aya hecho voto de castidad,o de en
trar en religiõ,o q̃ aya entre ellos otro algũ im
pedimẽto,o caso q̃ impida el presente matrimo
nio q̃ lo digã luego:si no quierẽ ser participan=
tes del delicto y peccado en q̃ estã los q̃ con se=
mejãtes impedimẽtos se casan: como personas
que lo pudierõ euitar y no lo euitarõ. Segũda
vez amonesto a todos si sabẽ q̃ entre los dichos
Pedro y Maria aya algũ impedimẽto ð los so
bredichos q̃ lo digã. Respõdan. Para en vno
son. Tercera vez torno amonestar y requiero a
todos: tãtas quãtas vezes deuo y soy obligado
q̃ si ay algũo,o alguna q̃ sepa q̃ entre los dichos
Pedro y Maria aya algũ impedimento delos
sobredichos,o otro alguno q̃ pueda impedir el
presente matrimonio: q̃ lo digã. Respõdã q̃ pa
ra en vno son. Et si forte cõtra matrimoniũ fue=
rit aliquid oppositũ: suspendat̃ matrimoniũ do
nec causa terminet̃. Si autẽ nullũ impedimen
tũ fuerit oppositum: sacerdos ponat spõsum ad
dexterã spõse: et acceptis manibus dextris iũctis
ambor̃: diga primero a ella Vos Maria que=
reys

reys a Pedro q̃ teneys presente por vr̃o esposo y marido? Responda. Si quiero. Rescebis lo por vr̃o esposo y marido? Respõda. Si rescibo. Otorgays os por su esposa y muger: assi como lo mãda la sctã madre yglesia? Respõda. Si otorgo. Luego preguñte a el diziẽdo. Vos. P. q̃ reys a. M. q̃ teneys presente por vr̃a esposa y muger? R. Si quiero. Rescebis la por vr̃a esposa y muger? R. Si rescibo. Otorgays os por su esposo y marido assi como lo mãda la sctã madre yglesia? R. Si otorgo. Et statim sacerdos poterit dicere si vult: licet nõ sit d̃ substãtia. Ego ex parte dei oipotẽtis 7 sancte mr̃is ecclesie vos in matrimoniũ cõiungo: 7 hoc sacramẽtum inter vos firmo i nomine pr̃is, 7 filij, 7 spũs scti amẽ: quos deus cõiungit homo nõ separet. Dios os haga biẽ casad' os. ¶ Ordo benedictionis nubentiu.

Sacerdos indut⁹ vestib⁹ sacris: 7 loco casule accipiat capã: cũ cruce, lumine, 7 aqua benedicta, 7 veniat ad nubẽtes stãtes ante fores ecclesie: spõsa stet ad sinistrã spõsi: q2 de eodẽ latere assumpta est: 7 interroget si sunt spõsati per manũ sacerdotis in facie eclesie: si autem nõ fuerint spõsati: spõsent̃ modo 7 forma supradictis.
¶ Et ponãt tredecim denarios, 7 duos annulos:

los: ⁊ benedicat eos sacerdos, dicens. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. ℣. Sit nomen domini benedictū. ℟. Ex hoc nunc ⁊ vsque in seculum. ℣. Domine exaudi orationem meā. ℟ Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Creator ⁊ conseruator humani generis: dator gratię spiritualis: largitor vitę eternę. Sacerdos det benedictionē super annulos dicens. Emitte bene ✠ dictionem tuā super hos annulos: vt sint arma virtutū cęlestis defensionis: ⁊ proficiāt ad ęternā salutē. Per Christum dominū nostrū. Amen. Alia benedictio.

Benedic ✠ domine hos annulos: quos nos in tuo nomine benedicimus: vt qui eos portauerint: in tua voluntate permaneāt: ⁊ in amore tuo viuant: ⁊ senescant: ⁊ multiplicentur in longitudine dierum. Per Christum dominum nostrum. Amen. Alia benedictio.

Benedic ✠ domine annulos istos: vt in eius figura pudicitiam custodiāt. Benedicti sint a domino: qui fecit mundum de nihilo. Per Christum. Benedictio arrharum.

Bene-

Bene ✠ dic dñe has arrhas quas hodie tradit famulus tuus. N. in manu ancille tue N. sicut benedixisti Abrahã cum Sarra: Isaac cũ Rebecca: Jacob cũ Rachel: dona super eos dñe gratiã benedictionis tue: abundantiã rerũ: & constantiã operũ: florescãt sicut rosa in Hierico plãtata. Et dominũ nostrũ Jesum Christũ timeant: & adorẽt ipsum qui trinum possidet nomen: cuius regnum & imperium sine fine permanet in secula seculorum. Amẽ. Deinde cum hyssopo aspergat aquam benedictam super annulos & arrhas: & super nubentes: & super omnes alios quos poterit attingere: & postea benedicendo annulos & arrhas dicat.

Et benedictio Dei patris ✠ omnipotentis & filij ✠ & spiritus ✠ sancti: descendat & maneat super hos annulos; & super has arrhas. Amẽ. Deinde accipiat sponsus annulũ tribus digitis: & ponat in summitate pollicis manus sinistre spõse sue in modum crucis ita dicẽdo in pollice. In nomine ✠ patris qui mundum creauit. in indice. In nomine ✠ filij: qui mundum redemit. in medio. In nomine spiritus ✠ sancti: qui totum mundum illuminauit. Hic mittat annulum in quarto digito spõse sue ibiq3

ibiq3 illum dimittet circa medium digitum po-
situ͂: ⁊ dicat. Et pax tecu͂: accipe hu͂c annulu͂. Et
sacerdos similiter mittat annulu͂ in digito quar
to manus dextere spo͂si: ⁊ dicat. In nomine pa
tris, ⁊ filij, ⁊ spiritus sancti. Ame͂. Postea ac
cipiat sponsus arrhas de manu sacerdotis: cum
manibus iunctis, hoc est nu͂mos argenteos. Et
mittat sponsus in manibus iunctis spo͂se sue ita
dicendo. Esposa co͂ vos me desposo, y de estas
arras os hago donacion, y con mi cuerpo vos
honro assi como lo ma͂da la sancta madre ygle-
sia y sant Pedro y sant Pablo, y los doctores
dela yglesia lo constituyeron y establescieron.
His vero ita peractis dicat Sacerdos sequen
tem psalmum. Psalmus.

Beati omnes qui timent dn͂m: qui ambula͂t
in vijs eius. Labores manuu͂ tuaru͂ quia
manducabis: beatus es ⁊ bene tibi erit. Uxor
tua sicut vitis abu͂dans in lateribꝰ domus tue.
Filij tui sicut nouelle oliuaru͂: in circuitu me͂se
tue. Ecce sic benedicetur homo: qui timet do-
minu͂. Benedicat tibi dn͂s ex syo͂: ⁊ videas bona
hierusale͂: omnibꝰ diebꝰ vite tue. Et videas fi-
lios filiorum tuorum: pace͂ super Israel. Gloria patri.
Sicut erat. Kyrie eleyson. Christe eleyson.

Kyrie eleyson. Pater nr. Et ne nos inducas. Sed libera nos. ℣. Saluos fac seruū tuum ꝛ ancillam tuā. ℟. Deꝰ meus sperātes in te. ℣. Mitte eis dn̄e auxiliū de sancto. ℟. Et de syō tuere eos. ℣. Nihil proficiat inimicus in eis. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit eis. ℣. Esto nobis dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dn̄e exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Benedictio super eos.

Deus Abrahā: Deꝰ Isaac: Deus Jacob sit vobiscū: ꝛ ipse cōiungat vos: impleatqꝫ bene ✠ dictionē suā in vobis: ꝛ ostēdat faciē suā in vobis: ꝛ misereatur vestri: cōuertat vultū suū ad vos: ꝛ det vobis pacē. Impleatqꝫ dominus vos bene ✠ dictione spirituali: in remissionē omnium peccatorum: vt habeatis vitā ęternā in secula seculorum. Amen. Alia benedictio.
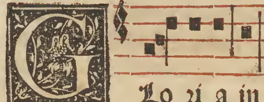
Bene ✠ dic domine nubētes istos: ꝛ semina semen vitę ęternę in mentibus eoꝝ: vt quicquid pro vtilitate sua didicerint: hoc semper facere ꝛ adimplere mereantur. Per Christum dominum nostrum. Alia benedictio.

Bene ✠ dicat vos Deus: custodiat vos Jesus christus: illuminet vos spiritus sanctꝰ: corpus vestrum in seruitio suo custodiat: cor vestrum

strum irradiet: vias vestras dirigat: sensum ve-
strum cõseruet: de diabolo vos defendat: ⁊ per
ducat vos Jesus Christus filius Dei ad vitam
eternam. Amen. Deinde introducat eos in ec
clesiam ita dicendo. Manda Deus virtuti tue:
confirma hoc Deus qd operatus es in nobis.
A tẽplo tuo qd est in Hierusalẽ: tibi offerẽt re-
ges munera. Increpa feras arũdinis cõgrega
tio taurorum in vaccis populorum: vt excludant
eos qui probati sunt argẽto. Gloria patri. Si
cut erat in principio. Ad missam Introitus.

Enedicta sit sancta Trinitas atq3 indiuisa
vnitas cõfitebimur ei quia fecit nobiscũ mi
sericordiã suã. Ps. Benedicamus patrẽ ⁊
filiũ cũ sancto spiritu laudemus ⁊ superexal
temus eũ in secula. ℣. Gloria patri. P. Sicut erat Rei
teratur introitus. Benedicta sit sancta Trinitas.

Lo ri a in excelsis De o.
Et in terra pax hominibus: bone voluntatis.
Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te.
Glorificamus te. Gratias agimus tibi ꝑpter ma

gnam gloriã tuam. Domine Deus rex cęlestis: Deus pater omnipotẽs. Dñe fili vnigenite Jesu Christe. Dñe Deus agnus Dei: filius patris. Qui tollis peccata mũdi miserere nobis. Qui tollis peccata mundi: suscipe deprecationem nostrã. Qui sedes ad dexteram patris: miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus. Tu solus dominus. Tu solus altissimus Jesu Christe. Cũ sancto spiritu: in gloria Dei patris. Amẽ. Dicãtur istę duo collectę sub vna terminatione. Et sic in secretis ⁊ in post cõmunicandis. Oratio.

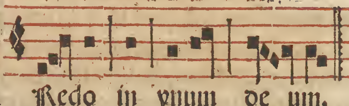
Omnipotens sempiterne Deus qui dedisti famulis tuis in cõfessione verę fidei ęternę trinitatis gloriam agnoscere: ⁊ in potentia maiestatis adorare vnitatem: quęsumus: vt eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. Alia oratio.

Exaudi nos omnipotẽs ⁊ misericors Deus: vt quod nostro ministratur officio: tua benedictione potius impleatur. Per dominum nostrum. ⁊c. Lectio epistolę beati Pauli Apostoli ad Corinthios.

Fratres. Nescitis quoniã corpora vestra: mẽbra Christi sunt? Tollẽs ergo membra Christi faciã mẽbra meretricis? Absit. An nescitis

tis:quoniã qui adheret meretrici: vnũ corpus efficitur? Erunt inquit duo in carne vna. Qui autẽ adheret dño:vnus spiritus est. Fugite fornicationẽ. Omne enim peccatũ quodcunqꝫ fecerit homo:extra corpus est. Qui autẽ fornicatur:in corpus suũ peccat. An nescitis: quoniam mẽbra vestra tẽplum sunt spiritus sancti: qui in vobis est:quẽ habetis a Deo ꝛ nõ estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate ꝛ portate Deũ in corpore vestro. ℟. Benedictus es dñe qui intueris abyssos sedes super cherubin. ℣. Benedicite Deũ celi quia fecit nobiscũ misericordiã suam. Alla alla. ℣. Qualis pater talis filius talis spũs sanctus alla. Sequẽtia scti euãgelij secundũ Mattheũ.

In illo tempore. Venit Iesus in fines Iudeę trãs Iordanẽ:ꝛ secutę sunt eum turbę multę:ꝛ curauit eos ibi. Et accesserũt ad eũ publicani ꝛ pharisęi:tentãtes eũ ꝛ dicentes. Magister:si licet homini dimittere vxorẽ suam:quacunqꝫ ex causa? Qui respõdens ait illis. Nõ legistis:qꝛ qui fecit ab initio masculũ ꝛ feminã fecit eos? ꝛ dixit eis. Propter hoc dimittet homo patrẽ ꝛ matrem:ꝛ adherebit vxori suę. Et erũt duo in carne vna. Itaqꝫ iã nõ sunt duo: sed vna caro. Qđ ergo Deꝰ cõiũxit:homo nõ separet.
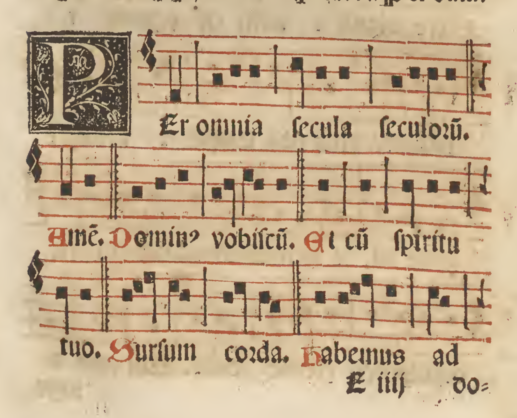
Redo in vnum de um.
Patrem omnipotentē: factorem cęli ⁊ terrę: visibiliū omnium ⁊ inuisibiliū. Et in vnū dn̄m Jesum Christū filiū Dei vnigenitū. Et ex patre natū ante omnia secula. Deū de Deo lumē de lumine: Deum verū de Deo vero. Genitū non factum cōsubstantialem patri: per quē omnia facta sunt. Qui propter nos homines: ⁊ ꝓpter nostram salutē descendit de cęlis. Et incarnatus est de spū sctō ex Maria virgine: ⁊ homo factus est. Crucifixus etiā pro nobis sub Pontio Pilato: passus ⁊ sepultus est. Et resurrexit tertia die secundū scripturas. Et ascēdit in cęlū: sedet ad dexterā patris. Et iterū venturus est cū gl'ia iudicare viuos ⁊ mortuos: cuius regni nō erit finis. Et in spiritū sāctū dn̄m ⁊ viuificantē: qui ex pr̄e filioqꝫ procedit. Qui cū pr̄e ⁊ filio simul adoratur ⁊ cōglorificatur: qui locutus est ꝑ prophetas. Et vnā sanctā catholicā ⁊ apostolicā ecclesiā. Cōfiteor vnū baptisma in remissionē peccatoꝝ. Et expecto resurrectionē mortuorū. Et vitā venturi seculi. Amen. Dicit̄ Credo ⁊
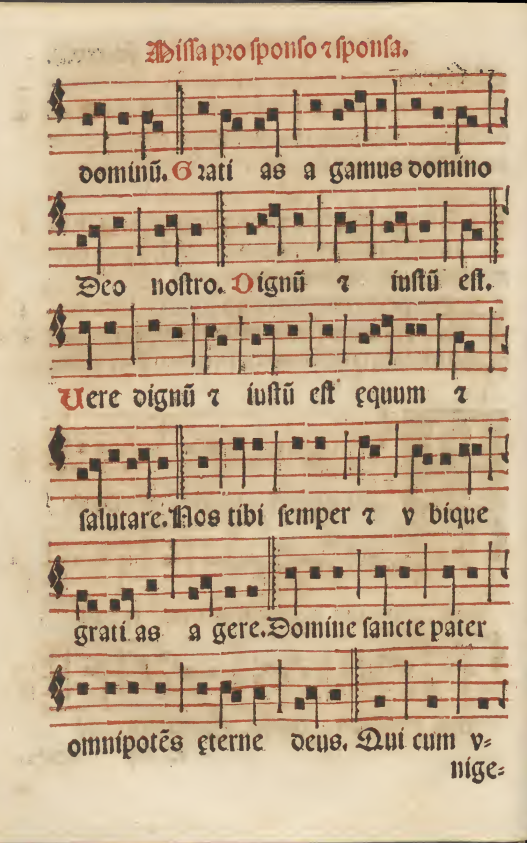
Gloria
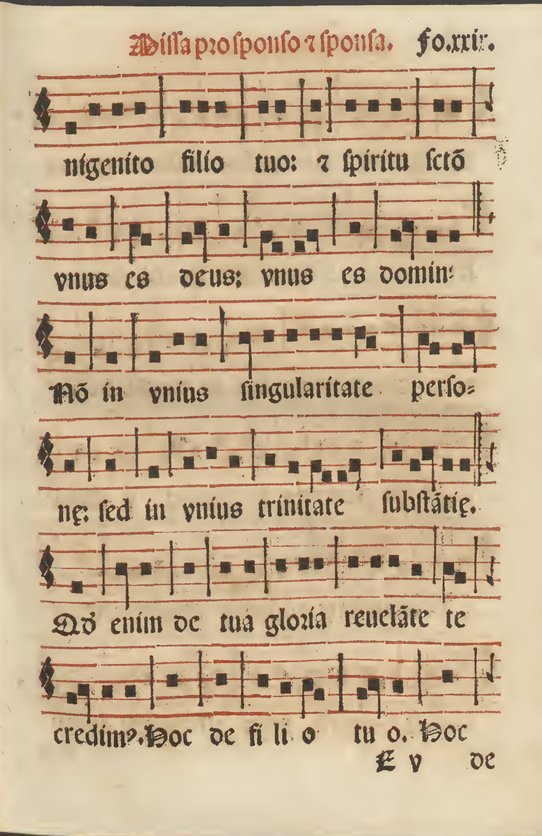
Gloria. qꝛ sic viget cõsuetudo in ista Diocesi; qꝛ sunt solẽnes benedictiones. Offer. Benedictus sit Deus pr̃ vnigenitusq; Dei filius sanct9 quoq; spũs qꝛ fecit nobiscũ misericordiã suã. Vẽgã los novios y padrinos a offrescer, y los q̃ mas quisierẽ. Sacra.
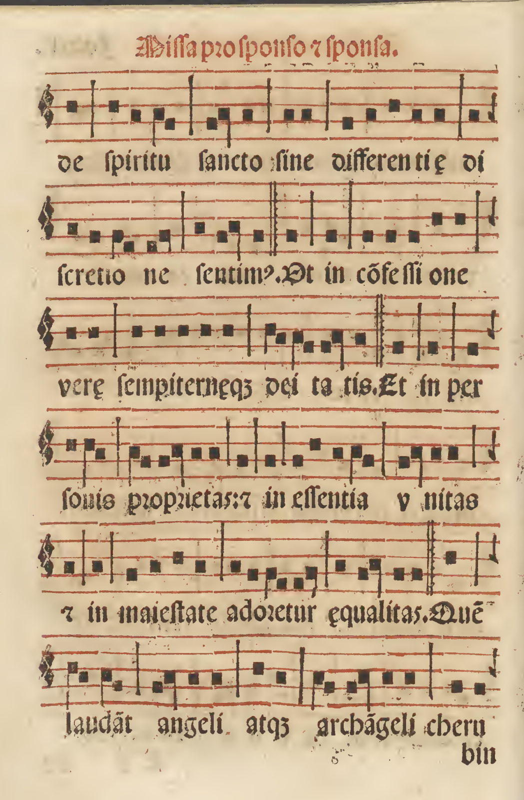
Sanctifica q̃s dñe: per tui nominis inuocationẽ: huius oblationis hostiã: ⁊ p eã nosmetipsos: pfice tibi munus eternũ. Alia sacra.
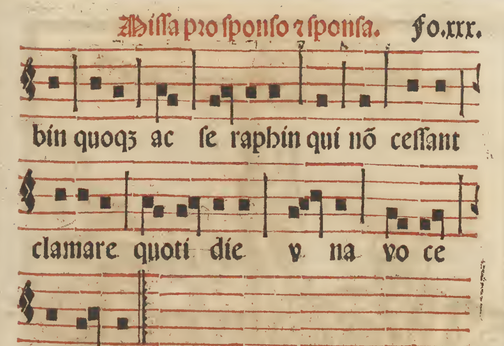
Suscipe q̃s dñe: pro sacra cõnubij lege munus oblatũ: ⁊ cui9 largitor es operis: esto propitius: atq; pijssimus dispẽsator. Per dñm.

dominũ. Grati as a gamus domino
Deo nostro. Dignũ ⁊ iustũ est.
Uere dignũ ⁊ iustũ est equum ⁊
salutare. Nos tibi semper ⁊ v bique
grati as a gere. Domine sancte pater
omnipotēs eterne deus. Qui cum v=
nige=

nigenito filio tuo: ⁊ spiritu sctõ
vnus es deus; vnus es domin⁹
Nõ in vnius singularitate perso=
ne: sed in vnius trinitate substãtie.
Qd enim de tua gloria reuelãte te
credim⁹. Hoc de fi li o tu o. Hoc
E v de

de spiritu sancto sine differen tię di
scretio ne sentimꝰ. Et in cōfe ssi one
verę sempiternęqꝫ dei ta tis. Et in per
sonis proprietas: ⁊ in ęssentia v nitas
⁊ in maiestate adoretur ęqualitas. Quē
laudāt angeli atqꝫ archāgeli cheru
bin

dicentes. Hic dicatur. Sanctus. Sanctꝰ. Sanctus ⁊c. Poſt prefationem veniat ſponſus ⁊ ſponſa cū patrinis ⁊ flectāt genua Deum exorantes ante altare: ſponſa collocetur ad ſiniſtram viri: ⁊ miniſter cooperiat eos linteo: virum ſuper humeros: ⁊ feminam ſuper caput: ⁊ cum cingulo benedicto, hoc eſt ſtola, ſuper linteum debet ipſam circūdari: virum vero ſuper humeros. Et miniſter dicat ſuper eos. Iugum enim meum ſuaue eſt, ⁊ onus meum leue.

INRI

Te igitur clementissime pater per Jesum Christum filium tuum dominum nostrum: supplices rogamus: ac petimus: uti accepta habeas: et benedicas. Hec do ✠ na. Hec mu ✠ nera. Hec sancta sacri ✠ ficia illibata. In primis: que tibi offerimus pro ecclesia tua sancta catholica: quam pacificare: custodire: adunare: et regere digneris: toto orbe terrarum: una cum famulo tuo Papa nostro. N. et Antistite nostro. N. et Rege nostro. N. et omnibus orthodoxis atque catholice et Apostolice fidei cultoribus. Hic oret pro vivis.

Memento domine famulorum famularumque tuarum. N. et omnium circunstantium: quorum tibi fides cognita est et nota devotio: pro quibus tibi offerimus

rimus: vel qui tibi offerunt hoc sacrificium lau dis: pro se suisq; omnibus: pro redēptione animarum suarum: pro spe salutis ⁊ incolumitatis sue: tibiq; reddunt vota sua eterno Deo viuo ⁊ vero. Sergius Papa composuit.

Communicantes ⁊ memoriā venerātes. In primis: gloriose semperque virginis Marie genitricis Dei ⁊ dñi nři Jesu chři. Sed ⁊ beatorum apostolorum ac martyrum tuorum: Petri. Pauli. Andree. Iacobi. Iohānis. Thome. Iacobi. Philippi. Bartholomei. Matthei. Simonis ⁊ Thaddei. Lini. Cleti. Clementis. Sixti. Cornelij. Cypriani. Laurētij. Grisogoni. Iohānis ⁊ Pauli. Cosme ⁊ Damiani. Et omnium sanctorum tuorum. Quorum meritis precibusq; cōcedas vt in omnibus protectionis tue muniamur auxilio. Per eundem.

Hanc igitur oblationē seruitutis nře. Sed ⁊ cuncte familie tue q̄s dñe: vt placatus accipias: diesq; nřos in tua pace disponas: atq; ab eterna dānatione nos eripias: ⁊ in electorum tuorum iubeas grege numerari. Per Christum.

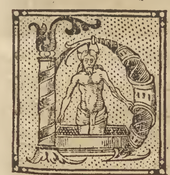
Quam oblationē tu Deus in omnibus q̄s Bene ✠ dictā. Ascri ✠ ptā. Ra ✠ tam rationabilē acceptabilēq; facere digneris: vt nobis.

nobis. Cor ✠ pus ⁊ Sā ✠ guis fiat dilectissimi filij tui Domini nostri Jesu Christi.

Qui pridie quam pateretur: accepit panē in sanctas ac venerabiles manus suas: ⁊ eleuatis oculis in cęlum: ad te Deum patrem suum omnipotentem: tibi gratias agens. Bene ✠ dixit: fregit: deditque discipulis suis dicens. Accipite ⁊ manducate ex hoc omnes.

Hoc est enim corpus meum.

Simili modo postquam cęnatum est. Accipiens ⁊ hūc prę clarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas. Item tibi gratias agens. Bene ✠ dixit deditque discipulis suis dicēs. Accipite ⁊ bibite ex eo omnes.

Hic est enim calix sanguinis mei noui ⁊ ęterni testamenti mysterium fidei: qui pro vobis ⁊ pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Hęc quotiescunq; feceritis: in mei memoriā facietis. Unde ⁊ memores dñe: nos tui serui: sed ⁊ plebs tua sctā Chrī filij tui dñi Dei nrī tā bē-

passionis: necnon ⁊ ab inferis resurrectionis. Sed ⁊ in celos gloriose ascensionis offerimus preclare maiestati tue: de tuis donis ac datis. Hosti ✠ am purā. Hosti ✠ am sanctam. Hosti ✠ am immaculatā. Pa ✠ nē sctūm vite eterne. Et ca ✠ licē salutis perpetue. Supra que ꝓpitio: ac sereno vultu respicere digneris ⁊ accepta habere: sicuti accepta habere dignatꝰ es: munera pueri tui iusti Abel: ⁊ sacrificium Patriarche nr̄i Abrahe: ⁊ quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech sanctum sacrificium immaculatam hostiam. Hic inclinatus ponat brachia in modum crucis.
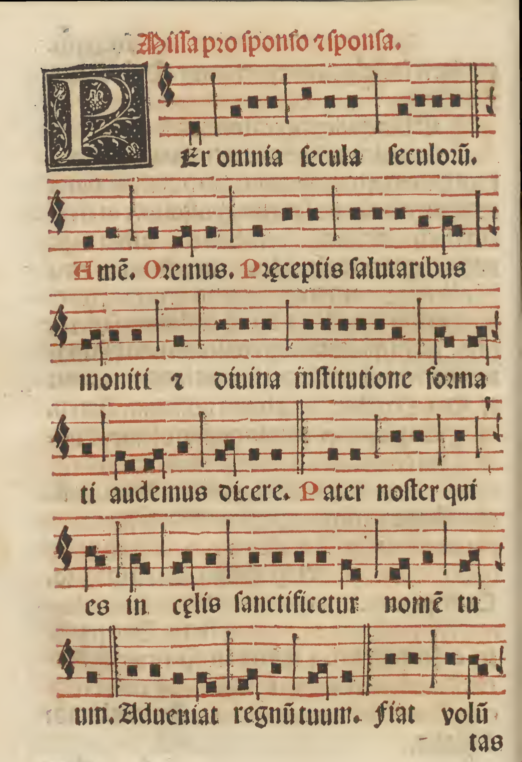
Supplices te rogamus omnipotens Deꝰ: iube hec perferri: per manus sancti angeli tui: in sublime altare tuum: in conspectu diuine maiestatis tue: vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctū filij tui. Cor ✠ pus ⁊ San ✠ guinē sumpserimus: omni bene ✠ dictione celesti ⁊ gratia repleamur. Per eūdem Christum dn̄m nostrū. Hic oret pro defunctis.

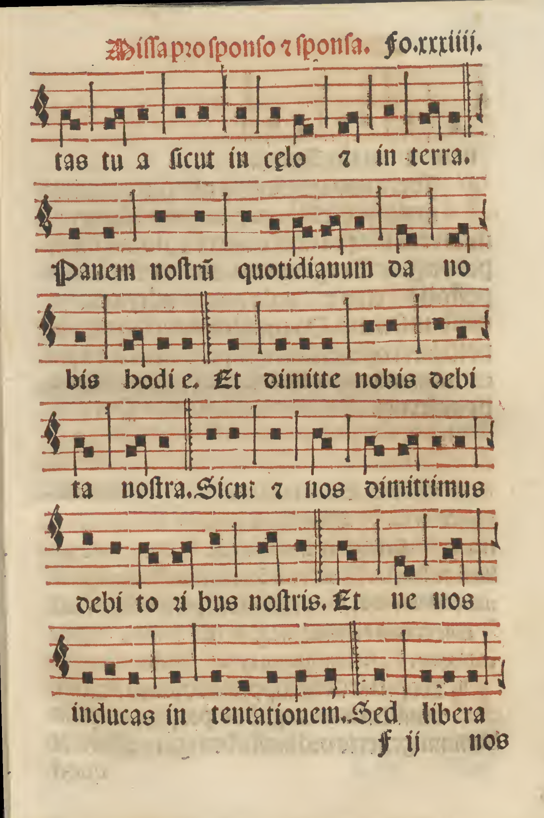
Memēto etiā dn̄e famulorū famularūq; tuarū. N. qui nos precesserūt cū signo fidei: ⁊ dormiunt in somno pacis: ipsis dn̄e ⁊ omnibꝰ in Christo quiescentibus: locū refrigerij lucis ⁊ pacis:

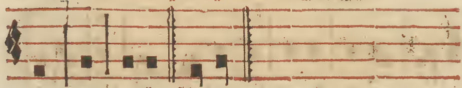
pacis:vt indulgeas deprecamur. Per eũdem Christum. Percutiat pectus:dicens.

Nobis quoq; peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarũ sperantibus:partem aliquam et societatem donare digneris cũ tuis sanctis apostolis:et martyribus:cũ Iohanne Stephano Mathia Barnaba Ignatio Alexãdro Marcellino Petro Felicitate Perpetua Agatha Lucia Agnete Cecilia Anastasia. Et cũ omnibus sanctis tuis. Intra quorum nos consortiũ non estimator meriti:sed venie quesumus largitor admitte. Per Christum dominum nostrum. Amen.

Per quem hec omnia domine semper bona creas. Hic super hostiam et calicẽ ter signet dicendo. Sancti ✠ ficas. Viui ✠ ficas. Bene ✠ dicis: et prestas nobis. Hic accepta hostia signet ter cũea super calicem disco opertum:dicẽs. Per ip ✠ sum. Et cũ ip ✠ so. Et in ip ✠ so. Hic cum ipsa hostia signet bis inter se et calicem:dicens. Est tibi Deo pa ✠ tri omnipotenti. In vnitate spiritus ✠ sancti. Hic eleuet corpus Christi super calicem faciendo ei reuerentiam dicens. Omnis honor et gloria.

Missa pro sponso ꝛ sponsa.
Per omnia secula seculorũ.
Amẽ. Oremus. Pręceptis salutaribus
moniti ꝛ diuina institutione forma
ti audemus dicere. Pater noster qui
es in cęlis sanctificetur nomẽ tu
um. Adueniat regnũ tuum. Fiat volũ
tas

tas tu a sicut in celo et in terra.
Panem nostrũ quotidianum da no
bis hodi e. Et dimitte nobis debi
ta nostra. Sicut et nos dimittimus
debi to ri bus nostris. Et ne nos
inducas in tentationem. Sed libera

Libera nos quesumus dñe: ab omnibus malis preteritis: presentibus ꝛ futuris: ꝛ intercedente pro nobis beata ꝛ gloriosa semper virgine Dei genitrice Maria ꝛ beatis apostolis Petro ꝛ Paulo atq3 Andrea cum omnibus sanctis. Da propitius pacẽ in diebus nostris: vt ope misericordię tuę adiuti: ꝛ a peccato simus semper liberi: ꝛ ab omni perturbatione securi. Qua finita nõ dicatur Per eundem. nec tangat hostiam: sed reuertatur sacerdos ad nubẽtes ꝛ dicat super eos hos versus.

℣. Saluos fac seruos tuos dñe. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Ostende eis domine misericordiam tuam. ℟. Et salutare tuum da eis. ℣. Mitte eis auxilium de sancto. ℟. Et de syõ tuere eos. ℣. Exurge domine adiuua eos. ℟. Et libera eos propter nomẽ tuũ. ℣. Dñe exaudi orationẽ meã. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Propitiare dñe supplicationibus nostris: ꝛ institutis tuis quibus propagationem humani generis ordinasti: benignus assiste: vt

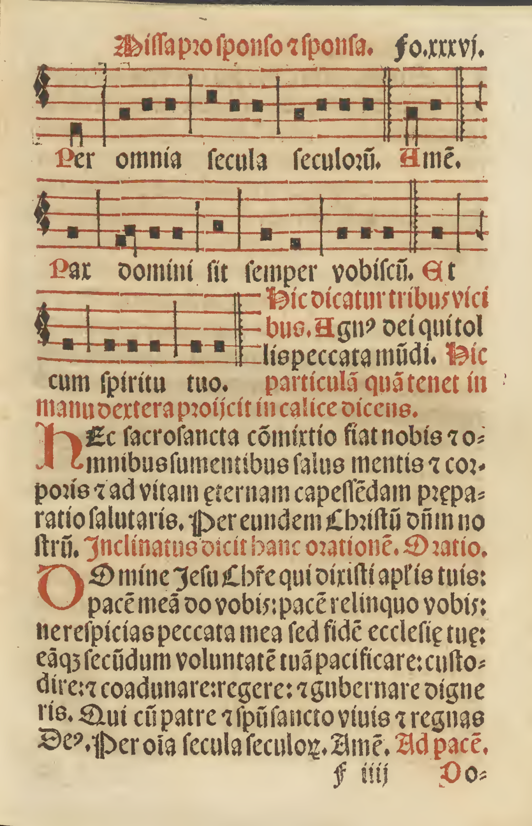
quod

quod te authore iūgit: te auxiliante serue t. Si aūt mulier fuerit vidua et erat iā bñdicta dimit taſ totū qđ sequit vsqȝ ibi. His peractis: si autē nō erat bñdicta: pcedat dicēs. Per dñm nostrū Jesum Chrm filiū tuū: qui tecū viuit et regnat in vnitate spūs sancti Deus. Prefatio.

Per omnia scl'a seculoꝝ. Amē. Dominꝰ vobiscū. Et cū spū tuo. Sursum corda. Habemus ad dñm. Gratias agamꝰ dño Deo nr̄o. Dignū et iustū est. Uere dignū et iustū est: equū et salutare. Nos tibi semper et vbiqȝ grās agere. Domine sancte pr̄ omnipotens eterne Deus. Qui potestate virtutis tue de nihilo cūcta fecisti. Qui dispositis vniuersitatis exordijs: homini ad imaginē Dei facto: ideo inseparabile mulieris adiutoriū cōdidisti: vt femineo corpori: de virili dares carne principiū: docēs quod ex vno placuisset institui: nunquā liceret disiūgi. Deus qui tā excellēti mysterio cōiugalē copulā cōsecrasti: vt Chr̄i et ecclesie sacramētum presignares in federe nuptiarū. Deus per quē mulier iūgitur viro, et societas principaliter ordinata. Porrigat benedictionē super feminā dicēs. Ea bene ✠ dictione donat: que sola nec per originalis peccati penā: nec per di

luuij est ablata sententiã. Respice dñe propitius super hanc famulã tuã que maritali est iũgenda cõsortio: tua se expetit protectione muniri. Sit in ea iugũ dilectionis & pacis: fidelis & casta: nubat in Christo: imitatrixq; sanctarũ permaneat feminarum. Sit amabilis vt Rachel viro, sapiẽs vt Rebecca: longeua & fidelis vt Sarra. Nihil in ea ex actib⁹ suis ille author preuaricationis vsurpet: nexa fidei mãdatisq; permaneat: vni toro iuncta: contactusq; illicitos fugiat: muniatq; infirmitatẽ suam robore discipline. Sit verecundia grauis: pudore venerabilis: doctrinis celestibus erudita. Sit fecunda in sobole: sit probata & innocẽs: & ad beatorum requiẽ: atq; ad regna celestia perueniat. Ut videat filios filiorũ suorum vsque in tertiam & quartam progeniẽ: & ad optatam perueniat senectutem. ¶ His peractis vertat se sacerdos ad faciem altaris: & inclinatus discooperiat calicem cum maxima reuerẽtia accipiat hostiam, & frangat more solito dicendo. Per eundem dominum nostrum Jesum Christum filiũ tuum. Qui tecum viuit & regnat in vnitate spiritus sancti Deus.

Per

Hic dicatur tribus vicibus. Agnꝰ dei qui tollis peccata mūdi. Hic particulā quā tenet in manu dextera proijcit in calice dicens.

HEc sacrosancta cōmixtio fiat nobis ꝛ omnibus sumentibus salus mentis ꝛ corporis ꝛ ad vitam eternam capessēdam preparatio salutaris. Per eundem Christū dn̄m nostrū. Inclinatus dicit hanc orationē. Oratio.

DOmine Jesu Chr̄e qui dixisti apl'is tuis: pacē meā do vobis: pacē relinquo vobis: ne respicias peccata mea sed fidē ecclesię tuę: eāqꝫ secūdum voluntatē tuā pacificare: custodire: ꝛ coadunare: regere: ꝛ gubernare digneris. Qui cū patre ꝛ spū sancto viuis ꝛ regnas Deꝰ. Per oīa secula seculoꝝ. Amē. Ad pacē.

Domine Jesu Chr̃e fili dei viui qui es vera pax & vera cõcordia: fac nos pacificare & cõcordare in hac sctã hora. Hic inclinat⁹ recipit pacẽ a corpore Chr̃i vel a calice: & dãs pacẽ ministro dicit. Pax tibi frater & scte ecclie Dei. ℟. Et cũ spũ tuo. Postea minister accipiat pacẽ & det spõso: & spõsus det spõse sue. Et sacerdos anteq̃ cõmunicet dicat has orões.

Domine scte pr̃ omnipotẽs eterne Deus: da mihi hoc corp⁹ & sanguinẽ dñi mei Jesu Chr̃i ita sumere: vt remissionẽ omniũ pctorꝝ meorꝝ per eũ merear accipere: & tuo sancto spũ repleri: quia tu es Deus solus: & preter te non est alius: cuius regnũ & imperium sine fine permanet in secula seculorũ. Amen. Alia oratio.

Domine Jesu Christe fili Dei viui: qui ex volũtate patris cooperãte spiritu sancto per beatissimã mortẽ tuã mundũ viuificasti: libera me per hoc sacrosanctũ corpus & sanguinẽ tuũ: ab omnibus iniquitatib⁹ meis: & ab vniuersis malis: & fac me tuis semper obedire mãdatis: & a te nũquã imperpetuũ separari pmittas. Qui cũ patre & spũ sancto viuis & regnas Deus in secula sclorꝝ. Amẽ. Ad corp⁹ Christi.

Panẽ celestẽ accipiã: & nomen dñi inuocabo.

D Omine non sum dignus: vt intres sub tectū meū: sed tantū dic verbo et sanabitur anima mea. Et dicit trib⁹ vicib⁹. Deinde dī.

H Aec in euum sanctissima caro Christi mihi imperpetuum summa dulcedo.

C Orp⁹ dñi nr̄i Jesu Chr̄i custodiat animā meā in vitā eternā. Amen. Ad sanguinē.

H Aec in euū celestis pot⁹: qui mihi ante omnia: et super omnia dulcis es. Q uid retribuā dño: pro omnibus que retribuit mihi? C alicē salutaris accipiā: et nomē dñi inuocabo. L audās inuocabo dñm, et ab inimicis meis saluus ero. S āguis dñi nr̄i Jesu Christi custodiat animā meā in vitam eternā. Amen. C orpus et sanguis dñi nr̄i Jesu Christi custodiat animā meam in vitā eternā. Amē. Postquā cōmunicauerit dicat has orōnes sequētes. Orō.

Q Uod ore sumpsi dñe mēte capiam: vt de corpore et sanguine filij tui dñi nostri Jesu Christi fiat mihi remedium sempiternum: Per eūdem Christū dominū nostrū. Oratio.

C Orpus dñi nr̄i Jesu Chr̄i quod ego indign⁹ accepi et sctūs sanguis ei⁹ quē potaui ita inhereat queso dñe in visceribus meis: vt nō veniat mihi ad iudiciū: neqȝ ad cōdēnationē:

sed prosit mihi ad salutē corporis ⁊ remedium animę meę: ⁊ animabus omniū fideliū viuorꝝ ⁊ defunctorꝝ ⁊ perducat in vitā ęternā. Amen.
Deinde dicat canticū Symeonis. Nūc dimittis seruū tuū dn̄e. totū cū Glīa patri. Cō. Benedicimus Deū cęli ⁊ corā omnibus viuētibus cōfitebimur ei: quia fecit nobiscū misericordiā suā. Post Cō.

PRoficiat nobis ad salutē corporis ⁊ animę dn̄e Deus: huius sacramēti perceptio: ⁊ sempiternę sanctę Trinitatis: eiusdemq; indiuiduę vnitatis confessio. Alia post cō.

QUesumus oīpotēs deus instituta ꝓuidētię tuo pio amore comitare pręsidio: vt quos legitima societate cōnectis: lōgęua pace custodias. Per dn̄m. Antequā dicat Placeat tibi scta Trinitas. reuertat se sacerdos ad eos ⁊ benedicat eos ita dicēdo. Benedictio sup eos.

DOminus Deus omnipotēs bene ✠ dicat vos: ⁊ ostendat vultum suū super vos: impleatq; bene ✠ dictionem suā in vobis: ⁊ videatis filios filiorum vestrorꝝ: vsq; in tertiam ⁊ quartam progeniē: ⁊ ad optatam perueniatis senectutē. Amen. Alia benedictio super eos.

BEnedictio Dei pa ✠ tris oīpotētis: ⁊ fi ✠ lij ⁊ spūs ✠ sancti descēdat ⁊ maneat super

super vos: ⁊ angelus dñi bonus custodiat vos semper. Amen. Hic vertat se sacerdos ad mediũ altaris ⁊ dicat sequentẽ orationẽ. Oratio.

PLaceat tibi sctã Trinitas obsequiũ seruitutis nr̃e: ⁊ p̃sta: vt omnib⁹ ꝓ quib⁹ illud obtulimus: te miserãte sit propitiabile. Finita missa reuertat se sacerdos ad eos ⁊ accipiat spõsam per manũ dexterã ⁊ det spõso ita dicẽdo.

FRater accipe coniugẽ tuã: ⁊ dilige eã: vt carnẽ tuã. Et trado tibi vxorẽ nõ ancillã: tu autẽ custodi: ⁊ dilige eã sicut Christus ecclesiã: ⁊ ambulate in pace. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen. ¶ Instructio confessoris ad visitandum infirmos.

QUm sacerdos audierit aliquẽ infirmari in sua plebe: vel vocatus fuerit ad infirmũ: non morã faciat: sed cito ad eũ pergat. Et ingressus domũ dicat. Pax huic domui. ⁊c. vt inferi⁹ videbis. Et post aliquos sermones: modico interuallo facto: sacerdos oẽs iubeat extra cubiculũ exire. Et propi⁹ accedẽs ad lectũ in quo infirm⁹ ɔcũbit: eũ blãde leniterq; alloquat: vt oẽm spẽ suã in Deo ponat: vt flagellũ Dei patiẽter ferat: vt hoc ad purgationẽ ⁊ castigationẽ suã prouenire concedat: vt pcc̃a sua

confiteatur: vt emendationem promittat: vt si Deus vitã ei cõcesserit: penitentiã pro culpis cõmissis spõdeat: ⁊ substantiã suã dũ adhuc sensus ⁊ ratio viget disponat: vt peccata sua eleemosynis redimat: his qui in se peccauerũt indulgeat: vt rectã fidẽ ⁊ credulitatẽ teneat. Et si fidẽ nõ tenuerit ex integro: presbyter eũ docere debet. Et vt a Dei mĩa nunquã desperet doceat. Cũ his ⁊ hmõi alloquutionibus fuerit mẽs infirma corroborata: det sibi bñdictionẽ.

¶ De cõfessione infirmi. Deinde faciat eũ signare signo sanctę crucis dicẽdo. Per signum sanctę crucis: de inimicis nr̃is libera nos dñe Deus noster. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti. Amẽ. Et dicat confessionẽ generalẽ cũ eo. Et sacerdos sit discretus: ⁊ cautus: ⁊ anteq̃ veniat ad particularitates peccatorũ: respiciat personã in qua ętate ⁊ conditione est: ⁊ officiũ eius. Et si est verecundus vel nõ: vel nõ potest cõfiteri propter dolores infirmitatis: quia infirmus qui necessitate infirmitatis vrgẽte cõfitetur peccata sua: sub ea conditione a sacerdote recõciliet: vt si ei dñs vitã donauerit: sanitatẽq; reddiderit: secundũ qualitatem delicti obediet mãdatis ecclesię: ⁊ etiam suis obtẽperabit.

rabit. Videns autem sacerdos infirmum vere cundantem vel grauatum aliquo impedimē- to: rursum prosequatur. Fortassis charissime non omnia que gessisti ad memoriam veniūt. Ego te interrogabo: tu caue ne diabolo sua- dēte: aliquid celare presumas. Et dicat illi ita. Frater noli erubescere peccata tua confiteri: nam et ego peccator sum: et fortassis peiora quā tu feceris cōmisi. Nam quicquid dixeris mihi: coram Deo dicis: qui omnia scit: et cordium in spector est verus. Si vero scelera nostra celaue- rimus: ab illo manifestabuntur: qui accusator est peccati: Paulo teste, qui ait. Si nosmetipsos iudicaremus: non vtique iudicaremur. Et inter roget eum per ordinem qualiter seruauit de- cem precepta decalogi. Et de septem vitijs: et circunstantijs eorundem in quibus se si forte inuoluit: et de operibus misericordie si adim- pleuit. Et de alijs virtutibus et vitijs secūdum quod viderit expedire: quia diuersitas culpa- rum, diuersitatem facit penitentibus medi- camentorum. Veluti medici corporum diuer- sa medicamina: vel potiones solēt facere con- tra diuersitatem infirmitatū. Ne forte per stul tum medicum vulnera animarum putrescāt:

⁊ peiora fiant: propheta dicente. Computrue-
runt cicatrices a facie insipientię meę. O stul
te medice: noli decipere animas: ne ꝓ illis du
plicem pęnā accipias: vel septuplam, vel mille
nā: quia nō est excusatio pastoris: si ouis perda
tur. Audi Christū dicentē. Si cęcus cęcum du
cit: ambo in foueā cadūt. Propter quod opor
tet presbyterum quod sciat cognoscere quic-
quid debet iudicare: ⁊ sciat discernere in pec-
catis omnibꝰ: quod est veniale: ⁊ qđ est morta
le, ⁊ quod sciat ad quę peccata sua potestas se
extendere potest: quāuis tempore necessitatis
quilibet sacerdos habet potestatem absoluen
di de quocunqꝫ peccato: solēnitate tamē iuris
obseruata. Propterea tenetur scire casus re-
seruatos. Ideo causa breuitatis hoc tenēdum
est: quod dū infirmus agit in extremis: de quo
cunqꝫ crimine vel peccato per presbyterū suū
iuxta formā ecclię đbet ⁊ potest absolui. Et nō
debēt denegari suffragia ecclię: quia vbi ma-
gis periculū vertitur: ibi cautius est agēdum.
Ideo quilibet rector debet semꝑ vigilare suꝑ
oues dñicas: quas dñs nr̄ Jesus Christus rede
mit proprio sanguine: ne aliqua illarū pereat:
⁊ ipsemet patiatur pro ea. Nā si diabolus scit
mille

mille modos decipiẽdi hoies: oportet sacerdotes quibus dñi popul⁹ cõmissus est: cũ magna cõstantia vigilare sup dñicas oues: ne lupinis morsib⁹: idest diaboli stimulis laniẽtur. ¶ Propterea vnusquisqꝫ presbyter suũ officiũ pfecte discat: cũ sit ars artiũ regimẽ aiarũ. Qui aũt illiteratus est: ab officio suspẽdatur: quoadusqꝫ sciat ea que dei sunt: cũ rationẽ reddere dbeat in die iudicij sũmo pastori nr̃o dño Jesu Christo de ouibus sibi commendatis. ¶ De recõciliatione ꝛ penitentia seu absolutione infirmi.

Infirmo tamẽ nõ est penitẽtia iniũgẽda: sed innotescẽda qualitas ꝛ quãtitas penitẽtie, dicẽdo sic. Si sanus esses: talẽ penitentiã agere deberes pro tali ꝛ tali re. Sed quia infirmus es: eã non tibi iniungo. Sed si decesseris: pro anima tua facias pro hac penitentia dari hoc ꝛ hoc. Et ꝙ fiat illud ꝑpter qḋ anima tua exoneretur. Et si cõualueris eã ages. Uel si euaserit: quod eã implere proponat. Et si forte in aliquo casu papali vel episcopali fuerit innodatus: qḋ promittat: dũ opportunitatẽ tẽporis habuerit: se corã illo vel illis presentabit: vel ꝙ mittet nunciũ pro absolutione. Et si decesserit: erit amicoꝝ orationib⁹ ꝛ eleemosynis adiu-

adiuuandus: ⁊ a presbytero tunc debet absolui de omnibus peccatis saltim cum vno Pater noster: ⁊ de sacro viatico reficiēdus ⁊ oleo ante mortem vngendus.

¶ Et sic debet infirmus reconciliari: ⁊ ei penitentia imponi; ⁊ etiam absolui per modū consolationis: ostendendo benignitatē misericordie dei: peccata remittētis: magis quā per modum terroris ostēdendo seueritatē iustitie punientis: quia in quacunq; hora conuersus fuerit peccator ad penitētiam: vita viuet ⁊ nō morietur. Vera enim penitētia in vltimo tēpore potest esse. Sed circa supradicta nota, ꝙ oportet habere rationē personarū, tēporis ⁊ aliarum circunstantiarū, nec semper dicenda sunt, nec omnibus, nec ea semper proponenda ⁊ petenda, nec semper in particulari.

¶ Ordo ad communicandum infirmum.

Et vt hic ordo clarius percipiatur nemo que ignoret: his verbis hispanis ponitr.

¶ Para lleuar y cōmunicar el cuerpo de nuestro señor Jesu Christo al enfermo: la manera que seha de tener es la siguiēte. Lo vno q̄ el sacerdote tēga mucho cuydado y auiso, q̄ en cōfessando al enfermo, si la enfermedad es peligrosa

grosa, luego le de el sacramẽto: porq̃ por su cul pa no dexe de recebir tã singular biẽ. ¶Lo otro q̃ quãdo lo quisiere lleuar, auise primero a los que tienẽ cargo del enfermo q̃ tẽgã limpia la casa: y adereçado y adornado, y cõ buenos o lores el lugar dõde esta el enfermo: y hecho vn altarico pequeño enel q̃l aya alguna ymagẽ, o ymagines cõ velas, o cãdelas de cera encendidas para q̃ el sacerdote põga en el la custodia cõ el sacramento. ¶Lo otro q̃ luego haga tañer vna campanilla por la parrochia, o lugar: porq̃ cõcurra gẽte a acõpañar el sanctissimo sacramento. ¶Lo otro q̃ ansi mesmo lo haga saber al mayordomo de la cõfradia del sacramẽto si por vẽtura fuere ẽ tal lugar q̃ aya la dicha cõfradia para q̃ de y reparta la cera alos cõfrades, o alos q̃ alli se hallarẽ porq̃ vaya el sacramẽto cõ la mas lũbre y veneraciõ q̃ sea possible ¶Lo otro q̃ en tãto q̃ la gẽte se allega y lo sobredicho se apareja: el sacerdote se ha d̃ vestir vna sobrepelliz: y echar sobre los hõbros vna estola cruzada por delante: y encima poner el paño, o velo q̃ tuuiere: y vaya se ante el altar y diga la cõfessiõ cõ los circunstãtes breuemẽte diziẽdo ansi. Sancti spũs adsit nobis grã. ℟.

 Amẽ.

Amẽ. Ego peccator cõfiteor Deo, ꝛc. Misereatur vr̃i. ꝛc. Absolutionẽ. ꝛc. la ꝗl acabada laue las manos diziẽdo. Lauabo inter innocẽtes ꝛc. Y põga ẽla custodia el cuerpo d nr̃o redẽptor ꝛ otra parte, o forma pequeña cõsagrada: para ꝗ reciba el enfermo: o las ꝗ fueren menester segũ fuerẽ los enfermos ꝗ ha d cõmunicar: no dxando el sagrario dela ygl'ia sin sacramẽto: d lo ꝗl se guarde mucho: ꝛ haga lleuar vn hyssopo cõ agua bẽdita ꝛ vna patena: ꝛ vna cruz pequeña: ꝛ desꝗ sea tp̃o: y este todo aparejado: tome la custodia enlas manos lleuãdo la ni muy alta ni muy baxa: ꝛ comiẽce d andar poniẽdo los ojos de cõtino enel sacramẽto: rezãdo si ouiere entredicho el psalmo d Miserere y el De profundis: o Quicũqz vult, o las horas dla cruz, o del sp̃ũ sct̃o, o lo ꝗ el supiere, o mas deuociõ tuuiere: ꝛ si no ouiere entredicho: puede dzir las horas menores de nr̃a señora, o las mayores, o lo ꝗ arriba esta dicho, ꝛ como comẽçare a entrar enel aposẽto, o camara dõde esta el enfermo diga la añã Pax huic domui: ꝛ oib⁹ habitãtibus in ea: pax ingrediẽtibus ꝛ regrediẽtibus in vitã ęternã. Amẽ. Y eche el agua bẽdita diziẽdo. Asperges me dñe hyssopo ꝛ mundabor:

lauabis

lauabis me: ꝛ super niuem dealbabor. ℣. Miserere mei deus secundũ magnã misericordiã tuã. ℣. Gloria patri. ℟. Lauabis me: ꝛ super niuẽ dealbabor. ℣. Ostende nobis dñe miam tuã. ℟. Et salutare tuũ da nobis. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus. Ora.

Exaudi nos dñe sancte pater omnipotens eterne Deus: ꝛ mittere digneris sanctũ angelũ tuũ de celis: qui nos custodiat: foueat: protegat: visitet: ꝛ dfendat. Per Christũ. Y despues diga le. Dios vos salue hermano: nr̃o señor Jesu Christo cõ su infinita misericordia os viene a visitar para q̃ lo recibays aunque indigno en vuestra pobre morada: el vos de aquella salud que sabe q̃ es buena para el cuerpo: ꝛ mejor para el anima: ꝛ para q̃ con mayor puridad ꝛ limpieza de vuestra consciencia lo recibays: es necessario q̃ si teneys alguna cosa que cõfessar: lo cõfesseys luego a mi en secreto: porque si por negligencia de dexar de confessar algun peccado: recibiessedes tan alto sacramento: seria para mayor condẽnaciõ vuestra: de lo qual mucho os aueys de guardar: ꝛ si dixere q̃ si, ponga la custodia cõ el sacramento en el altar, o lugar q̃ para aquello este biẽ aparejado ꝛ haga desuiar los circũstãtes: ꝛ allleguese a el:

 voya

y oyalo: y absuelua lo: y d̃spues diga la cõfessiõ general: y el sacerdote cõ el: de tal manera q̃ lo oyã todos: diziẽdo assi. ¶ Yo peccador mucho errado cõfiesso a Dios y a sctã Maria: e a sant Miguel angel: a sant Pedro: a sant Pablo: a sctõ Domingo: e a sant Frãcisco: y a todos los sctõs y sctãs d̃ la corte d̃l cielo: e a vos padre spiritual todos mis peccados: q̃ peque en pensamiẽtos, hablas e obras: de todo me arrepiẽto de buẽ coraçõ y de buena volũtad: cõ dolor de mi anima digo a dios mi culpa: mi culpa: señor grãde es la mi culpa: y reniego del demonio y de todas sus obras: y torno me seruidor de mi señor Jesu chr̃o: ruego a nr̃a señora la virgẽ sctã Maria: q̃ es digna de rogar: ruegue al su hijo precioso: q̃ me quiera ꝑdonar todos mis peccados presentes passados e oluidados: quantos dixe: cõsenti: encobri: d̃sencobri: en q̃ me deleyte: desde el dia q̃ supe peccar fasta en este pũto en q̃ agora estoy: y a vos padre sp̃ual q̃ assimesmo rogueys a Dios por mi: e diga el sacerdote: en tãto q̃ ruego a Dios por vos dezid cinco vezes: loada sea la passiõ d̃ nr̃o señor Jesu Christo: y vosotros ayudalde cõ sẽdas Aue marias: e diga el sacerdote. Misereatur vr̃i oĩpotens Deus

Deus: τ dimissis oibus peccatis vr̃is perducat vos ad vitã eternã. La bendiciõ del padre: el amor del hijo: la gr̃a del spũ sctõ: descieda sobre vos y sobre nosotros. Amẽ. y despues digale. Creeys todo lo q̃ cree y tiene la sctã madre yglesia? R. Si creo. Pues cõfessaldo agora diziendo comigo el Credo, τ digale en latin, o en romance, τ si estuuiere en disposiciõ, preguntele lo q̃ suele quando comulga alos sanos diziẽdo assi. Hermano assi mismo cõuiene q̃ antes q̃ recibays el cuerpo de nuestro señor: cõfesseys la fe catholica: y alos articulos q̃ della os preguntare: respõdays si creo, τ assi como los cõfessare des por la boca: los tengays τ creays firmemẽte en vr̃o coraçõ. Creeys en la sanctissima trinidad padre hijo τ spũ sancto: tres personas τ vn solo Dios verdadero: criador del cielo τ de la tierra: saluador τ glorificador? Creeys q̃ nr̃o señor Jesu Chr̃o: fue cõcebido enel vietre virginal dela virgẽ Maria: por obra de spũ sctõ? R. Si creo. Creeys q̃ nacio della: seyẽdo ella virgẽ antes del parto: y enel parto: y despues del parto? Creys q̃ recibio muerte y passiõ en el arbol dela cruz: por saluar los pctõres? Creeys q̃ fue muerto y sepultado so el poder de Poncio

Pilato? Creeys q̃ su bẽdita aĩa jũta cõ la diui-
nidad descẽdio alos infiernos: ⁊ saco dende a
Adã ⁊ a Eua ⁊ alos otros sctõs padres q̃ espe-
rauã su sctõ aduenimiento? Creeys q̃ al .iij. dia
resuscito verdadero Dios y hõbre en cuerpo y
en anima: glorificado? Creeys q̃ a los .xl. dias
despues d̃ su gloriosa resurrectiõ subio alos cie
los y se assento ala diestra de Dios padre rey-
nando para siẽpre jamas? Creeys q̃ en fin del
mũdo ha d̃ venir a juzgar los buenos y los ma
los: para dar alos buenos vida perdurable: y
alos malos pena para siẽpre? Cõ esta creẽcia y
fe: quereys adorar la señal dela cruz: en q̃ el reci
bio muerte y passiõ? y dele a besar la cruz diziẽ
do. ℣. Adoram⁹ te Christe ⁊ benedicimus tibi: q: per
sctãm crucẽ tuã redemisti mundũ. ℣. Per signũ crucis
de inimicis nr̃is libera nos dñe de⁹ nr̃. Orem⁹. Orõ.
Exaudi nos De⁹ salutaris nr̃: ⁊ per triũphum
sctẽ crucis a cũctis nos defende p̃iculis. Y des
cubra el cuerpo de nr̃o redẽptor tomãdo lo en
las manos cõ grã reuerẽcia: ⁊ vna patena deba
xo: teniẽdo lũbre delãte: ⁊ diga. Hrõ veys aqui
el sanctissimo sacramẽto dela eucharistia enel
q̃l esta presente nr̃o señor Jesu Chr̃o el mesmo
q̃ esta enel cielo ala diestra de Dios padre pa
dar

dar se nos en mãjar ꝛ particularmẽte agora a vos,ꝛ yo como su ministro y en su nõbre vẽgo a dar os lo. Protestays de viuir y morir enla sãcta fe catholica? q̃reys recebir el sanctissimo sacramento de buena voluntad? diga si quiero. Pues cõuiene hermano q̃ para q̃ mas dignamẽte lo recibays: ꝛ porq̃ nr̃o señor os perdone vuestras culpas y peccados: pdoneys de buẽ coraçõ a todos los q̃ os ayã injuriado, o enojado por palabra, o por obra: y q̃ demãdeys perdõ a quiẽ vos ayays enojado, o injuriado. ꝛ diga el enfermo. Yo perdono y demãdo perdon a todos de muy buena voluntad: y plega al señor perdonar mis peccados no mirãdo a quiẽ yo soy: ꝛ diga. Señor mio Jesu Christo yo no soy digno q̃ vuestra diuina magestad entre en la mi morada: mas por la vuestra sctã palabra la mi anima sera sana y salua: ꝛ diga lo tres vezes: y de le luego el cuerpo de nr̃o redẽptor: diziẽdo. Corpus dñi nr̃i Jesu Christi custodiat animã tuã in vitã eternã. Amẽ. Y de le del agua segũ como le pareciere: ꝛ si por algũ impedimẽto no lo pudiere recebir, adore lo, diziẽdo. Adoro te cuerpo ð mi señor y saluador Jesu chr̃o: y bẽdigo te: q̃ por la tu sancta cruz redemiste el

mũdo:salua la mi anima. Y despues q̃ lo aya recebido diga el psalmo d' Deus misereat nr̃i. todo cõ Gl'ia patri. ℣ Saluũm fac seruũm tuũm dñe.
℟. Deꝰ meꝰ sperãtẽ in te. ℣. Mitte ei auxiliũ de sancto.
℟. Et de syõ tuere eũm. ℣. Dñe exaudi oratiõnẽ meã.
℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus Oratio.

Deus cui propriũ est misereri semper ⁊ parcere:suscipe dp̃recationẽ nostrã: vt quẽm delictoꝝ catena constringit:miseratio tuę pietatis absoluat. Per Christũ dñm nostrũ. ℟. Amen. Itẽ dicat aliã orationẽ. Oremus. Orõ.

Deus qui famulo tuo regi Ezechię: ter quinos ãnos ad vitã donasti:ita ⁊ hũnc famulũm tuũm:a lecto suę ęgritudinis tua potentia erigat ad salutẽ. Per Christũ. ⁊ diga. Nũc dimittis seruũ tuũ. ⁊c. y entre tãto q̃ esto dize puede adereçar el sacramẽto ẽ la custodia ⁊ tomalla enlas manos ⁊ diga. Hr̃o dad muchas gracias a Dios por las mercedes q̃ aueys recebido d' su diuina magestad:plega a su ĩfinita mia de os dar aq̃lla salud q̃ sabe q̃ mas cõuiene pa la seguridad y saluaciõ de vr̃a aĩa: ⁊ pa reconoscimiẽto desto rezareys si pudierdes tres vezes el Pr̃ nr̃ cõ la Aue Maria:a honor y reuerẽcia dela sctissima Trinidad:padre ⁊ hijo y spũ santo:

cto: tres personas: y vn solo Dios verdadero: y por reuerẽcia del sacramẽto abstener os heys de escupir por algũ rato sin dtrimẽto de vr̃a salud: y si escupierdes sea en lugar honesto y no enel suelo. Si esta enfermedad procediere en agrauar se mas: pedis desde agora el vltimo sacramẽto d la extrema vnciõ: como fiel christiano? diga. Si pido: y si nuestro señor fuere seruido de os lleuar para si: dõde es vr̃a volũtad q̃ vuestro cuerpo sea sepultado? el enfermo diga en tal lugar: el sacerdote diga El spũ sancto q̃ de cõ vos: y si por ventura boluiere ala yglesia el sacerdote sin sacramẽto: lo qual en ninguna manera due hazer no lleue lũbre ni cãpanilla: y ascõda la custodia: y si boluiere cõ sacramẽto en apartãdo se del enfermo: comience luego a rezar algunos psalmos: o lo q̃ mas deuociõ tuuiere, o si quisiere por la forma siguiẽte la Añ. O sacrũ conuiuiũ. &c. toda. ℣. Panẽ de celo. &c. Oremus. Deus qui nobis sub sacramẽto mirabili. &c. y tras esto diga. Te Deũ laudamus. &c. cõ la aña d la Trinidad q̃ dize. Te inuocamus te adoramus. &c. ℣. Sit nomen dñi. &c. Oremus. Omnipotẽs sempiterne De9 qui dedisti famulis tuis. &c. y tras esto diga el psalmo de Benedi-

ctus dñs Deus Israel.&c. ℣. Benedictus qui venit in nomine dñi. ℟. Deus dñs illuxit nobis. Oremꝰ.

Omnipotẽs sempiterne Deꝰ qui humano generi ad imitãdũ humilitatis exẽplũ: saluatorẽ nostrũ carnẽ sumere: & crucẽ subire fecisti: cõcede ꝓpitiꝰ: vt & patiẽtię ipsiꝰ habere documẽta: & resurrectionis consortia mereamur. Per eundẽ. y tras esto diga el psalmo de Dñe dñs noster: quã admirabile est. &c. Añ. Ueni sancte spũs reple. &c. ℣. Sãcti spũs adsit nobis grã. Amẽ. Oremus. Deꝰ qui corda fideliũ. &c. y diga luego el cãtico de Magnificat. Añ. Sub tuũ presidiũ cõfugimꝰ. &c. ℣. Post partũ virgo. &c. Oremꝰ. Cõcede nos famulos tuos. &c. y ya q̃ estuuiere cerca del altar diga. ℣. Adoramꝰ te Chr̃e & benedicimꝰ tibi: q: per sanctã crucẽ tuã redemisti mundũ. Oremus.

Domine Jesu chr̃e fili dĩ viui pone passionẽ, mortẽ & crucẽ tuã inter iudiciũ tuũ & aĩas nr̃as nũc & in hora mortis: largiri digneris viuis grãm & miam: defunctis requiẽ & veniã: ecc̃ię tuę pacẽ & verã cõcordiã: regi nr̃o victoriã: regno trãquillitatẽ: & nobis peccatoribꝰ vitã & lętitiã sempiternã: qui cũ deo pr̃e & spũ sctõ viuis & regnas deꝰ. Per oĩa secula sc̃loz. Amẽ. Y buelua se hazia el pueblo & diga assi. Todos

los

los q̃ acõpañastes el cuerpo de nr̃o señor Jesu Chr̃o aueys cũplido dos obras de mia: vna de las corporales: q̃ es visitar enfermos: otra d'las sp̃uales q̃ es rogar a dios por lo q̃ aquí os sera encomẽdado: q̃ nos hã d'ser demãdadas el dia d'l juyzio: mas aueys ganado muchas indulgẽcias y p̃dones q̃ son otorgados por los sctõs padres d' Roma: especialmẽte aueys ganado xl. días de p̃dõ concedidos por el señor obispo de Salamãca nuestro perlado y pastor, quos rector eccl'ie maioris debet in pincipio põtificat⁹ impetrare. y assi mesmo por el arçobispo d' Sãctiago q̃ otorga otros. xl. en toda su p̃uincia: y los q̃ son cõfrades dela cõfradia del sctissimo sacramẽto: ganã cinco años z cinco quarẽtenas de perdõ: los q̃ truxistes cãdelas encẽdidas ganastes todos los sobredichos perdones doblados: z los vnos z los otros cõsiguẽ indulgẽcia plenaria y remissiõ de sus pc̃dos en el verdadero articulo d'la muerte: por la bulla del sctõ sacramẽto: z por mas dignamẽte los recebir rezareys en tãto q̃ se encierra el sctissimo sacr̃o. iij. vezes el P̃r nr̃ cõ el Aue maria a bonor d'la sctissima trinidad padre z hijo z sp̃ũ sãcto tres p̃sonas z vn solo dios verdadero. Cl.j.

por

por los põtifices y perlados q̃ otorgarõ los di
chos pdones: ꝛ indulgẽcias. El .ij. por este hn̄o:
q̃ nr̄o señor Jesu Chr̄o viene ð visitar: q̃ a el ple
ga ð le dar aq̃lla salud q̃ sabe q̃ mas cõuiene pa
su saluaciõ. El .iij. por vosotros y por mi q̃ dios
nr̄o señor q̃ aqui nos ayũto: nos haga participes
ð su sctã gl'ia dõde hemos ð gozar ðl pa siẽpre
amẽ. Esto dicho ðscubra el sacr̄o y amuestre lo
al pueblo pa q̃ lo vea y adore: y ẽcierre lo encẽ
sando cõ mucha veneraciõ y desq̃ lo ouiere en
cerrado buelua se al pueblo y eche la bẽdiciõ ꝛ
diga. Jte in pace. Y mire el discreto sacerdo te
ẽ lo q̃ arriba esta dicho: especialmẽte q̃ndo estu
uiere en p̄sẽcia ðl ẽfermo: q̃ ansi faga: segũ fue-
re la calidad ðla ẽfermedad: porq̃ puede ser q̃
el ẽfermo tẽga tãto peligro: o q̃ su ẽfermedad
sea ð tãto tormẽto: q̃ sea necessaria q̃lqer breue
dad ẽ administrar el sacr̄o. Jtẽ este sobre auiso
q̃ por muy tarde y a la media noche q̃ sea q̃ no
lleue el sacr̄o ascõdidamẽte sino publicamẽte
cõ lũbre y la cãpanilla tañẽdo: ãsi mesmo mire
q̃ porq̃ puede acaecer: q̃ lleuãdo el sacr̄o lexos,
o cerca q̃ ãde ayre q̃ pueda matar la lũbre q̃ en
publico va encẽdida: ꝓuea ð hazer lleuar en v
na linterna vna vela, o cãdela ð cera encẽdida
Ordo

¶ Ordo ad cōmunicandum infirmu in sacerdotē: vel literatum: vel peregrinum latinū qui non bene percipit sermonem hispanum.

P Resuppositis oibus supradictis: si infirm⁹ fuerit presbyter induat̄ superpellicio ⁊ stola si cōmode potest fieri q̄ ratione tāti sacramēti ⁊ sui ordinis: videt̄ esse cōgruū, ⁊ sanis necessariū: vt in.c.eccl'iastica.iūcta glo.in parte te corporis.xxiij.d. Et dū sacerdos fuerit ꝓpe infirmū presbyterū vel literatū vel peregrinū latinū dicat añ. Pax huic domui. ⁊c. ⁊ aspergat aquā benedictā: ⁊ dicat añ. Asperges me. cū versiculis ⁊ oratione supradicta. Postea salutet infirmū dicēdo Frater gaude ⁊ letare ex quo dñs nr̄ Jesus chr̄us: ver⁹ de⁹ ⁊ ver⁹ homo dignatus est te visitare: ꝓpterea aduerte quod oīs fidelis qui digne eū acceperit.s.cū cōtritione cordis de oib⁹ peccatis preteritis: ⁊ cū cōfessione oris ⁊ satisfactione operis: ⁊ cū proposito corrigēdi vitā suā: recipiet nō tm̄ salutē corporis in hac vita: sed etiā inueniet requiē pro anima sua: ꝓpterea respice frater si post vltimā cōfessionē: recolis de aliquo peccato cōfitēdo: vt illud cōfitearis: q̄ qui hoc sacramētū indigne māducat: iudiciū sibi māducat. Si voluerit aliquid

quid confiteri faciat vt supra dictum est. Et ab soluat eum ꝛ postea faciat infirmus confessionem generalem: dicẽdo. Ego peccator. ꝛc. totũ, ꝛ dicat. Dum oro pro te dic quinquies. Benedicta sit passio domini mei Jesu Christi. Et dicat sacerdos. Misereatur vestri. ꝛc. Et benedictio Dei patris omnipotẽtis ꝛ filij ꝛ spũs scti descẽdat ꝛ maneat sup te ꝛ super nos oẽs amẽ. Et si infirmus fuerit presbyter dicat. Credo in Deũ. ꝛc totũ, ꝛ quãdo cõicauerit dicat. Dñe non sum dignus. ꝛc. ¶ Si autẽ infirmꝰ nõ fuerit presbyter sed literatꝰ vel peregrinꝰ latinꝰ. Dicat ei sacerdos. Frater similiter est necesse ante sumptionẽ tanti sacramẽti vt cõfitearis fidẽ catholicã: ꝛ ad articulos eiꝰ respõdeas Credo. ¶ Credis in sanctã Trinitatẽ, patrẽ, filiũ, ꝛ spiritũsanctũ: tres quidẽ personas ꝛ vnã essentiã: creatorẽ cęli ꝛ terrę saluatorẽ ꝛ glorificatorẽ? ℟. Credo. Credis in Jesum Christũ filiũ eius cõceptũ de spũsctõ: natũ ex Maria virgine: ꝛ passum sub Põtio Pilato? Credo. Credis ꝙ descẽdit ad inferos ꝛ liberauit patres sctõs expectantes aduentũ suũ? Credo. Credis ꝙ tertia die resurrexit a mortuis? Credo. Credis ꝙ ascendit ad cęlos ꝛ sedet ad dexteram Dei patris

tris omnipotẽtis? Credo. Credis in spiritũ san ctũ ꝛ sanctã ecclesiã catholicã sãctoꝝ cõmunionẽ: remissionẽ peccatoꝝ: carnis resurrectionẽ: ꝛ vitã ęternã post mortem? Credo. Cũ hac fide vis adorare signũ crucis? Et osculetur eã dicendo: vt supra dictũ est. Et postea sacerdos habeat in manibus sacramentũ: ꝛ dicat Credis ꝙ hoc quod habeo in manibꝰ est verũ corpus dñi nostri Jesu Christi? Credo. Credis sicut bonus ꝛ fidelis christianus totũ id quod tenet ꝛ docet alma mater ecclesia? Credo. Uis viuere ꝛ mori in hac fide catholica? Uolo. Uis bono animo ꝛ corde sumere hoc sacramentum? Uolo. Remittis iniurias? Remitto. Indulges iniuriantibus tibi? Indulgeo. Et dicat Domine non sum dignus vt intres sub tectũ meum: sed tantum dic verbo ꝛ sanabitur anima mea. Et postea prosequatur vt supra dictum est

¶ Porq̃ ordinariamente los enfermos estan congoxosos con la enfermedad, y reciben fastidio con tantas preguntas ꝛ tan larga administració del sacramento, porlo qual le podrian recebir con poca deuocion, ꝛ pues tantas preguntas no son necessarias, en especial quando los que quieren recebir el sancto sacramento

mento son catbolicos exercitados en recebir los sacramẽtos. Por esso pone se aqui vna breue forma de la qual el ministro vsara quando viere que conuenga.

Despues de auer entrado a do esta el enfermo diga le assi. Dios os salue hermano mio. Nro señor Jesu Christo os viene a visitar para q̃ le recibays enel sctissimo sacramẽto dela eucharistia, quereys lo recebir para salud de vra aia y d vro cuerpo? ℟. Si qero. Estays dispuesto para recebillo? ℟. Si, mediãte el ayuda diuina. Podreys dezir la confessiõ general? ℟. Si puedo. Pues dezid assi. Yo peccador me cõfiesso a Dios z a vos padre spũal en su nõbre q̃ peque no cũpliẽdo como era obligado sus sctõs mãdamiẽtos, por lo qual digo mi culpa, z supplico a su diuina magestad me p̃done, z a vos padre spũal que rogueys por mi. Miẽtras ruego por vos dzid: bẽdita sea la passion de mi señor Jesu Christo, z vosotros dezid vna vez el Aue maria. Misereat̃ tui. zc. Creeys todo lo q̃ cree y tiene la sctã madre ygl'ia apostolica romana? ℟. Si creo. Protestays viuir z morir en ella? ℟. Si protesto. Pues cõ essa fe adorad esta señal dla cruz en q̃ Jesu Christo

nuestro

nuestro Dios y señor recibio muerte y passion por nosotros peccadores, y dezid assi. Adoramus te Christe ⁊ benedicim⁹ tibi quia per sanctā crucem tuā mundū redemisti. Dicho esto muestre le el sāctissimo sacramēto diziēdo. Ecce agnus Dei ecce qui tollit peccata mūdi. ⁊ diga al enfermo q̄ diga tres vezes. Señor mio Jesu Christo yo no soy digno. ⁊c. vt sup. y de le el sanctissimo sacramento.

¶ Si fuere sacerdote, o sabio exercitado ⁊ ansi abil para proceder: de esta manera mas en breue se le puede administrar. Dicha la cōfession en latin y el credo, ⁊ adorada la cruz diga. Domine nō sum dign⁹ vt intres sub tectū meū sed tantum dic verbo ⁊ sanabitur anima mea.

¶ Ordo administrādi sacramentū vnctionis.

Circa hoc est notandū: q̄ postquā infirm⁹ cōmunicauerit: nō expectet sacerdos: q̄ infirmus sit tā in extremis: q̄ nullū intellectū habeat: immo melius est q̄ infirmus intelligat ⁊ moneatur a sacerdote: vt mentē eleuet ad suū creatorē: ⁊ q̄ attēte ⁊ deuote recipiat sacramē tum vnctionis: quod est maxime vtilitatis ⁊ deuotionis. ¶ Itē est notandum q̄ hoc sacramētum nō potest ministrari infirmo etiā sacerdo-

tionem ⁊ ꝙ non fuerit ei iã impẽsa absolutio sacramẽtalis, ⁊ eã petat verbo aut alio signo. In super ⁊ ꝙ cõfiteatur ⁊ explicet peccata sua quatenus in eo statu ⁊ dispositione poterit. Misereatur tui omnipotens Deus ⁊ dimissis omnibus peccatis tuis: perducat te dñs noster ad vitam ęternã. Amẽ. Por la autoridad de Dios todo poderoso, y delos biẽauẽturados apostolos sant Pedro y sant Pablo y de los summos põtifices: ⁊ por virtud de todas tus bulas, o priuilegios te absueluo de toda y qualquier sentencia de excõmunion mayor, o menor: ab homine, o a iure posita: y delas otras cẽsuras y penas en q̃ por qualquier causa ayas incurrido: aunq̃ la absolució della sea reseruada a la sancta sede apostolica: y recócilio te a la participació delos sanctos sacramẽtos, ⁊ ala vnió delos fieles christianos: assi mesmo te absueluo de todos tus peccados, crimines, y excessos: aunque seã tales q̃ a la dicha sancta sede apostolica sea reseruada la absolució dellos: ⁊ otorgo te plenissima indulgẽcia: ⁊ cũplida remissió: d todas las penas a q̃ por todos tus peccados: agora y en otro qualquier tiẽpo confessados ⁊ oluidados eras obligado: in nomine patris ⁊ filij ⁊

spiritus

spiritꝰ sancti. Amē. reseruādo te esta absoluciō plenissima pa el verdadero articulo dla muerte. Si autē nō habuerit bullā nec priuilegiū absoluatur hoc modo. Misereať tui omnipotēs deus ⁊ dimissis omnibus peccatis tuis perducat te dn̄s nr̄ ad vitā eternā. Amē. Por la autoridad de Dios todo poderoso y delos biēauenturados sant Pedro y sant Pablo: y dlos summos pōtifices: en quāto puedo y dvo te absuelvo de toda y qualquier sentēcia de excōmuniō mayor, o menor: ab homine: o a iure posita: y de las otras censuras y penas en q̄ por qualquier causa ayas incurrido: aunq̄ la absolucion della sea reseruada ala sancta sede apostolica: y recōcilio te a la participacion de los sanctos sacramentos: y ala viiō delos fieles christianos: assi mesmo te absuelvo de todos tus peccados crimines y excessos: aunq̄ seā tales q̄ ala dicha sancta sede apostolica sea reseruada la absolucion dellos: los meritos dela passiō de nr̄o señor Jesu Christo y de su gloriosa madre, y d todos los sctōs seā en remissiō de tus pc̄dos. In nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. Amē. Oremꝰ. Orō.

Exaudi quesumus domine preces nostras ⁊ confitentiū tibi parce peccatis: vt quos

in nomine domini: et oratio fidei saluabit infirmum: et alleuiabit eum dominus: et si in peccatis sit dimittentur ei: te supplices exoramus: vt hic famulus tuus per mysterium nostre vnctionis: et donũ tue sãcte pietatis: peccatorũ suorũ veniam cõsequi: et ad vitam eternã peruenire mereatur. Per Christũ dominũ nostrum. Amen.

Domine redemptor noster: per gratiam sancti spiritus cura languores istius infirmi: et sana eius vulnera ac dimitte peccata: atque cunctos dolores cordis et corporis ab eo expelle: et plenam ei interius exteriusque sanitatem misericorditer redde: vt ope misericordie tue restitutus et sanatus: ad pristina reparetur officia. Per Christum dominum. Hanc orationem dicat sacerdos pro seipso. Oratio

Adesto dñe supplicationibus nr̃is: et me qui etiã misericordia tua primus indigeo: clemẽter exaudi: vt quẽ non electione meriti: sed dono grẽ tue cõstituisti huius operis ministrũ: da fiduciã tui muneris exequẽdi: et ipse in nr̃o ministerio quod tue pietatis est operare. Qui viuis. Ministri interim teneãt peluim in quo erunt septẽ pile facte de stupis ad purgandũ loca corporis infirmi que debent vngi a sacerdo-

te: ꝛ aliā pilā stupe ad purificandū digitos sacerdotis in fine vnctionis. Añ. Sana me dñe. ps.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me. Miserere mei domine quoniam infirmus sum: sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsquequo? Conuertere domine ꝛ eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam. Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meū: lachrymis meis stratum meum rigabo. Turbatus est a furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meā suscepit. Erubescāt ꝛ conturbētur vehemēter omnes inimici mei: conuertantur, ꝛ erubescāt valde velociter. Gloria patri. Aña. Sana me dñe quoniā cōturbata sunt ossa mea: turbata est valde sed tu dñe conuertere ꝛ eripe animā meam. Tūc sacerdos tangat oleū cū summitate pollicis seu pluma sicut facit quā

do baptizat quando ponit chrisma ⁊ oleũ in pectus ⁊ inter scapulas: cum quo pollice seu pluma debet vngere infirmum in locis signatis: ⁊ primo sumet pilam de stupis preparatam cum digitis. s. pollice ⁊ indice ⁊ medio manus dextere ita dicendo. **Per istam vnctionem. ⁊c.** Vngat in modum crucis oculos: aures: ⁊ alia quinque loca. Si forte infirmus non habuerit oculos: manus: aut pedes: vngat iuxta vbi habuit vel potuit habere eos. Et quando dixerit. **Per visum auditum. ⁊c.** statim in qualibet vice purgabit illa loca cum supradictis pilis ⁊ digitum suum si cum illo vnxerit infirmum. Que pile debent seruari in disco: donec reuertantur in ecclesiam de quibus disponet sacerdos: vt infra dicetur. ¶ Prima vnctio in oculis incipiendo in dextero

Per istam vnctio ✠ nem ⁊ suã piissimam misericordiam: indulgeat tibi dñs quicquid peccasti per visum. Amẽ. Oremus. Oro

Deus qui famulo tuo Ezechie regi: ter quinos annos ad vitam donasti: ita ⁊ hunc famulum tuum a lecto sue egritudinis: tua potentia erigat ad salutem. Per Christum dominum. Aña Erat quidam regulus. Psalmus.

Beati

Beati quorum remisse sunt iniquitates: et quorum tecta sunt peccata. Beatus vir cui non imputauit dominus peccatum: neque est in spiritu eius dolus. Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die. Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in erumna mea dum configitur spina. Delictum meum cognitum tibi feci: et iniustitias meas non abscondi. Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno. Veruntamen in diluuio aquarum multarum: ad Deum non approximabunt. Tu es refugium meum a tribulatione que circundedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me. Intellectum tibi dabo: et instruam te: in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus. In camo et freno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te. Multa flagella peccatoris: sperantes autem in domino misericordia circundabit. Letamini in dño et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde.

Gloria

Gloria. Aña. Erat quidã regulus cuius filius infirmabatur Capharnaũ: hic cũ audisset quia Jesus veniret in Galileã; rogabat eũ vt descenderet ⁊ sanaret filiũ eius.

Secũda vnctio in aurib⁹ incipiẽdo in dextera.

PEr istã vnctio✠nem ⁊ suã piissimã misericordiam: indulgeat tibi dñs quicquid peccasti per auditum. Amen. Oremus. Oratio.

REspice q̃s dñe hũc famulũ tuũ in infirmitate sui corporis laborantẽ: ⁊ animã refoue quã creasti: vt castigationib⁹ emẽdatus: continuo se sentiat tua medicina saluatũ. Per Christum. Aña. Domine descende. Psalmus.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: ⁊ confirmasti super me manum tuam. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quoniam iniquitates mee supergresse sunt caput meum: ⁊ sicut onus graue grauate sunt super me. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipiẽtie mee. Miser factus sum ⁊ curuatus sum vsq; in finem: tota die contristatus ingrediebar. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionib⁹: ⁊ non est sanitas in carne mea. Afflictus sum ⁊ humiliat⁹ sum

sum nimis: rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe ante te omne desyderiū meū: et gemitus meus a te non est abscōditus. Cor meū conturbatū est in me: dereliquit me virtus mea: et lumē oculorum meorum: et ipsum nō est mecū. Amici mei et proximi mei: aduersum me appropinquauerūt et steterūt. Et qui iuxta me erāt de longe steterunt: et vim faciebāt qui querebāt animā meā. Et qui inquirebāt mala mihi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabātur. Ego autē tanquā surdus non audiebā: et sicut mutus non aperiens os suū. Et factus sum sicut homo nō audiens: et non habens in ore suo redargutiones. Quoniā in te dñe speraui: tu exaudies me dñe Deus meus. Quia dixi nequādo supergaudeant mihi inimici mei: et dum cōmouentur pedes mei super me magna locuti sunt. Quoniā ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper. Quoniā iniquitatem meā annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. Inimici autē mei viuūt et cōfirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatē. Ne derelinquas me dñe Deus meus: ne discesseris a me.

Inten

Intēde in adiutorium meū: dn̄e Deus salutis meę. Gloria patri. Aña. Domine descende vt sanes filium meum priusquam moriatur: dicit ei Jesus: vade filius tuus viuit alleluia. Tertia vnctio oris.

Per istam vnctio ✠ nē ⁊ suam pijssimā misericordiam: indulgeat tibi dn̄s quicquid peccasti per gustum. Amen. Oremus Oratio.

Domine qui facturę tuę pio semper dominaris affectu: inclina aurē tuā supplicationibus nostris: ⁊ famulum tuum ex aduersa valitudine sui corporis laborantem placatus respice: ⁊ visita in salutari tuo: ac cęlestis grē pręsta medicinā. Per Christū. Añ. Cor contritū. Psal.

Miserere mei Deus: secundū magnā misericordiā tuā. Et secundū multitudinē miserationū tuarum: dele iniquitatem meā. Amplius laua me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: ⁊ peccatum meum cōtra me est semper. Tibi soli peccaui ⁊ malum coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis ⁊ vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta ⁊ occulta sapientię tuę manifestasti mihi. Asperges

ges me domine hyssopo ⁊ mundabor: lauabis me ⁊ super niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium ⁊ letitiã: ⁊ exultabunt ossa humiliata. Auerte faciẽ tuã a peccatis meis: ⁊ omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me Deus: ⁊ spiritũ rectũ innoua in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ spiritũ sanctum tuũ ne auferas a me. Redde mihi letitiã salutaris tui: ⁊ spiritu principali cõfirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cõuertentur. Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis mee: ⁊ exultabit lingua mea iustitiã tuam. Domine labia mea aperies: ⁊ os meũ annuntiabit laudem tuã. Quoniam si voluisses sacrificium dedissem: vtique holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum ⁊ humiliatum Deus non despicies. Benigne fac domine in bona voluntate tua syon: vt edificentur muri Hierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitie: oblationes ⁊ holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos. Gloria patri ⁊ filio. ⁊c. Añ. Cor contritum ⁊ humiliatum Deus non despicies: sed propter magnam misericordiam tuam miserere mei Deus.

¶ Quarta vnctio in naribus.

Per istã vnctio ✠ nem ⁊ suã pijssimã miseri cordiam: indulgeat tibi dñs quicquid pec casti per odoratum. Amen. Oremus. Oratio.
Deus qui humano generi salutis remediũ ⁊ vite eterne munera cõtulisti: cõerua famulõ tuõ tuarum dona virtutum: ⁊ concede: vt medelam tuam nõ solum in corpore: sed etiam in anima sentiat. Per Christum dominum.
Añа. Domine puer meus. Psalmus.
Domine exaudi orationẽ meam: ⁊ clamor meus ad te veniat. Non auertas faciem tuam a me: in quacunq3 die tribulor inclina ad me aurẽ tuam. In quacũq3 die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: ⁊ ossa mea sicut cremiũ aruerũt. Percussus sum vt fenũ ⁊ aruit cor meũ: quia oblitus sum comedere panẽ meũ. A voce gemitus mei: adhesit os meũ carni mee. Similis factus sum pelicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio. Vigilaui, ⁊ factus sum sicut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabant mihi inimici mei: ⁊ qui laudabant me aduersum me iurabãt. Quia cinerẽ tanquã panem manducabã: ⁊ potũ meũ cum fletu miscebã. A facie ire indignationis tue: quia eleuans

allisisti me. Dies mei sicut vmbra declinauerunt: et ego sicut fenũ arui. Tu aũt dñe in eternum permanes: et memoriale tuum in generatione et generationẽ. Tu exurgẽs dñe misereberis syõ: quia tẽpus miserẽdi eius quia venit tempus. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius: et terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomẽ tuũ dñe: et oẽs reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dñs syõ: et videbitur in gloria sua. Respexit in orationẽ humiliũ: et nõ spreuit precẽ eorũ. Scribãtur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dñm. Quia prospexit de excelso sancto suo: dñs de celo in terrã aspexit. Ut audiret gemitus cõpeditorũ: vt solueret filios interemptorum. Ut annuntiẽt in syõ nomẽ dñi: et laudẽ eius in Hierusalem. In cõueniẽdo populos in vnũ: et reges vt seruiãt dño. Respõdit ei in via virtutis sue: paucitatẽ dierũ meorum nũtia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierũ meorum: in generatiõe et generationẽ anni tui. Initio tu dñe terrã fundasti: et opera manuũ tuarum sunt celi. Ipsi peribũt tu aũt permanes: et oẽs sicut vestimentũ veterascent. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu autẽ idẽ ipse es et anni tui nõ de

ficient. F ilij seruorum tuorum habitabunt: et semen eorum in seculum dirigetur. G loria patri. Ant. Domine puer meus iacet paralyticus in domo et male torquetur: et ait illi Jesus: ego veniam et curabo eum. Quinta vnctio in manibus: incipiendo in manu dextera. Et si ille qui debet inungi fuerit presbyter vngatur extra super manus. si autem vngatur in volis manuum vt fieri consuetum est.

P Er istam vnctionem ✠ nem et suam piissimam misericordiam: indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per tactum manuum. Amen. O remus. Oro.

V Irtutum celestium Deus qui ab humanis corporibus omnem languorem et omnem infirmitatem precepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo vt fugatis infirmitatibus: et viribus receptis: et nomen sanctum tuum instaurata protinus sanitate benedicat. Per Christum. Ana. Domine non sum dignus. Psalmus.

D E profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam. F iant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee. S i iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit? Q uia apud te propiciatio est: et propter legem tuam sustinui te domine. S ustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in domino. A custodia matutina vsque ad noctem: speret Jsrael in domino.

mino. Quia apud dñm misericordia: et copiosa apud eũ redẽptio. Et ipse redimet Israel: ex oibus iniquitatibus eius. Gloria patri. Añ. Dñe non sum dignus vt intres sub tectũ meũ: sed tãtum dic verbo et sanabitur puer meus. Sexta vnctio fiat in pedibus supra ipsos incipiẽdo in dextero.

Per istã vnctionem et suã pijssimã misericordiã: indulgeat tibi dñs quicquid peccasti per incessum pedũ. Amẽ. Oremus. Oro.

Domine sancte pater omnipotens eterne Deus: qui fragilitatẽ cõditionis nrẽ infusa virtutis tuẽ dignatione cõfirmas salutaribus remedijs: pietatis tuẽ corpora nostra et mẽbra vegetẽtur: super hunc famulum tuum intende placatus: vt omni necessitate corporeẽ infirmitatis exclusa: grã in eo pristinẽ sanitatis perfecte reparetur. Per Christũ. Añ. Cũ sol autẽ occidisset. Psalmus.

Domine exaudi orationẽ meã auribus percipe obsecrationẽ meã: in veritate tua exaudi me in tua iustitia. Et non intres in iudicium cum seruo tuo domine: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliauit in terra vitam meam. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxiatus est

super me spũs meus: in me turbatũ est cor meũ. Memor fui dierũ antiquorum meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuũ tuarũ meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me dñe: defecit spiritus meus. Non auertas faciẽ tuã a me: ⁊ similis ero descendẽtibus in lacũ. Auditam fac mihi mane misericordiã tuã: quia in te speraui. Notã fac mihi viã in qua ambulẽ: quia ad te leuaui animã meã. Eripe me de inimicis meis dñe ad te cõfugi: doce me facere voluntatem tuã: quia Deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animã meã: ⁊ in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animã meam: quoniã ego seruus tuus sum.
Añа. Cum sol autẽ occidisset omnes qui habebant infirmos varijs languoribus ducebãt illos ad Jesum ⁊ sanabãtur. Septima vnctio in lũbis: vel paulo inferius, vel in latere si aliter cõmode non potest fieri: vel in vmbilico si fuerit femina: vel paulo superius propter honestatem.
Per istam vnctio ✠ nẽ ⁊ suã pijssimã misericor-

ricordiã indulgeat tibi dominus:quicquid pec
casti per libidinem. Amen. Oremus. Oratio.
PEr istã vnctionẽ ꝛ benedictionẽ:mũderis
ab oi sorde ꝛ cõtagione pcti:vt sanctificẽ
tur manꝰ tue:ꝛ os:cor quoqꝫ ꝛ tactꝰ:odoratꝰ:vi
sus:auditꝰ:gustꝰ:totusqꝫ corporis ꝛ anime tue
sensus:vt idoneus efficiaris ad inuocãdũ Chri
nomen. Reddat tibi dominus letitiã salutaris
tui:ꝛ spiritu principali confirmet te: spiritũ san
ctũ innouet in visceribus tuis:ꝛ nõ auferat illũ
a te:sed benedictio Dei patris omnipotẽtis ꝛ
filij: ꝛ spiritus sancti descendat ꝛ maneat super
te:ꝛ defluat in extrema corporis parte: interius
exteriusqꝫ repleat:atqꝫ circundet ac semper sit
tecum. Amen. Et illico sacerdos purificet digi-
tos suos cu pua stupe iam preparata quã repo-
nat cũ alijs. Añ. Sana domine infirmum. Psalmꝰ.
DEus misereatur nostri ꝛ benedicat nobis:
illuminet vultũ suum super nos ꝛ miserea-
tur nostri. Ut cognoscamus in terra viã tuam:
in omnibus gẽtibus salutare tuum. Cõfitean
tur tibi populi Deus:confiteantur tibi populi
omnes. Letentur ꝛ exultẽt gentes:quoniã iu
dicas populos in equitate ꝛ gẽtes in terra diri
gis. Confiteantur tibi populi Deus:cõfitean

tur tibi populi oēs: terra dedit fructū suū. Benedicat nos De⁹ De⁹ nr̄: benedicat nos De⁹: ꝛ metuant eū oēs fines terre. Gloria patri. añ. Sana dñe infirmum istum ꝛ medicare eum spiritu. Tali medicamine vt pristine sanitati restitutus: gratiarum tibi in ecclesia tua referat actionem. kyrie eleyson. Christe eleyson. kyrie eleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Conuertere domine vsque quo. ℟. Et deprecabilis esto super seruum tuum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Dominus conseruet eum ꝛ viuificet eum. ℟. Et beatum faciat eum in terra. ℣. Dñs custodiat eum. ℟. Ut viuificet eum. ℣. Mitte ei dñe auxilium de sancto. ℟. Et de syon tuere eum. ℣. Libera eum Deus Israel. ℟. De oībus iniquitatib⁹ suis. ℣. Ostēde ei dñe misericordiā tuā. ℟. Et salutare tuū da ei. ℣. Ad te dñe leuaui animā meā. ℟. Deus meus in te cōfido nō erubescā. ℣. Beatus qui intelligit super egenū ꝛ pauperē. ℟. In die mala liberabit eū dñs. ℣. Dñe exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū. Oremus. Oro.

Omnipotēs Deus: qui in nomine vnigeniti filij sui misit spiritū sanctū: secundū promissionem suam discipulis suis: effundat super te paracletū septiformē de celis: repleat te spū consi

lij et fortitudinis: spũ intellectus et sapiẽtię: qui excoquat oẽm rubiginẽ peccatorũ: vt nullis iã iniquitatis vel fragilitatis cõfundaris erroribus: sed inducat in omnẽ sicut idẽ promisit filius veritatẽ sciẽtię: custodiatq3 a totius nequitię prauitate et mũdanę conuersationis: seu carnalis immunditię contagione ac impurę mentis affectu: et ab omniũ inimicorum visibilium et inuisibilium infestationib9 vel incursu liberet: perducatque ad gratiam et gloriam regni sui. Cui est honor et gloria virtus et imperiũ permanens in secula seculorũ. Amen. Oremus. Oro.

Deus humani generis benignissime cõditor: et misericordissime reformator: qui hominẽ inuidia diaboli ab ęternitate diectũ: vnici sanguine filij tui redemisti: viuifica hunc famulum tuum: quem nullatenus mori desyderas: et quem non derelinquis deuium: assume correctum: moneant pietatem tuam quęsumus domine huius famuli tui lachrymosa suspiria: tu eius medere vulneribus: tu iacenti manum porrige sanitatis: ne ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur: ne grex tuus detrimẽtum sustineat: ne de familię tuę dãno inimicus exultet: ne renatum salutari lauacro mors

secūda possideat. Tibi ergo dn̄e supplices preces fletu cordis effundimus: tu parce cōfitenti: vt sic in hac mortalitate peccata sua defleat: q̄tinus in tremēdi iudicij die sententiā dānationis eterne euadat: & nesciat quod terret in tenebris: quod stridet in flāmis: atq; ab erroris via: ad iter reuersus iustitie: nequaquā vulneribus saucietur: sed integrū sit ei iter atque tranquillum: quod gratia tua contulit: quod misericordia reformabit. Per dominum nostrum. Sacerdos & ministri cum alijs circunstantibus flectant genua & sacerdos incipiat litaniam, & alij respondeant vt sequitur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Christe audi nos. Pater de celis Deus. Miserere ei.
Fili redeptor mundi Deus. Miserere ei.
Spiritus sancte Deus. Miserere ei.
Sancta Trinitas vnus Deus. Miserere ei.
Sancta Maria. ora pro eo. a
Sancta Dei genitrix. ora pro eo. a
Sancta virgo virginum. ora pro eo. a
Sancte Michael. ora pro eo. a
Sancte Gabriel. ora pro eo. a
Sancte Raphael. ora pro eo. a

Omnes

O ēs scti angeli ⁊ archāgeli Dei. orate ꝑ eo. a
O ēs scti bṫoꝝ spirituū ordines. orate ꝑ eo. a
Sancte Joannes baptista. ora pro eo. a
O ēs scti patriarche ⁊ ꝓphete ďi. orate ꝑ eo. a
Sancte Petre. ora pro eo. a
Sancte Paule. ora pro eo. a
Sancte Andrea. ora pro eo. a
Sancte Jacobe. ora pro eo. a
Sancte Joannes. ora pro eo. a
Sancte Thoma. ora pro eo. a
Sancte Jacobe. ora pro eo. a
Sancte Philippe. ora pro eo. a
Sancte Bartholomee. ora pro eo. a
Sancte Matthee. ora pro eo. a
Sancte Symon. ora pro eo. a
Sancte Thaddee. ora pro eo. a
Sancte Mathia. ora pro eo. a
Sancte Barnaba. ora pro eo. a
Sancte Luca. ora pro eo. a
Sancte Marce. ora pro eo. a
O ēs sancti apostoli, ⁊ euāgeliste. orate ꝑ eo. a
Omnes sancti discipuli domini. orate ꝑ eo. a
Omnes sancti Innocentes. orate pro eo. a
Sancte Stephane. ora pro eo. a
Sancte Clemens. ora pro eo. a

Sancte Leander. ora pro eo. a
Sancte Marcelle. ora pro eo. a
Sancte Sixte. ora pro eo. a
Sancte Corneli. ora pro eo. a
Sancte Cypriane. ora pro eo. a
Sancte Laurenti. ora pro eo. a
Sancte Vincenti. ora pro eo. a
Sancte Christophore. ora pro eo. a
Sancte Quintine. ora pro eo. a
Sancte Maurici cũ socijs tuis. orate pro eo. a
Sancte Dionysi cũ socijs tuis. orate pro eo. a
Sancte Juliane cũ socijs tuis. orate pro eo. a
Sancti Facunde ⁊ Primitiue. orate pro eo. a
Sancte Yrenee cũ socijs tuis. orate pro eo. a
Sancte Saturnine. ora pro eo. a
Sancte Antonine. ora pro eo. a
Sancte Genesi. ora pro eo. a
Sancti Cosma ⁊ Damiane. orate pro eo. a
Sancte Seruande. ora pro eo. a
Sancte Germane. ora pro eo. a
Sancte Aciscle. ora pro eo. a
Sancti Juste ⁊ Pastor. orate pro eo. a
Sancte Maure. ora pro eo. a
Sancte Felix. ora pro eo. a
Sancte Zoyle. ora pro eo. a

Sancte Thoma. ora pro eo.a
Sancte Blasi. ora pro eo.a
Sancte Georgi. ora pro eo.a
Sancte Tirse. ora pro eo.a
Omnes sancti martyres. orate pro eo.a
Sancte Syluester. ora pro eo.a
Sancte Martine. ora pro eo.a
Sancte Hylari. ora pro eo.a
Sancte Augustine. ora pro eo.a
Sancte Hieronyme. ora pro eo.a
Sancte Ambrosi. ora pro eo.a
Sancte Gregori. ora pro eo.a
Sancte Nicolae. ora pro eo.a
Sancte Benedicte. ora pro eo.a
Sancte Maure. ora pro eo.a
Sancte Emiliane. ora pro eo.a
Sancte Egidi. ora pro eo.a
Sancte Dominice. ora pro eo.a
Sancte Francisce. ora pro eo.a
Sancte Geralde. ora pro eo.a
Sancte Leander. ora pro eo.a
Sancte Isidore. ora pro eo.a
Sancte Illefonse. ora pro eo.a
Sācte Torquate cum socijs tuis. ora pro eo.a
Santcte Fructuose. ora pro eo.a

Omnes sancti confessores Dei. orate pro eo. a
Sancta Anna. ora pro eo. a
Sancta Maria Magdalena. ora pro eo. a
Sancta Felicitas. ora pro eo. a
Sancta Perpetua. ora pro eo. a
Sancta Agatha. ora pro eo. a
Sancta Agnes. ora pro eo. a
Sancta Lucia. ora pro eo. a
Sancta Cecilia. ora pro eo. a
Sancta Anastasia. ora pro eo. a
Sancta Christina. ora pro eo. a
Sancta Apollonia. ora pro eo. a
Sancta Martha. ora pro eo. a
Sancta Maria Egyptiaca. ora pro eo. a
Sancta Rufina. ora pro eo. a
Sancta Leocadia. ora pro eo. a
Sancta Eulalia. ora pro eo. a
Sancta Eufemia. ora pro eo. a
Sancta Clara. ora pro eo. a
Sancta Barbara. ora pro eo. a
Sancta Marina. ora pro eo. a
Sancta Catherina. ora pro eo. a
Sancta Fides. ora pro eo. a
Sancta Spes. ora pro eo. a
Sancta Charitas. ora pro eo. a

Sancta Vrsula cum socijs tuis. orate pro eo. a
Omnes sancte virgines Dei. orate pro eo. a
Omnes sancti et sancte Dei. orate pro eo. a
Propitius esto. Parce ei domine.
Ab omni malo. Libera eum[am] domine.
A gladio maligno. Libera eum[am] domine.
A periculo mortis. Libera eum[am] domine.
A morte perpetua. Libera eum[am] domine.
A loco penarum Libera eum[am] domine.
A pondere peccatorum. Libera eum[am] domine.
A vinculis mortis. Libera eum[am] domine.
A terra caligine. Libera eum[am] domine.
Per mysterium sancte incarnationis tue. Libera eum[am] domine.
Per annũciationem tuam. Libera eum[am] dñe.
Per natiuitatem tuam. Libera eum[am] domine.
Per passionem tuam. Libera eum[am] domine.
Per sanctam crucem tuam. Libera eum[am] dñe.
Per mortem tuam. Libera eum[am] domine.
Per gl'iosã resurrectionẽ tuã. Libera eum[am] d.
Per admirabilẽ ascẽsionẽ tuã. Libera eum[am] d.
Per grãm sãcti spũs paracleti. Libera eum[am] d.
Per intercessionẽ oĩm scõr. Libera eum[am] do.
In die iudicij. Libera eum[am] domine.
In hora mortis. Succurre ei domine.

Pecca-

Peccatores. Te rogamus audi nos.
Ut pacem ei dones. Te rogamus audi nos.
Ut iracũdie tue flagella ab eo amoueas. Te.
Ut ab vniuersis erroribus eum absoluas. Te.
Ut spm̃ eius a loco angustie liberes. Te rog.
Ut cum fiducia diem iudicij voto gratulanti expectet. Te rogamus audi nos.
Ut eum in numero tibi placentium cõferi facias. Te rogamus audi nos.
Ut eum in congregatione viuoꝝ eternis gaudijs foueri iubeas. Te rogamus audi nos.
Ut eum p̃mia vite eterne adipisci facias. Te.
Ut eum a mortifero vastatore defendere digneris. Te rogamus audi nos.
Fili Dei. Te rogamus audi nos.
Fili Dei. Te rogamus audi nos.
Fili Dei. Te rogamus audi nos.
Mediator Dei ⁊ hominũ Deus. Te rogam⁹.
Agn⁹ dei qui tollis pc̃a mũdi. Parce ei dñe.
Agn⁹ de q tollis pc̃a mũdi. Miserere ei dñe.
Agnus dei q tollis pc̃a mũdi. Dona ei pacẽ.
Christe audi nos. Christe exaudi nos. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.
Pater nr̃. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Saluum fac seruum tuum dñe. ℟. Deus meus sperantem in te.

te. ℣ Mitte ei dñe auxiliũ de sancto. ℟. Et de syõ tue re eũm. ℣. Esto ei dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiet inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. ℣. Dñe exaudi orationẽ meã. ℟. Et clamor meus ad. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cũ spiritu tuo. ¶ Orem⁹ Surgat sacerdos, sed alij non: vsq₃ perficiatur oratio. Oratio.

Misericordiã tuam dñe sancte pater omnipotẽs eterne De⁹ pietatis affectu: rogare pro alijs cogimur qui pro nostris supplicare peccatis nequaquã sufficimus: confisi tamẽ de tua gratuita pietate ⁊ inclyta benignitate clementiam tuam deposcimus: vt animam famuli tui ad te reuertentem: cum pietate suscipias. Assit ei angelus testamenti tui Michael: ⁊ per manus sanctorum tuorum: ⁊ inter sanctos ⁊ electos tuos in sinibus Abrahe: Isaac ⁊ Jacob: patriarcharũ tuoꝶ eũm collocare digneris: quatinus liberatus a principibus tenebrarũ: ⁊ d' locis penarũ: nullis iã vanitatis, vel ignorãtie tenebris inquinatus: sue fragilitatis cõfundatur erroribus. Sed potius sancte beatitudinis requie perfruatur: vt cũ magni iudicij dies aduenerit: inter sctõs ⁊ electos tuos resuscitatus: gloria beatissime visionis ppetue satiet. Per dñm nostrũ

nostrum Jesum Christũ filium tuum: qui tecũ viuit et regnat in vnitate spiritus sancti Deus. Per omnia secula seculorum. ℟. Amen.

¶ Y diga luego el sacerdote al enfermo: si en tal disposició estuuiere q̃ tenga juyzio, o entendimiento. Hermano, alabad al señor, y dalde muchas gracias de coraçon: que os ha traydo a tal estado et tiempo, que como fiel christiano aueys recebido los sanctos sacramẽtos ordenados por el mesmo dios, para saluació delas animas: y para mayor amparo delas cautelosas assechanças y tẽtaciones del demonio nuestro aduersario: que no os pueda impedir el camino para yr a gozar de Dios: y para mayor confusion del mesmo demonio: con mucho animo y voluntad responde alas preguntas que os hiziere: las quales segun sant Anselmo quien con la boca las cõfessare y con el coraçon las creyere: no aura duda en su saluació. ¶ Creeys todo lo que es fe catholica de Jesu Christo: como lo tiene y cree la sancta madre yglesia alũbrada por el spiritu sancto? ℟. Si creo. ¶ Gozays os de morir en esta sancta fe catholica de Jesu Christo? ℟. Si gozo. ¶ Y si por ventura, lo que Dios no quiera, por tentacion del demonio, o por enagenamiento del entendimiento: desta sancta fe catholica os desuiaredes: o dudaredes: ꝓtestays desde agora para entõces, y desde entonces para agora: que en tal cosa no days consentimiento: sino que muy firme, y alegremente quereys viuir y morir en esta sctã fe catholica? ℟. Si protesto. ¶ Conosceys que aueys mucho offendido a Dios de quiẽ aueys recebido tantos bienes? ℟. Si conozco. ¶ Arrepentis os de buen coraçon de vuestros peccados? ℟. Si arrepiento. ¶ Pedis a Dios q̃ por su infinita misericordia os perdone vuestros peccados? ℟. Si pido. ¶ Proponeys de os guardar de aqui adelante de toda offensa y peccado mortal? ℟. Si propongo. ¶ Suplicays a Dios, q̃ os de tal gracia: para que en tan sancto y buen proposito perseuereys fasta el vltimo punto q̃ desta vida partieredes? ℟. Si suplico. ¶ Creeys q̃ por los meritos

ritos dela passion de nuestro redemptor Jesu Christo, y jũtamente por los vuestros aueys de yr a la gloria? ℟. Si creo.
¶ Pues hermano si el demonio os truxere algun mal pensamiento: para hazer os venir en desesperacion: ponelde luego delante los meritos dela passion de Jesu Christo: el qual es salud y vida y resurreciõ nuestra: por el qual somos libres y saluos: y tened mucha esperança en su infinita misericordia que soys de los escogidos que han de gozar del para siẽpre. Y eche la bendicion, diziendo. La bendiciõ del padre y el amor del hijo y la gracia del spiritu sancto sea siẽpre con vos. Amen.
¶ Si autem infirmus fuerit presbyter, vel literatus, vel peregrinus latinus: debet interrogari latino sermone, interrogationibus sancti Anselmi: ⁊ si eas ore confessus fuerit, ⁊ corde crediderit: non est dubiũ de salute sua, sic dicendo. ¶ Frater credis omnia quę sunt fidei christianę? ℟. Credo. ¶ Gaudes ꝙ in fide christiana: ⁊ sanctę matris ecclesię vnitate, ⁊ obedientia morieris? ℟. Gaudeo. ¶ Et si forte, quod absit, tentatione dęmonis, aut alienatione mentis a sancta fide catholica deuiaueris: protestaris nunc pro tunc, ⁊ ecõtra: quod in hac sancta fide catholica, ⁊ in feruore eiusdem fidei: vis semper viuere et mori? ℟. Protestor. ¶ Recognoscis te Deũ grauiter offendisse: ⁊ non tam bene vixisse sicut debuisses? ℟. Recognosco. ¶ Doles ex toto corde de omnibus peccatis contra Dei maiestatem commissis: ⁊ bonis omissis ⁊ neglectis: non solum timore mortis vel penę: sed magis amore Dei in iustitia ⁊ charitate qua tenemur Deum super omnia diligere? ℟. Doleo. ¶ Petis super his a Deo veniam? ℟. Peto. Habes ne syncerum propositum, ⁊ explicitam voluntatem vitã tuam in melius cõmutare atque corrigere si vita comes superfuerit? ℟. Habeo. ¶ Credis meritis passionis Christi, ⁊ simul propriis ad gloriam peruenire? ℟. Credo. ¶ Propterea frater si occurrerit tibi inimicus qui vult te mittere in desperationẽ: semper opponas ei merita passionis Christi: in quo est salus vita ⁊ resurrectio nostra: per quẽ saluati, ⁊ liberati sumus. Et ideo qui perseuerauerit vsque in finem saluus erit. Et benedictio Dei patris omnipotentis, ⁊ filij, ⁊ spiritus sancti, descendat ⁊

maneat super te semper. Amen. ¶ His expletis dimittatur parua crux apud infirmum: ꝛ sacerdos, ꝛ alij reuertantur ad ecclesiam, modo ꝛ forma prout venerunt: sacrista tamen, vel alter deferat in disco patenam: ꝛ pilas de stupa quibus sacerdos tersit loca corporis infirmi: ꝛ sacerdos comburat eas in fonte baptismali proijciatqꝫ eas in profundum: ꝛ patenam ꝛ discum diligenter lauet.

¶ Quando anima anxiatur antequam exeat a corpore.

¶ Si anima infirmi visa fuerit anxiari: in agone sui exitus commendetur anima modo sequenti. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Aue Maria. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟ Sed libera nos a malo. Oremus. Oratio.

Proficiscere anima christiana de hoc mundo. In nomine Dei patris omnipotentis: qui te creauit. In nomine Jesu Christi filij Dei viui: qui pro te passus est. In nomine Spiritus sancti: qui in te fusus est. In societatem Angelorum, ꝛ Archangelorum, Thronorum, ꝛ Dominationū, Principatuum ꝛ Potestatum, Cherubin, ꝛ Seraphin, Patriarcharū ꝛ Prophetarum, sanctorum Apostolorum, sanctorum Martyrum, ꝛ Confessorum, sanctorum Monachorum, ꝛ Eremitarum, sanctarum Uirginum, ꝛ omnium sanctorum, ꝛ sanctarū Dei. Hodie sit in pace locus tuus, ꝛ habitatio tua sit in sancta Syon. Per Christū dominum nostrū. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Deus misericors: Deus clemens: Deus qui secundum multitudinem miserationum tuarum peccata penitentium deles: ꝛ preteritorum criminum culpas venia remissionis euacuas respice propitius super hunc famulum tuum: ꝛ remissionem sibi omnium peccatorum suorum tota cordis confessione poscentem deprecatus exaudi. Renoua in eo pijssime pater quicquid terrena fragilitate corruptum: vel quidquid diabolica fraude violatum est: ꝛ vnitati corporis ecclesie membrum redemptionis annecte. Miserere domine gemituum: miserere lachrymarum eius, ꝛ non habentem fiduciam nisi in tua misericordia: ad tue sacramentū recōciliationis admitte. Per Christū dn̄m nostrum. ℟. Amen. Oremus. Oro.

Commendo

Commendo te ommipotenti Deo charissime frater: vel soror: et ei cuius es creatura committo: vt cum humanitatis debitum morte interueniente persolueris: ad auctorem tuum qui te de limo terrę formauit reuertaris. Egredienti itaque animę tuę de corpore: splendidus Angelorum cętus occurrat. Judex Apostolorum tibi senatus adueniat. Candidatorum tibi Martyrum triumphator exercitus obuiet. Liliata rutilantium te Confessorum turma circundet. Jubilantium te virginum chorus excipiat: et beatę quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat. Mitis atque festinus Christi Jesu tibi conspectus appareat: qui te inter assistentes sibi iugiter interesse discernat. Ignores omne quod horret in tenebris: quod stridet in flammis: quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus Sathanas cum satellitibus suis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in ęternę noctis chaos immane diffugiat. Exurgat Deus et dissipentur inimici eius, et fugiant qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie Dei. Et iusti epulentur, et exultent in conspectu Dei. Confundantur igitur, et erubescāt omnes Tartareę legiones: et ministri Sathanę iter tuum impedire non audeant. Liberet te a cruciatu Christus, qui pro te crucifixus est. Constituat te Christus filius Dei viui intra paradisi sui semper amęna virentia: et inter oues suas te verus ille pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat: atque ad dexteram suam in electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas: et pręsens semper assistens: manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinę dulcedine potiaris in secula seculorum. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Suscipe domine animan famuli tui in locum sperandę sibi saluationis a misericordia tua. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui ex omnibus pericalis infernorum: et de laqueis pęnarum: et ex omnibus tribulationibus. ℟. Amen. Libera animam famuli tui, sicut liberasti

Enoch, et Heliam de cōmuni morte mundi. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui: sicut liberasti Noe de diluuio. ℟. Amen. Libera domine animā famuli tui: sicut liberasti Abraham de Ur Chaldeorū. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui, sicut liberasti Job de passionibus suis. ℟. Amen. Libera domine animā famuli tui, sicut liberasti Isaac de hostia, et de manu patris sui Abrahe. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui, sicut liberasti Loth de Sodomis, et de flamma ignis. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui, sicut liberasti Moysen de manu Pharaonis regis Egyptiorum. ℟. Amen Libera domine animam famuli tui: sicut liberasti Danielem de lacu leonum. ℟. Amē. Libera domine animam famuli tui: sicut liberasti tres pueros de camino ignis ardentis: et de manu Regis iniqui. ℟. Amen. Libera domine animan famuli tui: sicut liberasti Susannam de falso crimine. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui: sicut liberasti Dauid de manu regis Saul, et de manu Golie. ℟. Amen. Libera domine animam famuli tui: sicut liberasti Petrum et Paulum de carceribus. ℟. Amen. Et sicut beatissimam Teclam virginem, et martyrem de tribus tormētis atrocissimis liberasti: sic liberare digneris animam huius famuli tui: et tecum facias in bonis congaudere celestibus. ℟. Amen. Alia oratio.

Commendamus tibi domine animam famuli tui precamurque te domine Jesu Christe saluator mundi: vt propter quam ad terram misericorditer descendisti: patriarcharum tuorum sinibus insinuare non renuas. Agnosce domine creaturam tuam: non ex Dijs alienis creatam: sed a te solo Deo viuo et vero: quia non est Deus alius preter te: et non est secundum opera tua. Letifica domine animam eius in conspectu tuo: et ne memineris iniquitatum eius antiquarum: et ebrietatum: quas suscitauit furor siue feruor mali desyderij. Licet enim peccauerit: tamē patrem et filium et spiritum sanctum non negauit: sed credidit: et zelum Dei in se habuit: et Deum qui fecit omnia adorauit. ℟. Amen. Alia oratio.

Delicta iuuentutis, et ignorantias eius ne memineris q̄s domine: sed secundū magnā misericordiā tuam memor

esto

esto illius in gloria claritatis tuę. Aperiantur ei celi: colletentur illi angeli: in regnum tuum domine seruum tuum suscipe. Suscipiat eum sanctus Michael archangelus Dei: qui militię cęlestis meruit principatum. Veniant illi obuiam sancti angeli Dei: et perducant eum in ciuitatem cęlestem Hierusalem. Suscipiat eum Petrus apostolus: cui a Deo claues regni cęlestis traditę sunt. Adiuuet eum sanctus Paulus: qui dignus fuit esse vas electionis. Intercedat pro eo sanctus Joannes electus Dei apostolus, et euangelista: cui reuelata sunt secreta cęlestia. Orent pro illo omnes sancti apostoli: quibus a domino data est potestas ligandi, atque soluendi. Intercedāt pro eo omnes sancti, et electi Dei: qui pro Christi nomine tormenta in hoc seculo sustinuerunt: vt vinculis carnis exutus: peruenire mereatur ad gloriā regni cęlestis. Prestante dño nro Jesu Christo, qui cū patre, et spū sctō viuit et regnat in secula seculorum. ℟. Amen. ¶ Passio dñi nři Jesu Christi scdm Joanē.

In illo tempore. Egressus est Jesus cum discipulis suis trans torrentē cedron: vbi erat hortus, in quē introiuit ipse, et discipuli eius. Sciebat aūt et Judas qui tradebat eū, locum: quia frequenter Jesus conuenerat illuc cū discipulis suis. Judas ergo cū accepisset cohortem, et a pontificibus et phariseis ministros: venit illuc cū laternis et facibus, et armis. Jesus itaque sciēs omnia quę vētura erāt super eum: processit, et dicit eis. ✠ Quem queritis? ¶ Respōderunt ei. S Jesum Nazarenū. ¶ Dicit eis Jesus. ✠ Ego sum. ¶ Stabat autem, et Judas qui tradebat eū cum ipsis. Ut ergo dixit eis: ego sum: abierunt retrorsum, et ceciderūt in terram. Iterum ergo interrogauit eos. ✠ Quē queritis? ¶ Illi autē dixerūt. S Jesum Nazarenū. ¶ Respōdit Jesus. ✠ Dixi vobis: quia ego sum. Si ergo me queritis: sinite hos abire. ¶ Ut impleretur sermo quē dixit. Quia quos dedisti mihi: nō perdidi ex eis quēquā. Simon ergo Petrus habens gladiū eduxit eum: et percussit pōtificis seruū: et abscidit eius auriculā dextrā. Erat autem nomen seruo Malcus. Dixit er.

go Jesus Petro. ✝ Mitte gladiū tuū in vaginā. Calicē quem dedit mihi pater non vis vt bibā illū? C. Cohors ergo ꝛ tribunus ꝛ ministri iudeorū cōprehenderunt Jesum: ꝛ ligauerūt eum: ꝛ adduxerūt ad Annā primū. Erat enim socer Cayphe: qui erat pontifex anni illius. Erat autem Cayphas: qui consilium dederat iudeis: quia expedit vnū hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simō Petrus: ꝛ alius discipulus. Discipulus autem ille notus erat pontifici: ꝛ introiuit cum Jesu in atriū pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus qui notus erat pontifici: ꝛ dixit ostiarie: ꝛ introduxit Petrū. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria. S. Nunquid ꝛ tu es ex discipulis hominis istius? C. Dixit ille. S. Non sum. C. Stabant aūt serui ꝛ ministri ad prunas: quia frig⁹ erat: ꝛ calefaciebāt se. Erat aūt cum eis ꝛ Petrus stans ꝛ calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis: ꝛ de doctrina eius. C. Respōdit ei Jesus. ✝ Ego palam locutus sum mundo. Ego semper docui in synagoga: ꝛ in tēplo: quo omnes iudei cōueniunt: et in occulto locut⁹ sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis. Ecce hi sciunt que dixerim ego. C. Hec aūt cum dixisset: vnus assistens ministrorum dedit alapam Jesu: dicens. S. Sic respondes pontifici? C. Respondit ei Jesus. ✝ Si male locutus sum: testimonium perhibe de malo. Si aūt bene: quid me cedis? C. Et misit eum Annas ligatū ad Cayphā pontificem. Erat aūt Symon Petrus stans: ꝛ calefaciens se. Dixerūt ergo ei. S. Nūquid ꝛ tu ex discipulis eius es? C. Negauit ille ꝛ dixit. S. Non sum. C. Dixit ei vnus ex seruis pontificis: cognatus eius cuius abscidit Petr⁹ auriculā. S. Nōne ego te vidi in horto cū illo? C. Iterum ergo negauit Perus: ꝛ statim gallus cantauit. Adducūt ergo Jesum a Caypha in pretoriū. Erat autem mane: ꝛ ipsi nō introierunt in pretoriū: vt non contaminarentur: sed vt mādu carent pascha. Exiuit ergo Pilatus foras: ꝛ dixit. S. Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc? C. Responderunt ꝛ dixerunt ei. S. Si non esset hic malefactor: non tibi tradidissemus eum. C. Dixit ergo eis Pilatus. S. Accipite

cipite eum vos:⁊ secundũ legem vestram iudicate eũ. ℂ Dixerunt ergo ei iudei. ℌ Nobis nõ licet interficere quenquã. ℂ Ut sermo Jesu impleretur: quẽ dixit:significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in pretorium Pilatus:⁊ vocauit Jesum, ⁊ dixit ei. ℌ Tu es rex iudeorum? ℂ Respondit Jesus. ✝ A temetipso hoc dicis: an alij tibi dixerunt de me? ℂ Respondit Pilatus. ℌ Nũquid ego iudeus sum? gens tua ⁊ pontifices tui:tradiderunt te mihi. Quid fecisti? ℂ Respõdit Jesus. ✝ Regnũ meũ non est de hoc mũdo. Si ex hoc mundo esset regnũ meũ:ministri mei vtiqꝫ decertarent:vt non traderer iudeis. Nũc aũt regnũ meũ non est hinc. ℂ Dixit itaqꝫ ei Pilatus. ℌ Ergo rex es tu? ℂ Respondit Jesus. ✝ Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum:⁊ ad hoc veni in mũdũ:vt testimoniũ perhibeã veritati. Omnis qui ex veritate est: audit meã vocẽ. ℂ Dicit ei Pilatus. ℌ Quid est veritas? ℂ Et cũ hoc dixisset:iterũ exiuit ad iudeos, ⁊ dixit eis. ℌ Ego nullã inuenio in eo causam. Est aũt cõsuetudo:vt vnũ dimittã vobis in pascha. Uultis ergo dimittã vobis regẽ iudeorũ? ℂ Clamauerũt rursum oẽs dicẽtes. ℌ Nõ hũc sed barrabã. ℂ Erat aũt barrabas latro. Tũc ergo apprehẽdit pilatus Jesum:⁊ flagellauit:⁊ milites plectẽtes coronã de spinis:imposuerũt capiti eius:⁊ veste purpurea circũdederunt eũ:⁊ veniebãt ad eum:⁊ dicebãt. ℌ Aue rex iudeorũ. ℂ Et dabãt ei alapas. Exiuit iterũ pilatus foras: ⁊ dixit eis. ℌ Ecce adduco vobis eum foras:vt cognoscatis:quia nullã causam in eo inuenio. ℂ Exijt ergo Jesus portãs coronã spineã: ⁊ purpureũ vestimentũ:⁊ dicit eis pilat⁹. ℌ Ecce homo. ℂ Cũ ergo vidissent eũ pontifices ⁊ ministri clamabãt dicentes. ℌ Crucifige,crucifige eũ. ℂ Dicit eis pilatus. ℌ Accipite eũ vos:⁊ crucifigite. Ego eñ nõ inuenio in eo causam. ℂ Responderunt ei iudei. ℌ Nos legẽ habemus,⁊ secundũ legẽ debet mori:quia filiũ Dei se fecit. ℂ Cum ergo audisset pilatus hunc sermonẽ magis timuit. Et ingressus est pretoriũ iterũ: ⁊ dixit ad Jesum. ℌ Unde es tu? ℂ Jesus autem responsum non dedit ei. ℂ Dicit ergo ei pilatus. ℌ Mihi nõ loqueris? Nescis:quia potestatem habeo crucifigere te:⁊ potestatẽ ha-

 beo

beo dimittere te? ℂ Respondit Jesus. ✠ Non haberes pote statē aduersum me vllā: nisi datū esset tibi d̄super. Propterea qui tradidit me tibi: maius peccatū habet. ℂ Et exinde quęrebat Pilatus: dimittere eū. Judęi aūt clamabāt dicētes. S Si hūc dimittis: nō es amicus Cęsaris. Omnis enim qui se regē facit: contradicit Cęsari. ℂ Pilatus ergo cū audisset hos sermones adduxit foras Jesum: et sedit pro tribunali in loco qui dicit̄ Licostratos: Hebraice aūt Gabata. Erat aūt parasceue hora quasi sexta: et dicit Judęis. S Ecce rex vester. ℂ Illi autem clamabāt. S Tolle tolle crucifige eū. ℂ Dicit eis Pilatus. S Regē vestrū crucifigā? ℂ Responderūt pōtifices. S Non habemus regē nisi Cęsarē. ℂ Tunc ergo tradidit eis illū: vt crucifigeretur. Susceperūt aūt Jesum: et eduxerūt. Et baiulans sibi crucē: exiuit in eū qui dicitur caluarię locū: hebraice autē golgota: ibi eū crucifixerunt. Et cū eo alios duos: hinc et hinc medium autem Jesum. Scripsit autē et titulum Pilatus: et posuit super crucem. Erat autē scriptum. Jesus, Nazarenus, rex iudęorū. Hunc ergo titulum multi legerunt iudęorum: quia prope ciuitatē erat locus: vbi crucifixus est Jesus. Et erat scriptū: hebraice, grece, et latine. Dicebant ergo Pilato pontifices iudęorū. S Noli scribere rex iudęorū: sed quia ipse dixit, rex sum iudęorū. ℂ Respondit Pilatus. S Quod scripsi, scripsi. ℂ Milites ergo cum crucifixissent eum: acceperunt vestimenta eius: et fecerunt quatuor partes: vnicuiqȝ militi partem: et tunicā. Erat autē tunica inconsutilis: desuper contexta per totū. Dixerunt ergo ad inuicem. S Non scindamus eam: sed sortiamur de illa: cuius sit. ℂ Vt scriptura impleretur dicēs. Partiti sunt vestimenta mea sibi: et super vestē meā miserunt sortē. Et milites quidē hęc fecerūt. Stabant autem iuxta crucem Jesu: mater eius: et soror matris eius Maria Cleophe: et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrē: et discipulū stantē quē diligebat: dixit matri suę ✠ Mulier ecce filius tuus. ℂ Deinde dicit discipulo. ✠ Ecce mater tua. ℂ Et ex illa hora: accepit eā discipulus in suam. Postea sciens Jesus: quia omnia consummata sunt: vt consummaretur scriptura dicit. ✠ Sitio. ℂ Vas autem positum erat: ace

to plenum. Illi autem spongiā aceto: hyssopo circūponentes obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset Jesus acetum: dixit. ℣ Consummatum est. ℣ Et inclinato capite: tradidit spiritum. Judei ergo quoniam parasceue erat: vt nō remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magnꝰ dies ille sabbati) rogauerunt Pilatum: vt frangerentur eorū crura: ꝛ tollerentur. Venerunt ergo milites: ꝛ primi quidem fregerunt crura: ꝛ alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent: vt viderūt eum iā mortuū: non fregerūt eius crura: sed vnus militū: lancea latus eius aperuit: ꝛ continuo exiuit sanguis ꝛ aqua. Et qui vidit testimoniū perhibuit: ꝛ verū est testimoniū eiꝰ. Et ille scit: quia vera dicit vt ꝛ vos credatis. Facta sunt enim hec: vt scriptura impleretur. Os non cōminuetis ex eo. Et iterū alia scriptura dicit. Videbūt in quē transfixerunt.

Post hec autem rogauit Pilatū Joseph ab Arimathia: eo quod esset discipulus Jesu: occultus autem: propter metum iudeorum: vt tolleret corpus Jesu: ꝛ permisit Pilatus. Venit ergo: ꝛ tulit corpus Jesu. Venit autem ꝛ Nicodemus: qui venerat ad Jesum nocte primum: ferens mixturam myrrhe: ꝛ aloes: quasi libras centum. Acceperūt ergo corpus Jesu: ꝛ ligauerunt eum: linteis cum aromatibus: sicut mos est iudeis sepelire. Erat autem in loco vbi crucifixus est hortus: ꝛ in horto monumentū nouum: in quo nondum quisquam positus fuerat. Ibi ergo propter parasceuen iudeorū: quia iuxta erat monumentum posuerunt Jesum. ℂ Symbolū Athanasij.

Quicunqꝫ vult saluus esse: ante omnia opus est: vt teneat catholicam fidem. Quam nisi quisqꝫ integram inuiolatamqꝫ seruauerit: absqꝫ dubio in eternum peribit. Fides autem catholica hec est: vt vnum Deū in trinitate: ꝛ trinitatem in vnitate veneremur. Neqꝫ cōfundētes personas: neqꝫ substantiam separantes. Alia est enim persona patris: alia filij: alia spiritus sancti. Sed patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti vna est diuinitas: equalis gloria coeterna maiestas. Qualis pr̄ talis filius: talis spiritus sanctus. Increatus pater increatus filius: increatus spiritus sanctus. Immēsus pater immensus filius: immensus spiritus sanctus. Eternus pater eter-

nus filius: eternus spiritus sanctus. Et tamen nō tres eterni: sed vnus eternus. Sicut nō tres increati, nec tres immensi: sed vnus increatus, et vnus immensus. Similiter omnipotens pater, omnipotēs filius: omnipotens spiritus sanctus. Et tamē non tres omnipotētes: sed vnus omnipotēs. Ita Deus pater, Deus filius: Deus spiritus sanctus. Et tamen non tres Dij: sed vnus est Deus. Ita dominus pater, dominus filius: dn̄s spiritus sanctus. Et tamen non tres domini: sed vnus est dominus. Quia sicut sigillatim vnāquamq; personam Deum aut dominum confiteri: christiana veritate compellimur. Ita tres Deos aut dominos dicere: catholica religione prohibemur. Pater a nullo est factus, nec creatus nec genitus. Filius a patre solo est: non factus nec creatus sed genitus. Spiritus sanctus a patre et filio: nō factus nec creatus nec genitus: sed procedēs. Unus ergo pater, non tres patres, vnus filius, non tres filij: vnus spiritus sanctus, non tres spiritus sancti. Et in hac trinitate nihil prius aut posterius: nihil maius aut minus, sed tote tres persone coeterne sibi sunt et coequales. Ita vt per omnia sicut iam supradictum est: et vnitas in trinitate et trinitas in vnitate venerāda sit. Qui vult ergo saluus esse: ita de trinitate sentiat. Sed necessariū est ad eternam salutem: vt incarnationē quoq; domini nostri Jesu Christi fideliter credat. Est ergo fides recta: vt credamus et confiteamur: quia dn̄s noster Jesus Christus Dei filius Deus et homo est. Deus est ex substantia patris ante secula genitus: et homo est ex substātia matris in seculo natus. Perfectus Deus perfectus homo: ex anima rationali et humana carne subsistens. Equalis patri secundū diuinitatem: minor patre secundum humanitatem. Qui licet Deus sit et homo: non duo tamen, sed vnus est Christus. Unus autem non conuersione diuinitatis in carnē: sed assumptione humanitatis in Deū. Unus omnino nō confusione substātie: sed vnitate persone. Nam sicut anima rationalis et caro vnus est homo: ita Deus et homo vnus est Christus. Qui passus est pro salute nostra: descendit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad celos: sedet ad dexterā dei patris omnipotētis:

inde venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos. Ad cuius aduē tum oēs homines resurgere habēt cū corporibus suis: ꝛ reddi turi sunt de factis pprijs rationē. Et qui bona egerūt ibūt in vitā ęternā: qui vero mala in ignē ęternū. Hęc est fides catho lica: quā nisi quisqȝ fideliter firmiterqȝ crediderit, saluus esse non poterit. Si anxiatur adhuc anima: dicātur hi psalmi. ps.

Confitemini dn̄o quoniā bonus: quoniā in seculū misericordia eius. Dicat nunc Jsrael quoniā bonus: quo niā in seculum misericordia eius. Dicat nunc domus Aarō: quoniā in seculum misericordia eius. Dicāt nunc qui timent dominū: quoniā in seculū misericordia eius. De tribu latione inuocaui dn̄m: ꝛ exaudiuit me in latitudine dn̄s. Do minus mihi adiutor: nō timebo quid faciat mihi homo. Do minus mihi adiutor: ꝛ ego despiciā inimicos meos. Bonū est confidere in dn̄o quā confidere in homine. Bonū est sperare in dn̄o: quā sperare in principibus. Omnes gētes circūdede runt me in nomine dn̄i quia vltus sum in eos. Circundātes circundederunt me in nomine dn̄i quia vlt⁹ sum in eos. Cir cundederūt me sicut apes: ꝛ exarserunt sicut ignis in spinis: ꝛ in nomine domini: quia vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt caderē: ꝛ dominus suscepit me. Fortitudo mea ꝛ laus mea dominus: ꝛ factus est mihi in salutem. Uox exultationis ꝛ salutis: in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit vir tutem: dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit vir tutem. Nō moriar sed viuā: ꝛ narrabo opera dn̄i. Castigās castigauit me dn̄s: ꝛ morti nō tradidit me. Aperite mihi por tas iustitię ingressus in eas cōfitebor dn̄o: hęc porta domini iu sti intrabūt in eam. Confitebor tibi quoniā exaudisti me: ꝛ fa ctus es mihi in salutem. Lapidē quē reprobauerunt ędificā tes: hic factus est in caput anguli. A dn̄o factū est istud: ꝛ est mirabile in oculis nostris. Hęc est dies quā fecit dn̄s: exulte mus ꝛ lętemur in ea. O domine saluū me fac: o dn̄e bene pro sperare: benedictus qui venit in nomine domini. Benedixi mus vobis de domo dn̄i: deus dominus ꝛ illuxit nobis. Cō stituite diem solennem in condensis: vsque ad cornu altaris. Deus me⁹ es tu, ꝛ cōfitebor tibi: de⁹ me⁹ es tu ꝛ exaltabo te.

Confitebor

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et factus es mihi in salutem. Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Gloria patri. Psalmus David.
Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Non enim qui operantur iniquitatem: in viis eius ambulauerunt. Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis. Utinam dirigantur vie mee: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc non cōfundar: cū prospexero in oībus mandatis tuis. Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitie tue. Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaqz. Gloria patri.
In quo corrigit adolescentior viam suam: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt non peccem tibi. Benedictus es domine: doce me iustificationes tuas. In labiis meis pnuntiaui: omnia iudicia oris tui. In via testimoniorū tuorū delectatus sum: sicut in omnibus diuitiis. In mādatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: non obliuiscar sermones tuos. Gloria patri. Sicut erat.
Retribue seruo tuo viuifica me: et custodiam sermones tuos. Reuela oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Incola ego sum in terra: non abscondas a me mandata tua. Concupiuit anima mea: desyderare iustificationes tuas in omni tempore. Increpasti superbos: maledicti qui declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobriū et contemptū: quia testimonia tua exquisiui. Etenim sederūt principes et aduersum me loquebantur: seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis. Nā et testimonia tua meditatio mea est: et consilium meum iustificationes tue. Gloria patri.
Adhesit pauimento anima mea: viuifica me secundū verbum tuum. Uias meas annunciaui: et exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Uiam iustificationū tuarum instrue me: et exercebor in mirabilibus tuis. Dormitauit anima mea pre tedio: confirma me in verbis tuis. Uiam iniqui

tatis

tatis amoue a me: et de lege tua miserere mei. Uiam veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis domine: noli me confundere. Uiam mandatorum tuorum cucurri: cum dilatasti cor meum. Gloria patri. etc.

Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum: et exquiram eam semper. Da mihi intellectum et scrutabor legem tuam: et custodiã illam in toto corde meo. Deduc me in semitam mandatorum tuorum: quia ipsam volui. Inclina cor meum in testimonia tua: et non in auaritiã. Auerte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuifica me. Statue seruo tuo eloquium tuum in timore tuo. Amputa opprobriũ meũ quod suspicatus sum: quia iudicia tua iucunda. Ecce cõcupiui mãdata tua: in equitate tua viuifica me. Gloria.

Et veniat super me misericordia tua domine: salutare tuũ secundum eloquium tuum. Et respondebo exprobrantibus mihi verbum: quia speraui in sermonibus tuis. Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vsquequaq;: quia in iudicijs tuis supersperaui. Et custodiam legem tuã semper: in seculum et in seculum seculi. Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquisiui. Et loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum: et non confundebar. Et meditabor in mandatis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mãdata tua que dilexi: et exercebor in iustificationib[9] tuis. Gloria.

Memor esto verbi tui seruo tuo: in quo mihi spem dedisti. Hec me consolata est in humilitate mea: quia eloquium tuum viuificauit me. Superbi inique agebant vsquequaq;: a lege autem tua non declinaui. Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine: et consolatus sum. Defectio tenuit me: pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam. Cantabiles mihi erãt iustificationes tue: in loco peregrinationis mee. Memor fui nocte nominis tui domine: et custodiui legẽm tuã. Hec facta est mihi: q2 iustificationes tuas exquisiui. Gloria.

Portio mea domine: dixi custodire legẽ tuam. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundum eloquium tuum. Cogitaui vias meas et conuerti pedes meos: in testimonia tua. Paratus sum et non sum turbatus

batus: vt custodiã mandata tua. Funes peccatorum circum plexi sunt me: & legẽ tuam non sum oblitus. Media nocte sur gebam ad confitendum tibi: super iudicia iustificationis tuę. Particeps ego sum omnium timentium te: & custodientium mandata tua. Misericordia tua domine plena est terra: iustifi cationes tuas doce me. Gloria patri. Sicut erat.

Bonitatem fecisti cum seruo tuo domine: secundum verbũ tuum. Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi. Priusquam humiliarer ego de liqui: propterea eloquium tuum custodiui. Bonus es tu: & in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde scru tabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humi liasti me: vt discam iustificationes tuas. Bonum mihi lex oris tui: super millia auri & argenti. Gloria patri. Sicut erat.

Manus tuę domine fecerunt me & plasmauerunt me: da mi hi intellectum vt discam mandata tua. Qui timent te vi debunt me & lętabuntur: quia in verba tua supersperaui. Co gnoui domine quia ęquitas iudicia tua: & in veritate tua hu miliasti me. Fiat misericordia tua vt consoletur me: secun dum eloquium tuum seruo tuo. Ueniant mihi miserationes tuę & viuam: quia lex tua meditatio mea est. Confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis. Conuertantur mihi timẽtes te: & qui nouerũt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis: vt non confundar. Gloria patri.

Defecit in salutari tuo anima mea: & in verbo tuo superspe raui. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes quando cõsolaberis me? Quia factus sum sicut vter in prui na: iustificationes tuas non sum oblitus. Quot sunt dies ser ui tui: quando facies de persequentibus me iudicium? Nar rauerunt mihi iniqui fabulationes: sed non vt lex tua. Omnia mandata tua veritas: iniqui ꝑsecuti sunt me adiuua me. Pau lominus consummauerunt me in terra: ego autem non dereli qui mandata tua. Secundum misericordiam tuam viuificą me:

me: ꝛ custodiam testimonia oris tui. G loria patri.

In eternum domine verbum tuum permanet in celo. In generatione ꝛ generationem veritas tua: fundasti terram ꝛ permanet. Ordinatione tua perseuerāt dies: quoniam omnia seruiūt tibi. Nisi quod lex tua meditatio mea est: tunc forte perijssem in humilitate mea. In eternum nō obliuiscar iustificationes tuas: quia in ipsis viuificasti me. Tuus sum ego saluum me fac: quoniā iustificationes tuas exquisiui. Me expectauerūt pctōres vt pderent me: testimonia tua intellexi. Omnis cōsummationis vidi finē: latū mādatū tuū nimis. Gloria.

Quomodo dilexi legem tuam domine: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudētem me fecisti mādato tuo: quia in eternum mihi est. Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: quia mandata tua quesiui. Ab omni via mala phibui pedes meos: vt custodiam verba tua. A iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem posuisti mihi. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnem viam iniquitatis. Gloria.

Lucerna pedibus meis verbū tuū: ꝛ lumen semitis meis. Iuraui ꝛ statui: custodire iudicia iustitie tue. Humiliatus sum vsquequaqꝫ domine: viuifica me secundum verbum tuum. Voluntaria oris mei beneplacita fac domine: ꝛ iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis semper: ꝛ legem tuam non sum oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mihi: ꝛ de mandatis tuis non erraui. Hereditate acquisiui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in eternū: propter retributionem. Gloria patri ꝛ filio. Sicut erat. ꝛc.

Iniquos odio habui: ꝛ legem tuam dilexi. Adiutor ꝛ susceptor meus es tu: ꝛ in verbū tuum supersperaui. Declinate a me maligni: ꝛ scrutabor mandata Dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuū ꝛ viuam: ꝛ non confundas me ab expectatione mea. Adiuua me ꝛ saluus ero: ꝛ meditabor in iustificationibus tuis semper. Spreuisti omnes discedētes a iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorū est. Preuaricantes

reputaui

reputaui omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. C onfige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. G loria patri et filio. S icut erat in principio. etc.
F Eci iudicium et iustitiam: non tradas me calumniantibus me. S uscipe seruum tuum in bonum: non calumnientur me superbi. O culi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iustitie tue. F ac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. S eruus tuus sum ego: da mihi intellectum vt discam mandata tua. T empus faciendi domine: dissipauerunt legem tuam. I deo dilexi mandata tua: super aurum et topazium. P ropterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui. G loria patri.
M Irabilia testimonia tua domine: ideo scrutata est ea anima mea. D eclaratio sermonum tuorum illuminat: et intellectum dat paruulis. O s meum aperui et attraxi spiritum: quia mandata tua desyderabam. A spice in me et miserere mei: secundum iudicium diligentium nomen tuum. G ressus meos dirige secundum eloquium tuum: et non dominetur mei omnis iniustitia. R edime me a calumnijs hominum: vt custodiam mandata tua. F aciem tuam illumina super seruum tuum: et doce me iustificationes tuas. E xitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam. G loria patri. etc.
I Ustus es domine: et rectum iudicium tuum. M andasti iustitiam testimonia tua, et veritatem tuam nimis. T abescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei. I gnitum eloquium tuum vehementer: et seruus tuus dilexit illud. A dolescentulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sum oblitus. I ustitia tua iustitia in eternum: et lex tua veritas. T ribulatio et angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. E quitas testimonia tua in eternum: intellectum da mihi et viuam. G loria patri et filio. etc.
C Lamaui in toto corde meo exaudi me domine: iustificationes tuas requiram. C lamaui ad te saluum me fac: vt custodiam mandata tua. P reueni in maturitate et clamaui: quia in verba tua supersperaui. P reuenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua. V ocem meam audi secundum misericor-

misericordiam tuam domine: et secundum iudicium tuum viuifica me. Appropinquauerunt persequentes me iniquitati: a lege autem tua lōge facti sunt. Prope es tu domine: et omnes vie tue veritas. Initio cognoui de testimonijs tuis: quia in eternum fundasti ea. Gloria patri. Sicut erat.

Vide humilitatem meam et eripe me: quia legem tuam nō sum oblitus. Iudica iudicium meum et redime me: propter eloquium tuū viuifica me. Longe a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas non exquisierunt. Misericordie tue multe domine: secundum iudicium tuum viuifica me. Multi qui persequuntur me et tribulant me: a testimonijs tuis nō declinaui. Vidi preuaricantes et tabescebam: quia eloquia tua non custodierūt. Vide quoniā mandata tua dilexi dn̄e: in misericordia tua viuifica me. Principium verborum tuorū veritas: in eternum omnia iudicia iustitie tue. Gloria patri.

Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego super eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatē odio habui et abominatus sum: legem autem tuā dilexi. Septies in die laudem dixi tibi: super iudicia iustitie tue. Pax multa diligentibus legem tuam: et non est illis scandalum. Expectabam salutare tuum domine: et mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: et dilexit ea vehementer. Seruaui mandata tua et testimonia tua: quia omnes vie mee in cōspectu tuo. Gloria.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine: iuxta eloquium tuum da mihi intellectum. Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundū eloquium tuum eripe me. Eructabunt labia mea hymnum: cum docueris me iustificationes tuas. Pronunciauit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua equitas. Fiat manus tua vt saluet me: quoniam mandata tua elegi. Concupiui salutare tuum domine: et lex tua meditatio mea est. Viuet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabunt me. Erraui sicut ouis que perijt: quere seruum tuum domine quia mandata tua non sum oblitus. Gloria patri et filio. Sicut erat in principio. etc.

¶ Quotiēscūq; anima vila fuerit nimis anxiata q videtur

iam velle exire a corpore: tunc dimissis omnibus dicatur alta voce ab omnibus presentibus. Credo in Deum patrem omnipotentem. &c. totum cum versibus sequentibus. Et infirmus habeat in manu dextera lucernam ceream accēsam: & etiā quilibet circunstantiū si possibile fuerit. ℣. Erue a framea Deus animā meā. ℟. Et de manu canis libera eam. ℣. De ore leonis libera me dñe. ℟. Et a cornibus vnicornium humilitatē meā. ℣. Intende animę meę & libera eam. ℟. Et propter inimicos meos eripe me. ℣. Largire clarū vespere quo vita nusquā decidat: sed premium mortis sacrę perennis instet gloria. ℣. Maria mater gratię: mater misericordię: tu nos ab hoste protege; & hora mortis suscipe. ℣. Ecce crucē ✠ dñi (& ostēdat crux) fugite ptes aduersę vicit leo de tribu iuda radix Dauid. ℣. Adoram⁹ te Chre (& osculet crux) & benedicim⁹ tibi: quia per sanctā crucē tuā redemisti mndū. ℣. In man⁹ tuas dñe cōmendo spm̄ meū: redemisti me dñe De⁹ veritatis. ℣. Illumina oculos meos: ne vnquā obdormiā in morte: nequādo dicat inimicus meus prȩualui aduersus eū. & repetat Credo multoties.

Oratio ad dñm nr̄um Jesum Christū, quādo anima anxiatur.

O Suauissime dñe Jesu christe beatorū requies, & omniū in te sperantiū iucundissima sal⁹: qui in nocte passionis tuę ad patrē orasti. Pater si possibile est trāseat a me calix iste: veruntamen non mea voluntas sed tua fiat: & illa hora in tātā angustia fuisti, vt d̄ pretioso corpore tuo sanguis efflueret: deprecamur te bone Jesu quatenus solita pietate tua adiuues animā huius famuli tui: vt pro delictis & offensionibus quę cōmisit conteratur & moueatur ad verā pęnitentiā: vt in hac extrema hora in occursu aduersarij nō paueat: aut in aduētu & aspectu tui iudex tremēda accusante cōscientia non contremiscat: sed potius faciē tuam in iubilo videns delectetur: prestante te dñe Jesu Christe cuius passione nos redemisti. Amē. Oratio.

O Dulcissime domine Jesu Christe misericordiarum pater: & totius cōsolationis Deus: qui in nocte tuę passionis ab apostolis derelictus fuisti: & inter hostes tuos solus remansisti: supplicamus tibi domine Jesu: vt nunc in obitu huius serui tui animam eius non derelinquas in manibus dęmonum: sed

ad

ad locum quietis ꝛ tuę beatissimę visionis ipsam per tuę mortis virtutem perducas. Amen. Oratio.

O Sacratissime dñe Jesu saluator mūdi: qui ob peccata nostra abolenda crudeliter verberari: spinis turpiter coronari: ab ęmulis tuis enormiter deludi: ꝛ in cruce nudus vt latro ignominiose affigi voluisti. Exoramus te domine Jesu per has passiones tuas: vt animam huius famuli tui in extremis laborantis: vera contritione in peccatorum cōmissorum dolore verberes: ꝛ vero timore corones: ꝛ in cruce tua omnes eius motus sensuales crucifigas: quatenus sic totus a te spūaliter vulneratus: tuorū vulnerū merito omniū delictorū suorū veniā consequatur: ꝛ ad gaudia cęlestia peruenire mereatur. Amē.

O Piissime domine Jesu rex seculorum: qui in cruce existens pro tuis crucifixoribus patrē rogasti: dicens. Pater dimitte illis: quia nesciunt quid faciunt: deprecamur maiestatem tuam domine Jesu: vt in mēte huius serui tui: tuę orationis affectum renouare digneris: quatenus omnes eius offensas illi dimittas: ꝛ sicut tunc tu exauditus fuisti: sic nunc cum patre nos pro illo exorantes exaudire digneris. Nescit enim quid faciat: dū ex fidei tarditate tepidus corā te existit. Exoramus te bone Jesu: vt in hoc obitu suo omnia peccata illi dimittas: ꝛ pro tuę sacratissimę passionis merito ad angelorum societatem eum clementer perducas. Amen. Oratio.

O Gloriosissime domine Jesu dulcedo angelorū: qui in cruce pro nobis pendens verā fidei lucem in cor latronis infudisti: vt te verum Deum ꝛ hominē cognosceret: dum clamauit. Memento mei dñe dum veneris in regnum tuum. Maiestatem tuam suppliciter exoramus: vt in famulo tuo in extremis laborante: venerabile fidei sacramentum conseruare digneris: quatenus tua sacratissima passione mediāte: sic in animam eius tuum amorem imprimas: vt in suo obitu: tuo ardentissimo amore ab immundis spiritibus liberetur, ꝛ ad tuā beatam gloriam iubilose perducatur. Amen. Oratio.

O Clementissime domine Jesu verbum ęterni patris: ac filius gloriosę virginis Marię: qui mundum visibilem deserens: ꝛ maternę solicitudini cōpatiens: ei per dilectum discipulum

pulum in filiū adoptasti:supplicamus humiliter maiestati tuę: per merita passionis tuę:per preces ꝛ merita eiusdem matris tuę:ꝛ per dilecti discipuli tui:quatenus digneris in animā huius serui tui spiritum tuę charitatis infundere: quo tibi cohęres Deo patri adoptetur in filium:mitte quęso de throno glorię tuę curam huius animę: quatenus in mortis agone aspectus dęmonum non paueat:sed in te lęta mēte confidens animam eius clementer suscipias:ꝛ ad cęlestē gloriam deducente sacratissima matre tua peruenire valeat.Amen. Oratio.

O Sacratissime domine Jesu corona certantiū: qui in cruce pro nobis pēdens docuisti nos cōpendiose in nostris extremis orare:dū tu nobis exemplum tribuēs clamasti. Pater in manus tuas cōmendo spiritum meū:exoramus maiestatem tuam:quatenus in virtute spiritus sancti eandē digneris orationē in corde huius famuli tui imprimere:vt eā personet: ꝛ in hac eius extrema hora illius sentiat effectū: in tuas sacratissimas man⁹ animā suā humiliter recomēdando.Amē. Orō.

O Misericordissime dn̄e Jesu reparator humani generis: qui in die passionis tuę in neruorū: ꝛ ossiū contractione: pęnā acerbissimā sensisti: ꝛ pretiosissimū caput tuū spinarū dēsitate punctum fuit:ꝛ latus tuum lancea perforatū extitit: vnde fluxit sanguis ꝛ aqua.Deprecamur maiestatē tuam: quatenus animā huius famuli tui virtutum luminoso splendore illustres:ꝛ tribuas illi tuarū acerbitate spinarum merito de offensis ab eo tibi illatis vehementer dolere:ꝛ pęnam habere:vt omnia eius delicta:tuę pretio sacratissimę passionis deleātur ꝛ ad angelorū societatē:te trahēte peruenire valeat.Amē. Orō.

O Gloriosissime domine Jesu:per agoniā:ꝛ orationem tuā sanctissimam:qua pro nobis orasti in monte oliueti: quādo sudor tuus factus est sicut guttę sanguinis decurrentis in terram:obsecramus te: vt multitudinem sudoris tui sanguinei offerre ꝛ ostendere digneris Deo patri omnipotenti:contra multitudinem omnium peccatorum huius famuli tui: ꝛ libera eum nunc in obitu suo ab omnibus angustijs quas pro peccatis suis se meruisse cognoscit.Amen. Oratio.

O Clemētissime domine Jesu:qui pro nobis in cruce mori dignatus

dignatus es: deprecamur te: quatenus omnes amaritudines & passiones tuas quas pro nobis miseris peccatoribus in cruce sustinuisti: & presertim in illa hora quando anima tua sanctissima de corpore tuo sacratissimo egressa est: offerre & ostendere digneris Deo patri omnipotēti contra omnes penas & passiones hui⁹ servi tui: & libera eūm in hoc obitu suo ab omnibus penis & passionibus quas pro peccatis se meruisse timet. Amē.

O Misericordissime domine Jesu: qui per os prophete dixisti: in charitate perpetua dilexi te: ideo miserans tui attraxi te. Supplicamus tibi quatenus eādem charitatem que de celis ad terram te traxit ad omniū passionum tuarum tolerantiam: offerre, & ostēdere digneris Deo patri omnipotenti contra omnes huius famuli tui passiones & penas quas pro peccatis suis se meruisse arbitratur: & animam eius in hoc obitu suo salua. Aperi illi, o dulcissime domine Jesu pater misericordiarum: ianuam vite & regni celorum: & ipsam in regno tuo fac gaudere cum omnibus sanctis tuis. Amen. Oratio.

O Piissime domine Jesu Dei & hominū mediator: qui pro salute nostra penas nobis debitas in tuo passibili corpore sustinuisti: vt grauiores penarum amaritudines gustares: sponte voluisti in hora tue passionis a tua humanitate dulcedinem vnite tibi deitatis subtrahere: dum clamasti. Heloy heloy lamazabathani. Oramus clementiam tuam: quatenus suauissime domine Jesu huius serui tui animam protegendo tua suaui consolatione letifices: nam si ipsum ipse pastor deseris: mox aduersarius tuus in ipsum irruet: & occidet: si propter demerita sua tribulari: & deseri meretur: quesumus suauissimam bonitatem tuam: ne illum aduersarijs tradas diffidentie: & desperatione tenebris tribulandum: ne insensibilem ad gratiam facias: sed propter charitatis tue gratiam viuens: & tue absentie amaritudinem sentiens: pia voce gemendo ad te clamet: Deus meus: Deus meus: vt quid dereliquisti me? Tu aūt piissime pater & pastor tua suaui pietate subueni: quē pretioso sanguine tuo redemisti: nec tua gratia diu ipsum in hoc obitu patiatur affligi: donec ad celestem patriam tuorum merito dolorum clementer perducas. Amen. Oratio.

 O suauissi-

Quando anima anxiatur.

O Suauissime domine Jesu Dei et hominum mediator: qui inter cetera tormenta que in cruce tulisti corporaliter: sitire voluisti vehementer: dum clamasti. Sitio: deprecamur maiestatem tuam: quatenus animam huius serui tui: illo nunc igne digneris vrere: quem in terris mittere venisti: quo cunctis vitijs desiccatis illius anima et caro charitatis tue igne succensa: te solum sitiat: te diligat: te querat: reperiat et fruatur: et ipsam ad eternam benedictionem sanctissime passionis tue merito: iubilose digneris adducere. Amen. Oratio.

O Sacratissime domine Jesu omne bonũ cõsummans: qui cum acetum gustasti: dixisti, Cõsummatum est, et inclinato capite spiritum emisisti. Obsecramus maiestatem tuam pro anima famuli tui in extremis existentis: quatenus gratie tue dulcedinem: et splendidum fidei lumen infundas illi: vt extremam horã in sancte charitatis tue brachijs finire: et tibi dicere valeat. Ecce clementissime dñe Jesu nunc ad te venio: tua suaui voce iube suscipi spiritũ meũ in eternã claritatẽ. Amẽ. Orõ.

O Clementissime domine Jesu solamẽ miserorũ: qui peccata nostra in tuo corpore portasti. Vere tu es Deus: qui dolores nostros tulisti: et a perpetua morte nos liberasti: quia in sacratissimo corpore tuo a planta pedis vsque ad verticem non fuit in te sanitas: et qui eras pre filijs hominum speciosus quasi leprosus reputatus fuisti: deprecamur suauissimam charitatem tuam: quatenus omnia huius serui tui peccatorũ vulnera sanes: vt omnibus vitijs emundatus: ad te clementissimum patrem dominum spirituali solamine roboratus: letanter peruenire valeat: et qui tuo pretiosissimo sanguine est redẽptus: et tue passionis insignia gestat: ad gloriosissimã visionem tuam omnium passionum tuarum merito: cum comitantibus sanctis angelis deducere digneris. Amen. Oratio.

O Maria beatissima propter illius terroris cõmotionẽ quo cor tuum cõtremuit: quãdo filium tuum dulcissimum nostrum Jesum Christum filium Dei viui: ab impijs captum ligatum: ad supplicia tractum: et ab omnibus derelictum esse audisti. Adiuua nunc seruum tuum in extremis laborantem: quatenus de preteritis delictis veram contritionem habeat et dolorem.

⁊ dolorem. Et illius cor illustratum superno splẽdore sit in feruida penitentia: ne forte in hoc obitu suo: in occursu aduersarij paueat: aut in aduentu ⁊ aspectu tremendi iudicis accusante conscientia contremiscat: sed potius precibus tuis interuenientibus: ipsius faciẽ in iubilo videns delectetur. Amẽ. Orõ.

O Uirgo dulcissima Dei genitrix Maria: propter planctus ⁊ lachrymas quibus afficiebaris: quãdo filium tuum dominum nostrũ Jesum Christũ filiũ Dei viui vidisti presidi presentari: ab iniquis innocens accusari: ⁊ opprobrijs affici. Impetra huic famulõ tuõ lachrymarũ gratiam: ⁊ sacrę fidei indelebile lumẽ: quo offensionis maculas abluere valeat. Et tu mater gloriosa eum̃ nũc adiuua: ne Sathanas illudere possit: ac diuersis tẽtationib⁹ ꝓ libito suo flagellare: deuictũmq; reum̃ statuere terribili iudici: sed poti⁹ seipsum̃ in lumine fidei iudicet presenti: ac disciplinis verę penitẽtię deuote flagellet. Amẽ.

O Maria suauissima dei genitrix ob cruciat⁹, ⁊ angu- Orõ. stias quas sustinuit cor tuũ: quãdo filius tuus dñs nr̃ Jesus Christus filius Dei viui clamãtibus iudeis crucifige: morti adiudicat⁹: ⁊ crucis supplicio condẽnatus est. Subueni pijssima mater huic seruõ tuõ in extremis laboranti: quia corpus illius dolore infirmitatis torquetur: ⁊ anima hinc per demonum insidias: hinc per terrorem discrete discussionis angustiatur: subueni inquam suauissima domina: ne ęternę mortis sententiam cõtra illum̃ feratur: aut flammis ęternalibus tradatur perpetuo cruciandũs: verum: te pro ipso intercedente ad cęlestem gloriam potius peruenire mereatur. Amen. Oratio.

O Uirgo clementissima Dei genitrix Maria: ob illius doloris gladium: qui tuam felicissimam animam pertransiuit: quando cernebas filium tuum delicatissimum dominũ nostrũ Jesum christũ filiũ Dei viui nudũ in cruce leuatũ: clauis perforatum: cruore perfusum: ac plagis ⁊ vulnerib⁹ laceratũ. Adiuua nũc beatissima domina animã famuli tui: vt cõpassionis gladi⁹ eã ꝑfodiat diuini timoris ⁊ amoris lãcea vulneret: ita vt oĩs peccati sanguis noxi⁹ a pectore suo effluat: vitijsq; mũdetur: ⁊ diuinis virtutib⁹ decoretur: quaten⁹ desyderio: ⁊ toto affectu terrena dĩspiciẽs ad cęlestia subleuet: ad quã-

te deducente iubilose peruenire mereatur. Amen. Oratio.

O Maria virgo sanctissima ob tormentũ ꝛ grauamen: qđ cor tuũ sustinuit quando filiũ tuum sanctissimum dominum nostrũ Jesum Christũ filium Dei viui pre dolore voce magna clamantẽ: te matrẽ dilectã Joãni cõmendantem deficiẽte attẽdebas: ita vt pre nimio doloris gladio vulnerata loqui non poteras. Subueni o gloriosa domina huic famulo tuo: quia lingua eius ad te inuocandũ se mouere nõ potest: oculi eius lumine priuãtur: aures eius surdescunt ꝛ obturãtur: omnesq3 vires ac sensus deficiunt. O pijssima mater exaudi preces nostras: quas ad aures tue pietatis fundimus: ꝛ subueni sibi in hoc obitu suo: ac suauissimo filio tuo eius spiritũ cõmenda: quatenus tuo pio interuẽtu a terroribus, ꝛ tormentis seruetur: ꝛ ad desyderatam celestis patrie requiem te comitante: iubilose peruenire mereatur. Amen. Oremus. Oratio.

O Maria virgo castissima: ob acerbi eiulatus planctum quem de profundo pectoris erumpentem abscondere non valebas: quando in amplexu filij tui ruebas: cuius genas ante nitentes: ꝛ ora rutilantia mortis palloribus perfundi cõspiciebas: auxiliare suauissima nostra huic seruo tuo: quatenus de delictis cõmissis sic doleat: vt anima eius mellifluis osculis: ꝛ amorosis amplexib⁹ dñi nostri Jesu Christi: in celorũ beatissimo regno digne valeat perfrui. Amen. Oratio.

O Maria virgo gloriosissima: ob singultus ꝛ suspiria indicibiliaq3 lamẽta quibus afficiebatur cor tuum: quando cernebas filiũ tuum dominũ nostrum Jesum Christum filium Dei viui anime tue vnicũ solatium sepeliri. Adiuua, o sacratissima nostra animã serui tui in hac lachrymarũ valle laborantem: vt quum de corpore egressa fuerit: tuis suffragantibus meritis cũ corusco charitatis lumine: te comitante dño nostro Jesu Christo glorificanda a te presentetur. Amẽ. Oro.

TE summa Deus trinitas omnipotẽs eterne Deus: qui es semper ꝛ per omnia De⁹ benedict⁹ in secula: quẽ omnis spiritus laudat: suppliciter exoramus: quatenus per meritũ illius ineffabilis ꝛ excellentissime charitatis qua dilectissimus filius tuus dominus noster Jesus Christus: homo fieri digna

tus est: qua etiam pro salute nostra: vincula: opprobria: conuitia, flagella, sputa, alapas, coronã spineã, ac immanissimã mortẽ: amorose passus est: ac etiã per meritũ gloriosissime & beatissime virginis Marie & oĩm sanctorũ: qui tibi ab initio mũdi placuerũt: necnõ per virtutẽ clauiũ spiritualiũ: quas clemẽtissime bone Jesu: ecclesie tue ministris tradidisti: vt huic famulo tuo in extremis laboranti: misericorditer indulgere digneris: omnia peccata sua que ab hora sacri baptismatis vsque ad presens quoquomodo malitia: miseria: ignorãtia: ac fragilitate cõmisit. Et ipsum per sctãs indulgẽtias & absolutionẽs: ex thesauris tue immẽse charitatis indultas: reddere digneris in illa puritate, innocẽtia: ac spirituali claritate: quas in baptisma te donare dignat⁹ es. Dignare etiã suauissime dñe Jesu: ab omni aspectu & terrore demonũ ipsum tueri, & propter gloriosi nominis tui honorẽ: ipsum in conspectu diuine maiestatis tue gratum reddere: quatenus dulcissime pater: ac amabilissime redẽptor bone Jesu: merito omniũ sanctorum tuorũ, & presertim sacratissime passionis tue animam eius in vlnas sancte charitatis tue clementer suscipias: te perenni iubilo in celorum beatissimo regno eternaliter fruiturum. Amen. Oratio.

Domine Deus omnipotens: qui trinus & vnus es tua eximia compulsi charitate te humiliter exoramus: pro anima serui tui nunc in extremis laborantis quã sacratissime dñe cõmendamus piissime omnipotẽtie tue: vt illã ab aspectu & terrore demonũ custodias & tuearis: ne in desperatione labatur: ne diffidentie tentationibus obnubiletur: ac preteritarũ culparum recordatione maculetur: exaudi nos dñe gloriose tuã suauissimã bonitatẽ interpellentes pro illa. Et exaudi per orationes patriarcharũ: per merita pphetarũ: per suffragia apostolorũ: per victoriã martyrũ: per fidẽ confessorũ: per castitatẽ virginũ: per deuotã intercessionẽ omniũ qui tibi ab initio placuerũt. Suauissime dñe ab ipsa anima expelle iactantiã: & compunctionẽ tribue: superbiã minue: & perfice humilitatẽ: fletũ suscita: & cor eius mollifica: ab omnibus insidijs inimici illã clemẽter libera: & in lumine fidei conserua: & lumen gratie tue infunde illi: vt de omnibus peccatis veram contritionem obtineat.

neat. Clementissime dñe omnia desyderia mala tolle ab ipsa: omnia diaboli tela ignea extingue: dona illi lachrymas ex tuo ardenti affectu: quę peccatorũ suorum dissoluãt vincula. audi domine quę petit ⁊ celeriter exaudi. Si despicis prorsus perit: si prospicis viuit: si iustitiam requiris: ante te mortua fecit: si cum misericordia respexeris ipsam peccatis fętentem de desperationis baratro suscitas. Quod in ea odis longe fac ab ipsa: ⁊ spiritum tuę spiritualis lętitię illi tribue: bone Jesu animę eius parce: ⁊ malis criminibus ⁊ peccatis. Visita istũm infirmũm: ęgrotũm cura: sana languidũm. Domine Jesu da illi cor quod timeat te: sensum qui te intelligat: ⁊ oculos spirituales qui videant te. Domine Jesu miserere illi: ⁊ de maiestatis tuę sede clementer respice: ⁊ animę eius tenebras tui splendoris radio illumina: clementissime dñe Jesu a te peccatorum eius remissionem humiliter petimus: a quo ⁊ per quẽ est omnis propitiatio. Sãcta ⁊ immaculata virgo Maria domini nostri Jesu Christi mater: te obnixe deprecamur: quatenus pro anima huius serui tui interuenire digneris apud illum cuius templum effici meruisti. Sancte Michael: sancte Gabriel: sancte Raphael: sancte angele custos eius: cum omnibus choris angelorum, patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum, confessorum, sacerdotum, leuitarum, eremitarũ, doctorum, monachorũ, virginum, omniumq; iustorũ per eximium domini nostri Jesu Christi amorem: qui vos elegit: de cuius contẽplatione gaudetis: vos orare presumimus pro huius infirmi anima: vt pro ipsa supplicare dignemini: quatenus de diaboli faucibus: ⁊ de morte perpetua liberare mereatur. Dñe Jesu perpetuã vitã secundũ magnã misericordiã tuã ei largiri digneris. O clementissime dñe Jesu: qui omniũ misereris: famulũm tuũm a tua mia fieri alienũm non patiaris: quatenus in passionis sacratissimę tuę merito: ab oĩbus peccatis suis abluatur: ⁊ tecũ ęternaliter in celorũ beatissimo regno glorificet. Amẽ. Oro.

Domine Jesu Deus nr̃: in adiutoriũ serui tui morientis intende: dñe ad adiuuandũ illũm festina. Amen. Oratio.

Jesu Deus noster: oculos famuli tui illumina: ne in morte obdormiat: nequãdo inimicus eius dicat: preualui aduersus

sus eum: exaudi dñe Jesu orationes nr̃as pro eo: illumina dñe Jesu animã eius. Signa dñe Jesu lumen vultus tui super eum humilẽ letitiã dñe Jesu infunde in cor eius: voce nostra dñe Jesu clamamus ad te pro eo. Bone Jesu de excelso glorie tue exaudi nos pro eo orantes. Susceptor esto dñe Jesu eius in obitu suo: angelorum dñe Jesu letifica animam eius. Amen. Oro.

O Maria virgo suauissima huic seruo tuo morienti miserere, et orationem nostrã pro eo: pia mater exaudi: ad te gloriosissima virgo Maria oramus pro famulo tuo: mater sacratissima nos orantes pro eo velociter exaudi. Respice beatissima virgo Maria in seruum tuum et miserere illi: quia gloriosa mater vnic⁹ et pauper est: in pace tua suauissima virgo Maria huius famuli tui aĩa dormiat et requiescat: aurib⁹ gloriosa virgo Maria percipe verba orationis nr̃e pro famulo tuo et intellige clamorẽ cordis nostri pro eo beatissima mater. Amen. Oro.

Jesu dñe Deus noster voces orationis nostre pro famulo tuo intẽde: rex noster bone Jesu cor eius illumina: et letetur dñe Jesu anima serui tui: quia sperat in te. Dñe Jesu semp exultet de te: sperat bone Jesu famulus tuus in te. Dñe Jesu saluum fac ipsum ex omnibus persequentibus eum et libera illum. Ut quid bone Jesu recessisti longe? Domine Jesu: ne despicias seruum tuum in opportunitatibus et tribulatione secũdum misericordiam tuam domine Jesu animam serui tui viuifica: vt bone Jesu nomini tuo psallat in euum. Amen. Oratio.

Maria virgo piissima seruo tuo miserere: quoniã infirmus est: animam eius suauissima mater sana: quia omnia interiora eius conturbata sunt: animã serui tui gloriosa virgo Maria de manu Sathane eripe: cõuertere pia mater: et saluum fac illum. Respice suauissima virgo Maria inimicos serui tui: quoniam multiplicati sunt: beatissima mater adiuua illum ne pereat: in tua iustitia suauissima virgo Maria deduc famulum tuum: propter inimicos eius dirige in cõspectu tuo vias eius: anima serui tui turbata est valde, et tu suauissima mater salua illum ne cadat a via sancta. Amen. Oratio.

Jesu dñe Deus noster, ne a furore arguas seruum tuum, neque bone Jesu in ira tua corripias illum. Exultet bone Jesu

Jesu in te salutari suo servus tuus. Bone Jesu libera eum ab interitu demonis: salvum fac bone Jesu servum tuum quoniã spiritus eius deficit: et veritates tue ab anima eius diminute sunt. Vide domine Jesu animam servi tui in obitu laborantẽ, et de manu peccatoris libera eã. Serva domine Jesu animam servi tui et custodi illam a generatione mala in eternũ. Amẽ. Oro.

Maria virgo sacratissima adsis famulo tuo. Mater beatissima adiuva illum ne pereat: auribus percipe gloriosa virgo Maria orationem nostram pro famulo tuo: ne demon glorietur de illius perditione. Refugiũ esto suavissima virgo Maria huic pauperculo morienti: et in hac horribili tribulatione esto illi adiutrix. In lumine fidei gloriosissima virgo Maria animam servi tui letifica: ut illius mens non moveatur a timore domini. A resistentibus dextere tue suavissima virgo Maria animã famuli tui custodi: et presentia tua consola illã. Amẽ.

Jesu domine Deus noster animam famuli tui conserva: quoniam sperat in te: illumina cor eius ut iubilose ad te veniat: exultet bone Jesu cor servi tui morientis in te: cantet et psallat tibi domino Deo suo in eternum. Sub umbra alarum tuarum domine Jesu famulum tuum protege: a facie impiorum qui illum affligunt: usquequo bone Jesu oblivisceris servi tui: usquequo avertes faciem tuam ab eo? Salva domine Jesu ex ore leonis animam famuli tui et a cornibus unicornium bone Jesu misericorditer libera eum. Amen. Oro. Oratio.

Maria virgo beatissima misericordias tuas cum famulo tuo moriente mirifica illum: in te sperantem salvum fac: aures tuas gloriosissima virgo Maria ad servum tuum inclina: et affectũ cordis illius exaudi: nam in tribulatione maxima versatur. Respice suavissima virgo Maria huius servi tui morientis angustias, et illum libera: et ad preces nostras pro illo intende in hac terribili animadversione famuli tui gloriosissima virgo Maria invocamus te: quatenus suavi aspectu tuo letifices illum: ad te suavissima virgo Maria animam servi tui trahe: et non erubescat quoniam sperat in te. Amen. Oratio.

Jesu dñe Deus nr̃ anima famuli tui requiescat in te: esto illi nũc refugiũ et liberator: exurge bone Jesu in adiutoriũ servi

serui tui demonē preueni ꝛ expelle illū: ne animā famuli tui rapere valeat. Sit bone Jesu nomen tuum dulcissimum benedictum ex hoc nunc ꝛ vsqꝫ in seculum. Uoce nostra bone Jesu ad te pro seruo tuo clamamus: salua illius animam in hac hora: saluam fac domine Jesu animam famuli tui: ꝛ libera eam bone Jesu, quia Deus suus est tu. Amen. Oratio.

Maria virgo beatissima animam serui tui illumina: ꝛ tenebras eius mentales tua prece depelle. Ab insurgentibus in famulum tuum gloriosa virgo Maria libera eum: ꝛ a spiritu iniquo protege illum. Respice in seruum tuum morientem suauissima virgo Maria ꝛ exaudi preces nostras pro famulo tuo: vt sentiat quia tu es eius suauissima mater. Auxilium de celo gloriosissima virgo Maria mitte seruo tuo, ꝛ de excelso tuere illum. Amen. Oratio.

Jesu domine Deus noster animam serui tui saluum fac: vt de tua presentia semper letetur. Exultet in te bone Jesu seruus tuus: psallat ꝛ cātet tibi in euum. Speret in te domine Jesu famulus tuus: eripe illum ne pereat. Uias tuas domine Jesu serui tui ostende, ꝛ semitas tuas edoce illum: secundum misericordiam tuam domine Jesu miserere seruo tuo: ꝛ propter bonitatem tuam animā illius illumina. Amen. Oratio.

Maria virgo beatissima auxiliū tuū ne elongaueris a seruo tuo: ad illius defensionē propera: a framea diaboli gloriosa virgo Maria animā famuli tui libera: ꝛ de manu illius erue ipsam: reminiscere misericordiarū tuarū suauissima virgo Maria: ꝛ de inferno animā serui tui libera. In veritate tua gloriosa virgo Maria animam famuli tui dirige: ꝛ esto illi suauissima consolatrix: animam serui tui beatissima virgo Maria custodi ꝛ erue illam ne in desperationem labatur. Amen. Oratio.

Jesu dn̄e Deus nr̄: humilitatē, ꝛ laborē famuli tui vide ꝛ omnia ei⁹ delicta dimitte. Exaudi bone Jesu vocē nr̄am q̄ pro aīa serui tui ad te clamamus miserere illi ꝛ salua illā: saluā fac animā famuli tui dn̄e Jesu ꝛ de celo benedic illi. Uelociter bone Jesu preces nostras pro seruo tuo exaudi: qꝛ illius spūs deficere incipit: secundū miām tuā dn̄e Jesu animā famuli tui viuifica: vt sancte fidei lumē iubilose custodiat. Amē. Oratio.

Maria

Quando anima anxiatur.

Maria virgo suauissima seruo tuo quoniam tribulatur miserere: et ne aspectu demonis terreatur: illum adiuua: anima serui tui bone Jesu et gloriosa virgo Maria iubilet in te et delectetur in suauissimo nato tuo. Respice beatissima virgo Maria ad famulum tuum: in manibus tuis illius animam suscipe: illustra faciẽ tuam gloriosa virgo Maria super seruum tuum: in tua misericordia illum saluum fac. A persequentibus animam serui tui suauissima virgo Maria eripe illum: et de manu odientium eum libera illum velociter. Amen. Oratio.

Jesu domine Deus noster iudica animę serui tui nocẽtes: expugna ocyus expugnantes illam. Effunde bone Jesu frameã tuam aduersus illos qui persequuntur animam famuli tui. Dic animę eius salus tua ego sum: salus dñe Jesu esto animę serui tui et eius protector in omni tribulatione. Vide bone Jesu afflictionem famuli tui: ne sileas et ne discedas ab illo: saluator animarum bone Jesu exurge in adiutorium serui tui: ne a te aspectu demonis separetur. Amen. Oratio.

Maria virgo beatissima esto animę famuli tui in refugium a tribulatione quę circundat illam: tua pręsentia lętifica illam. Apprehende gloriosa virgo Maria arma et scutum et exurge in adiutorium serui tui. Retrorsum auertantur suauissima virgo Maria et confundantur demones: et ne animam famuli tui obnubilent tu gloriosa virgo domina adiuua illam: induantur gloriosa virgo Maria demones pudore et confusione et animę serui tui in nullo prorsus nocere valeant: animam famuli tui clementissima virgo Maria respice: et ab deceptione aduersarij illam erue. Amen. Oratio.

Jesu domine Deus noster intende animę famuli tui et libera illam: et propter terrorem inimici tuo splendore illustra illam: exaudi bone Jesu seruum tuum: quoniam benigna est misericordia tua: secundũ meritum gratię tuę libera illum: saluum fac bone Jesu seruum tuum: illius mentem tua gratia illumina. Vocem serui tui domine Jesu exaudi in hac hora: et propter nomen sanctum tuum protege illum: salus electorum bone Jesu tu es: in lumine tuo lętifica animam famuli tui vt ad te perueniat. Amen. Oratio.

Maria

Maria virgo beatissima famulo tuo miserere: quoniam vndique conculcatur: et demon tota die impugnans tribulat animam serui tui: gloriosa virgo Maria de te exultare fac: vt delectetur in suauissimo filio tuo. Redde beatissima virgo Maria spiritualem letitiam famulo tuo: et per te cor illius confirmetur in domino deo. Inclina gloriosa virgo Maria aurem tuam ad seruum tuum: quoniam inops et pauper est: adiutrix esto suauissima virgo Maria famulo tuo: adiuua illum ne in eternum pereat. Amen.

Oratio.

Iesu domine deus noster secundum misericordiam tuam iudica seruum tuum: et qui oderunt eum non supergaudeant illi. Exurge bone Iesu adiuua seruum tuum: et propter nomen tuum redime illum: salutaris noster bone Iesu ad te converte seruum tuum et ostende illi gloriosam faciem tuam: veritatem et lucem tuam bone Iesu emitte famulo tuo: et ipse illius animam ad te adducant: spiritum tuum domine Iesu infunde seruo tuo vt viuat in eternum. Amen.

Oratio.

Maria virgo suauissima famulo tuo miserere: quoniam in te confidit anima eius. Adiuua gloriosa virgo Maria seruum tuum et saluus erit: meditetur semper in lege domini. Respice beatissima virgo Maria in seruum tuum et miserere illi: da spirituale donum illi vt filius gratie sit. In quacunque hora gloriosa virgo Maria inuocauerimus te pro seruo tuo velociter exaudi nos orantes pro illo: auribus percipe beatissima virgo Maria orationes nostras pro famulo tuo et intende ad deprecationem nostram. Amen.

Oratio.

Iesu domine deus noster: susceptor esto famuli tui: et libera illum ab omni malo: exurge bone Iesu saluum fac seruum tuum vt non timeat demones circundantes animam eius: seruus tuus domine Iesu angustiatur. Subueni illi vt tua presentia consoletur. Vide domine Iesu tentationes quas famulus tuus patitur et succurre illi ne pereat: sentiat anima serui tui domine Iesu auxilium gratie tue: et perpetuo gaudeat in te. Amen.

Oratio.

Maria virgo dulcissima exultet seruus tuus in tua misericordia: quonia tu es suauissima peccatorum respiratio: anima

ma serui tui gloriosa virgo Maria exultet in te: nõ deseras neque despicias illum. Respice gloriosa virgo Maria afflictiones quas patitur anima serui tui: non derelinquas illum demoni tribulandum: in semitam rectam gloriosissima virgo Maria animam famuli tui deducas: ne glorietur Sathã contra illum. Ad te gloriosa virgo Maria pie clamamus pro anima serui tui vt tuo benigno foueatur presidio. Amen. Oratio.

Iesu domine Deus noster: adiutor esto famuli tui: et lumẽ sancte fidei illi infunde: vt letus veniat ad te. Exurge bone Iesu in adiutorium anime famuli tui. Exurge et ne repellas illum a te. Suscipe domine Iesu animam serui tui et viuet: et nõ confundas illum ab expectatione sua: virtutum amator bone Iesu converte faciem tuam ad famulum tuum: et ab omni dolore libera eum: super seruum tuum domine Iesu deprecabilis esto: et salua illum ab omni malo. Amen. Oratio.

Maria virgo sanctissima famulum tuum ab omnibus angustijs quas patitur libera: vt iubiletur cum omnibus sanctis: adhereat gloriosa virgo Maria anima serui tui tibi: tu suscipe illam vt sequatur te. Recordare beatissima virgo Maria quia tu es aduocata miserorum: miserere anime famuli tui: vt ad iucunditatem celestem peruenire valeat: in manibus tuis gloriosa virgo Maria animam famuli tui suscipe clementer: vt exultet et letetur de tua gloria et saluatione sua: ad te suauissima virgo Maria oramus pro anima famuli tui: vt per te presentetur gloriosissimo filio tuo domino nostro Iesu christo perpetuo spiritualiter copulando. Amen. Oratio.

Laudate omnes ciues celi dominum Iesum: cum gloriosa virgine Maria in spiritu iubilationis: omnis terra cũ gaudio laudet matrem cum filio: cum quibus anima huius famuli semper viuat. Amen.

Ne reminiscaris dñe delicta famuli tui neq; vindictam sumas de peccatis eius bone Iesu domine Deus noster.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie el. Christe audi nos. Christe exaudi nos. Dicatur tota letania cũ suis versiculis vt habetur supra in vnctione infirmorũ. fo. lx. Qua finita prosequantur orationes que sequuntur. Oremus. Oratio.

Suauissime

Suauissime dñe Jesu Christe per illũ ineffabilem amorem qui te dignissimũ:innocentissimum:ꝛ delicatissimũ paterne charitatis filiũ:pro nobis factum hominẽ vulnerari:ac crudeliter mori pro hominibus redimendis fecit. Indulge clementissime dñe Jesu huic famulo tuo:omne quod cogitatu, verbo ꝛ facto affectionibꝰ ꝛ motibus viribꝰ ꝛ sensibus animę ꝛ corporis deliquit:ꝛ in verã omniũ peccatorũ suorũ remissionẽ:sacratissime dñe Jesu tribue illi spirituale lumẽ tuę ardẽtissimę charitatis:qua totius mũdi culpas diluisti:ac in plenã suppletionem omnium negligentiarũ suarũ:meritũ tuę sacratissimę passionis adde:ꝛ insuper tribue illi fructũ omniũ bonorum operũ per electos tuos factorum qui tibi placuerunt. Amẽ. Oratio.

O Gloriosissime dñe Jesu: in vnione feruentissimi amoris: qui te coegit incarnari: ꝛ anxio spiritu in cruce mori: ad medullã dulcissimi amoris tui pulsamus: vt famulo tuo omnia peccata quę omni modo cõmisit dimittas:ꝛ tuę prędignissimo passionis merito omissa suppleas:faciasqꝫ illũm experiri superabundantissimam multitudinem miserationũ tuarũ: disponas eũm placidissimo tibi modo:sibi vtilissimo:suaui patientia: vera pęnitẽtia:plena remissione:recta fide:spe firma: ardẽti charitate:ꝛ pro sanctissimo statu:quatenus inter dulcissimum amplexum:ꝛ suauissimum osculum tuũ:o clementissime dñe Jesu eius anima lętanter expiret ad tuã ęternam laudẽ: ꝛ gloriam laudandam:cognoscendam ꝛ fruendam, Amen. Oratio.

Sacratissime dñe Jesu Christe: in manus inextinguibilis misericordię tuę cõmendamus spiritũ huius famuli tui:secundũ amoris tui magnitudinẽ:quo se anima tua sãctissima in cruce glorioso patri cõmendauit:suppliciter deprecãtes: quatenus per illã ineffabilẽ:qua diuina paternitas in se tot ã traxit illam sanctissimã animã tuam:vt in ista hora famuli tui in eodẽ feruentissimo amore spiritũ eius suscipias. Eia dulcissime dñe Jesu:animarũ redẽptor:benignissime dñe: per illã lachrymabilẽ vocẽ qua secundũ humanitatẽ pro nobis moriturus laboribus ꝛ doloribus passionis adeo consumptus eras:vt te a patre derelictũ ter clamares: ne longe suauissime Jesus facias a famulo tuo:tuę miserationis auxilium in hac hora afflictionis

sue: pre defectione & cõsumptione spũs te inuocare nõ valẽte: sed per triumphũ sancte crucis: qui per virtutẽ salutifere passionis: & gratiose mortis tue: cogita de eo cogitationes pacis mie & cõsolationis & non afflictionis & libera eũm ab oĩbus angustijs: & tua solita benignitate bone Jesu & dulcissime pater erue illũm a tormentis sibi deputatis: & ad eternam requiẽ illũm perducere digneris cum voce exultationis. Amen. Oro.

O Intemerata & in eternum benedicta virgo Maria: totius angustie & miserie adiutrix: famulo tuo succurre dulciter & tuam gloriosam faciem ostende illi in hac vltima necessitate sua: & omnes inimicos eius in virtute suauissimi filij tui dñi nostri Jesu Christi & sancte crucis disperde: & a potente dracone infernali: & ab eius horribili visione: & ab omni fraude malorũ spirituum defende illũm: & ex omni angustia libera eũm: quatenus tecum cum beatis spiritibus domino Deo in celorũ beatissimo regno spirituales persoluat laudes. Amen. Oratio.

S Ancte Michael archangele succurre huic anime apud altissimum iudicem: o inuictissime pugil assiste huic famulo tuo in extremis laboranti: & eũm potenter a dracone inferna li defende: a visione fraudeqꝫ malorum spirituum: insuper exoramus te preclarum: vt in hac extrema hora vite ipsius animam eius benigne suscipias: ac suauiter in sinum tuũ recipias illamqꝫ in locum refrigerij lucis & pacis perducas: cum domino Jesu eternaliter regnaturum. Amen. Oratio.

M Isericordissime dñe Jesu Christe fili Dei viui: in vnionis illius cõmendatione qua tuam sanctissimã animã in cruce moriens patri tuo celesti cõmẽdasti: misericordissimã bonitatẽ tuã humiliter exorantes petimus: quatenus per omnẽ honorem: & meritum eiusdem anime tue sanctissime: per quã oẽs saluantur anime: & a morte perpetua liberantur: anime famuli tui miserearis: eam misericorditer liberãs ab insidijs diaboli: a miserijs & penis: & illã pro tue sanctissime passionis merito: & beatissime Marie virginis & matris tue intercessione: ad cõtemplationẽ tue beatissime visionis ꝑducere digneris. Amẽ.

C Ommẽdamus te charissime omnipotẽti Deo cuius Oro. creatura es: vt cum humanitatis debitum morte interue niente
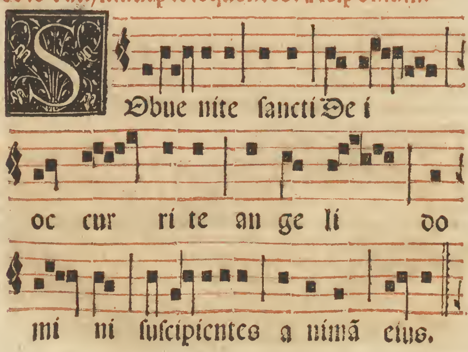
niente persolueris: ad creatorem tuum: qui te de limo formauit reuertaris: et de corpore egrediente anima tua: splendidus angelorum chorus tibi occurrat: patriarcharum et prophetarum numerus suauissimo modulamine tibi occurrat: iudex apostolorum senatus tibi blandus existat: candidatorũ tibi Martyrũ exercitus iubiloso concentu obuiet: liliata rutilantiũ confessorũ turma te letanter excipiat: iubilantiũ te Virginum chorus suscipiat: et beate quietis in sinu patriarcharum tibi suauis amplexus appareat: qui inter assistẽtes sibi iugiter te interesse faciãt: ignores omnino: quod horret in tenebris: quod stridet in flãmis: quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus sathanas cum satellitibus suis: in aduentu suo te comitantibus angelis contremiscat: atque in eterne noctis chaos diffugiat. Exurgat Deus et dissipentur inimici eius: et fugiãt a facie eius qui oderunt eum: confundantur igitur: et erubescant contra te legiones tartaree: et ministri sathane iter tuum deducente angelo bono impedire non valeãt. Ab omni cruciatu dñs Jesus Christus te liberet: qui amorose pro te mortuus est. Dñs Jesus Christus Dei viui filius: saluator et redemptor tuus: intra sancta paradisi: et amena loca te constituat. Et ille suauissimus pastor inter oues suas te locans agnoscat: cõplectatur: et nutriat. Jlle amãtissimus pater sui sacratissimi sanguinis pretio ab omnibus peccatis que cõmisisti, malitia, miseria, fragilitate, et ignorãtia mortaliter, et venialiter te benigne absoluat: atque cũ electis suis ad dexterã suã perẽni iubilo fruiturũ te constituat: quatenus pijssimũ redẽptorẽ tuũ facie ad faciẽ videns, et presens semper assistẽs: beatis oculis gloriosa visione potiaris: donec gl'ioso corpore tuo reassũpto: spũali: essẽtiali: et accidentali premio cũ beatissimis spiritibus leteris perẽni euo: proficiscere nunc aĩa christiana de hoc misero mũdo: in nomine pr̃is oĩpotẽtis qui te creauit. Jn nomine dñi nr̃i Jesu Chr̃i: qui pro te amorose passus est. Jn noĩe spũs sancti: qui in te gratiose fusus est: occurrãt tibi et succurrãt sancti angeli: et omnis chorus angelorũ. Subueniãt tibi patriarche in lumine fidei sue: prophete in splẽdore spei sue: apostoli in fulgore eximie charitatis: martyres in mãsuetissima patiẽtia: cõfessores in humili obediẽtia:
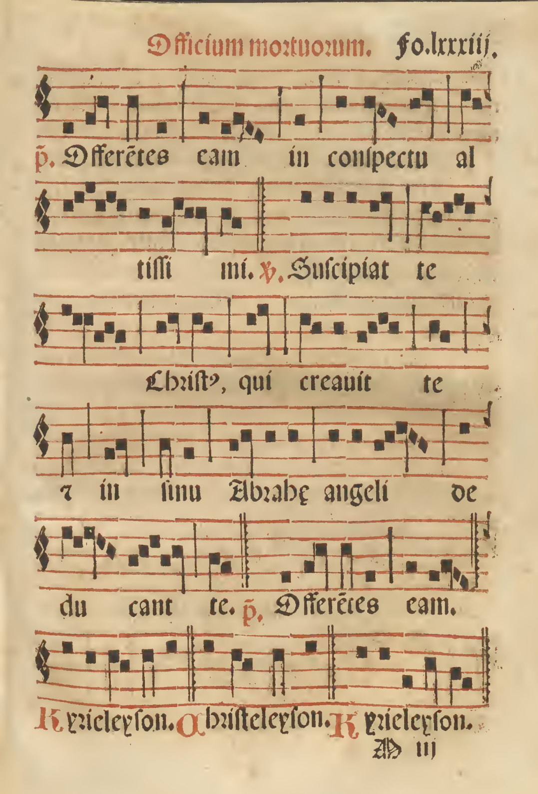
 virgines

virgines in liuida mundicia: monachi in clara humilitate: eremite in syncera vite austeritate: et omnes sancti et sancte Dei in plena virtutum consummatione. Adiuuent omnes orationes sanctorum: vt in pace et luce sit locus tuus: et habitatio tua in celesti Hierusalem: per eterna secula seculorum. Amen.

¶ Ordo ad sepeliendum.

¶ Hora cõgrua et facto signo cãpanarũ presbyter superpellicio indut⁹ stola et capa et oẽs clerici pcessionaliter et cũ silẽtio incedẽtes sequunt crucẽ preuiã cereis incẽsis ferẽtes secũ aquã benedictã et librũ. Et ante ostiũ defũcti cõmendãt corpus in lectica iam positũ. Incipiente succentore et alijs simul prosequentes. Responsum.
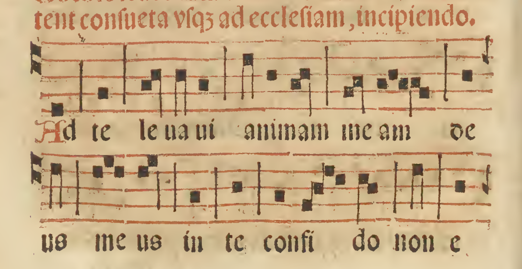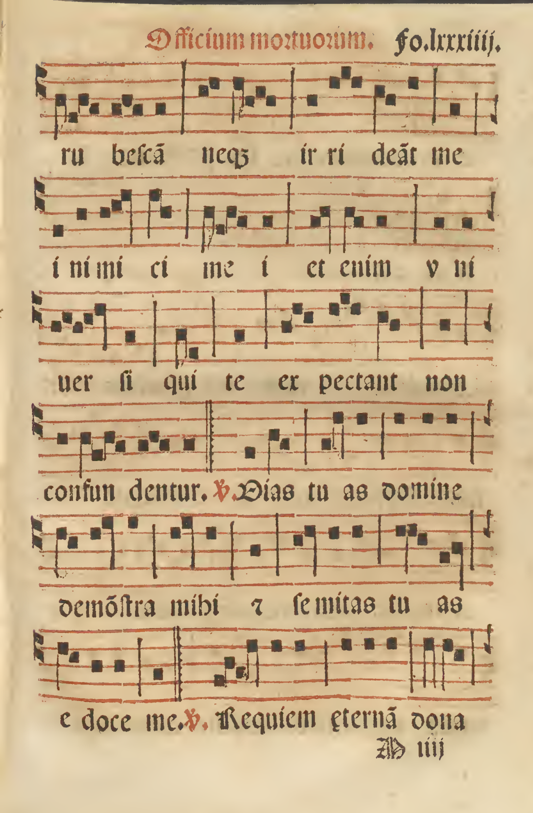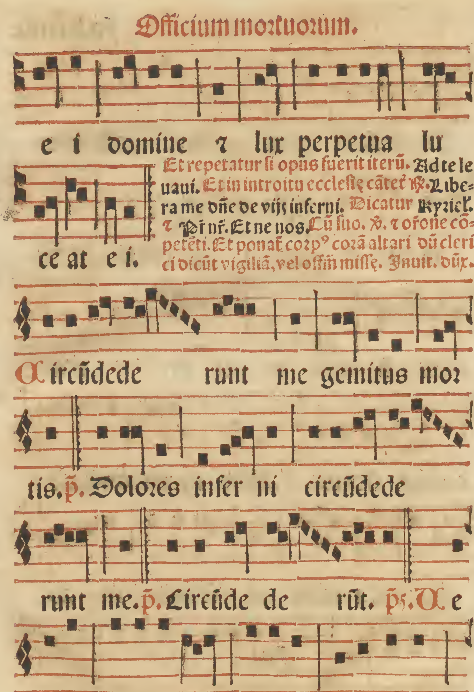

p. Offerētes eam in conspectu al
tissi mi. ỽ. Suscipiat te
Christꝰ, qui creauit te
⁊ in sinu Abrahę angeli de
du cant te. p̃. Offerētes eam.
Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson.
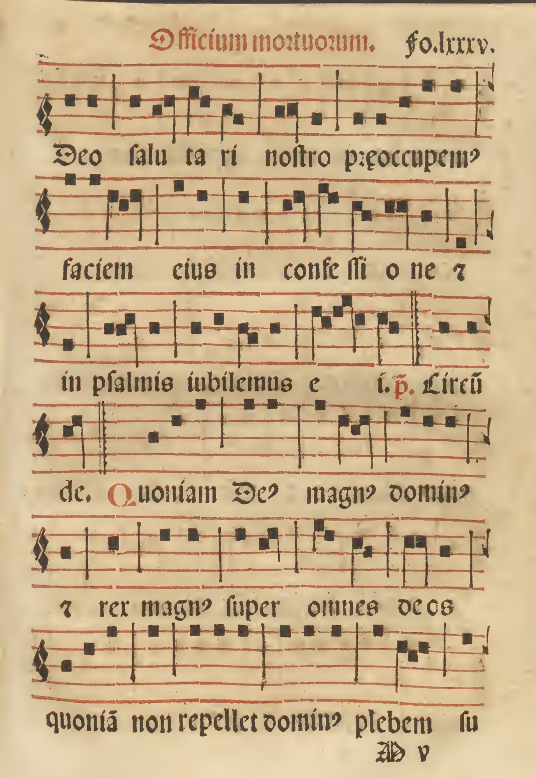
Pater noster. ℣. Et ne. ℟. Sed libe. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animã eius. ℣. Dñe exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ. Oremus. Oratio.
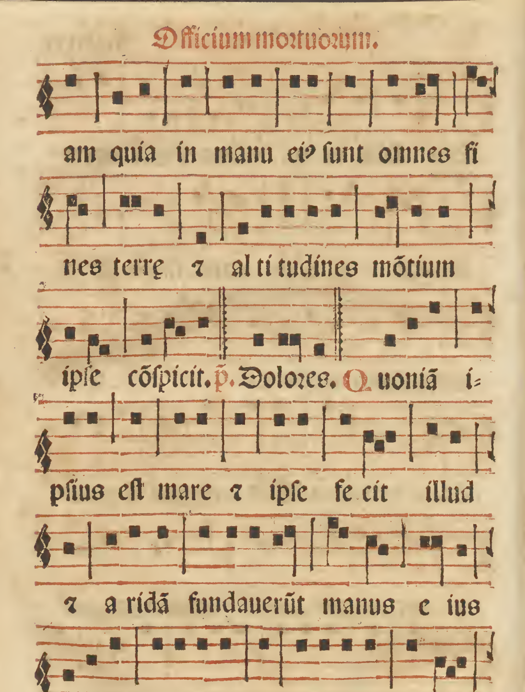
Tibi domine cõmendamus animam famuli tui vt defunctus seculo tibi viuat: ⁊ que per fragilitatẽ mundane cõuersationis peccata admisit: tu venia misericordissime pietatis absterge. Per Christũ. Si fuerit homo dicat. ℟. Memẽto mei Deus. Et ℟. Libera me dñe de morte eterna. Cũ ○bitis orõnib⁹. Si fuerit femina dicat ℟. Libera me dñe de morte eterna. Cum orone. Quesum⁹ dñe pro tua pietate. Quia ꝓ defuncto dicũtur tria ℟ia. Et pro defuncta duo tm̃ ℟ia. Postea corpus ducatur ad ecclesiam precedente cruce cum cereis coram ea ⁊ clerici cãtent consueta vsq3 ad ecclesiam, incipiendo.

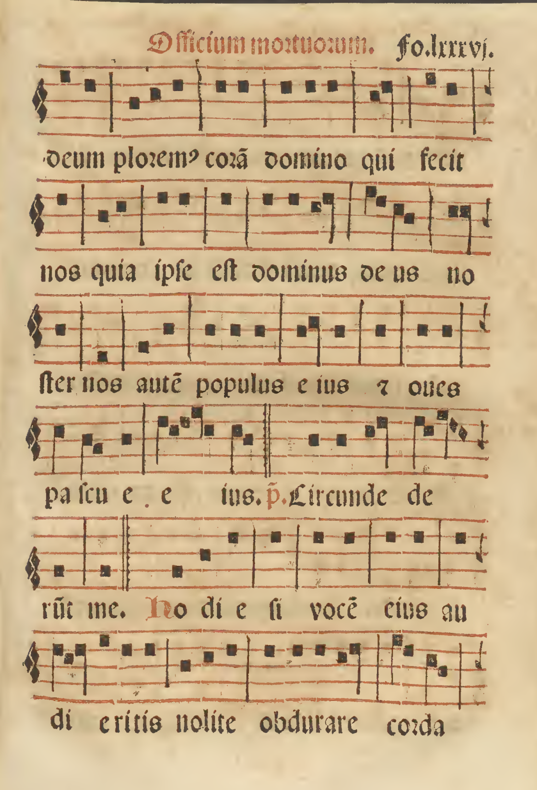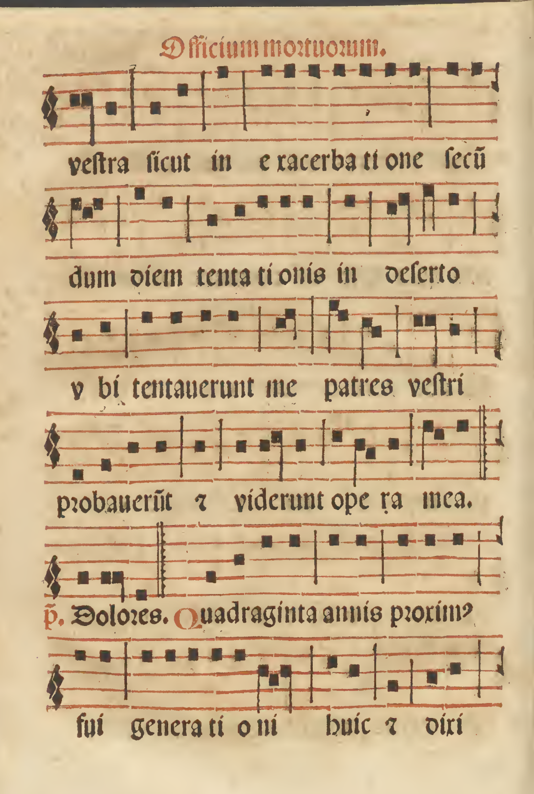

ru bescã neq3 ir ri deãt me
i ni mi ci me i et enim v ni
uer si qui te ex pectant non
confun dentur. ℣. Uias tu as domine
demõstra mihi ⁊ semitas tu as
e doce me. ℣. Requiem ęternã dona
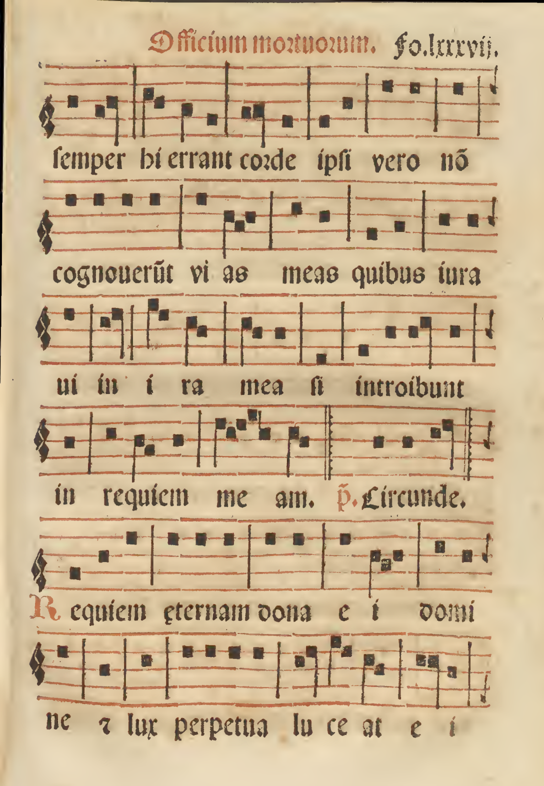

e i domine ⁊ lux perpetua lu
ce at e i.
Et repetatur si opus fuerit iterũ. Ad te leuaui. Et in introitu ecclesię cãtet' ℟. Libera me dñe de vijs inferni. Dicatur Kyriel. ⁊ Pr̃ nr̃. Et ne nos. Cũ suo. ℣. ⁊ orõne cõpetẽti. Et ponat' corp⁹ corã altari dũ clerici dicũt vigiliã, vel offm̃ missę. Inuit. dux.
Circũdede runt me gemitus mor
tis. ℣. Dolores infer ni circũdede
runt me. ℣. Circũde de rũt. ps. Ve
nite exultemus domino iubilemus
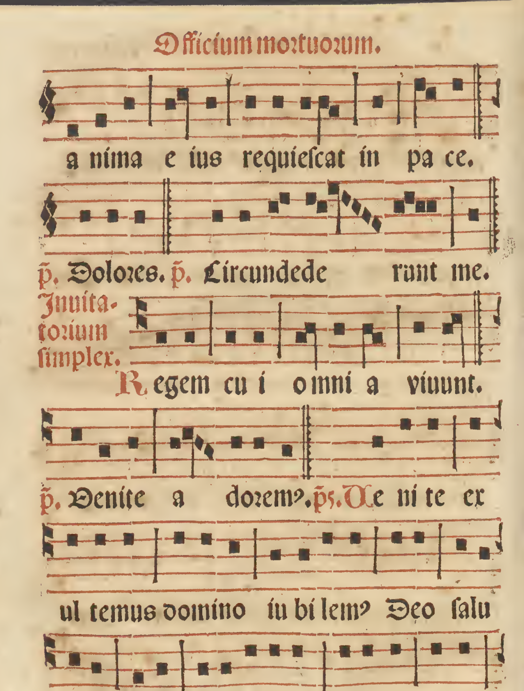

Deo salu ta ri nostro preoccupem9
faciem eius in confe ssi o ne ⁊
in psalmis iubilemus e i. p̃. Circũ
de. Quoniam De9 magn9 domin9
⁊ rex magn9 super omnes deos
quoniã non repellet domin9 plebem su
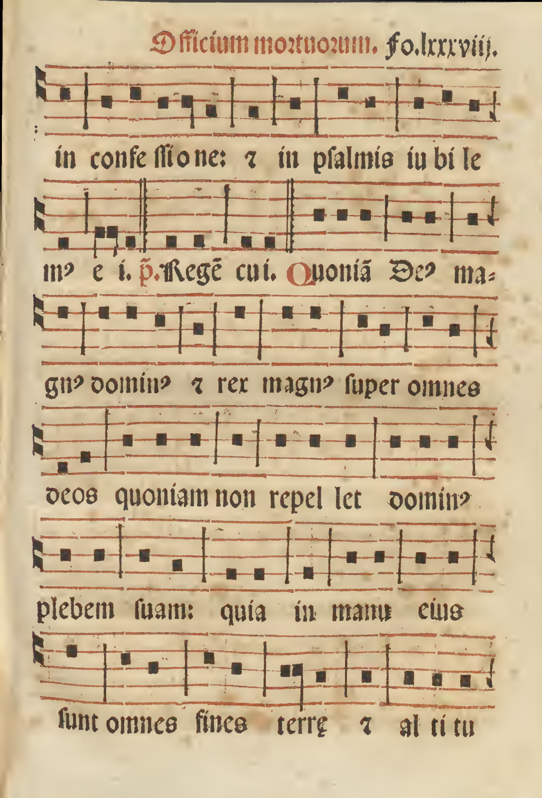

am quia in manu ei⁹ sunt omnes fi
nes terrę ⁊ al ti tudines mõtium
ipse cõspicit. p̃. Dolores. Quoniã i
psius est mare ⁊ ipse fe cit illud
⁊ a ridã fundauerũt manus e ius
venite adorem⁹ ⁊ procidam⁹ ante
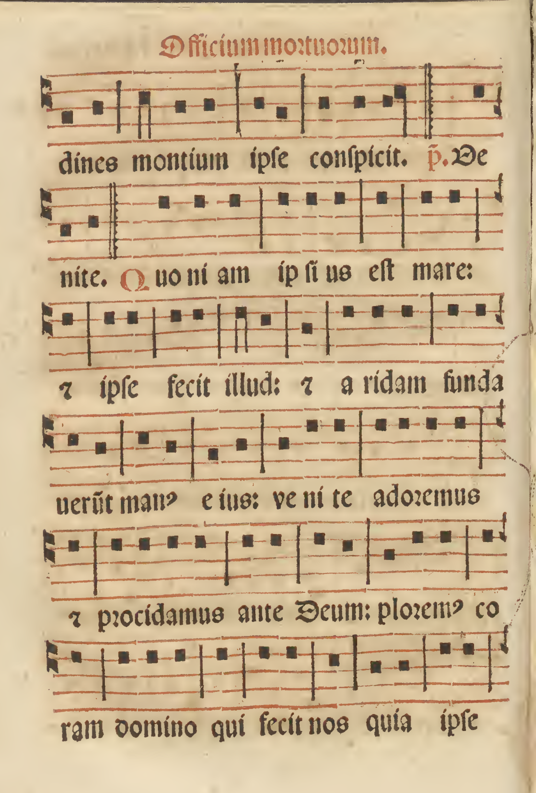

deum plorem⁹ corã domino qui fecit
nos quia ipse est dominus de us no
ster nos autẽ populus e ius ⁊ oues
pa scu e e ius. ℣. Circunde de
rũt me. Ho di e si vocẽ eius au
di e ritis nolite obdurare corda

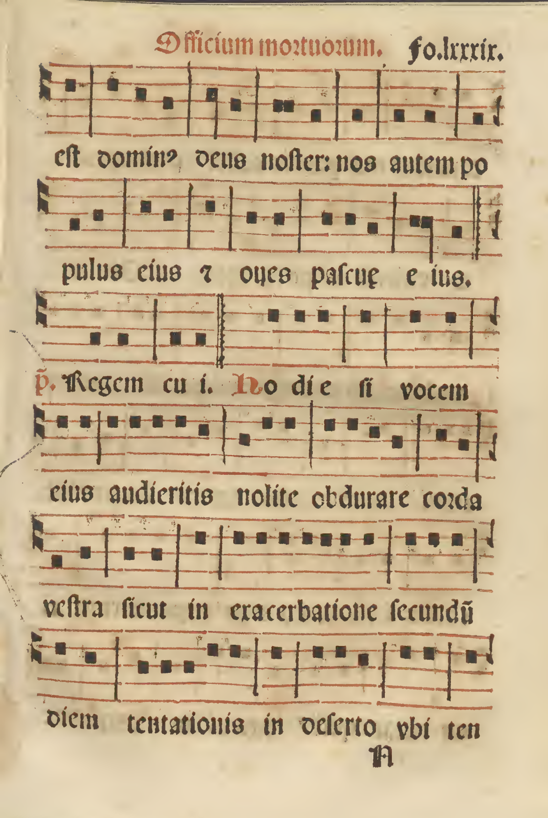

vestra sicut in e xacerba ti one secū
dum diem tenta ti onis in deserto
v bi tentauerunt me patres vestri
probauerūt ꝛ viderunt ope ra mea.
℣. Dolores. Quadraginta annis proximꝰ
fui genera ti o ni huic ꝛ dixi

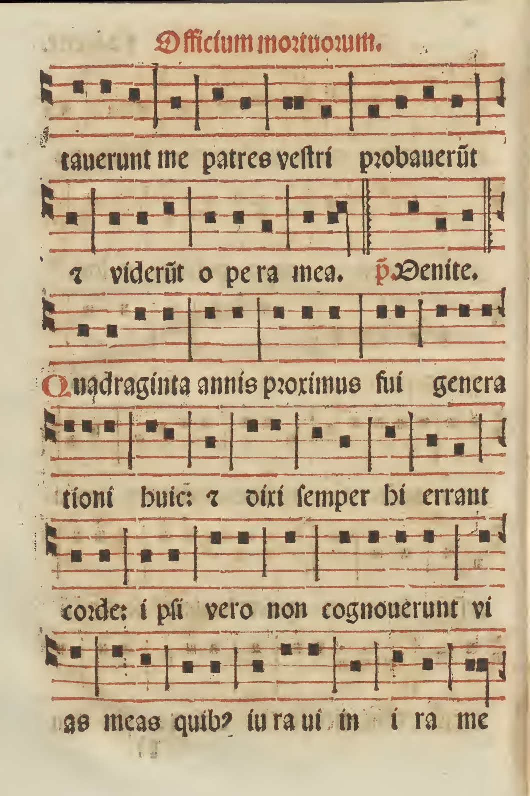

semper hi errant corde ipsi vero nõ
cognouerũt vi as meas quibus iura
ui in i ra mea si introibunt
in requiem me am. ℣. Circunde.
Requiem ęternam dona e i domi
ne ⁊ lux perpetua lu ce at e i
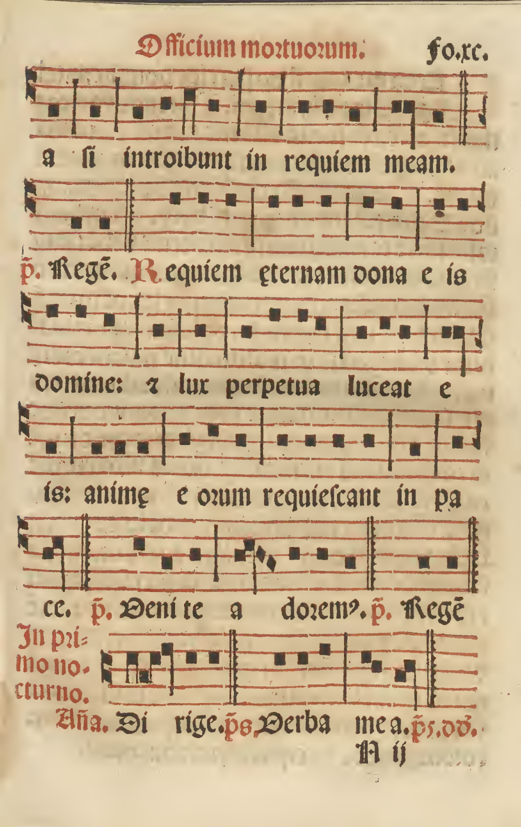

a nima e ius requiescat in pa ce.
℣. Dolores. ℣. Circundede rant me.
Inuitatorium simplex.
R egem cu i omni a viuunt.
℣. Venite a dorem⁹. ps. Ve ni te ex
ul temus domino iu bi lem⁹ Deo salu
tari nostro preoccupem⁹ faciem e ius

in confe ssio ne: & in psalmis iu bi le
mꝰ e i. p̃. Regẽ cui. Quoniã Deꝰ ma-
gnꝰ dominꝰ & rex magnꝰ super omnes
deos quoniam non repel let dominꝰ
plebem suam: quia in manu eius
sunt omnes fines terrę & al ti tu
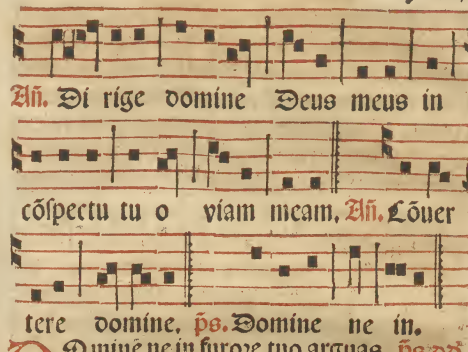

dines montium ipse conspicit. ℣. Ve
nite. Quo ni am ip si us est mare:
ꝛ ipse fecit illud: ꝛ a ridam funda
uerũt manꝰ e ius: ve ni te adoremus
ꝛ procidamus ante Deum: ploremꝰ co
ram domino qui fecit nos quia ipse

est domin⁹ deus noster: nos autem po
pulus eius ⁊ oves pascue e ius.
ꝟ. Regem cu i. Ho di e si vocem
eius audieritis nolite obdurare corda
vestra sicut in exacerbatione secundũ
diem tentationis in deserto vbi ten
M

tauerunt me patres vestri probauerũt
τ viderũt o pe ra mea. ℣. Venite.
Quadraginta annis proximus fui genera
tioni huic: τ dixi semper hi errant
corde: i psi vero non cognouerunt vi
as meas quib⁹ iu ra ui in i ra me
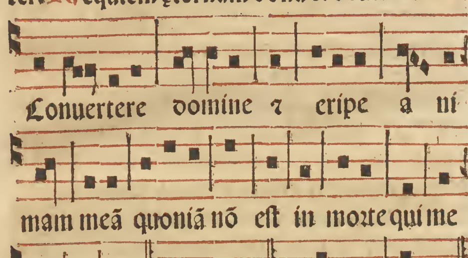

a si introibunt in requiem meam.
ꝟ. Regē. R. equiem eternam dona e is
domine: ⁊ lux perpetua luceat e
is: anime e orum requiescant in pa
ce. ꝟ. Veni te a dorem⁹. ꝟ. Regē
In pri=
mo no.
cturno.
Aña. Di rige. ps. Verba me a. ps. dd.
N ij

Verba mea auribus percipe domine:intel
lige clamorem meum. Intende voci ora
tionis meę:rex meus ⁊ Deus meus. Quoniā
ad te orabo domine : mane exaudies vocem
meam. Mane astabo tibi ⁊ videbo :quoniam
non Deus volens iniquitatē tu es. Neqꝫ habi
tabit iuxta te malignus : neqꝫ permanebūt iniu
sti ante oculos tuos. Odisti omnes qui operan
tur iniquitatē:perdes omnes qui loquūtur mē
dacium. Virū sanguinū ⁊ dolosum abomina-
bitur dn̄s:ego aūt in multitudine misericordię
tuę. Introibo in domū tuam:adorabo ad tem
plū sanctū tuū in timore tuo. Domine deduc
me in iustitia tua propter inimicos meos:dirige
in cōspectu tuo viā meā. Quoniā nō est in ore
eorū veritas:cor eorū vanū est. Sepulchrū pa-
tens est guttur eorū:linguis suis dolose agebāt:
iudica illos Deus. Decidāt a cogitationibus
suis:secūdum multitudinem impietatū eorum
expelle eos:quoniā irritauerūt te dn̄e. Et lętē
tur omnes qui sperāt in te:in ęternū exultabūt
⁊ habitabis in eis. Et gloriabunť in te omnes
qui diligunt nomen tuum : quoniam tu benedi
ces iusto. Domine vt scuto bonę volūtatis tuę:
coronasti nos. Requiem ęternam dona.

Dominē ne in furore tuo arguas ps.dd. me: neq; in ira tua corripias me. Miſerere mei dñe quoniam infirmus ſum: ſana me dñe quoniã conturbata ſunt oſſa mea. Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu dñe vſquequo? Conuertere dñe ⁊ eripe animã meã: ſaluũ me fac propter miſericordiã tuã. Quoniã nõ eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno aũt quis cõfitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo lauabo per ſingulas noctes lectũ meum: lachrymis meis ſtratũ meũ rigabo. Turbatus eſt a furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos. Diſcedite a me oẽs qui operamini
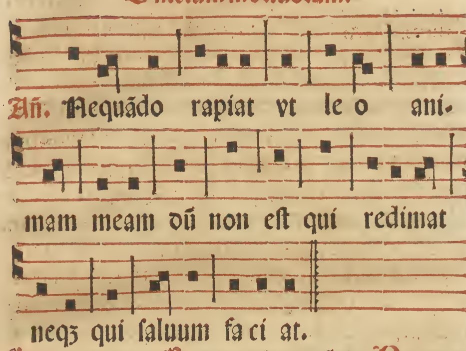
iniquitatem:quoniam exaudiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit dñs deprecationē meam:dñs orationem meam suscepit. Erubescant ⁊ conturbentur vehemēter omnes inimici mei:conuertantur ⁊ erubescant valde velociter. R. equiem eternam dona ei domine. Añ.

Añ. Neqñ. ps. Domine deus.
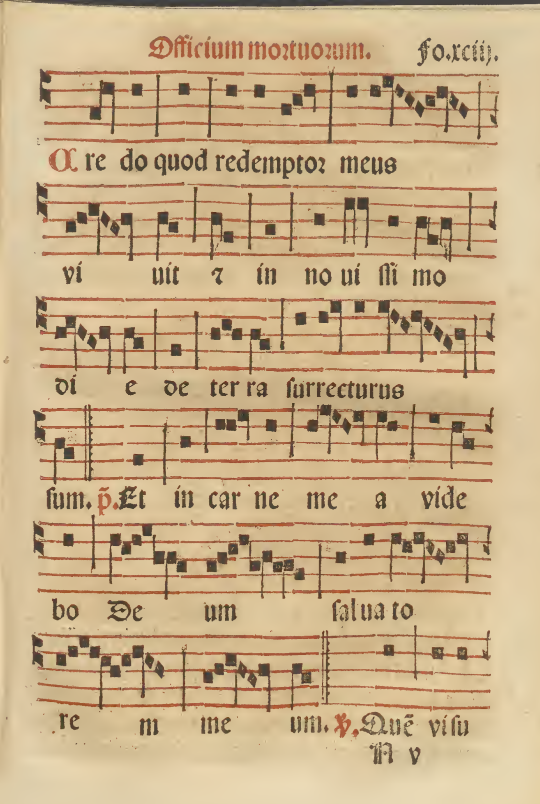
Domine Deus meus in te speraui: ps.dd. saluum me fac ex omnibus persequētibus me ⁊ libera me. Nequando rapiat vt leo animam meã:dum nõ est qui redimat neqꝫ qui saluum faciat. Domine Deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis. Si reddidi retribuentibus mihi mala:decidam merito ab
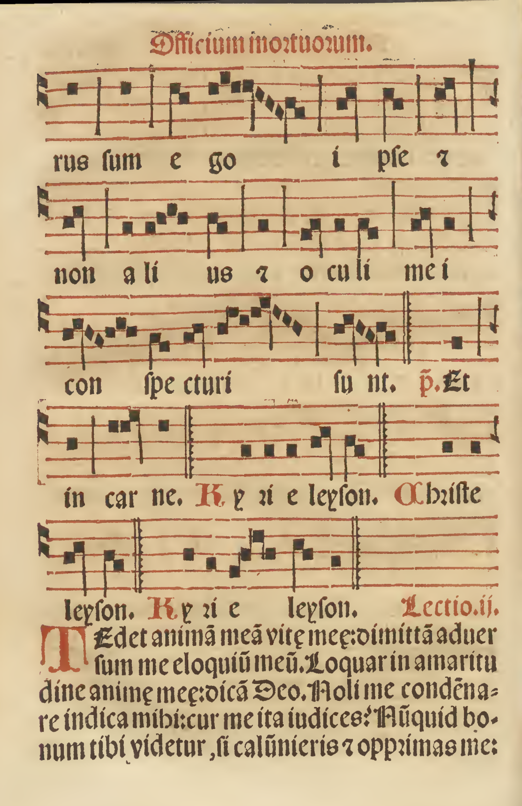
inimicis meis inanis. Persequatur inimicus animam meã, ⁊ comprehẽdat ⁊ cõculcet in terra vitam meã: ⁊ gloriam meã in puluerẽ deducat. Exurge domine in ira tua: ⁊ exaltare in finibus inimicorũ meorum. Et exurge dñe Deus meus in precepto quod mandasti: ⁊ synagoga populorum circundabit te. Et propter hãc in altum regredere: dñs iudicat populos. Iudica me domine secundum iustitiam meã: ⁊ secundum innocentiã meam super me. Cõsumetur nequitia peccatorũ ⁊ diriges iustũ: scrutans corda ⁊ renes Deus. Iustum adiutoriũ meum a domino: qui saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus fortis ⁊ patiens: nunquid irascitur per singulos dies? Nisi conuersi fueritis gladium suũ vibrauit: arcum suũ tetẽdit ⁊ parauit illũ. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. Ecce parturit iniustitiam: concepit dolorẽ ⁊ peperit iniquitatẽ. Lacum aperuit ⁊ effodit eũ: ⁊ incidit in foueã quam fecit. Conuertetur dolor eius in caput eius: ⁊ in verticẽ ipsius iniquitas eius descendet. Confitebor domino secũdum iustitiam eius: ⁊ psallam nomini domini altissimi. Requiem eternam dona eis domine.

℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animā eius. Pater nr̄.
℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed libera nos. Lectio. j.

Parce mihi dñe: nihil enim sunt dies mei. Quid est homo: quia magnificas eū, aut quid apponis erga eum cor tuū? Visitas eū diluculo: ⁊ subito probas illū. Usquequo nō parcis mihi, nec dimittis me: vt glutiā saliuā meā? Peccaui. Quid faciā tibi o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi: ⁊ factus sum mihi metipsi grauis? Cur non tollis peccatum meum? ⁊ quare non aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in puluere dormiam: ⁊ si mane me quęsieris non subsistam. Responsoriū.
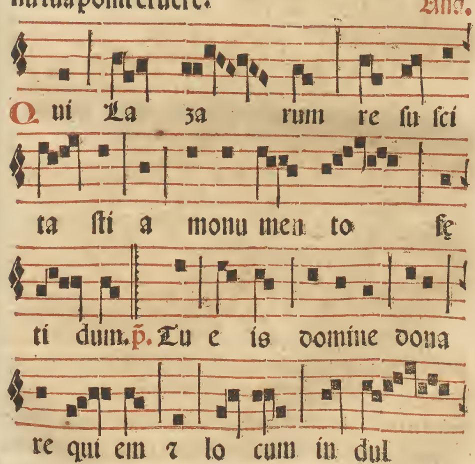

Cre do quod redemptor meus
vi uit 7 in no ui ssi mo
di e de ter ra surrecturus
sum. R̃. Et in car ne me a vide
bo De um salua to
re m me um. ℣. Quẽ visu
M v
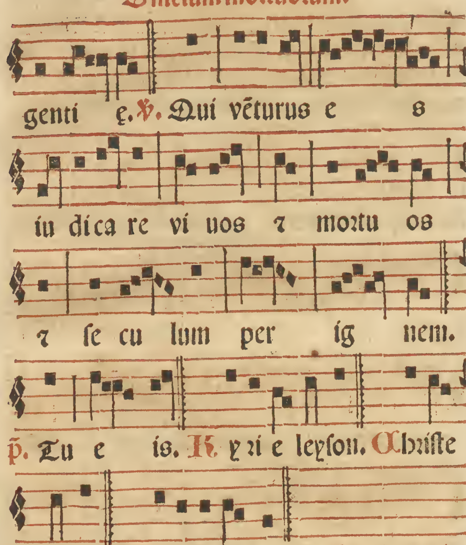

Lectio.ij.

Tedet animã meã vite mee: dimittã aduersum me eloquiũ meũ. Loquar in amaritudine anime mee: dicã Deo. Noli me condẽnare indica mihi: cur me ita iudices? Nũquid bonum tibi videtur, si calũnieris ⁊ opprimas me:

opus manuum tuarum, et consilium impiorum adiuves? Nunquid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo et tu videbis? Nunquid sicut dies hominis dies tui: aut anni tui sicut humana sunt tempora? Ut queras iniquitatem meã: et peccatum meum scruteris. Et scias, quia nihil impium fecerim: cum sit nemo qui de manu tua possit eruere. Añã.
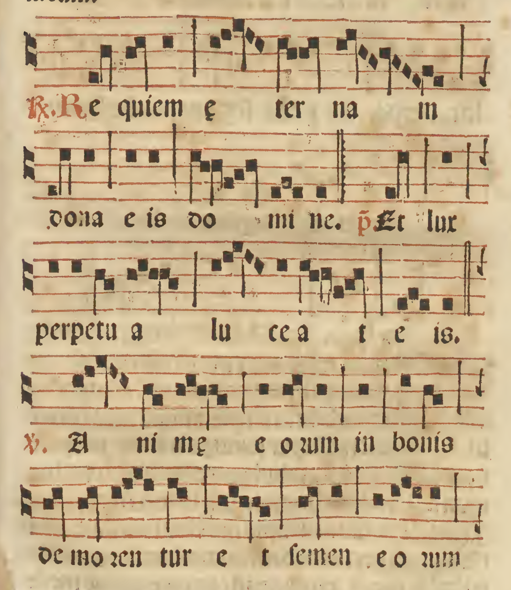

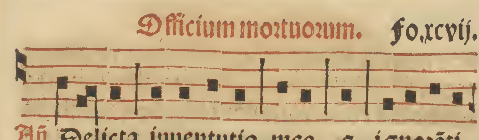
leyson. Ky ri e leyson. Lectio tertia.

Manus tuę fecerunt me ⁊ plasmauerunt me: totum in circuitu: ⁊ sic repente pręcipitas me. Memento quęso quod sicut lutum feceris me: ⁊ in puluerem reduces me. Nonne sicut lac mulsisti me: ⁊ sicut caseum me coagulasti?

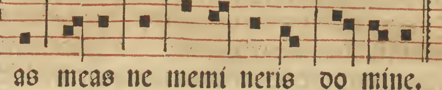
sti? Pelle ꝛ carnibus vestisti me: ossibus ꝛ neruis compegisti me. Uitam ꝛ misericordiam tribuisti mihi: ꝛ visitatio tua custodiuit spiritum meum.

Dulcis ⁊ rectus dñs: propter hoc legē dabit
delinquentibus in via. Diriget mansuetos in
iudicio: docebit mites vias suas. Uniuersę vię
dñi misericordia ⁊ veritas: requirentibus testa
mentum eius ⁊ testimonia eius. Propter no-
m̄en tuū domine propitiaberis peccato meo:
multum est enim. Quis est homo qui timet do
minum: legem statuit ei in via quā elegit. Ani
ma eius in bonis demorabitur: ⁊ semē eius hę-
reditabit terram. Firmamentū est dominus
timentibus eum: ⁊ testamētum ipsius vt mani-
festetur illis. Oculi mei semper ad dominum:
quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.
Respice in me ⁊ miserere mei: quia vnicus ⁊
pauper sum ego. Tribulationes cordis mei
multiplicatę sunt: đ necessitatibꝰ meis erue me.
Vide humilitatem meam ⁊ laborem meum: ⁊
dimitte vniuersa delicta mea. Respice inimi-
cos meos quoniam multiplicati sunt: ⁊ odio
iniquo oderunt me. Custodi animam meam
⁊ erue me: non erubescam quoniam speraui in
te. Innocentes ⁊ recti adhęserunt mihi: quia
sustinui te. Libera Deus israel: ex omnibus
tribulationibus suis. Requiem ęternam.

Añ. Delicta iuuentutis meę ꝛ ignorāti

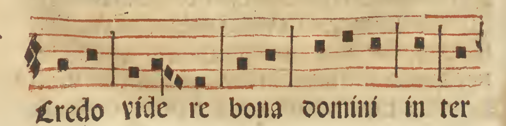
as meas ne memi neris do mine.

Añ. Credo vide re ps. Dominus il lumi.

Dominus illuminatio mea: ꝛ salus ps.dd. mea quē timebo? Dominus ꝓtector vi= tę meę: a quo trepidabo? Dū appropiāt super me nocentes: vt edāt carnes meas. Qui tribu= lant me inimici mei: ipsi infirmati sunt ꝛ ceci= derunt. Si cōsistant aduersum me castra: non timebit cor meum. Si exurgat aduersum me preliū: in hoc ego sperabo. Unam petij a dn̄o hanc requirā: vt inhabitē in domo dn̄i omnibꝰ diebus vitę meę. Ut videā voluntatē dn̄i: ꝛ vi= sitē templū eius. Quoniam abscondit me in ta= bernaculo suo: in die malorū protexit me in ab scondito tabernaculi sui. In petra exaltauit

 me:

me:ꝛ nunc exaltauit caput meũ super inimicos meos. Circuiui ꝛ immolaui in tabernaculo eius hostiã vociferationis:cantabo ꝛ psalmum dicam domino. Exaudi domine vocẽ meam qua clamaui ad te: miserere mei ꝛ exaudi me. Tibi dixit cor meum exquisiuit te facies mea: faciem tuã domine requiram. Ne auertas faciem tuam a me:ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto domine ne derelinquas me: neqꝫ despicias me Deus salutaris meus. Quoniam pater meus ꝛ mater mea dereliquerunt me:dominus autem assumpsit me. Legẽ pone mihi domine in via tua:ꝛ dirige me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in animas tribulãtium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui ꝛ mentita est iniquitas sibi. Credo videre bona domini: in terra viuentium. Expecta dominum viriliter age:ꝛ cõfortetur cor tuum ꝛ sustine dominum. Requiem ęternam dona ei domine. Aña.
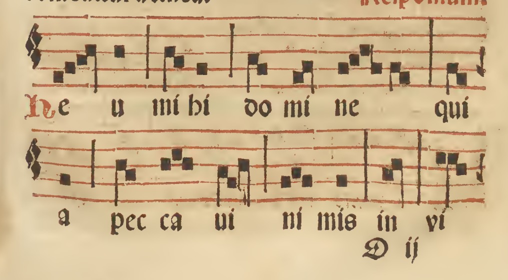

ra viuentium.

℣. In memoria eterna erunt iusti. ℟. Ab auditione mala non timebũt. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tẽtationem. ℟. Sed libera nos a malo.

Lectio.iiij.

Responde mihi, quãtas habeo iniquitates et peccata: scelera mea et delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis, et arbitraris me inimicum tuum? Contra folium quod vento rapitur ostendis potẽtiam tuam: et stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines, et consumere me vis peccatis adolescẽtie mee. Posuisti in neruo pedem meum, et obseruasti omnes semitas meas: et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum: et quasi vestimentum quod comeditur a tinea.
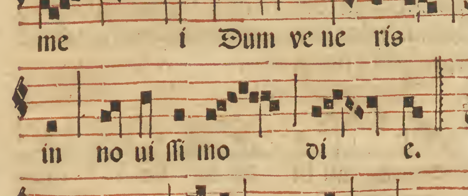
Responsum.
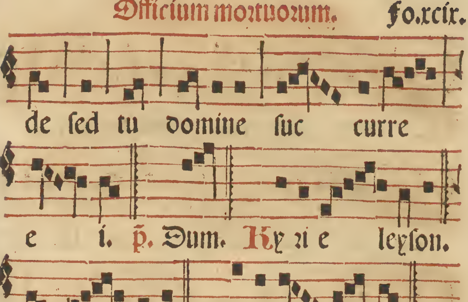

ta me a quid fa ci am mi ser

v bi fu gi am ni si ad te

Deus me us. ℣. Mi se re re
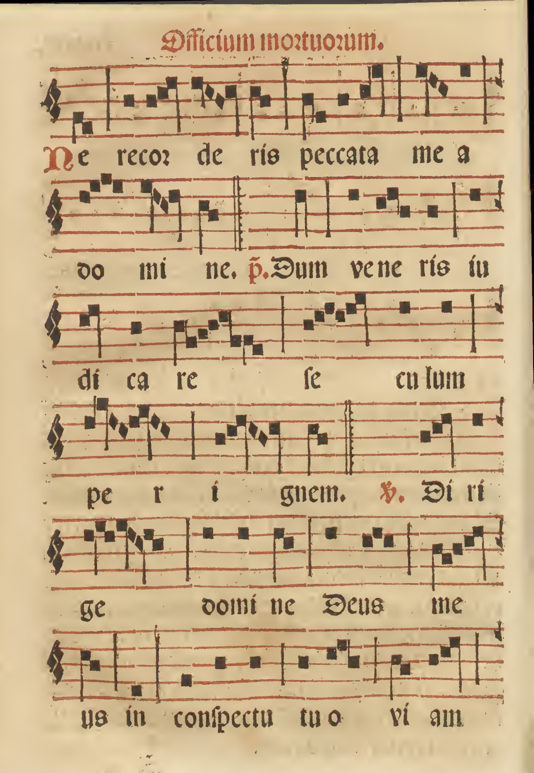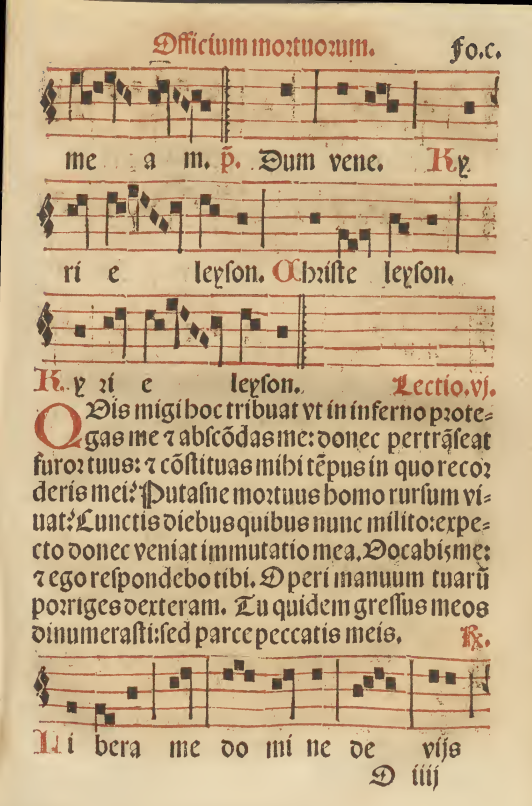

℟. A nima mea turbata est val

Chriſte leyſon. Ky ri e leyſon. Le.v.
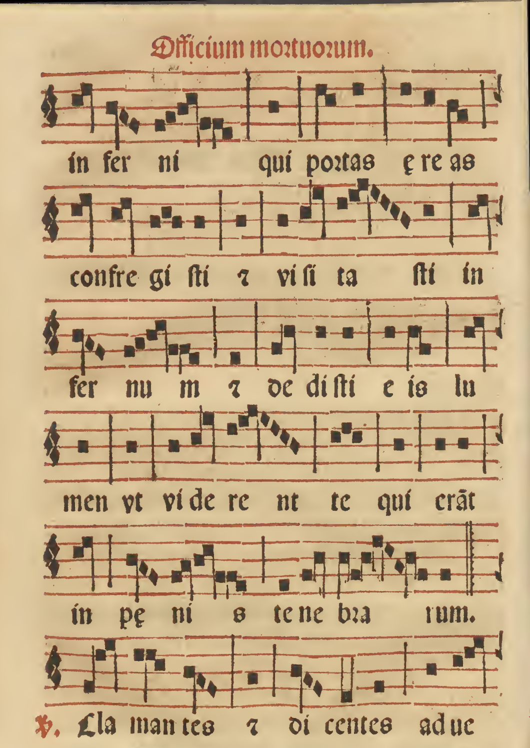
Homo natus de muliere: bꝛeui viuens tempoꝛe: repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur ⁊ conteritur, ⁊ fugit velut vmbꝛa: ⁊ nunquam in eodem ſtatu permanet. Et dignum ducis ſuper huiuſcemodi aperire oculos tuos: ⁊ adducere eum tecum in iudiciū. Quis poteſt facere mundum de immūdo conceptum ſemine? Nonne tu qui ſolus es? Bꝛeues dies hominis ſunt: ⁊ numerus menſium eius apud te eſt. Conſtituiſti terminos eius: qui pꝛeteriri non poterunt. Recede ergo paululum ab eo: vt quieſcat donec optata veniat: ſicut mercenarij dies eius. Reſponſum.
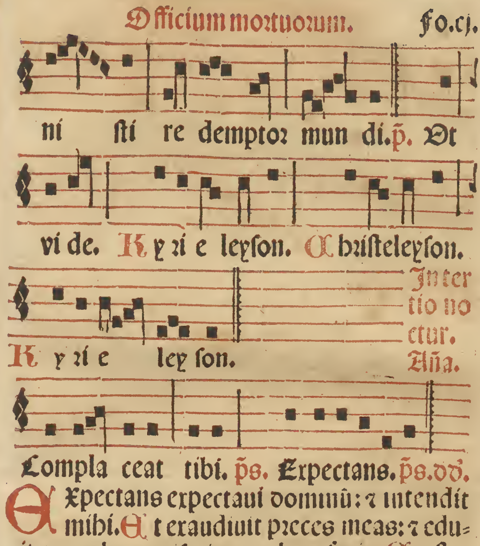

Ne recor de ris peccata me a
do mi ne. ℣. Dum vene ris iu
di ca re se culum
pe r i gnem. ℣. Di ri
ge domi ne Deus me
us in conspectu tu o vi am

Lectio.vj.

Quis mihi hoc tribuat vt in inferno protegas me ꝛ absconda sme: donec pertrãseat furoꝛ tuus: ꝛ cõstituas mihi tẽpus in quo recoꝛderis mei? Putasne moꝛtuus homo rursum viuat? Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me: ꝛ ego respondebo tibi. Operi manuum tuarũ porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis. ℟.

in fer ni qui portas ę re as
confre gi ſti ⁊ vi ſi ta ſti in
fer nu m ⁊ de di ſti e is lu
men vt vi de re nt te qui erãt
in pę ni s te ne bra rum.
℣. Cla man tes ⁊ di centes adue

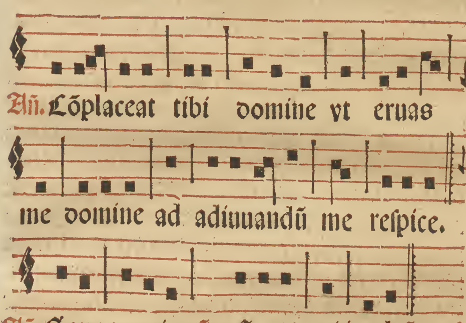
Compla ceat tibi. ps. Expectans. ps.xxxix.

Expectans expectaui dominū: et intendit mihi. Et exaudiuit preces meas: et eduxit me de lacu miserię et de luto fęcis. Et statuit supra petram pedes meos: et direxit gressus meos. Et immisit in os meū canticū nouuū: carmen Deo nostro. Videbūt multi et timebunt: et sperabūt in dño. Beatus vir cuius est nomē dñi spes eius: et non respexit in vanitates et insanias falsas. Multa fecisti tu dñe Deus meus

mirabilia tua: ⁊ cogitationibus tuis nõ est qui similis sit tibi. Annũciaui ⁊ locutus sum: multiplicati sunt super numerũ. Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluisti: aures autẽ perfecisti mihi. Holocaustũ pro peccato nõ postulasti: tunc dixi ecce venio. In capite libri scriptum est de me: vt facerẽ voluntatem tuã Deus meus volui: ⁊ legem tuã in medio cordis mei. Annunciaui iustitiam tuam in ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo domine tu scisti. Iustitiã tuã non abscondi in corde meo: veritatem tuã ⁊ salutare tuum dixi. Non abscondi misericordiã tuam: ⁊ veritatem tuam a concilio multo. Tu autem dñe ne longe facias miserationes tuas a me: misericordia tua ⁊ veritas tua semper susceperunt me. Quoniam circundederunt me mala quorũ non est numerus: cõprehenderunt me iniquitates meę: ⁊ nõ potui vt viderẽ. Multiplicatę sunt super capillos capitis mei: ⁊ cor meum dereliquit me. Complaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuandũ me respice. Confundantur ⁊ reuereãtur simul: qui quęrunt animam meam vt auferant eam. Auertantur retrorsum ⁊ reuereantur: qui volunt mihi mala. Ferant confestim confusionẽ suam: qui dicũt

mihi

mihi euge euge. Exultent ⁊ lętentur super te omnes quęrentes te: ⁊ dicant semper magnificetur dñs qui diligunt salutare tuū. Ego autē mendicus sum ⁊ pauper: dñs solicitus est mei. Adiutor meus ⁊ protector meus tu es: Deus meus ne tardaueris. R equiem ęternam.
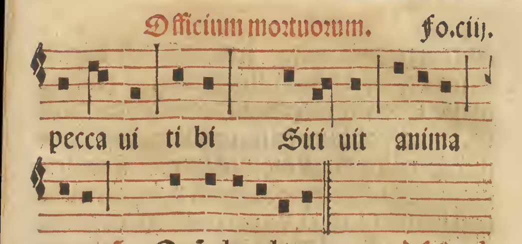

Añ. Sana domine. ps. Beat⁹ qui intel. ps. dd

Beatus qui intelligit super egenum ⁊ pauperem: in die mala liberabit eum dominus. Dominus conseruet eum ⁊ viuificet eum: ⁊ beatum faciat eum in terra: ⁊ non tradat eum in animam inimicorum eius. Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius:

vniuer

vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius. Ego dixi domine miserere mei: sana animā meā quia peccaui tibi. Inimici mei dixerunt mala mihi: quando morietur et peribit nomen eius? Et si ingrediebatur vt videret vana loquebatur: cor eius congregauit iniquitatem sibi. Egrediebatur foras: et loquebatur in idipsum. Aduersum me susurrabant omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala mihi. Verbum iniquū constituerunt aduersum me: nunquid qui dormit non adijciet vt resurgat? Etenim homo pacis meę in quo speraui: qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. Tu autē domine miserere mei et resuscita me: et retribuam eis. In hoc cognoui quoniā voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me. Me autem propter innocentiam suscepisti: et confirmasti me in cōspectu tuo in ęternū. Benedictus dominus Deus Israel: a seculo, et in seculū: fiat fiat. R. equiem.

Aā. Sana domine animam meam quia

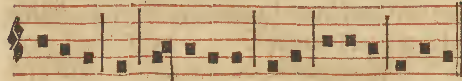
mea. ps. Quẽadmodum. Psal.xli.

Quemadmodũ desyderat ceruus ad fontes aquarum: ita desyderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deũ fontẽ viuũ: quãdo veniã et apparebo ante faciẽ Dei. Fuerunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte: dũ dicitur mihi quotidie vbi est Deus tuus? Hęc recordatus sum et effudi in me animam meam: quoniã transibo in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domum Dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulantis. Quare tristis es anima mea: et quare cõturbas me? Spera in Deo quoniã adhuc cõfitebor illi: salutare vultus mei et Deus meus. Ad meipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Jordanis et Hermonijm a monte modico. Abyssus abyssum inuocat: in voce cataractarũ tuarũ. Omnia excelsa tua et fluctus tui: super

super me transierunt. In die mãdauit dñs mi sericordiã suã: ꝛ nocte canticũ eius. Apud me oratio Deo vitę meę: dicã Deo susceptor meus es. Quare oblitus es mei ꝛ quare cõtristatus incedo: dum affligit me inimicus? Dũ confrin guntur ossa mea exprobrauerũt mihi: qui tribu lant me inimici mei. Dum dicunt mihi per sin gulos dies vbi est Deus tuus: quare tristis es anima mea ꝛ quare conturbas me? Spera in Deo quoniã adhuc confitebor illi: salutare vul tus mei ꝛ Deus meus. Requiem ęternã. Aña.

Sitiuit anima mea ad Deũ viuũ quãdo
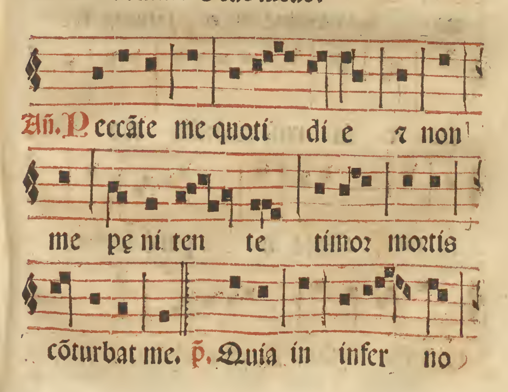

veniam ꝛ apparebo ante faci ẽ domini.

℣. Ne tradas bestijs animas confitentes tibi. ℟. Et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finẽ. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationẽ. ℟. Sed libera nos a malo. Lectio.vij.

Spiritus meus attenuabitur dies mei bre uiabuntur: ꝛ solũ mihi superest sepulchrũ.

Non

Non peccaui: ꝛ in amaritudinibus moratur oculus meas. Libera me domine: ꝛ pone me iuxta te: ꝛ cuiusuis manus pugnet cōtra me. Dies mei transierūt: cogitationes meę dissipatę sunt torquentes cor meū. Noctē verterūt in diem: ꝛ rursum post tenebras spero lucē. Si sustinuero infernus domus mea est: ꝛ in tenebris straui lectulum meū. Putredini dixi. Pater meus ꝛ mater mea ꝛ soror mea vermibus. Ubi est ergo nunc prestolatio mea ꝛ patientia mea? Tu es enim domine Deus meus.

nulla est redemptio mi se re

re me i deus ꝛ salua me. ℣. De

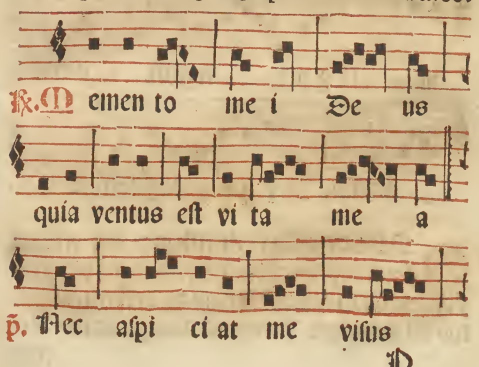
us in nomine tu o saluum me
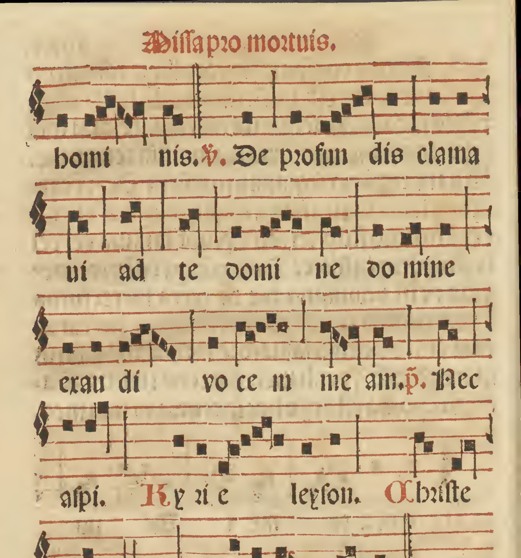
fac ꝛ in mise ricordia tua libe

ra me. p̃. Quia in. Ky ri e leyson.

Christe leyson. Kyri e leyson. Lect. viij.
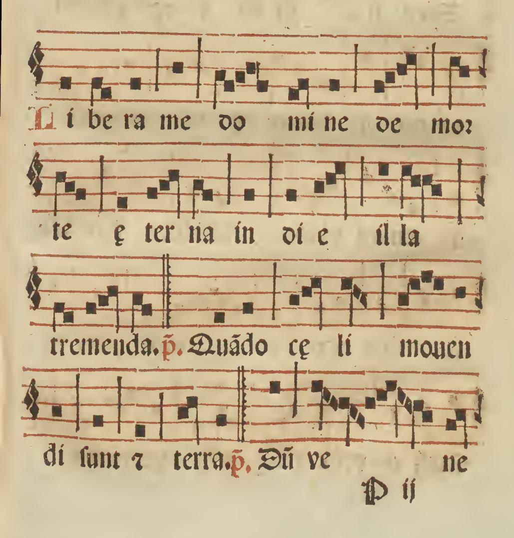
PEllí me consumptis carníbus adhesit os meũ: ꝛ dꝫ relicta sũt tãtũmodo labia circa dẽtes meos. Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei: quia manus dñi tetigit me. Quare ergo persequimini me sicut Deꝰ: ꝛ carnibus meis saturamini? Quis mihi det vt exarent̃ in libro stilo ferreo ꝛ plũbi lamina vel celte sculpãtur in silice? Scio eñ ꝙ redẽptor meꝰ viuit: ꝛ in nouissimo die de terra surrecturus sum: ꝛ rursum circũdabor pelle mea: ꝛ in carne mea videbo deum saluatorẽ meũ. Quẽ visurus sum ego ipse: ꝛ oculi mei cõspecturi sunt: ꝛ nõ aliꝰ. Reposita est ergo hec spes mea in sinu meo.
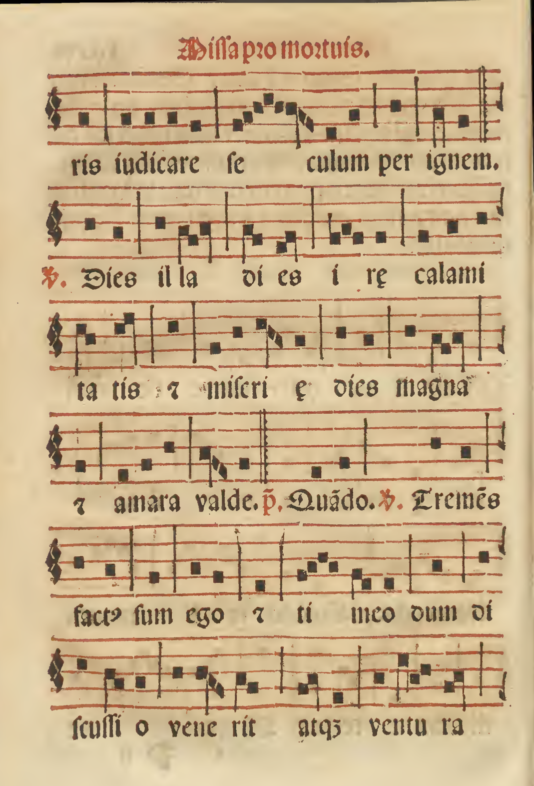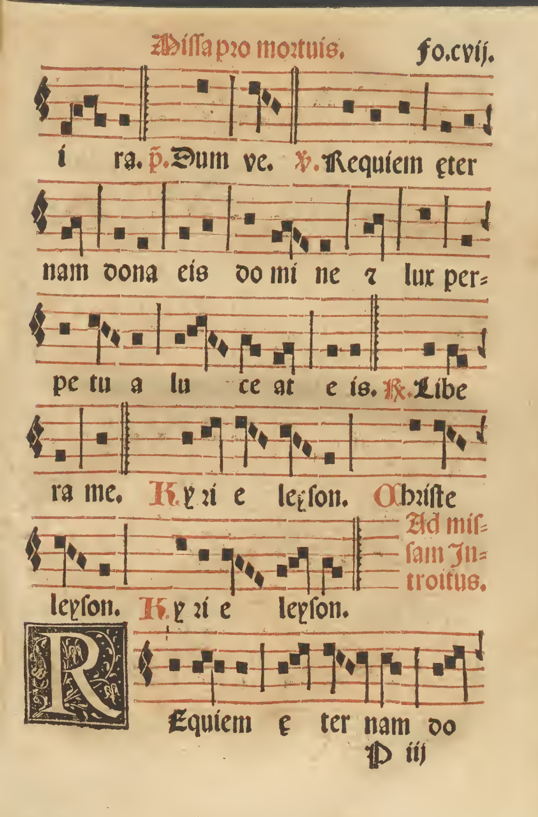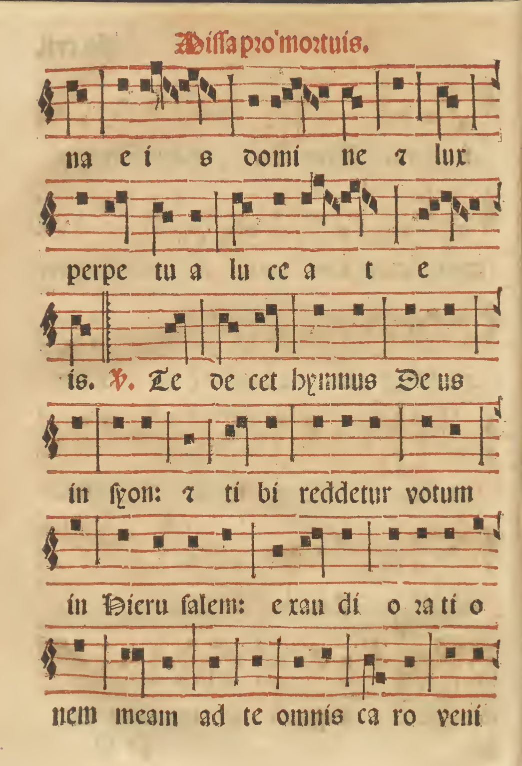

Quare de vulua eduxisti me: qui vtinam consumptus essem: ne oculus me videret: Fuissem quasi qui non essem de vtero translatus ad tumulum. Nunquid non paucitas dierum
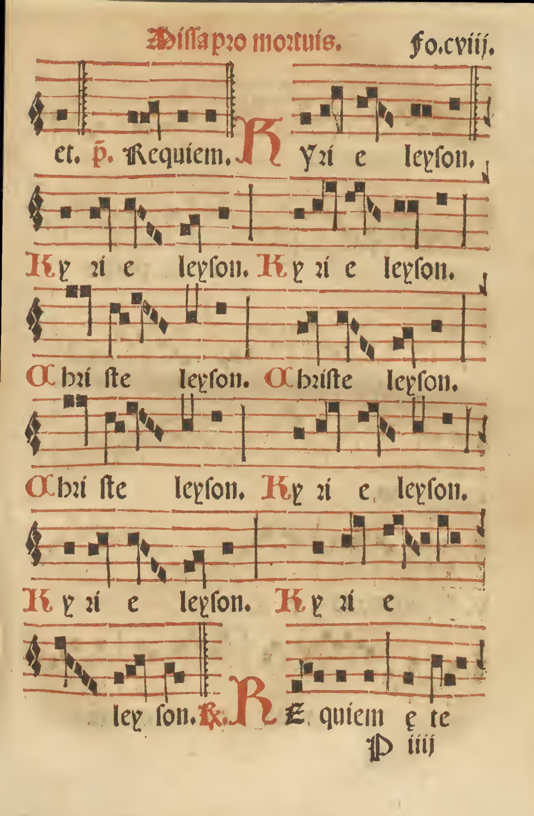
rum meorum finietur breui? Dimitte ergo me domine vt plangam paululum dolorem meum: antequam vadam ⁊ non reuertar ad terram tenebrosam: ⁊ opertam mortis caligine. Terram miserię ⁊ tenebrarum: vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat. Responsum.
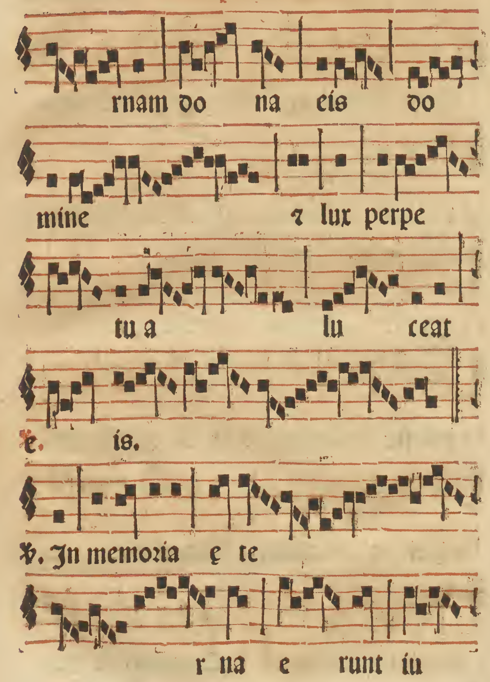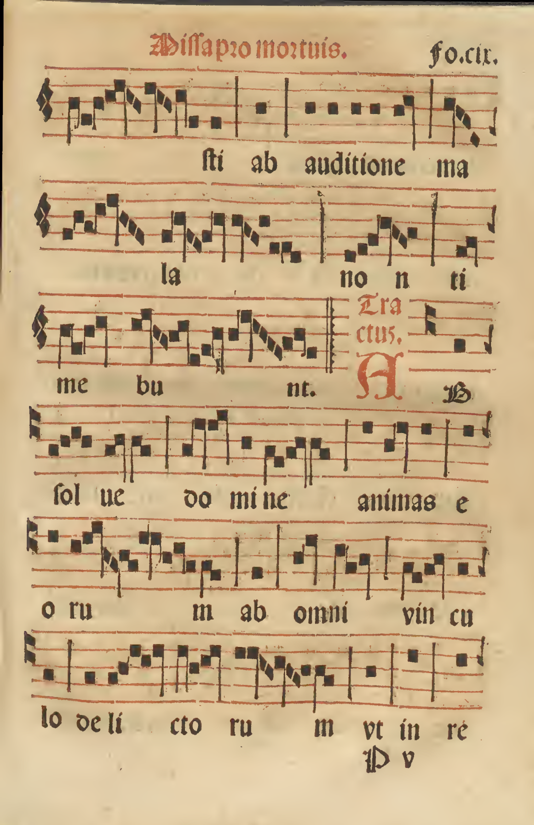

ris iudicare se culum per ignem.
℣. Dies il la di es i re calami
ta tis ⁊ miseri e dies magna
⁊ amara valde. p̃. Quãdo. ℣. Tremẽs
fact⁹ sum ego ⁊ ti meo dum di
scussi o vene rit atqꝫ ventu ra
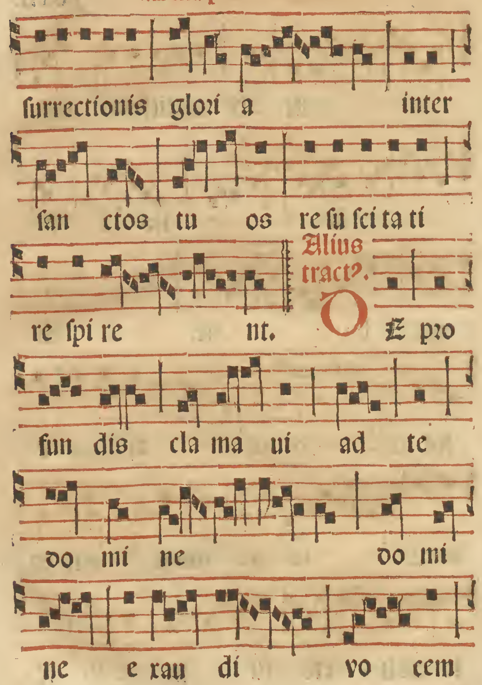

i ra. p̃. Dum ve. ℣. Requiem eter
nam dona eis do mi ne & lux per-
pe tu a lu ce at e is. ℟. Libe
ra me. Ky ri e ley son. Christe
ley son. Ky ri e ley son.
Ad mis-
sam In-
troitus.
R
Equiem e ter nam do
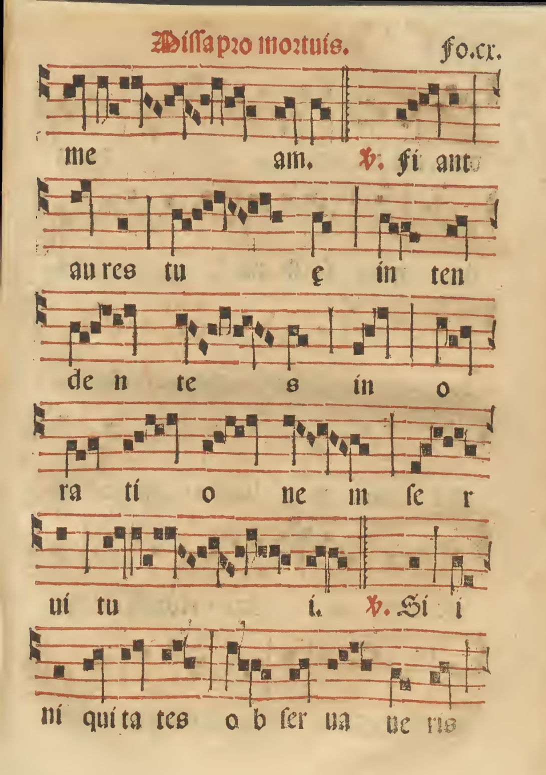

na e i s domi ne et lux
perpe tu a lu ce a t e
is. ℣. Te de cet hymnus Deus
in syon: et ti bi reddetur votum
in Hieru salem: e xau di o ra ti o
nem meam ad te omnis ca ro veni
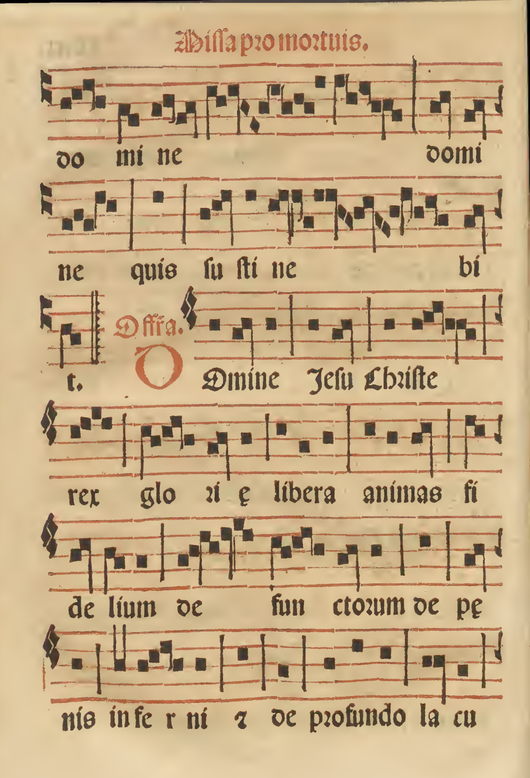

et. p̃. Requiem. Kyri e leyson.
Kyri e leyson. Kyri e leyson.
Christe leyson. Christe leyson.
Christe leyson. Kyri e leyson.
Kyri e leyson. Kyri e
ley son. R. Requiem e te

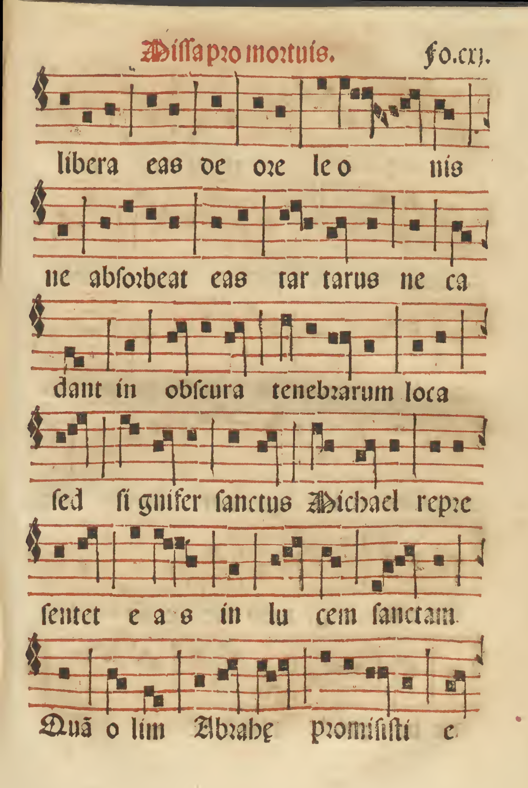

rnam do na eis do
mine ⁊ lux perpe
tu a lu ceat
e. is.
℣. In memoria e te
r na e runt iu
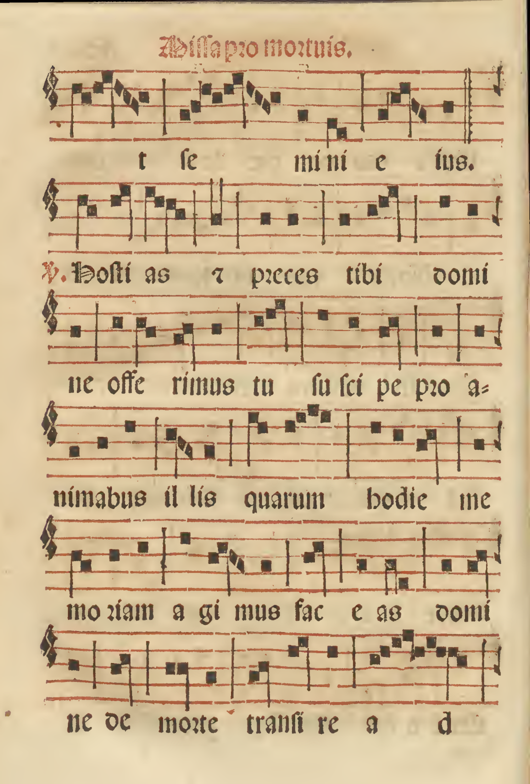

ſti ab auditione ma
la no n ti
me bu nt.
Tractus.
A B
ſol ue do mi ne animas e
o ru m ab omni vin cu
lo de li cto ru m vt in re
P v
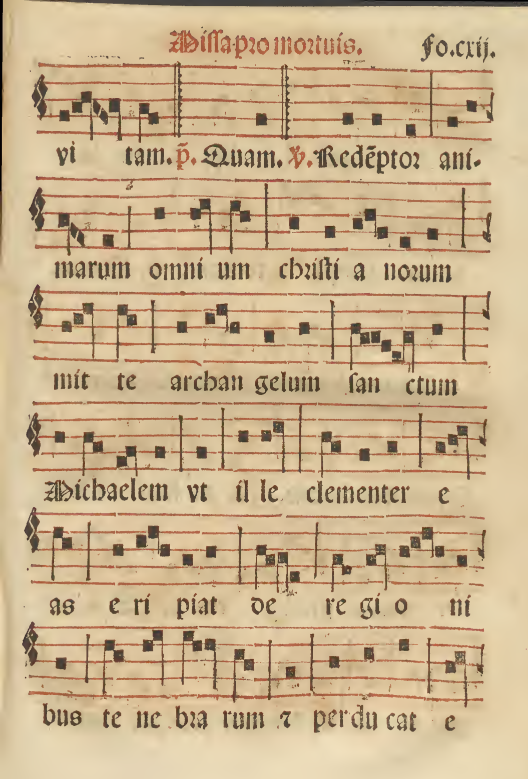

surrectionis glori a inter
san ctos tu os re su sci ta ti
re spi re nt.
Alius tract9.
De pro
fun dis cla ma ui ad te
do mi ne do mi
ne e xau di vo cem
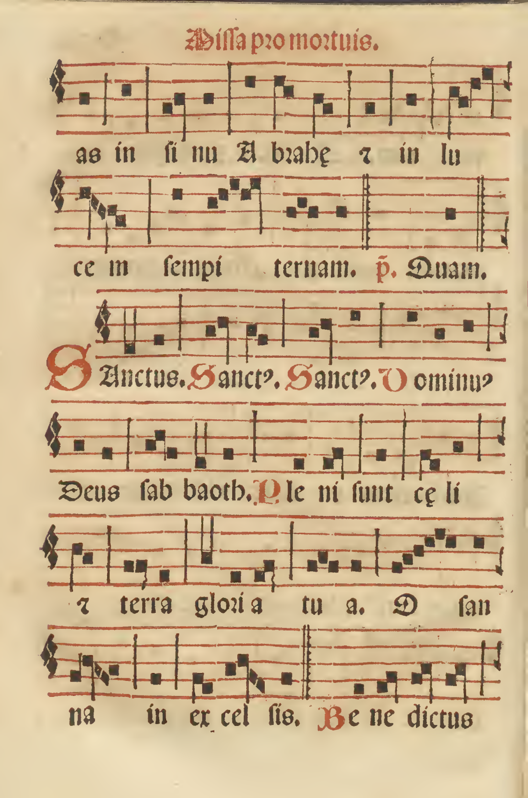

me am. ℣. Fi ant
au res tu ę in ten
de n te s in o
ra ti o ne m ſe r
ui tu i. ℣. Si i
ni qui ta tes o b ſer ua ue ris
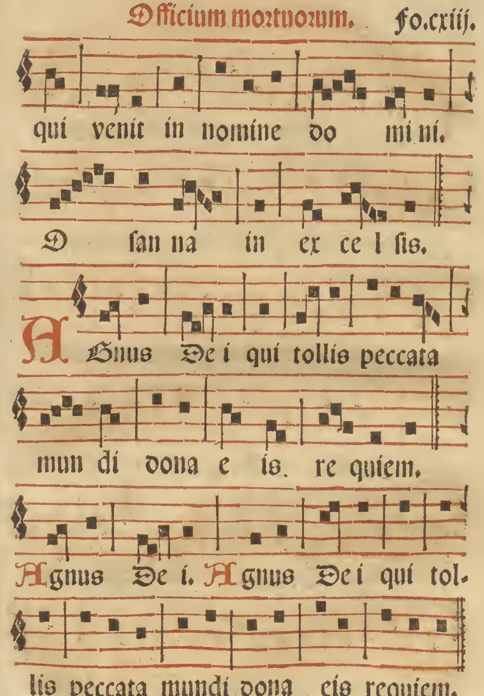

do mi ne domi
ne quis su sti ne bi
t. Offra. O Dmine Jesu Christe
rex glo ri e libera animas fi
de lium de fun ctorum de pe
nis in fe r ni z de profundo la cu
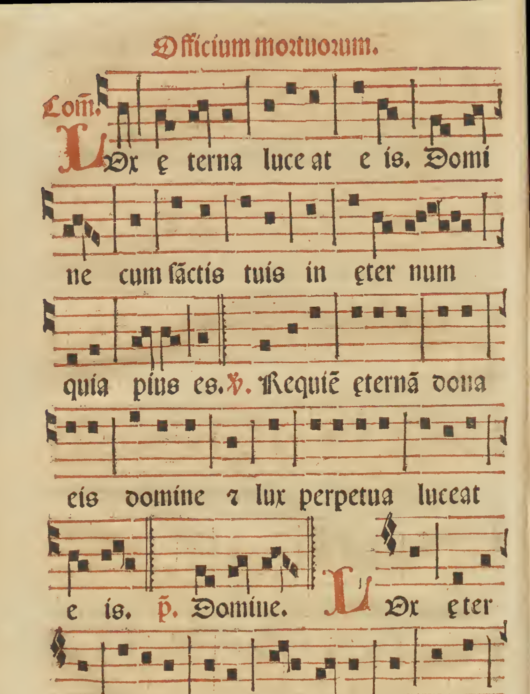

libera eas de ore le o nis
ne absorbeat eas tar tarus ne ca
dant in obscura tenebrarum loca
sed si gnifer sanctus Michael repre
sentet e a s in lu cem sanctam.
Quã o lim Abrahe promisisti e
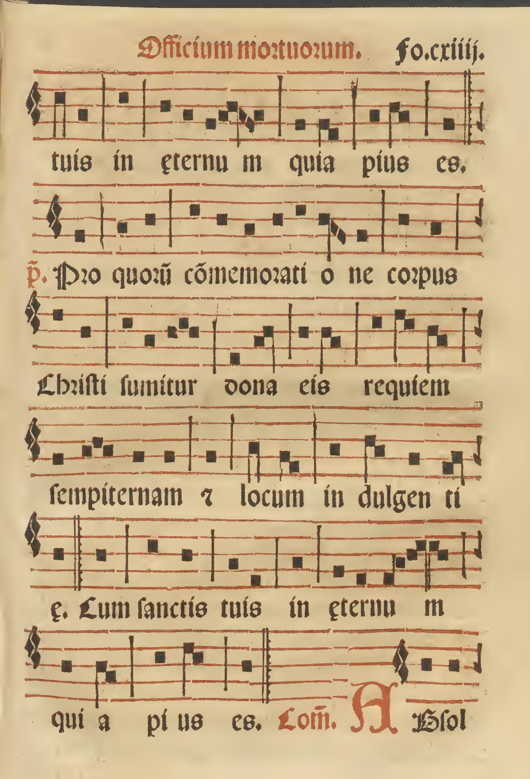

t ſe mi ni e ius.
℣. Hoſti as ⁊ pꝛeces tibi domi
ne offe rimus tu ſu ſci pe pꝛo a=
nimabus il lis quarum hodie me
mo ꝛiam a gi mus fac e as domi
ne de moꝛte tranſi re a d

vi tam. p̃. Quam. ℣. Redēptor ani-
marum omni um christi a norum
mit te archan gelum san ctum
Michaelem vt il le clementer e
as e ri piat de re gi o ni
bus te ne bra rum ꝛ per du cat e

as in si nu Abrahe ꝛ in lu
ce in sempi ternam. ꝑ. Quam.
Sanctus. Sanct⁹. Sanct⁹. Dominu⁹
Deus sab baoth. Ple ni sunt cę li
ꝛ terra glori a tu a. O san
na in ex cel sis. Be ne dictus

qui venit in nomine do mi ni.
O san na in ex ce l sis.
Agnus Dei qui tollis peccata
mun di dona e is. re quiem.
Agnus Dei. Agnus Dei qui tol-
lis peccata mundi dona eis requiem.

Officium mortuorum.
Com.
Lux ę terna luce at e is. Domi
ne cum sãctis tuis in ęter num
quia pius es. ℣. Requiē ęternā dona
eis domine ⁊ lux perpetua luceat
e is. p̃. Domine. Lux ęter
na luceat eis do mine cũ sanctis

tuis in eternu m quia pius es.
℣. Pro quorũ cõmemorati o ne corpus
Christi sumitur dona eis requiem
sempiternam ⁊ locum in dulgen ti
e. Cum sanctis tuis in eternu m
qui a pi us es. Com. A bsol

ne domine a nimas e orum ab

omni vinculo de lictorum vt in re

surrectionis glori a inter sanctos

tuos re susci ta ti re spirent.

REquiē eternā dona eis domine: ꝛ lux perpetua luceat eis. ꝑs. Te decet hymnus deus in syon ꝛ tibi reddetur votū in hierusalē. Exaudi orationē meā ad te omnis caro veniet. ꝟ. Requiē. Orō.

INclina dn̄e aurē tuam ad preces nr̄as quibus misericordiā tuā supplices d̄precamur: vt animā famuli tui: quā de hoc seculo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione cōstituas ꝛ sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per.

Lectio

Lectio libri apocalypsis beati Joānis apostoli.

In diebus illis: Audiui vocē de celo dicē tē mihi. Scribe. Beati mortui: qui in dño moriuntur. Amodo enim iam dicit spūs: vt requiescāt a laboribus suis. Opera enim illoꝝ sequūtur illos. Fer. ij. Lectio libri Machabeorū.

In diebus illis: Uir fortissimus Judas collatione facta: duodecim millia drachmas argēti misit Hierosolymā: offerri eas ibi ꝓ peccatis mortuorū: iuste ⁊ religiose de resurrectione cogitās. Nisi enim eos qui ceciderāt resurrecturos speraret: superfluū videretur ⁊ vanū orare pro mortuis. Sed q꞉ cōsiderabat ꝙ hi cū pietate dormitionē acceperāt: optimā haberent repositā gratiā. Sācta ergo ⁊ salubris est cogitatio pro defunctis exorare: vt a peccatis soluantur. Feria. iiij. ⁊ per totam resurrectionē. Lectio epistole beati Pauli Apostoli ad Corinthios.

Fratres: Christus resurrexit a mortuis: primitie dormientiū. Quoniā quidē per hominē mors: ⁊ per hominē resurrectio mortuoꝝ. Et sicut in Adā omnes moriuntur: ita ⁊ in Christo omnes viuificabūtur. Unusquisq꞉ aūt in suo ordine: primitie Christus. ℟. Requiē eternā dona eis dñe ⁊ lux perpetua luceat eis. ℣. In memoria eter

na erunt iusti ab auditione mala non timebūt. Tract⁹.
Absolue dñe animas omniū fideliū defunctorū: ab omni vinculo delictorū: vt in resurrectionis gloria inter sanctos tuos resuscitati respirēt. Secūdū Joānem.

In illo tempore: Dixit Martha ad dominū Jesum. Dñe si fuisses hic: frater meus nō fuisset mortuus. Sed ꝛ nūc scio: quia quecūque poposceris a Deo: dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus. Resurget frater tuus. Dicit ei Martha. Scio: quia resurget in resurrectione: in nouissimo die. Dicit ei Jesus. Ego sum resurrectio: ꝛ vita. Qui credit in me: etiāsi mortu⁹ fuerit viuet. Et omnis qui viuit: ꝛ credit in me: non morietur in eternū. Credis hoc? Ait illi. Utiqꝫ domine. Ego credidi: quia tu es Christus filius Dei viui: qui in hunc mundum venisti.
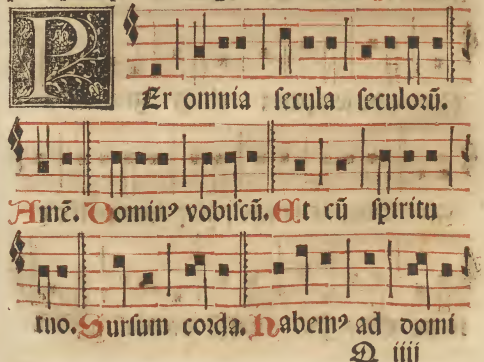
Feria secunda. Secundum Joannem.
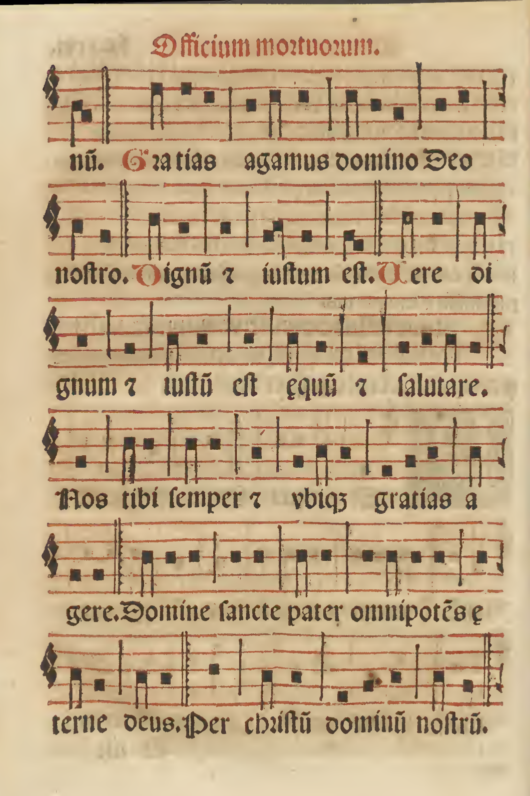
In illo tēpore: Dixit Jesus discipulis suis. Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: ꝛ eum qui venit ad me: non eijciam foras. Quia descendi de celo: nō vt faciā voluntatem meā: sed voluntatē eius qui misit me. Hec est autē volūtas eius qui misit me patris: vt omne qd̄ dedit mihi non perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est autē voluntas pa-

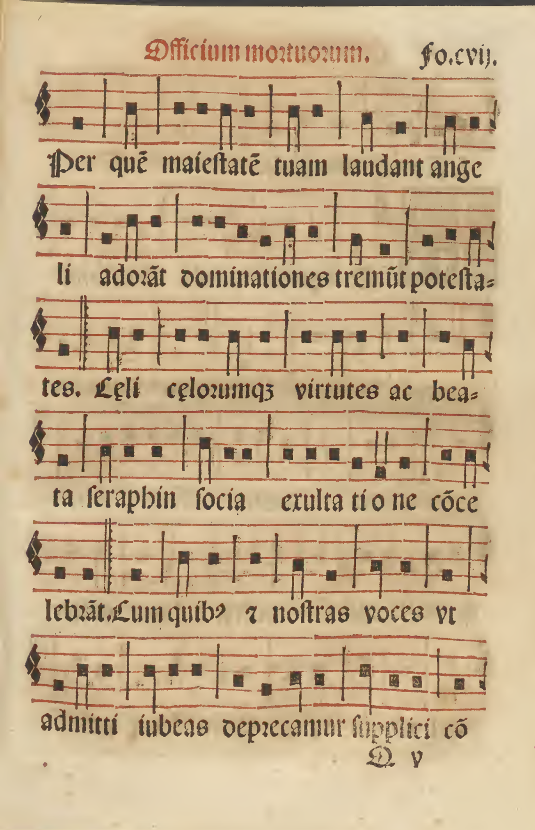
tris
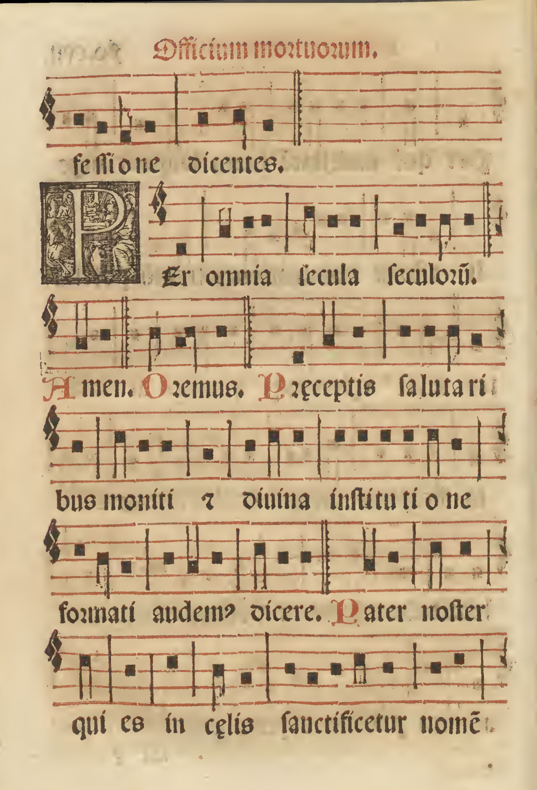
tris mei: qui misit me: vt omnis qui videt filiũ & credit in eũ: habeat vitã eternã. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Offra. Domine Iesu Christe rex glorie libera animas fidelium defunctorum de penis inferni: & de profundo lacu: libera eas de ore leonis: ne absorbeat eas tartarus: ne cadant in obscura tenebrarum loca: sed signifer sanctus Michael representet eas in lucem sanctam. P. Quam olim Abrahe promisisti & semini eius. Sacra.
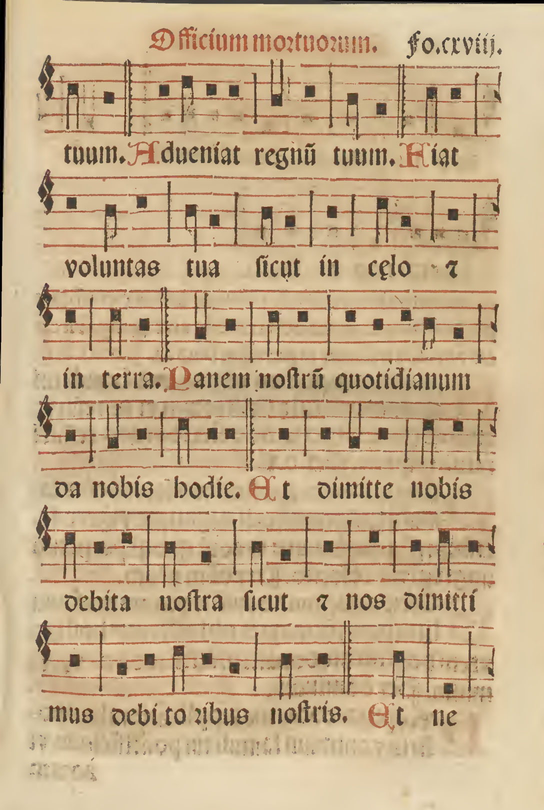
Annue nobis domine: vt anima famuli tui remissionẽ quã semper optauit: mereatur percipere peccatorum. Per dñm nrm. Prefatio.

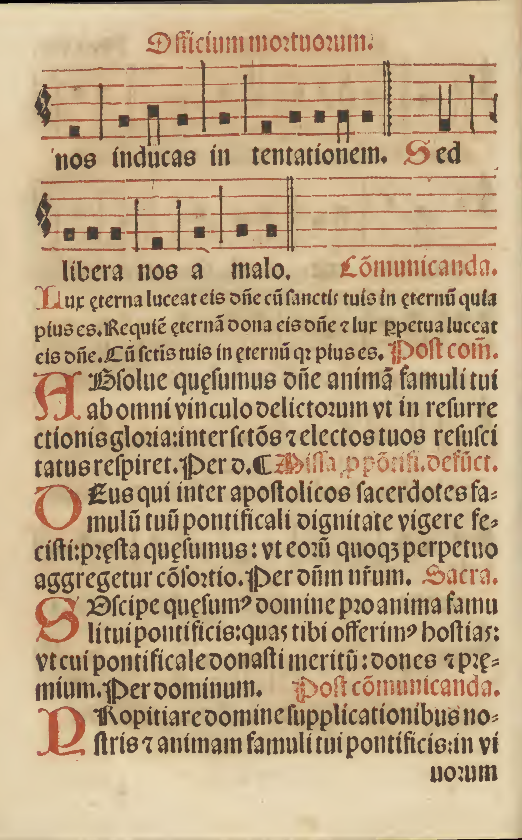

nū. Gratias agamus domino deo
nostro. Dignū & iustum est. Vere di
gnum & iustū est equū & salutare.
Nos tibi semper & vbiqȝ gratias a
gere. Domine sancte pater omnipotēs e
terne deus. Per christū dominū nostrū.

Per quē maiestatē tuam laudant ange
li adorāt dominationes tremūt potesta-
tes. Celi celorumqȝ virtutes ac bea-
ta seraphin socia exulta ti o ne cōce
lebrāt. Cum quib⁹ ⁊ nostras voces vt
admitti iubeas deprecamur supplici cō

fessione dicentes.
Per omnia secula seculorū.
Amen. Oremus. Preceptis salutari
bus moniti ⁊ diuina institutione
formati audem⁹ dicere. Pater noster
qui es in celis sanctificetur nomē

tuum. Adueniat regnū tuum. Fiat
voluntas tua sicut in celo ⁊
in terra. Panem nostrū quotidianum
da nobis hodie. Et dimitte nobis
debita nostra sicut ⁊ nos dimitti
mus debi to ribus nostris. Et ne

nos inducas in tentationem. Sed

libera nos a malo. Cõmunicanda.

Lux eterna luceat eis dñe cũ sanctis tuis in eternũ quia pius es. Requiẽ eternã dona eis dñe et lux ppetua luceat eis dñe. Cũ sctis tuis in eternũ qz pius es. Post com.

Absolue quesumus dñe animã famuli tui ab omni vinculo delictorum vt in resurrectionis gloria: inter sctõs et electos tuos resuscitatus respiret. Per d. Missa ppõtifi. defũct.

Deus qui inter apostolicos sacerdotes famulũ tuũ pontificali dignitate vigere fecisti: presta quesumus: vt eorũ quoqz perpetuo aggregetur cõsortio. Per dñm nrum. Sacra.

Suscipe quesum⁹ domine pro anima famuli tui pontificis: quas tibi offerim⁹ hostias: vt cui pontificale donasti meritũ: dones et premium. Per dominum. Post cõmunicanda.

Propitiare domine supplicationibus nostris et animam famuli tui pontificis: in vi

norum

uorum regione eternis gaudijs: iubeas sociari. Per dominum. Pro sacerdote defuncto.

DA nobis quesumus domine: vt animã famuli tui sacerdotis: quam de huius seculi eduxisti laborioso certamine: sanctorũ tuorum cetui tribuãs esse consortẽ. Per dominũ. Sacra.

ANnue nobis domine vt anime famuli tui sacerdotis hec prosit oblatio: quã immolãdo totius mũdi tribuisti relaxari delicta. Per.

HIs sacrificijs quesum⁹ omnipotẽs Deus: purgata anima famuli tui sacerdotis: ad indulgentiã et refrigeriũ sempiternũ peruenire mereat. Per. Post com̃. Alia missa pro vno.

DEus cui propriũ est misereri semper et parcere propitiare anime famuli tui: et omnia eius peccata dimitte: vt mortis vinculis absolutus transire mereatur ad vitã. Per. Sacra.

HOstias tibi domine humili suplicatione deferim⁹: vt anima famuli tui per hec pie placationis officia: perpetuam misericordiam consequatur. Per dominum. Post com̃.

DEus cui soli cõpetit scire numerũ electorum: tribue q̃s: vt anima famuli tui a terrenis exuta cõtagijs: in tue redẽptionis parte numeretur. Per dominũ. Missa pro femina oratio.

Quesu-

Quesumus domine pro tua pietate misere re anime famule tue: et a contagijs mortalitatis exutam: in eterne saluationis partem restitue. Per dominum nostrum Jesum Christū filium tuum. Qui tecum. Sacra.

His sacrificijs quesumus domine anima famule tue a peccatis omnibus exuatur: vt per hec pie placationis officia perpetuā misericordiam consequatur. Per dn̄m. Post com̄.

Inueniat quesumus domine anima famule tue lucis eterne consortium: cuius perpetue gratie consecuta est sacramentum. Per.

Missa pro omnibus fidelibus defunctis. Oro.

Fideliū Deus omniū conditor et redēptor animabus famulorum famularūq; tuarū: remissionē cunctorum tribue pctōrum vt indulgentiā quā semper optauerūt: pijs supplicationibus consequātur. Qui viuis et regnas cum Deo patre.

Hostias quesumus dn̄e quas tibi. Sacra. pro animabus famulorum famularūq; tuarū offerimus: propitiatus intende: vt quibus fidei christiane meritum contulisti: dones et premiū. Per dominum nostrum. Post com̄.

Animabus quesumus dn̄e famulorum famularūq; tuarū omniūq; fideliū defunctorum

rum oratio pficiat supplicantiũ: vt eas ⁊ a peccatis omnibus exuas: ⁊ tue redẽptionis facias esse participes. Qui viuis ⁊ regnas.

¶ Prosequitur ordo ad sepeliendũ. ¶ Que sequũtur post tria prima respõsoria vsq; ibi itaq; peractis. fo. cxxxj. possunt dici ab vno presbytero cum ministro interim dũ cãtatur missa vel vigilia: sed si non fuerit copia sacerdotum ipse presbyter parrochialis faciat ante, vel post nihil omittendo. ¶ Vigilia expleta, vel missa pro defuncto tollat presbyter solam casullã ⁊ accipiat capam nigram ⁊ veniat cũ clericis ⁊ alijs fratribus ad corpus: precedente cruce cũ aqua benedicta (⁊ cum thuribulo si fuerit beneficiatus: vel constitutus in dignitate.) Itaq; Crux ponatur ad pedes defũcti: ⁊ sacerdos stabit ad caput ⁊ ministri cãtent ista tria Respõsoria que nunc sequuntur: ⁊ sacerdos incipiat submissa ⁊ intelligibili voce hanc orationem. Oratio.

Non intres in iudicium cũ seruo tuo dñe: quoniã nullus apud te iustificabitur homo: nisi per te omnium peccatorum tribuatur remissio: non ergo eum dñe tua quesumus iudicialis sentẽtia premat: quẽ tibi vera supplicatio fidei christiane cõmẽdat: sed grã tua illi succurrente

rente mereatur euadere iudicium vltionis: qui dũ viueret signatus est signaculo sancte trinitatis. Per eum qui vẽturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculũ per ignẽ. ℟. Amen. Et interim cãtent ministri istud. ℟. Peccante me quotidie ⁊ nõ me penitẽte timor mortis cõturbat me. ꝟ. Quia in inferno nulla est redẽptio miserere mei Deus ⁊ salua me. ℣. Deus in nomine tuo saluũ me fac ⁊ in misericordia tua libera me. ꝟ. Quia in inferno. kyrieleyson. Christe leyson. kyrieleyson. Pater noster. Secrete. Postea dicat sacerdos alta voce. ℣. Et ne nos inducas. ⁊c. ℟. Sed libera. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe animã eius. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spũ tuo. Oremus. Ministri incipiant alta voce. ℟. Memento mei Deus quia vẽtus est vita mea. ꝟ. Nec aspiciet me visus hominis. ℣. De profundis clamaui ad te dñe; domine exaudi vocem meam. ꝟ. Nec aspiciet. Interea sacerdos recitet hanc orationem. Oratio.

Deus cui omnia viuũt ⁊ cui non pereũt moriendo corpora nr̃a: sed mutãtur in melius: te supplices deprecamur: vt suscipi iubeas animã famuli tui per manus sanctorum angelorum tuorũ deducendã in sinu amici tui Abrahe patriarche: resuscitandãq; in nouissimo magni iudicij die: ⁊ quidquid vitiorum fallẽte diabolo cõtraxit: tu

tu pius ⁊ misericors ablue indulgẽdo. Per eũ qui venturus est iudicare seculũ per ignem. ℞. Amen. Dicto ℞. Memento. Dicat. Pater nr̄. Et postea sacerdos. ℣. Et ne. ℞. Sed libera nos. ℣. Ad dñm cum tribularer clamaui. ℞. Et exaudiuit me. ℣. Requiẽ eternã dona ei dñe. ℞. Et lux perpetua. ℣. Dñs vobiscũ. ℞. Et cũ spũ. Oremꝰ. Ut in primo ℞. ministri incipiant alta voce. ℞. Libera me dñe de morte eterna in die illa tremẽda. ℣. Qñ celi mouẽdi sunt ⁊ terra dũ veneris iudicare seculũ per ignẽ. ℣. Dies illa dies ire calamitatis ⁊ miserie: dies magna ⁊ amara valde. ℣. Qñ celi mouẽdi sũt ⁊ terra. Sacerdos interea recitet moderate hãc orõnem. Oratio.

Fac quesumus dñe hãc cũ seruõ tuõ defuncto misericordiã: vt factorũ suorũ in penis non recipiat vicẽ: qui tuã in votis tenuit volũtatem. Et sicut hic eũ vera fides iũxit fideliũ turmis: ita illũ illuc tua miseratio societ angelicis choris. Per eum qui vẽturus est iudicare seculum per ignẽ. ℞. Amẽ. Finito. ℞. Libera me. Et dicto pr̄ nr̄. Dicat sacerdos. ℣. Et ne nos. ℞. Sed libera. ℣. De profundis clamaui ad te dñe. ℞. Domine exaudi vocẽ meã. ℣. Requiem eternã dona ei dñe. ℞. Et lux perpetua luceat ei. ℣. Dñs vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Dicat alta voce. Oremus. Oro.

I Nclina dñe aurẽ tuã ad preces nr̃as: quibus misericordiã tuam supplices depreca mur: vt animã famuli tui quã de hoc seculo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione cõstituas: ꝛ sanctoꝝ tuoꝝ iubeas esse consortẽ. Per Christum dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Quãdo corpus defertur ad tumulũ dicitur. Aña: Chorus angelorum. Et successiue dicatur totus psalmus. Psalmus.

I N exitu Israel de egypto: domus Jacob de populo barbaro. Facta est iudea sanctificatio eius: Israel potestas eius. Mare vidit ꝛ fugit: iordanis conuersus est retrorsum. Montes exultauerũt vt arietes: ꝛ colles sicut agni ouiũ. Quid est tibi mare ꝙ fugisti: ꝛ tu iordanis quia cõuersus es retrorsum? Mõtes exultastis sicut arietes: ꝛ colles sicut agni ouium. A facie dñi mota est terra: a facie Dei Jacob. Qui conuertit petrã in stagna aquarũ: ꝛ rupẽ in fontes aquarum. Non nobis domine nõ nobis: sed nomini tuo da gloriã. Sup misericordia tua ꝛ veritate tua: nequando dicant gentes vbi est Deus eorũ? Deus autẽ noster in celo: omnia quecũq; voluit fecit. Simulachra gẽtiũ argentũ ꝛ aurũ: opera manuũ hominũ. Os habẽt ꝛ nõ loquẽtur: oculos habẽt ꝛ nõ videbunt. Aures

Aures habẽt ꝛ nõ audiẽt: nares habent ꝛ nõ odorabunt. Manus habẽt ꝛ nõ palpabũt: pedes habẽt ꝛ nõ ambulabũt: nõ clamabũt in gutture suo. Similes illis fiãt qui faciũt ea: ꝛ oẽs qui cõfidũt in eis. Dom⁹ Israel sperauit in dño: adiutor eoꝝ ꝛ protector eoꝝ est. Dom⁹ Aaron sperauit in dño: adiutor eoꝝ ꝛ ꝓtector eoꝝ est. Dñs memor fuit nři: ꝛ benedixit nobis. Benedixit domui Israel: benedixit domui Aarõ. Benedixit omnibus qui timent dominum: pusillis cum maioribus. Adijciat dominus super vos: super vos ꝛ super filios vestros. Benedicti vos a domino: qui fecit cęlum ꝛ terram. Cęlum cęli dño: terram autẽ dedit filijs hominum. Nõ mortui laudabunt te domine: neq; omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui viuim⁹ benedicimus domino: ex hoc nunc ꝛ vsq; in seculum. ℣. Requiem ęternam dona ei domine. ℟. Et lux perpętua luceat ei. Añа. Chorus angelorum te suscipiat ꝛ in sinu Abrahę ibi te collocet: vt cum Lazaro quondam paupere ęternam habeas requiẽ. Oremus.

Oratio.

Pie recordationis affectu fratres charissimi commemorationem facimus chari nostri: quem dñs de tentationibus huius seculi assumpsit obsecrãtes miam dei nostri: vt

ipse ei tribuere dignetur placidā ac quietā mā-
sionem ꝛ remittat oēs lubricę temeritatis offen
sas: vt cōcessa venia plenę indulgētię quicquid
in hoc seculo proprio reatu deliquit: totū ineffa
bili pietate ac benignitate sua deleat ꝛ abster-
gat. Quod ipse prestare dignetur: qui cū patre:
ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat Deus per omnia
secula seculorum. ℞. Amen. Et antequā corp⁹
mittatur in tumulū benedicatur tumulus vt se-
quitur. Benedictio tumuli. ℣. Adiutoriū nostrū
in nomine dñi. ℟. Qui fecit celū ꝛ terrā. ℣. Sit nomen
dñi benedictū. ℟. Ex hoc nunc ꝛ vsq3 in seculū. ℣. Dñe
exaudi orationē meā. Oremus. Oratio.

DEus qui fundasti terrā ꝛ formasti celos: qui
omnia syderibus statuta fixisti: qui captū
laqueo mortis hominē lauacri ablutione repa
ras: qui sepultos: Abrahā Isaac ꝛ Jacob in spe-
lunca duplici libro vite atq3 totius glorię prin-
cipes adnotasti benedicēdos: ita bene ✠ dice
re digneris hūc tumulū famuli tui: vt eū am hic
quiescere facias: ꝛ in sinu Abrahę collocare di
gneris: qui dñm nostrū Jesum Christū deuictis
laqueis mortis infernorū: in fidē credentiū re-
surgere voluisti. Respice dñe super hanc sepul
turę fabricā: descēdat hic spūs tuus sanct⁹: qui
benedi

benedicendo bene ✠ dicat: sanctificando san cti ✠ ficet: vt te iubente sit ei in hoc loco quieta dormitio: ⁊ tēpore iudicij tui cū sanctis omnibꝰ vera resuscitatio. Te prestāte misericordia tua. Qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuis ⁊ regnas Deus in secula seculorum. ℟. Amē. Aña. Aperite illi portas iustitię. Et dicatur totus Psalmus.

Confitemini dño quoniā bonꝰ: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nūc Israel quoniā bonus: qm̄ in seculū misericordia eius. Dicat nūc domus Aarō qm̄ bonꝰ: qm̄ in seculū mia eius. Dicāt nūc qui timēt dñm qm̄ in seculū misericordia eiꝰ. De tribulatione inuocaui dominū: ⁊ exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mihi adiutor: nō timebo quid faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor: ⁊ ego despiciam inimicos meos. Bonū est cōfidere in dño: quā cōfidere in homine. Bonū est sperare in dño: quā sperare in principibus. Omnes gentes circuierunt me: ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circundantes circundederunt me: ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circundederunt me sicut apes: ⁊ exarserūt sicut ignis in spinis: ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt caderē: ⁊ dñs susce-

pit me. Fortitudo mea ⁊ laus mea dominus: ⁊ factus est mihi in salutem. Vox exultationis ⁊ salutis: in tabernaculis iustoꝝ. Dextera dñi fecit virtutē: dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit virtutem. Non moriar sed viuam: ⁊ narrabo opera domini. Castigās castigauit me dñs: ⁊ morti non tradidit me. Aperite mihi portas iustitię ⁊ ingressus in eas cōfitebor dño: hęc porta domini iusti intrabunt in eā. Confitebor tibi domine quoniā exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutē. Lapidē quē reprobauerunt ędificātes: hic factus est in caput anguli. A dño factū est istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Hęc est dies quā fecit dñs: exultemus ⁊ letemur in ea. O domine saluum me fac: o dñe bene prosperare: benedictus qui venit in nomine domini. Benediximꝰ vobis de domo domini: Deus dñs ⁊ illuxit nobis. Cōstituite diem solēnem in condensis: vsq; ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ confitebor tibi: Deus meus es tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi qm̄ exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutem. Confitemini dño quoniā bonus: quoniā in seculum misericordia eiꝰ. Añ. Aperite illi portas iustitię ⁊ ingressus in eas confitebitur dño. Oremus. Oratio.

Obse=

Obsecramus misericordiã tuã omnipotẽs eterne Deus qui hominẽ ad imaginẽ tuã creare dignatus es: vt spiritum ꝛ animã famuli tui quẽ hodierna die reb⁹ humanis eximi: ꝛ ad te accersire iussisti: blãde ꝛ misericorditer suscipias: non ei dominẽtur vmbre mortis: nõ tegat eũ chaos ꝛ caligo tenebrarũ: sed exutus omniũ criminũ labe in sinu Abrahe patriarche collocatus: locus lucis ꝛ refrigerij se adeptũm esse gaudeat: vt cũ iudicij dies aduenerit: cũ electis tuis eũm resuscitari facias. Prestante domino nostro Jesu Christo. Qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat Deus in secula seculorum. ℟. Amen. Hic mittatur corpus in tumulum tali modo: vt sit posita facies contra orientem. Et sacerdos stet ad caput ꝛ crux ad pedes.

Aña. Ingrediatur ad locum. Psalmus.

Quemadmodum desyderat ceruus ad fontes aquarũ: ita desyderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deũ fontẽ viuũ: quãdo veniã ꝛ apparebo ante faciem Dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dũ dicit̃ mihi quotidie vbi est de⁹ tu⁹? Hec recordatus sum: ꝛ effudi in me animã meã: qm̃ trãsibo in locũ tabernaculi admirabilis vsq₃ ad

domũ Dei. In voce exultationis ⁊ confessio-
nis: son⁹ epulãtis. Quare tristis es anima mea:
⁊ quare conturbas me? Spera in Deo qm̃ ad-
huc confitebor illi: salutare vultus mei ⁊ Deus
meus. Ad meipsũ anima mea cõturbata est:
propterea memor ero tui de terra Jordanis ⁊
Hermonij a mõte modico. Abyssus abyssum
inuocat in voce cataractarum tuarũ. Omnia
excelsa tua ⁊ fluct⁹ tui: super me trãsierũt. In
die mandauit dñs misericordiã suã: ⁊ nocte cãti
cũ eius. Apud me orõ Deo vite mee: dicã deo
susceptor meus es. Quare oblit⁹ es mei: ⁊ qua
re cõtristatus incedo dũ affligit me inimicus?
Dum confringuntur ossa mea exprobrauerũt
mihi: qui tribulant me inimici mei. Dũ dicũt
mihi per singulos dies vbi est Deus tuus: qua
re tristis es aĩa mea: ⁊ q̃re cõturbas me? Spe
ra in Deo qm̃ adhuc cõfitebor illi: salutare vul
tus mei ⁊ Deus meus. ℣. Requiẽ eternam dona ei
dñe. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Añа. Ingrediatur
ad locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domum Dei.
Deinde dicatur oratio. Oremus. Oratio.
Deus apud quẽ mortuorũ spiritus viuũt: ⁊
in quo electorũ anime deposito carnis one
re plena felicitate letantur: presta supplicatio-

nibus nostris vt animã famuli tui que tẽporali per corpus visionis huius luminis caruit visu: eterne lucis solatio potiatur: nõ eum tormentũ mortis attingat: non dolor horrẽde visionis afficiat: nõ penalis timor excutiat: nõ reorum proxima catena constringat. Sed concessa sibi delictorum omnium venia: optate quietis cõsequatur gaudia repromissa. Prestante domino nostro Jesu Christo. Qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat Deus in secula seculorum. ℟. Amen. Accipiat aliquis de fratribus terrã in palla vel aliquo alio instrumento cum quo facta fuit sepultura: et dicat sacerdos. ℣. Adiutorium nostrũ in nomine domini. ℟. Qui fecit celũ et terram. Qui de terra est de terra loquitur: qui de celo venit super omnes est. Proijciat terrã super corpus dicendo. In nomine patris ✠ et filij et spiritus sancti. Amen. Et aspergatur aqua benedicta super vtrũque. s. super terrã et corpus: et tunc a circũstantibus mittatur terra super corpus vsque fouea cooperiat̃. Statim incheoatur principiũ. Añ. Hec requies mea. Et dicat̃ totus psal̃. sequens. Psal.

Memẽto dñe Dauid: et omnis mansuetudinis eius. Sicut iurauit dño: votũ vouit deo Jacob. Si introiero in tabernaculum domus

mus meę:si ascēdero in lectū strati mei. Si de-
dero somnū oculis meis: ⁊ palpebris meis dor
mitationē. Et requiem temporibus meis: do-
nec inueniam locū dño: tabernaculū Deo Ja-
cob. Ecce audiuimus eā in effrata: inuenimus
eam in campis syluę. Introibimus in taber-
naculum eius: adorabimus in loco vbi steterūt
pedes eius. Surge domine in requiem tuam:
tu ⁊ arca sanctificationis tuę. Sacerdotes tui
induantur iustitiam: ⁊ sancti tui exultent. Pro
pter Dauid seruū tuū: non auertas faciem chri
sti tui. Jurauit dominus Dauid veritatem: ⁊
non frustrabitur eum: de fructu ventris tui po-
nam super sedē tuam. Si custodierint filij tui
testamentum meum: ⁊ testimonia mea hęc quę
docebo eos. Et filij eorum vsq; in seculū: sede
bunt super sedem tuā. Quoniā elegit dominus
syon: elegit eam in habitationem sibi. Hęc re-
quies mea in seculum seculi: hic habitabo quo-
niā elegi eā. Viduā eius benedicēs benedicā:
pauperes eius saturabo panib9. Sacerdotes
eius induā salutari: ⁊ sancti eius exultatione e-
xultabūt. Illuc producā cornu Dauid: paraui
lucernā christo meo. Inimicos eius induam
confusione: super ipsum autē efflorebit sanctifi
catio

catio mea. ℣. Requiem eternam dona ei domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Aña. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Et dicatur sequens oratio. Oratio.

OREmus fratres charissimi pro spiritu chari nostri quem dñs de laqueo huius seculi liberare dignatus est: cuius corpusculũ hodie sepulture traditur: vt eum pietas dñi inter sanctos et electos suos idest in sinu Abrahe Isaac et Jacob collocare dignetur: vt cũ dies iudicij aduenerit: eum in parte dextera collocandum resuscitari faciat. Prestãte domino nostro Jesu Christo: qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat Deus in secula seculorum. ℟. Amen.

Aña. De terra plasmasti. Psalmus.

DOmine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionẽ meam et resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meam et funiculum meũ inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti omnia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et nõ potero ad eam. Quo ibo a spiritu

tuo:

tuo: et quo a facie tua fugiã? Si ascẽdero in celũ tu illic es: si descendero in infernũ ades. Si sumpsero pẽnas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre cõculcabunt me: et nox illuminatio mea in delicijs meis. Quia tenebre non obscurabuntur a te: et nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua: et anima mea cognoscet nimis. Nõ est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto: et substantia mea in inferioribus terre. Imperfectum meum viderunt oculi tui: et in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur et nemo in eis. Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis cõfortatus est principatus eorum. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabũtur: exurrexi et adhuc sum tecum. Si occideris Deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates suas. Nõne qui oderunt te dñe oderã: et super inimicos tuos tabescebã?

Perse

Perfecto odio oderã illos: et inimici facti sunt mihi. Proba me Deus et scito cor meũ: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna. ℣. Requiem eternã dona ei domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Añ. De terra plasmasti me domine et in carne induisti me redẽptor meus domine resuscita me in nouissimo die. Et dicatur sequens oratio. Oratio.

Deus qui iustis supplicationibus semper presto es: qui pia vota dignaris intueri: da famulo tuo: cuius depositionis hodie officia humanitus exhibemus: cũ sanctis atq; fidelib9 tuis beati muneris portionem. Per dominũ. Añã. Tu iussisti nasci. Et dicatur totus psal.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci mee cũ clamauero ad te. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuũ mearũ sacrificiũ vespertinũ. Pone dñe custodiam ori meo: et ostium circunstantie labijs meis. Non declines cor meũ in verba malitie: ad excusandas excusationes in peccatis. Cum hominibus operãtibus iniquitatẽ: et non cõmunicabo cũ electis eorum. Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me: oleum autẽ peccatoris non impinguet caput meum.

meũ. Quoniã adhuc ⁊ oratio mea in benepla-
citis eorũ:absorpti sunt iũcti petrę iudices eorꝝ.
Audient verba mea quoniã potuerunt: sicut
crassitudo terrę erupta est super terram. Dissi
pata sunt omnia ossa nostra secus infernũ quia
ad te domine dñe oculi mei:in te speraui nõ au
feras animã meã. Custodi me a laqueo quem
statuerũt mihi:⁊ a scandalis operantiũ iniqui-
tatem. Cadẽt in retiaculo eius peccatores:sin
gulariter sum ego donec transeã. ℣. Requiem ę-
ternam dona ei domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei.
Añ. Tu iussisti nasci me domine: tu promisisti mihi vt
surgerem iussu tuo;venio sancte ne derelinquas me quia
pius es. Et dicatur sequens oratio. Oratio.
Debitum humani corporis sepeliendi offi-
cium fideliũ more cõplectens: Deum cui
omnia viuunt fideliter deprecemur: vt hoc cor-
pus chari nostri a nobis infirmitate sepultũm
in ordine sanctorꝝ suorꝝ resuscitet:vt eius spiritũ
cum sanctis ac fidelibus aggregari iubeat:cum
quibus inenarrabili gloria ⁊ perenni fęlicitate
perfrui mereatur. Pręstãte domino nostro Je
su Christo:qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊
regnat Deus in secula seculorꝝ. ℟. Amen. Añ.
In paradiso. Et dicatur totus psalmus. Psal.

Uoce

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecat⁹ sum. Effũdo in cõspectu eius orõnẽ meã: ⁊ tribulationẽ meã ante ipsum pronũcio. In deficiẽdo ex me spiritũ meũ: ⁊ tu cognouisti semitas meas In via hac qua ambulabã: absconderũt superbi laqueũ mihi. Cõsiderabam ad dexterã ⁊ videbã: ⁊ non erat qui cognosceret me. Periit fuga a me: ⁊ nõ est qui requirat animã meã. Clamaui ad te dñe: dixi tu es spes mea portio mea in terra viuentium. Intende ad deprecationẽ meã: quia humiliatus sum nimis. Libera me a persequẽtib⁹ me: quia confortati sunt super me. Educ de custodia animã meã ad cõfitendum nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi. ℣. Requiẽ eternam dona ei domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Añã. In paradiso deducant te angeli: ⁊ in tuo aduẽtu suscipiant te martyres ⁊ perducant in ciuitatem sanctam Hierusalem. Et dicatur sequens oratio. Oratio.

Omnipotentis dei miam deprecemur: cuius iudicio nascimur ⁊ finimur vt spiritũ famuli tui quẽm [ani] pietas domini de incolatu huius mundi transire precepit: requies eterna suscipiat: ⁊ eũ in beata requie ⁊ in resurrectione represẽtet: ⁊ ĩ sinu Abrahe Isaac ⁊ Jacob collo

care

care dignet. Per Christū dñm nrm. ℟. Amē.
Añ. Leto animo pergo. Et dicat totus ps. Psal.
DOmine exaudi orationē meā: auribus percipe obsecrationē meā in veritate tua exaudi me in tua iustitia. Et non intres in iudicium cū seruo tuo dñe: quia nō iustificabitur in conspectu tuo omnis viuēs. Quia persequut⁹ est inimicus animā meā: humiliauit in terra vitā meā. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: ⁊ anxiatus est super me spiritus me⁹: in me turbatū est cor meū. Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis: ⁊ in factis manuū tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me domine: defecit spiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: ⁊ similis ero descendētibus in lacum. Auditam fac mihi mane misericordiā tuam: quia in te speraui. Notam fac mihi viā in qua ambulē: quia ad te leuaui animā meā. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam: quia Deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine viuificabis me in equitate tua. Educes de

tribula

tribulatione animam meam: et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum. ℣. Requiem eternam dona ei domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Añā. Leto animo pergo ad te suscipe me domine: quia de limo terre formasti me: spiritus de celo introiuit in me: iussu tuo venio sancte: vt comedat terra corpus meum: et animam quam dedisti suscipe eam Deus. Oratio.

Temeritatis quidē est dñe: vt homo hominem: mortalis mortalē: cinis cinerē: tibi domino Deo nr̄o audeat cōmendare: sed quia terra suscipit terrā: et puluis cōuertitur in puluerem: donec omnis caro in suā redigatur originē: inde tuā De⁹ pijssime lachrymabiliter quesum⁹ pietatē: vt huius famuli tui animā quā de hui⁹ mūdi voragine cenulēta: ducis ad patriā: amici tui Abrahe sinu recipias: et refrigerij rore perfundas: sit ab estuātis gehēne truci incēdio segregata: et beate requiei te donāte cōiuncta: et si que illi sunt domine digne cruciatibus culpe: tu eas gratia mitissime leuitatis indulge: nec peccati recipiat vicē: sed indulgentie tue: piā sentiat bonitatē: cumq3 finito mundi termino supernū cunctis illuxerit regnū: sanctorū o-

mnium cetibus aggregatum cum electis resurgat in parte dextera collocandus. Per Christũ dominum nostrum. ℟. Amen. Aña. Omnis spiritus. Et dicatur totus psalmus. Psalmus.

Laudate dñm de celis: laudate eũ in excelsis. Laudate eũ omnes angeli eius: laudate eũ omnes virtutes eius. Laudate eũ sol ⁊ luna: laudate eũ omnes stelle ⁊ lumẽ. Laudate eũ celi celorũ: ⁊ aque omnes que super celos sunt laudẽt nomen dñi. Quia ipse dixit ⁊ facta sunt: ipse mãdauit ⁊ creata sunt. Statuit ea in eternũ ⁊ in seculũ seculi: preceptũ posuit ⁊ non preteribit. Laudate dominũ de terra: dracones ⁊ omnes abyssi. Ignis grãdo nix glacies spũs procellarũ: que faciunt verbũ eius. Montes ⁊ omnes colles: ligna fructifera ⁊ omnes cedri. Bestie ⁊ vniuersa pecora: serpẽtes ⁊ volucres pẽnate. Reges terre ⁊ oẽs populi: principes ⁊ omnes iudices terre. Iuuenes ⁊ virgines senes cũ iunioribus laudẽt nomẽ domini: quia exaltatũ est nomen eius solius. Cõfessio eius super celum ⁊ terram: ⁊ exaltauit cornu populi sui. Hymnus omnibus sanctis eius: filijs Israel populo appropinquãti sibi. Cãtate domino canticũ nouũ: laus eius in ecclesia sanctorum.

rum. Letetur Israel in eo qui fecit eum: et filię syon exultēt in rege suo. Laudēt nomē eius in choro: in tympano et psalterio psallāt ei. Quia beneplacitū est domino in populo suo: et exaltavit māsuetos in salutē. Exultabūt sancti in gloria: lętabūtur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eorum: et gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendā vindictā in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorum in cōpedibus: et nobiles eorum in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hęc est omnibus sanctis eius. Laudate dominū in sanctis eius: laudate eum in firmamēto virtutis eius. Laudate eū in virtutibus eius: laudate eū secundū multitudinē magnitudinis eius. Laudate eū in sono tubę: laudate eū in psalterio et cythara. Laudate eum in tympano et choro: laudate eū in chordis et organo. Laudate eū in cymbalis bene sonātibus: laudate eū in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dominū. ℣. Requiē ęternā dona ei dñe. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Aña. Omnis spiritus laudet dominū. Qua finita dicat̃ sequēs deprecatio.

Clementissime dñe qui pro nostra miseria ab impiorum manibus mortis suppliciū

pertulisti: libera animā eius de inferni voragine ⁊ de ministris tartareis miseratus absolue: ⁊ cūcta eius peccata obliuione perpetua dele: ⁊ eam ad lucē tuā angeli trahāt: paradisiq; ianuam introducāt: vt dū corpusculū pulueri traditur: animā eius ad eternitatem perducas: domine miserere super istum peccatorem vel peccatricē. Et successiue dicatur sequens canticū.

Benedictus dominus Deus Israel: quia visitauit ⁊ fecit redēptionē plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: in domo Dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius. Salutē ex inimicis nostris: ⁊ de manu omniū qui oderunt nos. Ad faciendā misericordiā cū patribus nostris: ⁊ memorari testamēti sui sācti. Iusiurandūq; quod iurauit ad Abrahā patrē nostrū daturum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorū nostrorum liberati: seruiamus illi. In sanctitate ⁊ iustitia corā ipso: omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis: preibis enim ante faciem domini parare vias eius. Ad dandā scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum. Per viscera misericordie Dei nostri: in quibus visitauit nos oriens ex

alto

alto. Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedẽt: ad dirigẽdos pedes nostros in viã pacis. His itaqꝫ peractis dicat cañedo alta voce. ℟. Ne recorderis peccata mea dñe. ℣. Dum veneris iudicare seculũ per ignẽ. ℣. Dirige dñe Deus meus in cõspectu tuo viam meã. ℣. Dũ veneris iudicare seculũ per ignẽ. kyrieleyson. Christeleyson. kyrieleyson. Pater noster. Secrete. ℣. Et ne nos. Alta voce. ℟. Sed libera. Et dicatur totus Psalmus.

De profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocẽ meã. Fiãt aures tuę intẽdentes: in vocẽ deprecationis meę. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit? Quia apud te propitiatio est: et propter legẽ tuã sustinui te dñe. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in dño. A custodia matutina usque ad noctẽ: speret Israel in dño. Quia apud dñm misericordia: et copiosa apud eũ redẽptio. Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius. ℣. Requiem ęternã dona ei dñe. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. In memoria ęterna erit iustus. ℟. Ab auditione mala non timebit. ℣. Audiui vocẽ de cęlo dicentẽ mihi. ℟. Beati mortui qui in dño moriũtur. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Et dicãtur istę tres orones

sequētes sub vna terminatione. Oremꝰ. Oro.

Tibi domine cōmendamus animā famuli tui vt defunctus seculo tibi viuat: ⁊ que ꝑ fragilitatē mūdane cōuersationis pctā admisit: tu venia misericordissime pietatis absterge.

Deus cuiꝰ miseratiōe anime fideliū requiescūt: famulis ⁊ famulabus tuis omnibus hic ⁊ vbiqꝫ in Christo quiescentibus: da propitius veniā peccatorum: vt a cunctis reatibus absoluti: tecum sine fine letentur.

Fideliū Deus omniū cōditor ⁊ redēptor: animabus famulorū famularūqꝫ tuarū: remissionē cunctorū tribue peccatorū: vt indulgē tiam quā semper optauerūt pijs supplicationibus consequātur. Qui viuis ⁊ regnas cū Deo patre in vnitate spūs sancti Deꝰ per omnia secula sclorū. Amē. Ad gratiarū actiones reddendarū astātibus: ⁊ circa hoc relinquit cōsuetudini: siue in ecclesia seu domi. ¶ Señores todos los q̄ al enterramiēto deste defuncto, o defuncta estuuistes cūplistes vna delas obras d̄ mia delas quales nr̄o señor demandara cuēta estrecha el dia d̄l juyzio: assi mesmo aueys honrado a sus pariētes y amigos: nr̄o señor os d̄ por ello buē galardon: y honre los cuerpos eneste mundo:

do: y en el otro de gloria a las animas donde mas auemos de durar. ¶ Incipit officium sepulture paruulorum christianorum antequam ad etatem septem annorum perueniant. Presbyter et alij clerici incedentes vt supra ad domum defuncti quando extrahitur corpus a domo absolute dicatur submissa voce. Canticum.

Benedicite oia opera dñi domino: laudate et superexaltate eũ in secula. Benedicite angeli dñi dño: benedicite celi dño. Benedicite aque oẽs que super celos sunt dño: benedicite oẽs virtutes dñi dño. Benedicite sol et luna dño: benedicite stelle celi dño. Benedicite imber et ros dño: benedicite oẽs spũs dei dño. Benedicite ignis et estus dño: benedicite frigus et estas dño. Benedicite rores et pruina dño: benedicite gelu et frigus dño. Benedicite glacies et niues dño: bñdicite noctes et dies dño. Bñdicite lux et tenebre dño: benedicite fulgura et nubes dño. Benedicat terra dñm: laudet et superexaltet eũ in scla. Benedicite mõtes et colles dño: bñdicite vniuersa germinãtia in terra domino. Benedicite fontes dño: benedicite maria et flumina dño. Bñdicite cete et oia que mouẽtur in aquis dño: bñdicite oẽs volucres celi

dño. Benedicite omnes bestię ⁊ pecora dño: benedicite filij hominũ dño. Benedicat Israel dñm: laudet ⁊ superexaltet eũ in secula. Benedicite sacerdotes domini dño: benedicite serui dñi dño. Benedicite spũs ⁊ animę iustoꝝ dño: benedicite sancti ⁊ humiles corde dño. Benedicite Anania Azaria Misael dño: laudate ⁊ superexaltate eũ in secula. Benedicamꝰ patrẽ ⁊ filiũ cũ sancto spũ: laudemus ⁊ superexaltemus eum in secula. Benedictꝰ es domine in firmamento cęli: laudabilis ⁊ gloriosus ⁊ superexaltatus in secula. Et si opus fuerit reiteret̃ quousque ad ecclesiã perueniat̃. Et tũc inchoet̃ principiũ añ. Hic accipiet benedictionẽ. Et dicat̃ totꝰ ps.
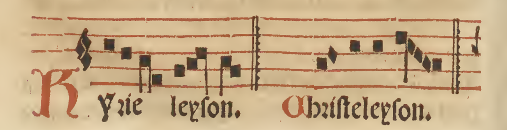
Domini est terra ⁊ plenitudo eiꝰ orbis terrarũ: ⁊ vniuersi qui habitant in eo. Quia ipse sup maria fundauit eũ: ⁊ super flumina pręparauit eũ. Quis ascẽdet in montẽ domini: aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus ⁊ mundo corde: qui non accepit in vano animã suã: nec iurauit in dolo primo suo. Hic accipiet benedictionẽ a domino: ⁊ misericordiã a Deo salutari suo. Hęc est generatio quęrentiũ eũ: quęrentiũ faciẽ Dei Jacob. Attollite portas principes vr̃as: ⁊ eleuamini portę ęternales

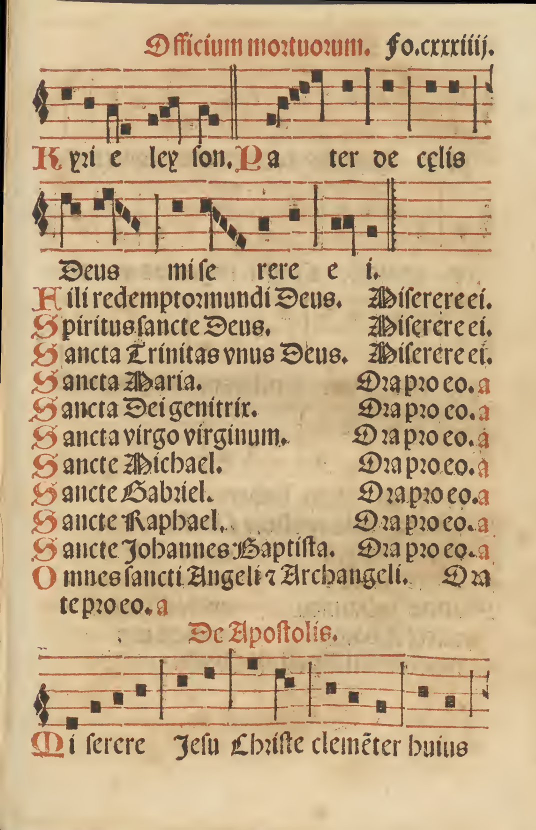
nales: ⁊ introibit rex glorię. Quis est iste rex glorię? dominꝰ fortis ⁊ potēs dominꝰ potēs in prelio. Attollite portas principes vr̄as ⁊ eleuamini portę ęternales: ⁊ introibit rex glorię. Quis est iste rex glorię? dominꝰ virtutū ipse est rex glorię. Gloria. An̄. Hic accipiet benedictionē a dño: ⁊ misericordiā a deo salutari suo: quia hęc est generatio quęrētiū dn̄m. Deinde dicat. kyrieleysō. Christeleyson. kyrieleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Me autem propter innocentiam suscepisti. ℟. Et cōfirmasti me in cōspectu tuo in ęternum. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spiritu tuo. Oremꝰ. Orō.

Omnipotens ⁊ mitissime Deus: qui omnibus paruulis renatis baptismate dū migrāt a seculo sine vllis eorꝫ meritis vitam illico largiris ęternā: sicut animę huiꝰ paruuli credimus te fecisse: fac nos quęsumus domine per intercessionē beatę Marię virginis ⁊ omniū sanctorꝫ tuorꝫ hic purificatis tibi mētibus famulari ⁊ in paradiso beatis paruulis perenniter sociari. Per Christū dominū nostrū. Amē. Cum ad sepulturā deportat̄ inchoetur principiū an̄. Juuenes ⁊ virgines. Et dicat̄ totꝰ p̄s. Laudate dominū de cęlis. fo.cxxix. Vsq3 ad finē cū Gloria patri. Et perficiatur. An̄. Juuenes ⁊ virgines senes

cum iunioribus laudẽt dñm. Qua finita dicat. kyrie leyson. Christeleysõ. kyrieleyson. Pr nr. Secrete. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Sinite paruulos venire ad me. ℟. Taliũ enim est regnũ celorũ. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cũ spiritu tuo. Oremus. Oratio.

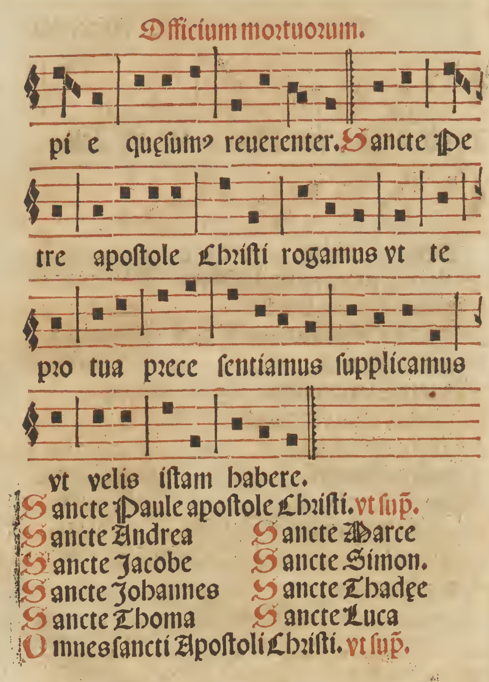
Omnipotẽs sempiterne De⁹ sancte puritatis amator:q animã paruuli ad regnũ celoꝝ hodie misericorditer vocare dignat⁹ es: concede nobis ita misericorditer agere vt meritis tue sanctissime passionis: ⁊ intercessione beate Marie virginis ⁊ omniũ sanctorum tuorum: in eodẽ regno nos cum omnibus sanctis tuis ⁊ electis semper facias congaudere celestibus. Qui viuis ⁊ regnas Deus per omnia secula seculorum. Amen. Dicatur quoddã. ℟. pro omnibus defunctis: submissa voce: cum oratione. Fideliũ Deus. ℭ Siguese la letania q̃ esta de costumbre dezir se por los defunctos, o quando van por ellos para traellos ala yglesia, o quãdo alçã en la missa, o al fin del nocturno.
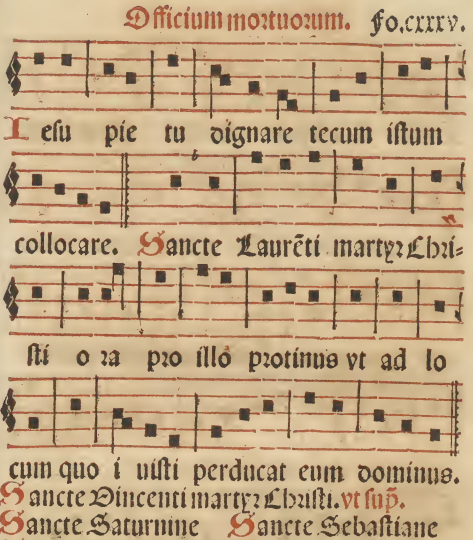

Fili redemptor mundi Deus. Miserere ei.
Spiritus sancte Deus. Miserere ei.
Sancta Trinitas vnus Deus. Miserere ei.
Sancta Maria. Ora pro eo. a
Sancta Dei genitrix. Ora pro eo. a
Sancta virgo virginum. Ora pro eo. a
Sancte Michael. Ora pro eo. a
Sancte Gabriel. Ora pro eo. a
Sancte Raphael. Ora pro eo. a
Sancte Johannes Baptista. Ora pro eo. a
Omnes sancti Angeli et Archangeli. Ora te pro eo. a

De Apostolis.

Sancte Paule apoſtole Chriſti. vt ſup.
Sancte Andrea
Sancte Jacobe
Sancte Johannes
Sancte Thoma
Sancte Marce
Sancte Simon.
Sancte Thadee
Sancte Luca
Omnes ſancti Apoſtoli Chriſti. vt ſup.

De Martyribus.

Sancte Vincenti martyr Christi. vt sup̄.

Sancte Saturnine

Sancte Stephane

Sancte Maurici

Sancte Fabiane

Sancte Sebastiane
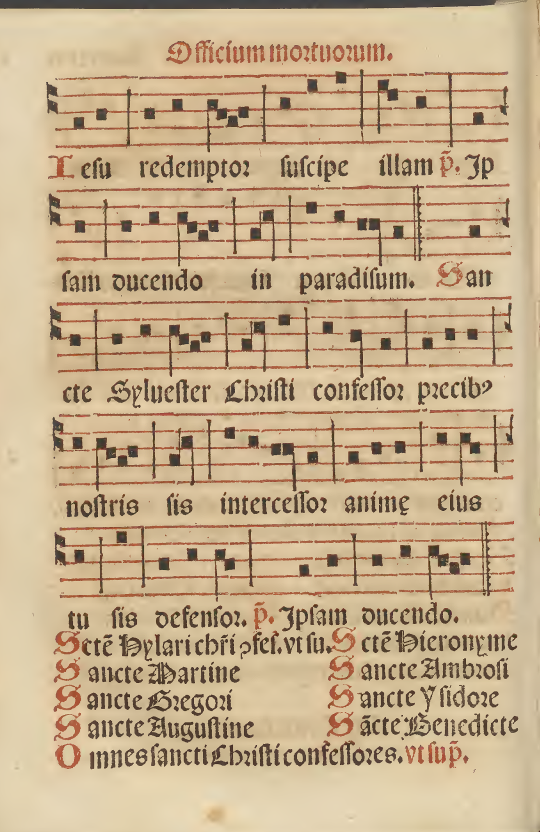
Sancte Clemens

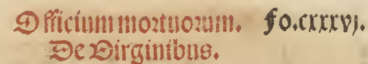
Sancte Vincenti

Sancte Blasi

Omnes sancti martyres. Orate. vt sup̄.

De Confessoribus.

Iesu redemptor suscipe illam ℣. Ip
sam ducendo in paradisum. San
cte Sylvester Christi confessor precibꝰ
nostris sis intercessor animę eius
tu sis defensor. ℣. Ipsam ducendo.
Sctē Hylari chr̄i ꝯfes. vt su. Sctē Hieronyme
Sancte Martine
Sancte Ambrosi
Sancte Gregori
Sancte Ysidore
Sancte Augustine
Sācte Benedicte
Omnes sancti Christi confessores. vt sup̄.

De Virginibus.

Ieſu redẽptoꝛ ſuſcipe illum vt in
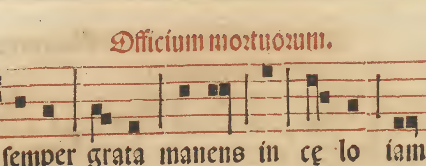
paradi ſum a ſi ſtat Deo. Sancta

Mari a Deo ſemper grata manẽs

in cęlo iam coꝛo na ta anima e

ius ſis aduocata vt in paradiſum

aſiſtat Deo. Sancta An na Deo

coronata. anima eius. ꝛc.

Sācta Maria Magdalena Deo semp. vt sup.

Sancta Felicitas
Sancta Perpetua
Sancta Agatha
Sancta Agnes
Sancta Lucia
Sancta Cecilia
Sancta Christina
Sancta Eufemia
Sancta Leocadia
Sancta Catherina
Sancta Marina
Sancta Apollonia

Omnes sanctę Virgines. ꝛc.

¶ Ordo ad reconciliandū ecclesiā non consecratā siue cemęteriū: propter effusionē sanguinis vel seminis. Et hęc recōciliatio fieri potest per simplicē sacerdotē: ⁊ de mandato Pręlati: vel eius officialis. Secus si ecclesia est consecrata: quę non potest reconciliari nisi per Pręlatū cum certa solēnitate: de qua quęre in pastorali.

¶ Primo pręcedāt clerici cū cruce ⁊ cereis incēsis ⁊ aqua benedicta dicēdo submissa ⁊ intel-

ligibili

ligibili voce añam. Asperges me dñe hyssopo. cũ psalmo. Miserere mei Deus. Et dicatur totus psalmus: cũ Gloria patri. Et postea repetatur añ. scilicet. Asperges me. ꝛc. Interim aũt dũ aña ꝛ psalmus dicũtur: sacerdos cũ aqua benedicta aspergat ecclesiã ꝛ locum contaminatũ seu pollutum. Et dicatur hec oratio sine salutatione: siue Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Omnipotens ꝛ misericors Deus qui sacerdotibus tuis tantã pre ceteris gratiã contulisti: vt quicquid in tuo nomine digne perfecteqȝ ab eis agitur: a te fieri credatur: quesumꝰ immẽsam clementiã tuã: vt quod modo visitaturi sumꝰ: visites, ꝛ quicquid benedicturi sumꝰ: bene ✠ dicas: sitque ad nostre humilitatis introitũ sanctoꝝ tuoꝝ meritis: fuga demonũ: ꝛ angeli pacis ingressus: ꝛ digneris mundare ꝛ sanctificare ✠ locũ istũ: vt omniũ preces ꝛ vota in eo ad te clamantium exaudias: ꝛ benigne perficias. Per Christũ dominũ nostrũ. ℟. Amẽ. Et finita ista oratione dicatur Litania si libuerit: ꝛ siue dicatur Litania siue non: dicatur sequẽs oratio sine salutatione. Oremus. Oratio.

Deus qui ecclesiã tuã de mundi finibus cõgregatam per tui nominis admirabile sacramen-

cramentum cunctarũ gentiũ matrem esse iussi=
sti: quã etiã populorũ varietate demptam san=
ctorum martyrum meritis decorasti: purificare
⁊ reconciliare hanc orationis domum digne=
ris: renoua in ea tuę sanctificationis gratiam:
⁊ diuini tui muneris impartire largitatem: te
enim quęsumus vt sanctorum tuorum opitulã=
te suffragio hunc locũ mundare ⁊ purificare di
gneris: ⁊ altare quod ornat̃ te iubẽte reliquijs:
⁊ pia super istud offerentium vota suscipias: at=
que fideliter hic postulata tuę benedictionis a
bundantiam concedas. Qui viuis ⁊ regnas
Deus: per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Regula circa obseruationem interdicti.

¶ Circa quod est notandũ: quod tẽpore genera
lis interdicti ab homine siue a iure singulis die
bus in ecclesijs seu monasterijs missę possunt ⁊
debẽt celebrari sicut prius: cum hac tamen ob
seruatione submissa voce vt extra audiri nõ pos
sit: ianuisq; clausis: excõmunicatis ac interdi=
ctis exclusis: cãpanis autẽ minime pulsatis: in
quibus missis concurrere possunt clerici diuer
sarum ecclesiarum: ⁊ anniuersarium celebrare:
seruata forma predicta: vt in cap. Alma mater.
de sentent. excõmu. lib. vj. ¶ Et aduerte quod
predicta

predicta celebratio non est permissa cum eccle
sia seminis vel sanguinis effusione est polluta.
Et intantum premissa sunt vera et obseruanda
quod si aliquod horum pretermittatur: violari
censetur interdictū. ¶ Tempore interdicti cō-
ceduntur baptisma paruulorum etiam adulto
rum. Itē penitentia discedentibus et etiā sanis
non excōmunicatis. Itē sacramentū confirma
tionis paruulis: et adultis conceditur. Itē chris
matis confectio feria quinta in cena dn̄i facta
per episcopū: et fit cū omni solēnitate. Restat er
go q̄ oīa sacramēta tēpore predicto poterūt
administrari: excepta extrema vnctione: licet
sint clerici quibus sit administranda: et excepta
eucharistia que et si infirmātibus cōcedi valeat
et cum cāpanella et alia consueta solēnitate dicē
do per viam canticum graduū vel septē psalmi
dūtaxat in via: nō tamē sic erit sanis: quia eis cō
ferri in tali tēpore interdicti non poterit hoc sa
cramētū eucharistie. Itē hoc tēpore interdicti
potest cāpana ad Aue maria pulsari ictib9 tri-
bus: siue nouē vt est cōsuetudo loci: dū tamē vl-
tra nō pcedatur. s. ictib9 expletis. Itē potest cā
pana ad sermonē pulsari: et p pace: vel propter
tonitrua et tēpestates vel pro ingressu alicuius

prelati vel principis: vel pro muliere que est proxima partui. Et clerici sepeliri possunt tēpore interdicti i cemeterio: licet laici nō: sed quādo talis clericus sepeliretur: sine solēnitate debet fieri: potest etiā mensa benedici. Itē aqua cū sale sub silētio potest benedici ianuis clausis: tamen nō potest aspergi nec populo dari: nisi popul9 habeat bullā, vel priuilegiū 7 ianuis clausis. Itē potest prelatus excōmunicare 7 absoluere nō autē cum solēnitate. i. sine stola 7 psalmis. Itē non potest fieri benedictio candelarū in purificatione nec benedictio cinerū in die cineris: nec potest fieri impositio cineris populo cum solēnitate: nec ramoꝝ in dñica palmarū: nec consecratio ecclesiarū nec altariū nec calicis: nec corporalium: cū solēnitate: nec benedictio panis: tamē omnia supradicta bene possūt fieri tēpore interdicti ianuis clausis. Quod autem dictū est de celebratione diuinoꝝ: vt possit fieri cū predicta obseruatione tēpore interdicti: habet locū: si interdictū sit generale: qđ est quādo locus: vel villa: vel ciuitas interdicitur: secus si est speciale: vt cū ipsa ecclesia est interdicta. Preterea in quatuor festiuitatibus. s. in Natiuitate dñi, in festo Resurrectionis, Pentecostes,

tecostes, Assumptionis virginis gloriose Marie domine nostre de quibus in cap. Alma mater. §. In festiuitatibus. de sentēt. excōm. lib. vj. licitum est ianuis apertis: pulsatis cāpanis: voce alta: excōmunicatis exclusis: interdictis tamen admissis solenniter celebrare diuina. Idem dicendum est de festiuitate corporis Christi cum suis octauis vt in bulla Eugenij continetur: et in istis festiuitatibus nō potest corpus Christi dari sanis: nec sepultura ecclesiastica in predictis festiuitatibus potest concedi: et intantum quod licet extra ecclesiam sepeliatur defunctus: non poterit pro eo dici officium intra ecclesiam: nisi ille talis defunctus priuilegium seu bullam habuerit: quibus possit non obstante interdicto predicto in cemeterio sepeliri. In predictis vero festiuitatibus: completorium in secundis vesperis nō potest dici: quia in primis vesperis officium incboatur: et terminatur in secundis: nullum tamen predictorum potest fieri tempore specialis interdicti: nec etiam potest dari tali tēpore licet sit in supradictis quinque festiuitatibus benedictio nuptiarum: nec extrema vnctio vlli persone.

¶ Itē est notandū quod alia est excōmunicatio minor, alia maior. Minor excōmunicatio secūdū S. Tho. est separatio a participatione sacramentorū, et quoad ecclesiā intellige a participatione passiua qz peccat ea recipiēdo: et vide tex. in. c. Cū excomunicato. xj. q. iij. secūdū Syluest. in sūma in parte. excōmunicatio qrto. in prin. et vide tex. in. c. si celebrat. de cleri. excō. minist. Incurrit qs excōmunicationē minorē, cū qs cōicat excōicato in casib9 nō cōcessis: cōceditur aliquib9 cōicare cū excōicato: vt in. c. qm multos. xj. q. iij. Secūdo cū qs sacrilegiū cōmittit. xvij. q. iiij. c. miror: et generaliter quādo violatur ecclesiastica immunitas: vt in. c. cū pro causa de sent. excō. iūcta glo. et in c. canonica. xj. q. iij. Aliquādo tñ per sacrilegiū incurritur maior vt si inferatur iniuria ecclesiasticę psonę: vt in. c. nō dubiū. de sent. excō. vel si incēdatur vel frāgatur ecclesia vt in. c. conquesti. eo. ti. alios plures casus in quib9 quis incurrit minorē excōicationē vide per Sylue. vbi sup. vbi etiā dicit qp effectus minoris excōicationis principalis est qp talis remouetur a participatione sacramētorū et si se immisceat peccat mortaliter licet non incurrat irregularitatē etiā si celebret. Peccat etiā sacramenta conferendo licet ab eo collata nō careāt virtutis effectu: et in omnibus casibus in quibus quis incurrit minorē excōmunicationē potest absolui a proprio sacerdote et sic ab eo qui potest absoluere a peccatis, et hoc etiam si ipse esset excommunicatus minori: vt in cap. Duobus. eod. titul. non autē ab alieno. vt in cap. Nuper. eod. tit. et sanctus Tho. in quarto. dist. xviij. ideo infligi potest minor excōmunicatio ab episcopo et quocūqz ecclesiastico inferiori vt in. c. ab ecclesiarū. de offi. ordi. ¶ Excōmunicatio maior est separatio a cōmunione ecclesię quo ad fructū et suffragia generalia: per fructum intelligendo perceptionē sacramentorū et conuentū fideliū: et per suffragia generalia intelligendo spiritualia bona quibus ecclesia priuat excōmunicatū: vnde secundū sanctū Thom. Excōmunicato non prosunt suffragia quę pro tota ecclesia fiunt. ¶ Absolutio vero ab excōmunicatione maiori a quo fieri possit. Sciendum est quod regulariter absoluere potest qui et ligare. xxiiij. q. j. cap. Si petrus. et. xxj. distinct. cap. si inferior. ff. de re iudi. l.

qui

qui condēnare. cum similibus. que regula fallit in nouem casibus quos vide per Syluestrū in summa de absolutione primo. in.§.incipienti. Absolutio vero. Et vt sciatur cui competit sciēdum est ꝙ in articulo mortis quilibet simplex sacerdos etiam non proprius potest absoluere excōmunicatum a qualibet excōmunicatione tam iuris quam hominis. sanctus Tho.in.iiij. dist.xviij.ꝛ dist.xx.ꝛ cap.Nō dubiū.ꝛ cap.eos. de sent.excōm. lib.vj.sed hoc casu iniunget ei quod impedimento cessante: se presentet ei a quo fuerat absoluendus: mandatum eius super hoc humiliter accepturus in cap.ea nascitur.de sentē. excō.ꝛ si non fuerit quis in tali articulo absolutus:sed tamē in eo contritionis signa apparuerunt absolui poterit post mortē ab eo ꝗ absoluere poterat viuū ꝛ sanū: ꝛ ab eo huiusmodi absolutio est requirēda in.c.a nobis.el.ij.de sen. excō. ꝛ valebit talis absolutio vt sepeliatꝰ in loco sacro vel sepultus nō exhumatur ꝛ ꝓ eo oretur ac celebretur:eodem modo ꝛ a fortiori poterit in tali articulo simplex sacerdos a quocūqꝫ peccato quantūcunqꝫ enormi absoluere secundū.S.Tho.vbi sup.ꝛ Inno.in cap.Nuper.de sent.excō.ꝛ si talis absolutus euadet nō est necesse ꝙ se presentet ei qui alias poterat absoluere nisi habeat annexā censurā pro qua sola inuenitur cautū vt quis se presentet. ¶ Quādo excōmunicatus non est infirmus : ꝛ nō habet vnde soluat: vide tex.ꝛ glo.ꝛ doc.in.c.Edoardus.de solu.ꝛ glo.ꝛ doc.in.c. ex parte.el.j.de verbo. signi.si excōmunicatio est generalis potest absolui.si nō est reseruata : si est particularis ad petitionē partis:si nō habet vnde soluat probata paupertate corā cōpetenti iudice debet mādari absolui. ¶ Forma breuis absolutionis pro fratribus qui quotidie confitentur. ¶ Misereatur vestri. ꝛc. Indulgentiā. ꝛc. Autoritate domini nostri Jesu Christi ꝛ ecclesię suę sanctę mihi cōmissa:ego te absoluo ab om̄i vinculo sententię excōmunicationis maioris vel minoris interdicti suspēsionis:si quā vel quas incurristi:quotiēscunqꝫ: ꝛ quomodocūqꝫ:ꝛ restituo te participatiōi sacramētoꝝ ecclesię ꝛ cōmuniōi fideliū.In nomine pr̄is ꝛ filij ꝛ spūs sancti.Amē.Si ad hoc habet potestatē si aūt nō habet pro secularibus dicat qđ sequitur. s. Autoritate. ꝛc.si teneris aliquo vinculo excōicationis

nis maioris vel minoris, a quo ego te possum absoluere, ego te absoluo & restituo te sanctis sacramētis ecclesie. In nomine patris. &c. Postea. Eadē autoritate ego te absoluo ab omnibus peccatis cōfessis tuis. Quicquid boni feceris & mala que pro Deo toleraueris iniūgo tibi pro penitētia. In nomine patris & filij & spiritus sancti, amē. ¶ Siquis vero incidit in excōmunicationē maiorē vbi est publicū & cōfessor sit extra cōfessionē sacramentalē si habet autoritatē vel alius qui habet: excōmunicatū absoluere in loco honesto humiliatū & expoliatū cū psalmis. &c. absoluat eū sequēti modo. ¶ Primeramente haga jurar al descomulgado q̄ estara obediēte alos mandamiētos de la yglesia q̄ por aquella cosa le serā hechos. Lo segūdo q̄ satisfaga, o prometa de satisfazer de aquello porq̄ esta descomulgado. Lo tercero q̄ le mā de q̄ no vaya mas contra aquello por lo qual incurrio enla descomuniō. Despues cō vna cuerda, o vara, o otra cosa semejāte: fiera le enlas espaldas a cada verso d̄l psalmo de Miserere, o Deus misereat̄ nr̄i, o de Laudate dn̄m oēs gētes, o vno delos penitēciales. Y despues diga. Kyriel. Christel. Kyriel. Pr̄ nr̄. ℣. Et ne. ℟. Sed li. ℣. Saluū fac seruū tuū dn̄e. ℟. Deus meus sperantē in te. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cum. Oremus. Oratio.

Deus cui propriū est misereri semper & parcere suscipe deprecationē nostrā: vt hunc famulū tuū quē sententia excōmunicationis ligat: miseratio tue pietatis absoluat. Per Christū dominū nostrū. Amen. Y despues luego diga. Dominus noster Jesus Christus te absoluat: & ego autoritate ipsius & ecclesie sue sancte mihi cōmissa: ego te absoluo a vinculo excōmunicationis quā incurristi propter tale factū & restituo te participationi sacramētorū ecclesie: & cōmunioni fideliū. In nomine patris & filij & spiritus sancti. Amen. ¶ Alia forma absolutionis plenarie pro habētibus priuilegia seu bullas vt possint absolui semel in vita: quam faciat confessor vt viderit quod cōuenerit secundū statū penitentis & formā sui priuilegij. ¶ Misereatur tui. &c. Indulgētiā. &c. Dominus noster Jesus Christus per suā sanctissimā passionē: & per suā benignissimā misericordiā parcat tibi: & ipse te absoluat. Et ego autoritate omnipoten-

potētis Dei: ⁊ eiusdē domini nr̄i Iesu christi: ⁊ beatorū apostolorū eius Petri ⁊ Pauli: ⁊ dn̄i nr̄i romani pontificis. N. mihi cōmissa: te absoluo a quibuscunq̧ excōmunicationū, suspēsionum, ⁊ interdicti, alijsq̧ sententijs ecclesiasticis censuris ⁊ penis a iure vel ab homine: apostolica, vel sedis apostolicę legatorū, delegatorū, vel subdelegatorū: ordinaria: vel alia quauis autoritate: etiā per synodales aut prouinciales, vel generaliū conciliorū cōstitutiones: aut quoscūq̧ processus apostolicos seu quascunq̧ extrauagantes: quomodolibet promulgatis in genere vel in specie siquā, vel quas incurristi: etiā si talia sint propter quę apostolica sedes specialiter ⁊ expresse sit merito consulenda: ⁊ restituo te sacramētis ecclesię ⁊ cōmunioni fidelium. Itē te absoluo ab omnibus negligētijs ⁊ defectibus cōmissis in sacramentorū administratione officijs ⁊ actibus tuis vel nomine tuo factis: supplendo de solita apostolicę sedis clementia omnes defectus eorundē. Aboleo etiā omnē maculā infamię ⁊ inhabilitatis vndecunq̧ contractā. Dispensoq̧ tecū super omni irregularitate ⁊ symonia in ordine ⁊ beneficio actiue vel passiue quacunq̧ occasione vel causa etiā circa te in collatione ordinū ⁊ aliorū sacramentorū contractis seu cōmissis: ⁊ restituo ⁊ habilito te ad statū, famam, honorē, ⁊ executionem officiorū ecclesiasticorum quorumcūq̧: ac ad omnes gradus dignitatum ⁊ honorum ad beneficia ecclesiastica habita ⁊ babenda: ⁊ tibi de his quę habes de nouo prouideo: relaxando tibi fructus quos male percepisti seu lęsa conscientia ex eisdē: ac alia quę in ludo ex successione ac alias ad te superuenerunt quę subiacēt restitutioni vagę in forma plenissima. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen. ¶ Itē eadem autoritate ego te absoluo ab omnib⁹ ⁊ singulis peccatis tuis criminibus ⁊ excessibus ⁊ delictis etiā quantūcunq̧ enormibus cōfessis ⁊ oblitis cum circūstantijs eorūdē quomodocūq̧ ⁊ qualitercunq̧ offendisti creatorē tuū animā tuā ⁊ proximū tuum ⁊ regulā tuam: ⁊ do ⁊ concedo tibi plenā remissionē omniū peccatorum tuorum ⁊ pęnarum in purgatorio debitarum, ⁊ restituo te illi innocentię in qua eras quando baptizatus fuisti in quantum mihi permittitur ⁊ tibi cōceditur. In nomine patris

vt inde sumptis decimis, primitijs, ⁊ oblationibus pro cultu diuinitatis tuę: cetera ad vitam nutriēdam tuorum fidelium: quorūtu via veritas ⁊ vita es: lętabunde feliciter perueniant. Jube domine custodiri eos per sanctos angelos tuos: ab hostibus nostris visibilibus ⁊ inuisibilibus nocte ⁊ die: ne eis quicquam noceat per nomen sanctum tuum: quod est Jesus: ⁊ cui omne genu flectitur cęlestium: terrestrium: ⁊ infernorū: iube domine pluuiam salutarem: iube serenitatem trāquillam temporibus suis: iube omnem congruētiam. Per te saluator mundi: qui cū patre ⁊ spū sancto viuis ⁊ regnas Deus. Per omnia. Ad orientem. ℣. Dominus vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Jnitiū sancti euangelij secundū Johānem. In principio erat verbum. ⁊c. vt infra. fol. cxlv. Postea vt sequitur.

Ecce crucem dñi alleluia: fugite partes aduersę: vicit leo de tribu Juda: radix Dauid alleluia. ℣. Crux benedicta in qua triumphauit rex angelorum: radix Dauid alleluia. ℣. Per signum crucis de inimicis nostris: libera nos Deus noster. ℣. A fulgure ⁊ tempestate libera nos Deus noster. ℣. Etenim dominus dabit benignitatem. ℟. Et terra nostra dabit fructum suum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Ecclesiā tuam quęsumus domine benignus illustra: vt beati Johānis apostoli tui ⁊ euāgelistę illuminata doctrinis: ad dona perueniat sempiterna. Per christum dominū. Postea sacerdos de cera cerei paschalis faciat crucem paruulam ⁊ figat eādem crucem fixa inter terminos posita: vel in aliqua arbore: vel planta alicuius, in aliquo ramorū vel in stipite: bene oppositam quod non cadat: non solidam sed planam: ⁊ sufficit. Et aspergat aquam benedicam benedicēdo illam partem orientalē. ¶ Postea sacerdos vertat se ad occidēntē ⁊ aspergendo aquam benedictam dicat. Adesto nobis omnipotēs Deus pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus, Amē. Oremus. Orō.

Domine Jesu Christe fili Dei viui qui in hunc mūdum venisti peccatores saluos facere: quiqȝ cum peccatoribus ⁊ publicanis manducando dixisti: non veni vocare iustos: sed peccato

peccatores: τ quid est misericordiã volo: τ nõ sacrificium? ex quibus sanctos apostolos τ euangelistas tuos elegisti: martyres, confessores, virgines, τ omnes sanctos τ sanctas tuas cõgregasti: audi τ exaudi nos peccatores miseros τ fragiles: τ ne respicias indignitatẽ nostrã: respice potius dignitatẽ tuã, qua dignatus es de indignis dignos facere: τ de peccatorib⁹ iustos. ¶ Tu domine rex ęterne glorię. vt supra vsq3 ad. Per omnia secula seculorũ. Qua finita dicatur euangeliũ. Secundũ Matthęũ.

In illo tẽpore. Dixit dominus Jesus discipulis suis: Sicut fulgur exit ab oriẽte τ paret vsq3 in occidẽtem: ita erit aduẽtus filij hominis. Ubicunq3 fuerit corpus: illuc congregabũtur τ aquilę. Statim autẽ post tribulationem dierũ illorũ sol obscurabitur: τ luna nõ dabit lumẽ suũ. Et stellę cadẽt de cęlo: τ virtutes cęlorũ cõmouebuntur. Et tunc apparebit signum filij hominis in cęlo: τ tunc plangẽt omnes tribus terrę. Et videbunt filium hominis venientem in nubibus cęli: cum virtute magna τ maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba τ voce magna: τ congregabunt electos eius a quatuor vẽtis cęli: a summis cęlorũ vsq3 ad terminos eorũ. Ab arbore autem fici: discite parabolam. Cum iã ramus eius tener fuerit τ folia nata: scitis quia prope est ęstas. Ita τ vos cum videritis hęc omnia: scitote quia prope est in ianuis. Amẽ dico vobis: quia non pręteribit generatio hęc: donec omnia fiant. Cęlum τ terra transibunt: verba autem mea non pręteribunt. Postea dicat. Ecce crucem domini, τc. vt supra. vsque ad orationem. Et dicatur sequens oratio. Oremus. Oratio.

Beati apostoli tui τ euangelistę Matthęi q̃s dñe precibus adiuuemur: vt quod possibilitas nostra non obtinet: eius nobis intercessione donetur. Per Christum dominũ nostrũ.

¶ Postea sacerdos faciat aliam crucem ceream τc. vt supra.

¶ Postea vertat se sacerdos ad meridiem. τ aspergendo aquam benedictam, dicat. Adesto nobis omnipotens pater τ filius τ spiritus sanctus. Amen. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe fili Dei viui: qui ab impijs τ sceleratis flagellari: spinis coronari: sputis conspui: colaphis cędi: τ in cruce clauari voluisti: quem adorat multitudo angelorum

rum:cui throni,& dominationes subijciuntur:quem cherubin & seraphin:sanctus:sanctus:sanctus dominus Deus sabaoth clamant in excelsis. Tu domine rex eterne glorie. vt supra vsque ad Per omnia secula seculorum. Qua finita dicatur istud euangelium. secundum Lucam.

IN illo tēpore. Dixit dominus Jesus discipulis suis. Erūt signa in sole & luna & stellis: & in terris pressura gentium: pre confusione sonitus maris & fluctuum. Arescentibus hominibus pre timore & expectatione: que superueniēt vniuerso orbi. Nam virtutes celorum cōmouebuntur:& tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna & maiestate. His autem fieri incipientibus: respicite & leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem. Uidete ficulneam & omnes arbores cū producunt iam ex se fructū:scitis quia prope est estas. Ita & vos cū videritis hec fieri:scitote quoniā prope est regnū Dei. Amē dico vobis quia nō preteribit generatio hec: donec oīa fiāt. Celū & terra trāsibunt:verba aūt mea nō transibūt. Postea dicat. Ecce crucē.&c. vsqz ad orōnē:& dicat hec orō. Orem⁹.

INterueniat pro nobis q̄s dñe sanctus tuus Lucas Oro. euangelista:qui crucis mortificationē iugiter in suo corpore pro tui nominis honore portauit. Per Christum dominum. Hic sacerdos faciat aliam crucem ceream.&c. vt supra.

¶ Postea sacerdos vertat se ad aquilonem & aspergendo aquam benedictam dicat. Adesto nobis omnipotens Deus pater & filius & spiritus sanctus. Amen. Oremus. Oratio.

DOmine Jesu christe fili Dei:qui es refugiū pauperū:spes humiliū:& protector in te sperantiū:hanc plagam aquilonarē potēter respice:& mala que iuste meremur propitius auerte. Tu dñe rex glorie.&c. vt supra. vsqz ad Per omnia secula seculorū. Qua finita dicatur euangeliū. Secundum Marcum.

IN illo tēpore. Recumbentibus vndecim discipulis:apparuit illis dñs Jesus:& exprobrauit incredulitatem illorū & duritiā cordis. Quia his qui viderant eū resurrexisse a mortuis:non crediderant. Et dixit eis. Euntes in mundū vniuersum: predicate euangelium omni creature. Qui crediderit & baptiza-

baptizatus fuerit saluus erit. Qui vero non crediderit: condē nabitur. Signa autem eos qui crediderint: hęc sequentur. In nomine meo dęmonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpē tes tollent. Et si mortiferū quid biberint: non eis nocebit. Super ęgros manus imponēt ⁊ bene habebunt. Et dñs quidem Jesus postquam locutus est eis assumptus est in cęlū: ⁊ sedet a dextris Dei. Illi aūt profecti prędicauerūt vbiqꝫ: dño coope rante ⁊ sermonē cōfirmāte sequētibus signis. Postea dicatur Ecce crucē. vt sup. vsqꝫ ad orōnē. Et dicat seqēs orō. Oremꝰ

DEus qui nobis beati Marci euangelistę concedis Oro. natalitio perfrui: da ecclesię tuę id amare quod credidit: id prędicare qd docuit. Per Christū dñm nrm. Sacerdos faciat etiā aliā crucē cereā. ⁊c. vt su. Postea dicat litania seqēs.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Christe audi nos. Pater de cęlis Deꝰ. Miserere nobis. Fili redemptor mūdi Deus. Miserere nobis. Spiritus sancte Deus. Miserere nobis. Sācta Maria ⁊ omnes angeli Dei. Orate pro nobis. Sancte Petre cum omnibus apostolis ⁊ euangelistis Dei. Orate pro nobis. Sancte Stephane cum omnibus martyribus Dei. Orate pro nobis. Sancte Hieronyme ⁊ Augustine cum omnibus confessoribus Dei. Orate ꝑ nobis. Sancta Maria Magdalena, Brigida, Agatha, Catherina, Engratia, Ursula cum omnibus sanctis Dei. Orate pro nobis. Et benedictio Dei patris ✠ ⁊ filij ✠ ⁊ spiritus sancti ✠ descendat ⁊ maneat super nos ⁊ super terminos nostros ⁊ angelus domini bonus custodiat nos: ⁊ eos semper. Amen. Deinde aspergatur aqua benedicta.

¶ Ordo ad coniurandum tempestates.

PRimeramente: qualquier sacerdote q̄ tuuiere carg o de animas, o otro dende el dia de Inuentione sanctę crucis hasta exaltatione eiusdē: cada dia luego despues de missa diga los quatro euāgelios enla forma q̄ estā escriptos dōde dize a oriēte boluiēdo a oriēte: y dōde dize a meridie a meridie: y assi enlos otros, y sea la intenciō del tal sacerdote por la virtud diuina q̄ los vientos y nublos no puedan hazer mal: y esto aunque nūca aya nublados, sea auiso alos tales q̄ todos los dias

que

que vieren q̃ anda solano, o por mejor dezir ayre de medio dia aunq̃ quando el anduuiere no aya nublado esten con mucho cuydado porq̃ aquel dia si lo ouiere podra ser peligroso: mayormente si se leuanta cierço despues del nublo criado. Item esten sobre auiso que quando el nublado fuere como dicho es: no por esso se descuyden, diziendo ser agua si començare a llouer: mas entonces pongan mas cuydado, maxime si veẽ que se leuantan vientos. Item esten sobre auiso que quando vierẽ que la nuue viene con ruido sordo y caen grandes gotas pongan mucho su spiritu en Dios que es necessario.

¶ El modo de conjurar es el siguiente.

¶ Lo primero luego como sientẽ tronar antes q̃ el nublado entre enel termino dõde cada qual tuuiere cargo tangan la cãpana: y el sacerdote vestido de vna sobrepelliz y estola lleuando agua bendita y vna cruz pequeña: ⁊ hincado de rodillas ante el sacramento, breue y deuotamente se encomiende a Dios y salga rezando el psalmo. **Ad te leuaui animam meã: Deus meus in te.** ⁊c. totũ. y ponga se donde mas y mejor pueda ver toda la tierra y señorear el nublado ala vista, y conueniente a conjurar el nublado: conforme a como los conjurios los rezan no curando delos quatro euangelios excepto q̃ el de sant Juan se diga como esta. ¶ Lo segundo q̃ con mucha attẽcion y deuocion hagan el officio y tengã buelto el gesto hazia el nublado q̃ paresce traer mas peligro: porq̃ mediãte la misericordia diuina sean oydos. ¶ Lo tercero que si se viere en tanto estrecho ⁊ priessa con la piedra, no teniendo socorro de libro por el impedimento dela tempestad reze siempre la ledania: y **Mentem sanctam.** ⁊c. ⁊ **Ecce crucem domini.** ⁊c. vt supra. O las oraciones q̃ mas a su deuociõ, y al acto en q̃ esta cõuiene, inuocãdo el nõbre d̃ Jesu muchas vezes, ⁊ siẽpre la rodilla en tierra. ¶ E si por ventura al tañer de la cãpana cõcurriere el pueblo ala yglesia puede otro sacerdote si lo ouiere, vestido d̃ sobrepelliz y estola abrir tã solamẽte la puerta chica del sagrario sin tocar enla arquita dõde esta el sacramẽto, y tender los corporales y abrir el missal dõde esta el. **Te igitur.** Sacerdos positus in loco cõpetenti, vt supra dictum est incipiat, dicẽdo.

In nomine sanctę Trinitatis patris ✠ ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritus sancti ✠ vnus Deus, Amen. Per signum crucis ✠ de inimicis nostris libera nos domine Deus noster. Deus miserere mei: ꝛ cōseruare digneris fructū agrorū nostrorū ꝛ omniū populorū christianorū. Amē. Jesus Nazarenus rex iudeorū. Titulus triūphalis passionis dñi nostri Jesu Christi. Ecce ✠ crucē dñi nostri Jesu Christi. Et ostēdatur crux cōtra nubes. fugite partes aduersę vicit leo de tribu Juda radix Dauid alleluya. ✠ Christus vincit ✠ Christus regnat Christ⁹ imperat ✠ Christus ab omni malo nos ꝛ terminos nr̄os ꝛ nobis cōmissos defēdat. Amē. Initiū scti euāgelij scd̄m Joānē. ℟. Glīa tibi dñe.

In principio erat verbū: ꝛ verbū erat apud Deū: ꝛ Deus erat verbū. Hoc erat in principio apud Deū: omnia per ipsum facta sunt: ꝛ sine ipso factum est nihil. Quod factū est in ipso vita erat ꝛ vita erat lux hominū ꝛ lux in tenebris lucet: ꝛ tenebrę eam non cōprehenderunt. Fuit homo missus a Deo: cui nomē erat Joānes. Hic venit in testimoniū vt testimoniū perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Nō erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine. Erat lux vera quę illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū. In mundo erat: ꝛ mundus per ipsum factus est: ꝛ mundus eū non cognouit. In propria venit ꝛ sui eū non receperunt. Quotquot autē receperunt eū: dedit eis potestatē filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus neqꝫ ex volūtate carnis, neqꝫ ex volūtate viri: sed ex Deo nati sunt. Et verbum caro factum est, ꝛ habitauit in nobis. Et vidimus gloriā eius: gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratię ꝛ veritatis, Amen. Hic faciat ter signum crucis manu dextera leuando eam contra nubes: ꝛ sic fiat vbicunqꝫ fuerit posita crux.

Exorcizo te creatura nubis in nomine Dei patris omnipotentis: ✠ ꝛ in nomine Jesu Christi filij eius dñi nostri: ✠ ꝛ in virtute spiritus sancti ✠ vt fias nubis exorcizata ad effugandum omnem potestatem inimici: ꝛ ipsum inimicum eradicare ꝛ supplantare cum angelis suis apostaticis valeas per virtutem eiusdē dñi nostri Jesu Christi: qui vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos. ꝛc. ℣. Dñs vobiscū. ℟. Et cū. Orem⁹. Oro.

Coniuratio tempestatis.

Deus inuicte virtutis autor et insuperabilis imperij rex: ac semper magnificus triumphator: qui aduerse dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis seuitiam superas: qui hostiles nequitias potenter expugnas: te domine trementes et supplices deprecamur ac petimus: vt hanc creaturam nubis dignanter ✠ aspicias: benignus ✠ illustres: pietatis tue more ✠ sanctifices: vt vbicunque fuerit asperfa per inuocationem sancti tui nominis omnis infestatio immundi spiritus abijciatur: terrorque venenosi serpentis procul pellatur: et presentia sancti spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus vbique adesse dignetur. Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum. etc. ℣. Hoc signum erit in celo. ℟. Cum dominus ad iudicandum venerit. Oremus.

Exaudi nos Deus salutaris noster et per triumphum sancte crucis a cunctis nos et terminos nostros et nobis commissos defende periculis. Per Christum. Hic ostendatur crux leuando eam contra nubem sic dicendo. Ecce crucem ✠ domini nostri Iesu Christi quam tibi appono maledicte diabole vt nunquam audeas violare fructus et terminos nostros et nobis commissos et seruos Dei. Prestante domino nostro Iesu Christo. Qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus parce metuentibus: propitiare supplicantibus: vt contra noxios ignes nubium et vim procellarum in materiam laudis transeat comminatus tempestatis. Per Christum dominum nostrum. Amen. Coniuratio.

In nomine sancte crucis ✠ et indiuidue trinitatis precipio et dico tibi et omnibus socijs tuis maledicte atque damnate: ite retro sathanas et socij tui recognoscite sententiam vestram: et date honorem Deo viuo et vero: et date honorem Iesu Christo domino nostro: et date honorem spiritui sancto: et recedite a nobis famulis Dei, et a possessionibus nostris et nobis commissis: et ab omnibus parrochijs, et terminis nobis commissis: quia nos Deus et dominus noster Iesus christus qui ad suam gratiam et benedictionem fontemque baptismatis et ad sacerdotalem ordinem vocare dignatus est: et hoc signum sancte crucis Ostendat crucem vt supra. quod vobis appono ✠ maledicti diabo-

li dānati nunquā audeatis violare. Prestante domino nostro Jesu Christo. Qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Oremus. Oratio.
Domine Jesu Christe fili Dei viui qui pro salute humani generis mortis suppliciū pertulisti: qui dolores et lāguores nostros iuxta vocem propheticam per lignum crucis portasti: ne respicias ad delicta mea: et ad iniquitates nostras: qui licet indigne cogimur rogare pro alijs per immēsam clementiam tuam et per virtutē ineffabilem tuā exaudi nos pro fructibus terrę vt non deleantur: et per interuentū beatissimę virginis Marię et oīm sctōrū tuorū saluos fac seruos tuos et fructus terrę et liga modo et sint ligati: et cōtriti et interdicti oēs nubes malas et oēs diabolos et oēs malitias eorum per virtutē et potentiā tuā. Qui viuis. etc. Cōmemoratio scti Michaelis archāgeli. Aña. Sancte Michael archāgele defende nos in prelio vt non pereamus in tremēdo iudicio. ℣. Stetit angelus iuxta arā templi. ℟. Habēs thuribulū aureum in manu sua. Oremus.
Exaudi nos dñe sancte pater oīpotēs ęterne Deus Oro. et mittere digneris sanctū angelū tuū de cęlis qui custodiat foueat protegat visitet et defendat oēs fructus terrę nostrę et nobis cōmissos hodie et omni tēpore. Per Christū dominum nostrū. Amen. Nubes diuidite in honorē Dei qui fecit cęlū et terram mare et omnia quę in eis sunt: et in eius honorē et potentiam sitis diuisę et aspersę et conuersę in aquā bonam et sanctā vt nobis non noceatis, neque fructibus terrę nostrę et nobis cōmissis. Per Christum dominū nostrū: per quem hęc omnia domine semper bona creas sanctificas + viuificas + benedicis + et pręstas nobis per ipsum + et cū ipso + et in ipso + est tibi Deo patri omnipotenti in vnitate spiritus sancti + omnis honor et gloria. Per omnia secula seculorum. Amen. + Jesus autem transiens per medium illorum ibat in pace: dixit dominus ex Basan cōuertam conuertam in profundum maris + Aspergatur aqua benedicta contra nubem, dicēdo. In nomine patris. etc. Et dicatur ter Pater noster. Propter reuerentiam sanctę Trinitatis. Oremus. Oratio.
Domine Jesu Christe fili Dei viui qui in hūc mundū veni-

sti propter peccatores: de sinu patris tui mittere digneris super nos misericordiã tuã. Amen. ¶ Coniuro vos aduersę potestates. In nomine + dñi nostri Jesu Christi qui dedit nobis potestatẽ per virtutẽ ꝛ potẽtiam suã eijcere demonia per virtutẽ sanctę ꝛ indiuiduę trinitatis + patris ꝛ filij + ꝛ spiritus sancti ꝛ + per beatã Mariam matrẽ domini nostri Jesu Christi: ꝛ per sanctũ Michaelem principem gloriosissimum militię cęlestis: ꝛ per omnes virtutes cęlorũ: et per omnes sanctos ꝛ sanctas Dei: vt nobis nõ noceatis, nec fructibus terrę nostrę ꝛ nobis cõmissis: nec aliquem malum inferre possitis per virtutem dñi nostri Jesu Christi. Qui venturus est. ꝛc. Adiuro vos + tẽpestates ꝛ nubes malas cum malicia vestra per Deũ viuũ + per Deũ + verũ per Deum sanctũ + qui totũ mundum continet: ꝛ per omnes virtutes cęlorum vt non habeatis potestatẽ iactãdi maliciam vestrã in terminis nostris ꝛ nobis cõmissis. Per eum qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat Deus. Per omnia. ꝛc. Ad oriente dicat. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Initiũ sancti euangelij secundũ Joannẽ. In principio erat verbũ ꝛ verbũ erat. ꝛc vt supra. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe qui in hunc mundũ venisti propter nos peccatores: de sinu patris aduenisti vt nos de pecca to Adę redimeres: scio ꝛ credo ꝙ non propter iustos sed propter peccatores in terra habitare voluisti: audi ꝛ exaudi me dñe De⁹ meus indignũ peccatorẽ: ꝛ libera nos et terminos nostros de ista tẽpestate, ꝛ de alia cũ venerit. Per te Jesu Christe: qui viuis ꝛ regnas. ꝛc. Ad occidentẽ. Saluator mũdi salua nos: qui per crucem et sanguinem tuũ redemisti nos: auxiliare te deprecamur Deus noster: et libera terminos nostros et nobis cõmissos ab omni tempestate. Qui viuis et regnas Deus. Per omnia secula. ꝛc. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti euangelij secundum Mattheum. ℟. Gloria tibi dñe. In illo tẽpore. Dixit Jesus discipulis suis. Sicut enim fulgur. require sup. fo. cxliij. Orem⁹.

Domine Jesu Christe qui ab impijs et sceleratis iudeis spinis coronari: purpura indui: arundine percuti in capite voluisti: et in cruce positus fuisti: ꝛ mortẽ pro nobis mi- Oratio.

seris sustinuisti: et infernum spoliasti: et tertia die a mortuis resurrexisti: quē adorant throni et dominationes: principatus et potestates celorum cherubin et seraphin: libera nos et terminos nostros et nobis cōmissos: ab omni illusione et percussione diabolica et fulgure, et tēpestate: ita vt misericordiā tuam possimus inuenire. Per te Jesu Christe qui viuis. etc. Ad meridiē.
Per tuā crucē salua nos Christe redēptor: qui mortē nostrā moriēdo destruxisti et vitā resurgēdo reparasti miserere nobis: et terminis nr̄is et nobis cōmissis effunde aquā istā mundā et benedictā in noīe pa ✠ tris et filij et spiritus sancti. Amen. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cum. Sequētia sancti euāgelij secundū Lucā.
In illo tēpore. Pastores loquebātur ad inuicem dicētes. Transeamus vsqȝ Bethleē et videamus hoc verbū quod factum est: quod dn̄s fecit et ostendit nobis. Et venerūt festinātes et inuenerunt Mariā et Joseph et infantē positū in presepio. Uidentes autē cognouerunt de verbo quod factum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierant admirati sunt de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem cōseruabat oīa verba hec cōferēs in corde suo. Et reuersi sunt pastores glīficātes et laudātes Deū in oībus que audierāt et viderāt sicut dictū est ad illos. Amē. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū. Oem⁹.
In te est refugiū dn̄e Jesu Christe fili dei viui saluator mūdi: q̄ suscipis preces angelorū et intercessionē sancte Dei genitricis Marie matris tue et omniū sanctorū tuorum: libera nos et terminos nr̄os et nobis cōmissos ab ira tua et ab omni tribulatione presenti et angustia futura et maligna tēpestate: ad te clamātes nobis auxiliū mitte sc̄tōs angelos tuos, Michaelē, Gabrielē, Raphaelē, Urielē, et Tubielē: cū omni choro celestium: qui nubes istas cum grandine et diabolos faciant ire in locū eremum et desertum vt malum non faciant. Et gratiā sancti spiritus cordi meo clementer infunde: saluator mundi salua nos omnes et adiuua nos. Qui cū patre et spiritu sancto viuis et regnas. etc. Ad aquilonē. Saluator mūdi salua nos omnes sancta Dei genitrix virgo semper Maria ora pro nobis: precibus quoqȝ sanctorum, angelorum, archangelorū, patriarcharum, prophetarū, apostolorum, euangelistarū, martyrum, con

fessorum, atq; virginum, et omnium sanctorum, suppliciter petimus vt a malis omnibus eruamur. Per Christum. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti euangelij secundum Marcum. ℟. Gloria tibi domine. In illo tempore. Recũbentibus vndecim. vt supra. fol. cxliij. Oem⁹. Oro.

Omnipotens sempiterne Deus pater domini nostri Jesu Christi recipere digneris preces famuli tui et famulorum tuorum: et conserua patriã istã et terminos nostros et nobis cõmissos: et libera eos a maligna turba et caterua falsa et tẽpestate diabolica: vt non habeãt potestatem in terminos istos et mihi cõmissos intrare nec aliquod malũ in eis facere vel inferre. Fugite immundi spiritus ab istis terminis et nobis cõmissis: date locũ aduenienti spiritui sancto paracleto. Per eundẽ dominũ nostrũ Jesum Christũ filiũ tuũ, qui tecũ viuit et regnat in vnitate eiusdẽ spiritus sancti Deus. Per omnia. Mentẽ sanctam spontaneam honorem Deo et patrię liberationem.

Ecce ✠ crucẽ dñi nostri Jesu Christi: fugite partes aduersę: vicit leo de tribu iuda radix Dauid alla: ✠ sanctus De⁹ ✠ sanctus fortis ✠ sanctus immortalis miserere nobis: agios ✠ otheos ✠ agios ✠ yschiros ✠ agios ✠ athanatos ✠ eleyson hymas ✠ sanctus Deus ✠ sanctus fortis ✠ sanctus immortalis miserere nobis per virtutẽ adonay et incarnati verbi Amẽ. Agnus Dei qui tollis peccata mũdi miserere nobis et libera patriã istã de ista tẽpestate. Amẽ. Pie De⁹ mũda me ✠ sancte De⁹ sanctifica me: ✠ sancte fortis cõfirma me: in honorẽ sancti Christofori. Amẽ. Christus est mecũ ✠ Christus mecũ sit ad dexterã ✠ Christ⁹ mecũ sit ad sinistrã ✠ Christ⁹ ante me sit et retro. Christ⁹ ✠ vincit. Christ⁹ ✠ regnat. Christus ✠ impat. Christ⁹ ✠ ab oĩ malo nos defendat. Amẽ. Adiuro vos et ligo vos diabolos et nubes malas cũ grãdine: φ nõ noceatis nobis neq; terminis nobis cõmissis: neq; sup ipsos terminos petrã iactare nõ possitis. Per chrm. Adiuua me dñe Jesu chre de⁹ me⁹ et salua me q̃ saluasti Petrũ in mare miserere nobis, amẽ. ¶ Symbolũ Athanasij. Quicũq; vult. et c. vt sup. fo. lxix.

Nec te lateat Sathana imminere tibi pęnas, imminere tibi tormẽta: imminere tibi diẽ iudicij, diẽ supplicij sempi-

terni, diē qui vēturus est velut clibanus ardēs: in quo tibi atq3 vniuersis angelis tuis ęternus superueniet interitus. Proin de dānate atq3 dānandę: da honorē Deo viuo ꝛ vero: ꝛ da ho norē Jesu Christo filio eius dño nostro ꝛ spiritui sancto paracleto: ꝛ recede ab ijs terminis ꝛ nobis cōmissis adiuratus per ipsum dñm nostrū Jesum Christū: vt non habeatis potestatē immittere grādinem nec defluere tempestatem: nec fulgura: nec coruscationem: nec vllum malum possitis facere per ipsum dominum qui in Trinitate perfecta viuit ꝛ regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Adiuro vos diabolos tartari, Beelzebub ꝛ oēs alios per Deū patrē omnipotentē qui mundū fecit ꝛ verbo suo oīa creauit: ipse dixit ꝛ facta sunt: ipse mandauit ꝛ creata sunt ✠ ꝛ adiuro vos per angelos ꝛ virtutes cęlorū ꝛ per omnes sāctos ꝛ sanctas Dei: quod nō habeatis potestatē super istos terminos ꝛ nobis cōmissos per eū qui vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculū per ignē. Amē. Audi maledicte diabole adiuratus per nomen ęterni verbi Dei ꝛ saluatoris nr̄i Jesu chr̄i cū tua inuidia victus, tremēs gemēsq3 discede ō terminis istis mihi ꝛ nobis cōmissis. Jn nomine pr̄is. ꝛc. Et effugere ꝛ effugare valeas ab istis nubibus ante me ꝛ retro positis: vt fiat in eis aqua exorcizata et bñdicta et accepta a deo viuo et vero. Qui viuit et regnat cū angelis et archāgelis, thronis et dominationibus, virtutibus et potestatibus, cherubin et seraphin qui quotidie non cessant clamare dicētes. Sanctus ✠ Sanctus ✠ Sanctus ✠ Dominus Deus sabaoth qui est et qui erat et qui venturus est iudicare viuos et mortuos, ꝛc. Contra nubes.

Domine sancte pater omnipotēs ✠ adonay ✠ sabaoth tu libera nos ab ira tua: ꝛ ab ista tēpestate ꝛ malignitate diabolica: sicut liberasti Enoc ꝛ Heliam de morte istius mundi: ꝛ Jsaac de manu patris: ꝛ Job de possessionibus: ꝛ Danielē de lacu leonū: Sidrach, Misach, ꝛ Abdenago, de camino ignis ardentis: ꝛ Jonam de vētre ceti: ꝛ Susannā de falso crimine, ꝛ de falsis testibus, ꝛ Dauid de Saul, ꝛ de Golia gigāte: ꝛ Petrum ꝛ Paulū de carceribus, ꝛ Teclam de tormentis: ꝛ Loth de Sodoma: ꝛ Moysen de manu Pharaonis: ita digneris

domine Jesu Christe liberare nos et terminos nostros de ista tempestate: et fac eam reuertere in pluuiam bonam et aquam benedictam. Qui viuis et regnas Deus. ⁊c. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe qui pro nobis peccatoribus manus tuas in cruce extendisti: et pretioso sanguine tuo nos redemisti: et genus humanũ liberasti ⁊ in flumine Jordanis baptizatus fuisti et eundẽ benedixisti: ita queso benedicere ✠ et sanctificare digneris nubes istas: vt fiat in eis aqua benedicta et exorcizata: et fac eas reuertere in pluuiam bonam ⁊ benedictam: et nõ sinas delere fructus terrę propter iniquitates nostras: digneris conseruare per tuã sanctam clementiã populũ istum et fructus terrę per virtutem sanctę crucis ✠ per quã dignatus es redimere nos per eundẽ triumphũ. Qui viuis. ⁊c. In nomine patris et filij. ⁊c. Signũ sanctę crucis ✠ signũ sancti saluatoris ✠ signũ sanctę trinitatis ✠ Ostẽdatur crux. vt supra Ecce signũ ✠ Christi alleluia: fugite partes aduersę diaboli et vestra tẽpestas: vicit leo de tribu Juda radix Dauid alleluya. ✠ In nomine patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti. Amẽ. Sãcta Maria mater dñi nři Jesu Chri ora pro nobis vt liberemur ab ista tẽpestate. ✠ Vos scti angeli Dei Michael, Gabriel, Raphael, Uriel, ⁊ omnes sancti angeli et archangeli Dei, throni, dominationes, principatus, et potestates, et omnes virtutes cęlorũ custodite istã terrã et omnes alias nobis cõmissas cũ suis terminis messibus ⁊ vineis fructum ferentibus: vt tẽpestas ista non possit cadere super illas, nebula: neque vlla res mala vbi possit aliquod malũ facere. Omnes sancti apostoli et euangelistę. Sancte Petre, ⁊ sancte Paule. Sãcte Andrea, et sancte Jacobe. Sancte Joãnes, ⁊ sancte Thoma. Sãcte Philippe, et sancte Bartholomęe. Sãcte Jacobe, ⁊ sancte Matthęe. Sãcte Symõ. Sancte Juda. Sancte Mathia. Sancte Barnaba. Sancte Luca. Sancte Juda. Sancte Marce. Orate pro nobis ad dominũ Deũ nostrũ: vt liberet nos de ista tempestate propter nomen suum. In nomine patris. ⁊c. ✠ Sancte Christophore. Sancte Stephane. Sancte Laurenti, ⁊ sancte Uincenti cum omnibus sanctis martyribus. Orate pro nobis ad do-

minum: vt liberet nos de ista tẽpestate per eũm qui venturũs est. ꝛc. Sancta Maria Magdalena. Sancta Marina. Sãcta Barbara, et sancta Brigida cum omnibus sanctis virginibus intercedite pro nobis ad dominũ vt liberet nos ꝛ omnes terminos nostros de ista tempestate per eum qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat. ꝛc. ✠ Adiuro vos diabolos ꝛ nubes malas ꝛ mala omnia queçunq; nociua habetis vel habere possitis per patrem et filiũm ✠ ꝛ spiritum sanctum: quod nõ habeatis potestatem iactare grãdinem, vel malitiam vestram super terram istam vbi ego signum sanctę crucis Jesu Christi posui, et pono nunc ✠ neq; in die: neq; per noctem. Ligo vos diabolos ꝛ nubes malas cũ grãdine et malitia vestra om̃ia quęcũq; sunt nociua ✠ ligo vos per Deũ patrẽ omnipotẽtẽ: ✠ ligo vos per Jesum Christũ filiũ eius vnicũ dñm nostrũ. ✠ ligo vos per spiritũ sanctũ ꝛ per sanctã trinitatẽ: quod nõ habeatis potestatẽ, neq; licentiã iactare grãdinẽ ꝛ malitiã vestram in terminis nr̃is ꝛ mihi cõmissis: neq; tẽpestatem iactare intra istos terminos et nobis cõmissos per nomẽ ęterni Dei: sed ite in locũ desertum vbi malũ non faciatis alicui rei: ꝛ ibi relaxate tempestatem et malitiam vestram: ꝛ ibi proijcite: et ibi sitis ligati vt nullis noceatis. Per eum qui venturus est. ꝛc. Beatus Petrus apostolus Christi cum clauibus regni cęlorum liget vos: et astringat diabolos et nubes cum grandine vestro: ita quod in locis istis ꝛ nobis cõmissis vllũm malum facere non possitis: neque in messibus: neq; in vineis: neq; in fructibus: neque in panem: neq; in vinũ possitis aliquod malũ facere, vel inferre ex quibus dantur decimę, primitię et eleemosynę et omnia bona fiũt. In nomine ✠ patris. ꝛc. In nomine ✠ Dei viui aqua limpida et pluuia bona ꝛ benedicta cadat super nos et super terminos nostros ꝛ nobis cõmissos atque labores hominum reficiat. Per eum qui venturus est. ꝛc. Dominus noster Jesus Christus terminos nostros ꝛ nobis cõmissos saluet ꝛ benedicat: et nubes malas et diabolum ligare faciat: ꝛ in locum eremum et desertum cadere faciat omnem tempestatẽ ꝛ malitiam suam vt nulli noceant. Qui cũ patre et spiritu sancto. ꝛc. In nomine patris et filij et spũs sancti. Amẽ. Oremus. Oro.

Coniuratio contra locustas.

Domine De⁹ qui fecisti partiri mare rubꝛū: ⁊ muros aque stare fecisti ad dexterā ⁊ ad sinistrā populi israelitici: q̄ eū dē populū per mediū maris eiusdē trāsire fecisti: sic fac nubes istas partiri: et sicut ros fugit ante faciē solis: ita nubes ⁊ tēpestates fugiāt et discedāt ante faciē populi tui. Per dn̄m nostrū Jesum Chꝛistū filiū. ⁊c. Et benedictio Dei omnipotētis pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spiritus✠ sancti descēdat ⁊ maneat super terminos nostros et nobis cōmissos: ⁊ discedāt omnes insidie inimicoꝛū a nobis ⁊ ab his terminis. Per Chꝛistū dn̄m. Amē. Finita tēpestate redeat sacerdos ad sacrariū apertū cū Te Deum laudamus. quo finito dicat. Agimus tibi gr̄as omnipotens Deus pꝛo vniuersis beneficijs tuis. Qui viuis et regnas in secula seculoꝛū: ne derelinquas nos dn̄e Deus nr̄: ne discesseris a nobis. In nomine patris et filij ⁊ spiritus sancti. Amen. Et claudat sacrarium, quo clauso pꝛo animabus purgatoꝛij dicat respōsum cū oꝛonibus cōsuetis. Cōiuratio cōtra locustas.

Quādo ad benedicendū ⁊ exoꝛcizandū fructus: cōtra locustas bꝛuchū, et om̄e animal coꝛrosiuū. Pꝛimo et ante oīa sacerdos bonus et electus dicat missam de sexagesima, cū colecta sancti Gregoꝛij episcopi Hostiensis, vel tota missa ipsius sancti. Deinde accipiat superpelliceū cū stola et cruce et aqua benedicta. Et veniēs ad agrū vel vineam vbi locusta, vel bꝛuchus vel animal coꝛrosiuū est vel detinetur: dicat vt sequitur ad oꝛientem. ℣. Adiutoꝛiū nostrū in nomine dn̄i. ℟. Qui fecit celū et terrā. ℣. Sit nomen dn̄i benedictū. ℟. Ex hoc nunc et vsq̄ in seculum. ℣. Benedicamus patrē ⁊ filiū cum sancto spiritu. ℟. Laudemus et superexaltemus eum in secula. ℣. Benedictus es dn̄e in firmamēto celi. ℟. Et laudabilis et gloꝛiosus et superexaltatus in secula. Benedicat ⁊ custodiat segetem istam omnipotēs et misericoꝛs dominus. Amen. ℣. Dn̄e exaudi oꝛationem meam. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cū spiritu tuo. Oꝛemus. Oꝛatio.

Domine Deus qui creasti hominē ad imaginē et similitudinē tuā: clementiā tuā suppliciter exoꝛamus: vt hūc fructum quē ad vsum generis humani nasci fecisti: tua benedictione perpetua bene✠dicas: vt germinet super terram: floꝛeat:

frō deat: ꝛ ad fructū maturitatis perueniat: quatinus de eo tibi suppliciter et humiliter famuli tui acceptum sacrificiū gratamqꝫ oblationē valeāt offerre in cōspectu tuo: et de reliquo vitā suā nutrire ad laudem et gloriam sanctissimi nominis tui. Non seminet super eos hostis antiquus semina sua: nō zizania: nō turbet eū aliquod malū: nō calor siccet: non tēpestas cōturbet: nec grādo conterat: nec vētus exurat: nō erugo aut tinea demoliat: nō locusta mordeat neqꝫ animal aliud quodcūqꝫ inficiat: sed sub tua ꝓtectiōe eū pluuia opportuna salutaris ꝛ cōgrua satiet: refrigeret ros: et vsqꝫ ad cōplemētū culturę ad manꝰ laborātiū in eo ꝓspere: et cū salute ꝑducat. Per chrm. Oro.

Deus qui ad salutē humani generis maxima queqꝫ sacramēta in aquarū substantia cōdidisti: adesto propitius inuocationibus nostris: ꝛ elemēto huic multimodis purificationibus preparato virtutē tuę benedictionis infunde: vt creatura tua ista mysterij tui tibi seruiēs ad abijciēdos demones morbosqꝫ pellendos diuinę gratię sumat effectum: vt quicquid in agris: vel vineis: vel hortis: vel segetibus fideliū tuorū hęc vnda resperserit: careat omni immūdicia: liberetur a noxijs animalibus: nō illic resideat spiritus pestilēs. Amē. Nō aura corrumpens. Amē. Nō bruchus aut tinea demoliēs. Amē. Nō locusta mordēs. Amen. Non ventus vrens. Amen. Non grando conterens. Amen. Non tēpestas conturbans. Amen. Non calor siccans. Amen. Non zizania perturbans. Amen. Discedāt ab eo omnes insidię latentis inimici: et siquid est quod incolumitati eiꝰ inuideat aut quieti: aspersione huius aquę effugiat atque discedat: vt salubritas per inuocationē tui sancti nominis expetita: ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Christum. Postea sacerdos vadat cum aqua benedicta per totum, aspergendo et dicendo. ℟. Uidi aquam egredientem de tēplo a latere dextro alleluya: et omnes ad quos peruenit aqua ista salui facti sunt all'a all'a all'a. ℣. Hęc dies quam fecit dominus: exultemus et lętemur in ea. Gloria patri. Signum salutis pone domine in fructibus istis: et non permittas introire angelū percutientem in eos: neqꝫ animal aliquod infructuosum. De cęlo domine pone signum tuū in eis. Et protege

eos et non erit in eis plaga nocens. ℣. Ostende nobis domine misericordiã tuam. ℟. Et salutare tuum da nobis. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Exaudi nos domine sancte pater omnipotẽs eterne Deus: et mittere digneris sanctum angelũ tuum de celis: qui custodiat: foueat: protegat: visitet et defendat omnes fructus in his agris, vel vineis existentes. Per Christũ dominũ nostrũ. Amen. Et benedictio ✠ Dei omnipotentis patris et filij et spiritus sancti: descendat et maneat super hos fructus: et angelus domini bonus custodiat eos semper. Amen.

¶ Ordo ad sanandos demoniacos.

Sed ante omnia est notandum quod demoniaci sunt in duplici differentia. Primi sunt qui ex melancholia naturali vel ex aliquo casu fortuito facti sunt maniaci: stupefacti: cogitabundi tristes nimis anxij atque perplexi: querentes solitudinem: in abscõdito: in obscuritate: in taciturnitate: gemẽtes: suspirãtes: flentes: timore perterriti, et nesciũt quid petãt: aut quid velint desolati plurimum: quibus demon in insidijs insidiatur vt obsidat eos: et in eos intret: nisi eis subueniatur: aut a Deo aut ab angelis custodibus: aut ab ecclesie sancte ministris. Et pro talibus erit hic ordo sanationis. Secrete et non publice eius curam habens accipiat demoniacum et exhortetur eũ: vt dicat ei veritatẽ interrogando eũ si fecit falsum iuramentum: aut falsum testimonium in iudicio, vel extra iudiciũ: aut fecit facere mandando aut consulendo aut quomodocũque consentiẽdo, vel si interfecit hominem: aut aborsum fecit si mulier est, et interfecit et abscõdit: aut cõsuluit: aut consenserit: aut adiuuit ad faciendũ: vel si proditorie consensit in furtũ vel dãnum proximi: vel si habet zelum de marito vel de vxore: vel si mortuus est ei aliquis parẽs vel amicus, vel amasius vel amasia: quẽ vel quã plurimũ diligebat: vel si perdidit aliquã rẽ sibi charã: vtpote, annulos aureos: vel aliquod ornamentũ, aut iocale p̃ciosum: vel si aliquis ei iniurias aut blasphemias aut cõuitia dixit: aut pcussit vel vapulauit, et sic d alijs casibus plurimis que cõtingere possit: aut forte ex sola naturali melãcholia hoc

habet. Et cōperta causa secundū prudentiā et discretionē et facultatem possibilē: sacerdos adhibeat remedium secrete et cū omni solicitudine. Et faciat eum confiteri optime et generaliter et particulariter dicendo causam tristitię. Et postea disponat eum ad digne suscipiendam eucharistiam: iniuncta sibi penitentia salutari. Sunt quatuor remedia sufficiētia sine dubio ad curandum tales si adhibeatur cum diligentia.

PRimū est meditatio passionis Jesu Christi domini nostri: vnde curatus debet exhortari talē demoniacū vt ingem habeat memoriam eius: mādando ei vt sępe et sępius et sępissime adoret crucem cum crucifixo pedes. s. manus et latus, et faciat q portet secum aliquam imaginem crucifixi: et eam plu ries aspiciat in die et in nocte. Secundum remedium est vt occupetur talis in oratione deuota: si forte nescit. Credo in Deū. et orationē dominicā Aue Maria. q addiscat bene: et aliquas orationes deuotas virginis et sancti Michaelis et angelorum et alicuius alterius sancti vel sanctę ei grati: et ordinet sacerdos eius deuotionē dicendo ei q mane dicat tale: meridie tale: secundum deuotionē personę ad sufficientiā et dispositionē. Tertiū remediū est, societas amicorum ita vt nunquā sit solus: donec fuerit sanus: dixi amicorū: ita quod sint tali demoniaco grati et placentes qui adiuuent eum ad pellendam tristitiam vel imaginationē: et ad confortādum et lętificandū eum subueniendo in sua necessitate et perplexitate et angustia: et hoc est pręcipuum remediū secundū sanctum doctorē: supposita gratia diuina. Quartū remediū est procuratio sanarū delitiarum corporaliū: scilicet intret aliquod balneū odoriferū ad consilium medicorū. Item bonus cibus: bonum vinū mediocriter limphatum: conueniens lectus: visio viridarij: fluenta aquarum videre: ire ad licitam venationem: mutare patriā: sumere lectuaria lętificantia: iocari licite: et ad corporales et manuales operationes manus apponere: vt diuertat mentem a melāch olia naturali et a tristitia assumpta in qua demō insidiatur ei. Itē aliqui lapidarij consulūt certos lapides talibus apponi: sed quia timetur de superstitione aliqua in eis: non est cōfidendum in eis. Satis sufficiunt sine dubio remedia supradi-

cta cũ gratia diuina: pro qua impetranda in similibus dicãtur ea quę sequũtur. Primo tres missę đ trinitate cũ Gloria, Credo, ꝛ Pręfatione. Secũdo vna missa de passione Chri. Offi. Humiliauit. ꝛc. Tertio vna missa de Assumptione beatę Marię. Quarto vna missa de omnibus angelis. Quinto vna missa de omnib9 sanctis. Et inducat ꝛ cõsuletur vt ieiunet ꝛ det eleemosynã: vel faciat aliud op9 piũ secundũ qualitatẽ oppressi. Et finaliter dicãtur super eũ quatuor euãgelia sequẽtia. In principio erat verbũ. Missus est angelus Gabriel. Cũ nat9 esset Jesus, ꝛ Recũbẽtibus vndecim discipulis. ꝛc. Et absq3 dubio curabit exercitãdo remedia supdicta. Sepenumero istud est expertũ. ¶ Exorcismi cõtra demoniacos: q̃ vere ꝛ formaliter sunt obsessi a demonibus. ¶ Instructio exorcistę volẽtis expellere dęmones a maleficiatis, vel dęmoniacis. Rubrica.

Nota quod exorcista ordinatus volẽs expellere dęmones vel adiurare per potestatẽ sibi traditã. Primo debet seipsum mũdare per humilẽ ꝛ legitimã confessionẽ suorũ peccatorũ. Potest autẽ exorcizare quilibet sacerdos ꝛ maxime parrochialis: ꝛ quilibet diaconus si sibi fuerit cõmissum per episcopũ vel presbyterũ. Hoc etiã potest quilibet purus exorcista de cõmissione vt supra. Melius est autẽ exorcizare in ecclesia quam extra. Si sacerdos vel diaconus exorcizat debet habere super albã vel superpeliceũ stolam: si vero subdiaconus manipulũ: si acolytus vel exorcista superpeliceũ idest cottam tantũ. ¶ Dum vero exorcismus legitur semper habeantur reliquię sanctorum ꝛ teneantur ante os dęmoniaci vel maleficiati. Et etiam ponatur crucifixus ante dęmoniacum. ¶ Exorcizaturus igitur facta diligenti confessione ꝛ habita absolutione indutus sacris vestibus pro sui ordinis qualitate: seipsum corde humilians ꝛ peccatorem reputans nec in sua sed domini potentia confidens, deuote, attente, constanter, fidenter, ꝛ intrepide, faciens sibi signum crucis in sua fronte ter: ꝛ dicẽs. In nomine pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritus ✠ sancti. ℟. Amen. Ponat manum suam super caput dęmoniaci ꝛ eam continue tenens: humiliter dicat non solum verbotenus ꝛ superficialiter sed cum bona fide sequentes exorcismos.

¶ Incipit primus exorcismus beati Ambrosij episcopi ad effugandum demonem de oppressis a demonibus vel etiam maleficiatis. Benedictio.

In nomine pa✠tris et fi✠lij et spiritus✠ sancti. ℟. Amē. Nos cum prole pia benedicat virgo Maria. ℣. Ecce cru✠cem domini fugite partes aduersę. ℟. Uicit leo de tribu Iuda radix Dauid. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus. Oratio.

Deus angelorum: Deus archangelorum: Deus prophetarum: Deus martyrū: Deus confessorum: Deus virginum: Deus et pater dñi nostri Iesu Christi inuoco nomen sanctum tuū: ac pręclarę maiestatis tuę clementiā supplex exposco aduersus hunc nequissimū spiritū et omnem qui vexat hoc plasma tuū: vt mihi auxiliū pręstare digneris. Per eundē. etc. ℟. Amen. Uide ne delecteris aut credas nugis immundi spiritus: sed exemplo Christi et sanctorum iube vt obmutescat et exeat. Et omnes cruces fac in fronte oppressi cum pollice: nisi vbi specialiter in alia parte corporis fieri debeant sicut inuenies signatum inferius. Exorcizatio.

Exorcizo te immūde spiritus: omnis incursio aduersarij: omnis ira: omne fantasma: omnis legio in nomine domini nostri Iesu✠ Christe eradicare et effugare ab hoc plasmate Dei✠ Ipse tibi imperat: qui te de supernis cęlorū in inferiora terrę demergi pręcepit. Audi ergo et time Sathanas victus et prostratus abscede in nomine dñi nostri Iesu✠ Christi. Tu ergo nequissime Sathana inimice fidei: hostis generis humani: mortis abductor: vitę raptor: iustitię declinator: malorum radix: fomes vitiorū: seductor hominum: proditor gētium: incitator inuidię: origo auaritię: causa discordię: excitator demonū: malorū magister. Quid stas et resistis: cū scias eū tuas perdere vires? Illū metue qui in Isaac immolatus est: in Ioseph venūdatus: in agno occisus: in homine crucifixus: deum de inferni triumphator. Sequentes cruces fiant in fronte oppressi. Recede ergo in nomine pa✠tris: et fi✠lij: et spiritus ✠ sancti. Da locum Spiritui sancto per hoc signum cru✠cis Iesu Christi domini nostri. Qui cum patre et eodem spiritu

scto viuit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. ℟. Amen.
Si adhuc non recesserit spiritus malignus instanter et deuote dicere vltra. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Deus conditor et defensor generis humani qui hominem ad imaginem tuam formasti: respice super hunc famulum tuum N. qui dolis immundi serpentis appetitur: quem vetus aduersarius antiquus hostis terre formidinis horrore circumuolat: et sensum mentis humani stupore defigit: terrore conturbat: et metu trepide timoris exagitat. Repelle domine virtutem diaboli: fallacesque eius insidias amoue: procul impius tentator aufugiat: Sit nominis tui signo ✠ In fronte. famulus tuus munitus et in anima tutus et corpore. Quatuor cruces sequentes fiant in pectore demoniaci. Tu pe ✠ ctoris huius interna custodias: tu viscera ✠ regas: tu cor ✠ da confirmes: in anima ✠ aduersatricis potestatis tentamenta euanescant. Da domine ad hanc inuocationem sanctissimi nominis tui gratiam: vt qui hucusque terrebat territus aufugiat: et victus abscedat: tibique possit hic famulus tuus et corde ✠ Hec crux fiat super cor demoniaci firmatus et mente sincerus ✠ In fronte debitum prebere famulatum. Per dominum nostrum Jesum Christum filium. etc. Coniuratio.

Adiuro te serpens antique: per iudicem viuorum et mortuorum: per factorem tuum: per factorem mundi: per eum qui habet potestatem mittere te in gehennam: abi ab hoc famulo Dei. N. ✠ In fronte qui ad ecclesie signum recurrit cum metu et exercitu furoris tui festinus discedas. Adiuro te iterum ✠ In fronte non mea infirmitate sed virtute spiritus sancti: vt desistas ab hoc famulo Dei. N. ✠ In fronte quem omnipotens Deus ad imaginem suam fecit. Cede igitur non mihi sed ministro Christi. Illius enim te vrget potestas qui te affigens cruci ✠ sue subiugauit. Illius brachium contremisce: qui deuictis gemitibus inferni animas ad lucem perduxit. Sit tibi terror corpus hominis ✠ In fronte cum sequentibus nec moreris discedere ab homine quoniam complacuit Christo in homine habitare. Et ne contemnendum putes dum me peccatorem nimis esse cognoscis. Imperat tibi Deus. ✠ Imperat tibi maiestas Christi. ✠

Imperat tibi Deus pa ✠ ter. Imperat tibi Deus fi ✠ lius. Imperat tibi Deus spiritus ✠ sanctus. Imperat tibi sedes apostolorum Petri ✠ et Pauli et ceterorum sanctorum. Imperat tibi indulgētia confessorum. ✠ Imperat tibi martyrum ✠ sanguis. Imperat tibi sacramentū cru ✠ cis. Imperat tibi ministeriorum ritus. ✠ Exi ergo transgressor: exi seductor plenus omni dolo et fallacia: veritatis inimice: innocentium persecutor. Da locum durissime: da locum impijssime: da locum Christo, in quo nihil inuenisti de operibus tuis: qui te spoliauit: qui regnum tuū destruxit: qui te victū ligauit et vasa tua diripuit: qui te proiecit in tenebras exteriores, vbi tibi cum ministris tuis erit preparatus interitus. Sed quid truculente recogitas? quid temerarie retractas? Reus omnipotēti deo es cuius statuta trāsgressus es. Reus es filio eius Iesu Chr̄o dn̄o nr̄o quē tentare ausus es et cruci ✠ figere presumpsisti. Reus es humano generi cū tuis persuasionibus mortis fructum propinasti. Si adhuc non recesserit tu humilius et attentius prosequere et nunquā moreris propter nugas aut quecunq; verba falsa diaboli. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū spū tuo. Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotēs eterne Deus, osanna in excelsis pater dn̄i nostri Iesu Christi qui illū refugam tyrānum et apostatā gehēne ignib⁹ deputasti: qui vnigenitū tuū in hunc mundum misisti: vt illū rugientem contereret: velociter attende accelera vt eripias hominem ad imaginem et similitudinem tuam creatū: a ruina et demonio meridiano. Da domine terrorem tuum super bestiā que exterminat vineā tuam. Da fiduciam seruis tuis contra nequissimū draconem pugnare fortissime nec cōtēnat sperātes in te: et ne dicat sicut in Pharaone qui iā dixit Deū non noui nec Israel dimitto. Urgeat illū dextera tua potēs discedere a famulo tuo. N. ✠ ne diutius presumat captiuū tenere hominē quē tu ad imaginē tuā facere dignatus es et in filio tuo redemisti. Qui tecū. etc. Coniuratio.

Adiuro ergo te draco nequissime in nomine agni immaculati ✠ qui ambulauit super aspidē et basiliscū: qui cōculcauit leonē et draconem vt discedas ab homine ✠ In frōte discedas ab ecclesia ✠ Ista crux fiat super circunstantes dei. Con-

tremisce et effuge inuocato nomine dñi illius quem inferi tremunt: cui virtutes celorum et potestates et dominationes subiecte sunt: quē cherubin et seraphin indefessis vocibus laudāt. Imperat tibi dei bū ✠ caro factum. Imperat tibi natus ex virgine. ✠ Imperat tibi Je ✠ sus Nazarenus: qui te cum discipulos eius contēneres, elisum, atq; prostratū exire precepit ab homine: quo presente cū te ab homine separasset nec porcorū gregem contingere presumebas. Recede ergo nunc adiurat⁹ in nomine ✠ eius ab homine quē ipse plasmauit. Durū est tibi velle ✠ resistere: durum est tibi contra stimulum calcitrare: ✠ quia quanto tardius exis tanto tibi supplicium crescit maius: quia non homines contēnis sed illum: qui dominatur viuorum et mortuorum. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculū per ignē. ℟ Amē. ¶ Si adhuc oppressus non fuerit liberatus prosequere fide forti et noli quasi fatigatus desperare: sed etiā caue ne sub curiositate cuiusq; tibi fiat mora vel ptractio in loquēdo cum immundo spiritu: quāuis multa occulta et mirabilia dicat: sed continua: et deiecta omni confusione legēdo aperte et distincte: deuotionem tuam non permittas interrumpi vel retardari. ℣ Dñe exaudi oratione meā. ℟ Et clamor. ℣ Dñs vobiscū. ℟ Et cū spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Omnipotens dñe, verbū dei patris, Christe Jesu deus et dñs vniuerse creature: qui sanctis apostolis tuis dedisti potestatē calcandi super serpētes et scorpiones: qui inter cetera mirabiliū tuorū precepta dignat⁹ es docere demones effugare: cuius virtute motus tanquam fulgur de celo sathanas cecidit: tuū sanctum nomē cū timore et tremore suppliciter deprecor: vt indignissimo mihi seruo tuo data mihi venia omniū delictorū meorū confidētiam et possibilitatē donare digneris: et hunc crudelē demonē et draconē brachij tui sancti munitus potentia: fiducialiter et securus aggrediar per te Jesu Christe dñe deus nr̄. Qui vēturus es iudicare viuos. &c. Coniuratio.

Adiuro ergo te omnis immūdissime spiritus: omne phantasma: omnis incursio sathane in nomine Jesu ✠ Christi Nazareni qui post lauacrū Jordanis in desertū ductus est et te in tuis sedibus vicit: vt quē de limo terre ad honorē glorie sue

formauit tu desinas impugnare: et in homine miserabili non humanam fragilitatē sed imaginem omnipotentis dei contremiscas. Cede ergo deo ✠ qui te humiliato famulo suo Job in seruitutē redegit. Cede deo ✠ qui te et malitiā tuā in Pharaone et in eius exercitu per Moysem seruū suum in abyssum demersit. Cede deo ✠ qui te per Danielē puerum suū perdidit et draconem prostrauit. Cede deo ✠ qui te per fidelissimū seruū suū Dauid de rege Saule spiritualibus cāticis pulsu fugauit. Cede deo ✠ qui te in Juda Scarioth proditore dānauit. Jlle enim te diui ✠ nis verberibus angit: in cuius conspectu cū tuis legionibus tremēs et clamās dixisti. Quid nobis et tibi fili Dauid: venisti ante tempus torquere nos. Jlle te perpetuis flammis vrget qui in fine temporū dicturus est impijs. Jte maledicti in ignem ęternum quem pręparauit pater meus diabolo et angelis eius. Tibi enim impie et angelis tuis vermes erunt qui nunquā morientur. Tibi et angelis tuis inextinguibile pręparatur incendium: quia tu es princeps maledicti homicidij: tu autor incestus: tu sacrilegorum caput: tu artium pessimarum magister: tu hereticorum doctor: tu totius obscenitatis inuentor. Exi ergo ✠ impie. Exi scelerate. ✠ Exi ✠ cum omni fallacia tua ✠ quia hominem templum suum voluit esse Deus. Sed quid diutius moraris hic? Da honorem Deo patri omnipotenti ✠ cui omne genu flectitur. Da locum domino Jesu ✠ Christo qui pro homine sanguinem suum sacratissimum fudit. Da locum spiritui sancto ✠ qui per beatum apostolum suum Petrum manifeste te strauit in Symone mago: qui fallaciā tuā in Ananiā et Sapphirā condēnauit: qui te in Herode rege honorē Deo non dante percussit: qui te in mago Barieu per apostolū suū Paulū cęcitatis caligine perdidit: et per eundē de Phytonissa verbo imperās exire pręcepit. Discede ergo ✠ nunc: discede ✠ seductor. ✠ Tibi eremus sedes est: tibi habitatio serpens est. Humiliare et prosternere. Jā non est differendi tēpus. Ecce enim dominator dominus proximat cito: et ignis ardebit ante ipsum et pręcedet et inflāmabit in circuitu inimicos suos. Si enim hominem fefelleris: Deum non poteris irridere. Jlle te eijciet cuius oculis nihil occultum est.

Ille te expellit cuius virtuti vniuersa subiecta sunt. Ille te excludit qui tibi et angelis tuis preparauit eternã gehênam. De cuius ore exiet gladius bis acutus. Qui venturus est cum patre et spiritu sancto iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. Amen. ¶ Explicit primus exorcismus.

¶ Incipit exorcismus optimus contra demoniacos. ℣. Adiutorium nostrũ in nomine dñi. ℟. Qui fecit celum et terram. ℣. Ecce crucem domini fugite partes aduerse. ℟. Vicit leo de tribu Juda radix Dauid. Agy ✝ os. Agy ✝ os. Agy ✝ os. Christus ✝ vincit. Christus ✝ regnat. Christus ✝ imperat. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe liberare digneris hãc creaturã a cũctis languoribus suis et malignis spiritibus et omnibus inimicis visibilibus et inuisibilibus. Qui vêturus es iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟. Amen. ℣. Super aspidẽ et basiliscũ ambulabis. ℟. Et cõculcabis leonẽ et draconẽ. Per ✝ ipsum et cum ✝ ipso et in ✝ ipso. Pr nr. Orem⁹.

Domine Jesu Christe rex eterne glorie in cuius di- Oro. tione cuncta sunt posita: adesto supplicationibus nostris et qui in te credentibus potestatem dare dignatus es in nomine tuo demonia eijcere: digneris per ministeriũ nostrũ licet indignũ omne genus demoniorũ ab hac creatura tua eijcere: vt sic nomẽ tuũ sãctificetur et tandẽ regnũ te semper laudãdo possidere mereatur. Qui venturus es. etc. Aue Maria. Psalm⁹.

Iudica me Deus et discerne causam meã de gẽte non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me. Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare me repulisti et quare tristis incedo dũ affligit me inimicus? Emitte lucẽ tuã et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montẽ sanctum tuum et in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutẽ meam. Confitebor tibi in cythara deus deus me⁹: quare tristis es anima mea et quare cõturbas me? Spera in deo quoniã adhuc cõfitebor illi: salutare vult⁹ mei et de⁹ meus. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oremus. Oratio.

Deus celi et terre: deus angelorũ: deus prophetarũ: deus martyrum: deus omnium bene viuentiũ: deus cui omnis

lingua confitetur celestiũ terrestriũ ⁊ infernorũ te inuoco de⁹: vt hãc creaturã. N. perducere digneris ad libertatẽ pristinã ⁊ ad sanitatẽ perfectam. Qui venturus es iudicare. ⁊c. Postea dic. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ spiritus ✠ sancti. Amen. Extinguatur oĩs virtus diaboli per impositionẽ manuũ nraꝝ: imo per inuocationẽ dei, ⁊ beate Marie semꝑ virginis, ⁊ oĩm sanctorũ angelorũ, patriarcharũ, prophetarũ, apostoloꝝ, martyrũ, cõfessorũ, atq₃ virginũ ⁊ oĩm simul sanctorũ. Amẽ. ℣. Dominus vobiscũ. Sequẽtia sancti euangelij secundũ Mattheũ.

In illo tẽpore. Ductus est Jesus in desertũ a spũ vt tẽtaret a diabolo. Et cũ ieiunasset quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus postea esurijt. Et accedẽs tentator dixit ei. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiãt. Qui respõdens dixit. Scriptũ est. Nõ in solo pane viuit homo: sed in omĩ verbo qđ procedit de ore dei. Tũc assumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatẽ ⁊ statuit eũ supra pinnaculũ tẽpli: ⁊ dixit ei. Si filius dei es mitte te deorsum: Scriptũ est enim: qꝛ angelis suis mãdauit de te ⁊ in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuum. Ait illi Jesus rursum: Scriptũ est. Nõ tẽtabis dñm deũ tuũ. Iterũ assumpsit eũ diabolus in montẽ excelsum valde ⁊ ostendit ei omnia regna mũdi ⁊ gloriã eorũ: ⁊ dixit illi. Hec oĩa tibi dabo si cadẽs adoraueris me. Tunc dicit ei Jesus. Vade sathana. Scriptũ est enim. Dominũ deũ tuũ adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tunc reliquit eum diabolus: ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei. Secundum Lucam.

In illo tẽpore. Erat Jesus eijciẽs demoniũ ⁊ illud erat mutũ. Et cũ eiecisset demoniũ locut⁹ est mut⁹ ⁊ admirate sũt turbe. Quidã autẽ ex eis dixerũt. In Beelzebub principe demoniorũ eijcit demonia. Et alij tentãtes signũ de celo querebãt ab eo. Ipse aũt vt vidit cogitationes eorũ dixit eis. Omne regnũ in seipsum diuisum desolabitur: ⁊ domus supra domũ cadet. Si aũt ⁊ sathanas in seipsũ diuisus est: quomodo stabit regnũ ipsius? Quia dicitis in beelzebub eijcere me demonia. Si aũt in beelzebub eijcio demonia: filij vrĩ in quo eijciunt? Ideo ipsi iudices vestri erũt. Porro si in digito dei eijcio demonia profecto peruenit in vos regnũ dei. Cũ fortis armatus custo-

dit atrium suum: in pace sunt omnia quę possidet. Si autē fortior illo superueniens vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecum, aduersum me est: ⁊ qui nō colligit mecū: dispergit. Cum immūdus spirit⁹ exierit ab homine: ambulat per loca inaquosa quęrēs requiē ⁊ non inueniēs dicit. Reuertar in domū meā vnde exiui. Et cū venerit inuenit scopis mundatā ⁊ ornatam. Et tunc vadit ⁊ assumit septē alios spiritus nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Factū est autem cum hęc diceret: extollens vocem quędam mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera quę suxisti. At ille dixit. Quinimo: beati qui audiunt verbum Dei ⁊ custodiunt illud. Coniuratio.

Exorcizo te immūde spiritus per pa ✠ trem ⁊ fi ✠ lium ⁊ spiritum ✠ sanctum: vt exeas ab hac creatura dei. Ipse enim tibi imperat maledicte diabole dānate qui cęco nato oculos aperuit: ⁊ quatriduanum Lazarum de monumento suscitauit. Qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignem. ℟. Amen. Coniuratio.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam: ⁊ da honorem Deo ✠ viuo ⁊ vero: da honorem Jesu Christo filio eius ✠ da honorem spiritui ✠ sancto: vt exeas ⁊ recedas ab hac creatura dei: quia eam sibi deus ⁊ dominus noster Jesus Christus ad suā sanctam gratiam ⁊ benedi ✠ ctionem vocare dignatus est. Et per hoc signū sanctę cru ✠ cis quod nos in fronte eius damus: tu maledicte diabole nunquam audeas violare. Per eum qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignem. ℟. Amen.

Non te lateat maledicte Sathana: imminere tibi pęnas: imminere tibi tormenta: imminere tibi diem iudicij sempiterni diemq; qui vēturus est velut clibanus ardens: in quo tibi atque vniuersis angelis tuis ęternus superueniet interitus. Quapropter maledicte diabole da honorem Deo ✠ viuo ⁊ vero: da honorem Jesu ✠ Christo ✠ ⁊ spiritui sancto: in cuius nomine atque virtute adiuro te quicunque es immunde spiritus: vt exeas ⁊ recedas ab hac creatura Dei fiatque vas

mundū a superueniēte nunc spiritu sancto: fiat etiā tēplum dei uiui quē Deus et dñs nr̄ Jesus Christus ad suā sanctā imaginē creare dignatus est. Qui cū patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorū. ℞. Amē. Initiū sancti euangelij secundū Joannē. In principio erat verbū. vt sup. fo. cxlv. Psal.
Exaudi dñe iustitiā meam: intende deprecationē meā. Auribus percipe orationē meā: nō in labijs dolosis. De vultu tuo iudiciū meum prodeat: oculi tui videāt equitates. Probasti cor meum et visitasti nocte: igne me examinasti et non est inuenta in me iniquitas. Et non loquatur os meū opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Perfice gressus meos in semitis tuis: vt non moueātur vestigia mea. Ego clamaui quoniā exaudisti me deus: inclina aurē tuā mihi et exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas: qui saluos facis sperantes in te. A resistētibus dextere tue custodi me: vt pupillā oculi. Sub vmbra alarū tuarū protege me: a facie impiorum qui me afflixerūt. Inimici mei aīam meā circūdederūt: adipē suū cōcluserūt: os eorum locutū est supbiā. Proijciētes me nūc circūdederūt me: oculos suos statuerūt declinare in terrā. Susceperūt me sicut leo parat⁹ ad predā: et sicut catulus leonis habitans in abditis. Exurge dñe preueni eū et supplāta eū eripe aīam meā ab impio: frameā tuā ab inimicis man⁹ tue. Dñe a paucis de terra diuide eos in vita eorum: de abscōditis tuis adimpletus est vēter eorū. Saturati sūt filijs: et diuiserūt reliquias suas paruulis suis. Ego aūt i iustitia apparebo cōspectui tuo: satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Gl'ia.
Miserere mei de⁹: secundū magnā miam tuā. Et secū ps. dum multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatē meā. Amplius laua me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Quoniā iniquitatē meā ego cognosco: et peccatū meū cōtra me est semper. Tibi soli peccaui et malū corā te feci: vt iustificeris in sermonib⁹ tuis et vincas cū iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatē dilexisti: incerta et occulta sapiētie tue manifestasti mihi. Asperges me dñe hyssopo et mūdabor: lauabis me et super niuē dealbabor. Auditui meo dabis

gaudiũ ⁊ letitiã: ⁊ exultabũt ossa humiliata. Auerte faciẽ tuã a peccatis meis: ⁊ omnes iniquitates meas dele. Cor mundũ crea in me deus: ⁊ spm̃ rectũ innoua in visceribꝰ meis. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ spiritũ sanctũ tuũ ne auferas a me. Redde mihi letitiã salutaris tui: ⁊ spũ principali cõfirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cõuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: ⁊ exaltabit lingua mea iustitia tuã. Dñe labia mea aperies: ⁊ os meũ annũciabit laudẽ tuã. Quoniã si voluisses sacrificiũ dedissem: vtique holocaustis nõ delectaberis. Sacrificiũ deo spiritꝰ cõtribulatus: cor contritũ ⁊ humiliatũ deus non despicies. Benigne fac dñe in bona voluntate tua Syõ: vt edificentur muri Hierusalẽ. Tũc acceptabis sacrificiũ iustitie oblationes ⁊ holocausta: tũc imponẽt super altare tuũ vitulos. Gl'ia pri. ps.

Exaudi deus orationẽ meã cũ deprecor: a timore inimici eripe animã meã. Protexisti me a cõuentu malignantiũ: a multitudine operantiũ iniquitatẽ. Quia exacuerunt vt gladiũ linguas suas: intẽderunt arcũ rẽ amarã: vt sagittent in occultis immaculatũ. Subito sagittabunt eũ ⁊ non timebũt: firmauerunt sibi sermonem nequam. Narrauerunt vt abscõderent laqueos: dixerunt quis videbit eos? Scrutati sunt iniquitates: defecerũt scrutantes scrutinio. Accedet homo ad cor altũ: ⁊ exaltabitur deus. Sagitte paruulorũ facte sunt plage eorũ: ⁊ infirmate sunt cõtra eos lingue eorũ. Conturbati sunt oẽs qui videbãt eos: ⁊ timuit omnis homo. Et annũtiauerunt opera Dei: ⁊ facta eius intellexerunt. Letabitur iustus in domino ⁊ sperauit in eo: ⁊ laudabuntur omnes recti corde. Gloria patri ⁊ filio. Sicut erat in principio. ⁊c. Repete hunc psalmũ frequenter quia multum valet. Psalmus.

Si vere iustitiã loquimini: recte iudicate filij hominũ. Etenim in corde iniquitates operamini in terra: iniustitias manꝰ vestre concinnãt. Alienati sunt peccatores a vulua errauerũt: ab vtero locuti sunt falsa. Furor illis secundũ multitudinẽ serpentis: sicut aspidis surde ⁊ obturãtis aures suas. Que non exaudiet vocẽ incantantiũ: ⁊ venefici incantãtis sapienter. Deus conteret dentes eorum in ore ipsorũ: molas

leonum confringet dominus. Ad nihilum deuenient tanquã aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmẽtur. Sicut cera que fluit auferẽtur, supercecidit ignis ꝛ non viderunt solem. Priusquam intelligerent spine vestre rhãnum: sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Letabitur iustus cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo si vtiqꝫ est fructus iusto: vtiqꝫ est Deus iudicans eos in terra. Gloria patri. Sicut erat. ꝛc. Coniuratio.

In nomine domini nostri Jesu Christi qui per virtutẽ magnã ꝛ brachium excelsum te diabole ligauit: ꝛ totum mũdum a te redemit: ꝛ te impijssimum tyrãnum Sathanã in profundum abyssi reclusit: ipse per virtutem suam ꝛ brachium excelsum omnes ministros tuos inclusos detinet: per ipsum te adiuro ita presentem sicut absentem ita absentem sicut presentem vbicunqꝫ fueris quocunqꝫ nomine voceris: vt exeas ꝛ recedas ab hac creatura dei. N. ꝛ amplius non ledas eam: neqꝫ per incãtationẽ: neqꝫ per artem magicam: neqꝫ per vllã coruscationem: neqꝫ per vllã facturã: neqꝫ per vmbras vanas ei nocere valeas aut ledere presumas. Uadas retro sathana ab hac creatura dei. N. cũ officijs tuis ꝛ ministrorũ tuorũ de sanctuario dei recede. In nomine eiusdẽ domini nostri Jesu Christi. Qui vẽturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculũ per ignẽ. ℟. Amen. Initium sancti euangelij secundum Lucam.

Fuit in diebus Herodis regis iudee sacerdos quidã nomine Zacharias de vice Abia: ꝛ vxor illi⁹ de filiabus Aaron ꝛ nomen eius Elisabeth. Erant aũt iusti ambo ante deum: incedentes in omnibus mandatis ꝛ iustificationibus domini sine querela. Et nõ erat illis filius: eo quod esset Elisabeth sterilis: ꝛ ambo processissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis sue ante deum: secundum consuetudinem sacerdotij sorte exijt vt incensum poneret ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris: hora incensi. Apparuit autem illi Angelus domini stans a dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est videns: ꝛ timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus. Ne timeas Zacharia: quoniã exaudita est

deprecatio tua: et Elisabeth vxor tua pariet tibi filium: et vocabis nomē eius Joānem. Et erit gaudiū tibi et exultatio: et multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus corā domino: vinum et syceram non bibet: et spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suę: et multos filiorum Israel cōuertet ad dominum Deum ipsorum. Et ipse pręcedet ante illum in spiritu et virtute Helię: vt cōuertat corda patrū in filios: et incredulos ad prudentiā iustorū: parare domino plebem perfectam.

Adiuro vos ✠ angeli sathanę per deum ✠ cę- Cōiuratio. li et terrę: per eum vos adiuro ✠ qui Noe cum suis de diluuio liberauit: qui primū hominē ad imaginem suam plasmauit. Per eum ✠ vos adiuro et contestor qui Ananiā, Azariam, et Misaelem de camino ignis saluauit. Per eum ✠ vos adiuro qui fidelem Heliam in curru igneo vsq3 ad cęlum leuauit. Per eum ✠ vos adiuro ita pręsentes sicut absentes: ita absentes sicut pręsentes vbicunq3 sitis et quibuscūq3 nominibus vocemini qui pretioso sanguine suo omnem mūdum redemit: vt exeatis et recedatis ab hac creatura dei: vt neq3 per magicam artem: neque per vllam coruscationem: neque per facturas: neq3 per vllam incantationem eam lędere aut nocere possitis: et incontinēti manifestetis nomina vestra: et exeatis de templo dei: quia sumus templa dei. Uade retro Sathana et recede ab hac creatura Dei: quia est vas signatum a Deo in nomine domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos. etc. Initium sancti euangelij secundum Matthęum.

Liber generationis Jesu Christi, filij Dauid, filij Abrahā. Abrahā genuit Isaac. Isaac autē genuit Jacob. Jacob autē genuit Judā et fratres eius. Judas aūt genuit Phares et Zarā de Thamar. Phares aūt genuit Esrō. Esrō aūt genuit Arā. Arā autē genuit Aminadab. Aminadab autē genuit Naason. Naason autē genuit Salmon. Salmon autē genuit Booz de Raab. Boz autē genuit Obeth ex Ruth. Obeth autem genuit Jesse. Jesse autem genuit Dauid regē. Dauid autē rex genuit Salomonē ex ea quę fuit Urię. Salomon autē genuit Roboā. Roboam autē genuit Abiā. Abias autem genuit Asa. Asa autē genuit Josaphat. Josaphat autē genuit Jorā. Jorā autē

genuit oziā. Ozias autē genuit Achaz. Achaz autē genuit Ezechiā. Ezechias aūt genuit Manassem. Manasses autē genuit Ammon. Ammon autē genuit Josiam. Josias autē genuit Jechoniā ⁊ fratres eius in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationē Babylonis Jechonias genuit Salatiel. Salatiel autē genuit Zorobabel. Zorobabel autē genuit Abiud. Abiud autē genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autē genuit sadoch. Sadoch autē genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathā autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Marię: de qua natus est Jesus qui dicitur Christus. Coniuratio.

Adiuro vos Sathanę angeli ita pręsentes sicut absentes, ita absentes sicut pręsentes: vt vbicunqꝫ estis ⁊ quibuscūque nominibus vocemini qui nō cessatis nocere generi humano: per illius nomen vos adiuro ✠ qui in principio fecit cęlū ⁊ terram ⁊ formauit omnia verbo virtutis suę: vt non noceatis nec lędere permittatis hāc creaturā dei. Adiuro ✠ vos per illā dexterā quę primū hominē Adā ad suā sanctā imaginē plasmauit: vt nō permittatis lędere creaturā istā dei. Adiuro vos per Jesum ✠ Christū dominū nostrū qui cōceptus est de spiritu sancto ex Maria virgine: qui super mare pedibus suis ambulauit ⁊ vēto flāti imperauit ⁊ Lazarū quatriduanū de monumēto suscitauit: vt exeatis ⁊ recedatis ab hac creatura dei: ⁊ illuc amplius nō introeatis. Jlla dextera quę expulit vos de paradiso dei: expellat vos ab hac creatura sua. Jn nomine dñi nostri Jesu Chri. Qui vētur⁹ ⁊c. Initiū scti euāgelij scdm marcū.

Initiū euāgelij Jesu Chri filii dei: sicut scriptū est in Esaia propheta. Ecce mitto angelū meū ante faciem tuam: qui pręparabit viā tuā ante te. Vox clamantis in deserto: parate viā dñi: rectas facite semitas eius: fuit in deserto Joānes baptizans ⁊ pṙedicās baptismū pęnitentię in remissionē peccarorū. Et egrediebat ad eū oīs Judęę regio ⁊ hierosolymitę vniuersi ⁊ baptizabātur ab illo in iordanis flumine cōfitētes pctā sua. Et erat Joānes vestit⁹ pilis cameli ⁊ zona pellicea circa lūbos ei⁹: ⁊ locustas ⁊ mel syluestre edebat ⁊ pṙedicabat dicēs.

Veniet fortior me post me: cuius non sum dignus procumbēs solucre corrigiā calciamentorū eius. Ego baptizaui vos aqua: ille vero baptizabit vos spiritu sancto. Et factū est in diebus illis venit Jesus a Nazareth Galileę: et baptizatus est a Joāne in Jordane. Et statim ascendēs de aqua vidit cęlos apertos: et spiritū sanctū tanquā columbā descendentē et manentē in ipso. Et vox facta est de cęlis. Tu es filius meus dilectus: in te complacui. Et statim spūs compulit eum in desertū. Et erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus et tentabatur a Sathana. Eratqȝ cum bestijs: et angeli ministrabant illi. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. etc. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui ex sola bonitate tua hominem ad imaginem et similitudinē tuam creasti: multiplicibusqȝ donis et gratijs decorasti: adesto propitius pijs inuocationibus nostris quib⁹ te suppliciter exoramus: vt meritis et precibus dilectissimę filię tuę beatę Catherinę Senēsis: cui effugandorū spirituū immundorū copiosissimā gratiā tribuisti famulum tuum (am/am). N. a demone oppressum (am) liberare digneris: quatinus liberatus (a) a pressura quam patitur nomen sanctum tuum benedicat in secula ad laudem et gloriam tuę sanctissimę bonitatis. Per dominum nostrum Jesum Christum filium tuum. Qui tecum viuit et regnat in vnitate eiusdē spiritus sancti. etc. ¶ Explicit exorcismus optimus contra demoniacos.

¶ Incipit alius exorcismus. Psalmus.

Deus in adiutoriū meū intēde: dn̄e ad adiuuandū me festina. Confundātur et reuereātur: qui quęrūt animā meā. Auertantur retrorsum: et erubescant qui volunt mihi mala. Auertantur statim erubescentes: qui dicūt mihi euge euge. Exultent et lętentur in te omnes qui quęrunt te: et dicāt semper magnificetur dn̄s qui diligunt salutare tuum. Ego vero egenus et pauper sum: deus adiuua me. Adiutor meus et liberator meus es tu: domine ne moreris. Litania.

Kyrieleyson. Christeleyson. Christe audi nos. Pater de cęlis Deus miserere nobis. Fili redemptor mundi deus miserere nobis. Spiritus sancte deus miserere nobis.

Sancta Trinitas vnus deus miserere nobis. Sancta Maria: ora pro nobis. Et dicatur tota litania vt continetur supra in vnctione infirmorum. fo.lx. vsq3 hic. Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum et terrã. ℣. Post partum virgo inuiolata permansisti. ℟. Dei genitrix intercede pro nobis. ℣. Timete deũ et date illi honorem. ℟. Quia venit hora iudicij eius. ℣. Dimissa sunt ei peccata multa. ℟. Quoniã dilexit multũ. ℣. Diffusa est gratia in labijs tuis. ℟. Propterea benedixit te deus in eternũ. ℣. Ora pro nobis beata Catherina Senẽsis. ℟. Vt digni efficiamur pmissionibus Christi. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℣. Mitte ei domine auxiliũ de sancto. ℟. Et de Syon tuere eum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Concede nos famulos tuos quesumus domine deus perpetua mentis et corporis sanitate gaudere: et gloriosa beate Marie semper virginis intercessione a presenti liberari tristitia et eterna perfrui letitia. Oratio.

Deus qui gentiũ multitudinẽ mira beati Vincẽtij cõfessoris tui predicatione ad agnitionẽ tui nominis venire tribuisti: presta quesumus: vt quẽ venturũ iudicem nuntiauit in terris: premiatorem habere mereamur in celis. Oratio.

Largire nobis clemẽtissime pater quod sicut beata Maria Magdalena dominum nostrũ Jesum Christũ super omnia diligẽdo suorũ obtinuit veniã peccatorum: ita nobis apud misericordiã tuã sempiternã impetret beatitudinem. Oratio.

Deus qui dedisti legem Moysi in summitate montis Synai: et in eodem loco corpus beate Catherine virginis et martyris tue per sanctos angelos tuos mirabiliter collocasti: concede propitius: vt eius meritis et intercessione ad mõtem qui Christus est valeamus peruenire. Oratio.

Deus qui beate Catherine virginitatis et patientie speciali priuilegio decorare malignãtiũ spirituũ certamina vin

cere ꝛ in amorem tui nominis incōcusse permanere tribuisti: concede quesumus: vt eius imitatione calcata mundi nequitia ꝛ omnium hostium superatis insidijs ad tuam secure gloriam transeamus. Oratio.

Deus cui proprium est misereri semper ꝛ parcere suscipe deprecationem nostram: ꝛ quem vel quam spiritus immundus cōstringit miseratio tue pietatis absoluat. Per Christum domnnum nostrum. ꝛc. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe te suppliciter deprecamur: vt soluere digneris per ministerium nostrum licet indignū hanc creaturā tuā a potestate ꝛ vexatione omnis immūdi spiritus ad laudē ꝛ gloriā nominis tui. Qui venturus. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe clemētissime ꝛ misericors deus qui Chananea te supplicātē filiam eius a demonio male vexatam liberare dignatus es: subueniat nobis quesumus misericordia tua: vt per ministerium nostrū licet indignum liberare digneris hanc creaturā tuam a vexatione omnis spiritus immundi: vt deinceps liberata nomen tuum laudet. Qui venturus es iudicare viuos. ꝛc. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe rex eterne glorie in cuius ditione cuncta sunt posita: adesto supplicationibus nostris: vt qui in te credentibus potestatem donare dignatus es in nomine tuo demonia eijcere: digneris per ministeriū nostrū licet indignū omne genus demoniorū ab hac creatura tua. N. eijcere vt sic nomen tuū sanctificetur ꝛ tandem regnum tuum te semper laudando possidere mereatur. Qui venturus es iudicare. ꝛc. In nomine pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritus ✠ sancti. Amen.

Extinguatur in te omnis virtus diaboli per impositionē manuū nostrarum: imo per impositionē omnium sanctorū angelorum, archangelorum, prophetarū, apostolorū, martyrum, confessorum atque virginū: ꝛ omniū simul sanctorum. ℟. Amen. Initiū sancti euāgelij secundū Joānē. In principio erat verbū. sup. fo. cxlv. Secundū Mattheū. Ductus est Jesus in desertū. sup. fo. clv. Secundū Lucā. Erat Jesus eijciēs demoniū. sup. fo. clv. In fine euāgelij respōdeatur. Laus tibi Christe. Et sacerdos. Per euāgelica dicta deleātur nr̄a delicta. ℟. Amē.

Postea oppressus aspergatur aqua benedicta. Coniuratio.

Tu ergo effugare diabole effugare creatura dãnata et reprobata et maledicta a deo propter nequitiã tuã: effugare spiritus immunde vbicunqz latitas in corpore istius creature tue. N. effugare miser et nunquã de cetero ad eam accedas appropinquabit enim contra te iudiciũ dei. Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Ora pro nobis beata dei genitrix. ℟. Ut digni. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oro.

Sancta Maria virgo perpetua mater dei: templũ et sacrariũ spũs sancti atqz oẽs sancti angeli, archãgeli, principatus, potestates, virtutes, dñationes, throni, cherubin et seraphin atqz oẽs sctĩ patriarche et prophete, apostoli, martyres, doctores, cõfessores et virgines, necnõ vniuersi electi intercedere dignentur pro ista creatura dei. N. vt liberari mereatur et plene custodiri a demonum terroribus et illusionibus: et in plena sanitate mẽtis et corporis cõseruare dignetur ipse dominus noster Jesus Christus. Qui vẽturus est iudicare viuos, etc.

Super egros manus imponent et bene habebũt. Jesus ✠ Marie filius: mundi ✠ salus et dominus sit tibi ✠ clemẽs et propitius. ℟. Amẽ. ℣. Dignare me laudare te virgo sacrata. ℟. Da mihi virtutem. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum. Oremus. Oratio.

Supplicationẽ seruorũ tuorũ deus miserator exaudi: vt qui in veneratione dei genitricis et virginis cõgregamur: eius intercessionibus a te de instantibus periculis eruamur. Oro.

Uisita quesumus domine hanc creaturam tuam et habitationem istã et omnes insidias inimici ab ea longe repelle: et angeli tui sancti habitãtes in ea ipsam in pace custodiãt: et benedictio tua sit super eã semper. Per dñm. Benedictio. Benedictio dei omnipotẽtis pa ✠ tris et fi ✠ lij et spiritus san ✠ cti descendat super te et maneat semper. ℟. Amen.

Incipit exorcismus deuotus.

Exorcizo te immundẽ spiritus ✠ temptator diabole vane: insensate: false: heretice: ebriose: luxuriose: occulte: fallax: insipiens. Coniuro te per gratiã dei et per ipsum te exorcizo

⁊ adiuro te: qui in Chana Galileȩ aquã cõuertit in vinũ. Item coniuro ✠ te per illũ quem Pilatus crucifixit: quẽ Lõginus lanceauit: qui in cruce dixit Hely hely: ⁊ per ipsum te adiuro ✠ vt recedas ab hac creatura dei. ℟. Qui venturus est iudicare. ⁊c. ℣. Dñe exaudi orationẽ meã. ℟. Et clamor meus. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus qui beatis Geminiano ⁊ Zenoni confessoribus tuis dedisti virtutem expellendi demones de quocunqȝ loco ⁊ persona: prȩsta mihi indignissimo famulo tuo quod suppliciter quȩso: vt eorũ merita ⁊ orationes mihi prȩbeãt virtutem vt istos demones qui hanc creaturam tuam affligunt expellere valeam ab ea. Per eum qui venturus est. ⁊c. Postea signa te in fronte dicẽdo. Potẽtia pa ✠ tris cõfirma me. signa te in ore. Sapientia fi ✠ lij dei doce me. signa te in pectore. Amor spiritus ✠ sancti illumina me. Et facito personȩ vexatȩ vt tibi fecisti. Postea legantur infrascripta euangelia. Initiũ sancti euãgelij secundũ Joannẽ. In principio erat verbũ. sup. fol. cxlv. Sequẽtia sancti euãgelij secundũ Lucã. In illo tẽpore erat Jesus eijciẽs demoniũ. sup. fo. clv. Sequentia scti euangelij secũdũ Matthȩũ. In illo tẽpore ductus est Jesus in desertũ. sup. fo. clv. Sequẽtia sancti euangelij secundũ Marcũ.

IN illo tẽpore. Recumbentibus vndecim discipulis apparuit illis Jesus ⁊ exprobrauit incredulitatẽ eorum ⁊ duritiam cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderant: ⁊ dixit eis. Eũtes in mundũ vniuersum prȩdicate euãgelium omni creaturȩ. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit, Qui vero non crediderit condẽnabitur. Signa autẽ eos qui crediderint hȩc sequentur. In nomine meo demonia eijcient linguis loquentur nouis serpentes tollent: ⁊ si mortiferum quid biberint non eis nocebit. Super ȩgros manus imponent ⁊ bene habebunt. Et dominus quidem Jesus postquã locutus est eis assumptus est in cȩlũ ⁊ sedet a dextris dei. Illi autem profecti prȩdicauerunt vbiqȝ domino cooperãte ⁊ sermonẽ confirmante sequentibus signis. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ spiritus ✠ sancti. Amẽ. Christus ✠ vincit. Christus ✠ regnat. Christus ✠ imperat.

Coniuratio.

Conjuro ✠ vos maledicti demones per deū omnipotentem viuū et verū et per spiritū sanctū alpha et omega creatorem omniū creaturarū: a quo facta sunt omnia et per quem fortia regna disponūtur: sub quo omnis multitudo celestiū terrestriū et infernorū iacēt: in quo et per quem reguntur omnia et oēs virtutes celorū. Qui vēturus est iudicare. etc. Cōiuratio.

Coniuro ✠ vos immundos spiritus: per celum terram mare et omnia que in eis sunt: per solem: per lunam: et per omne quod factum est super celum et in celo: super terrā et in terra et sub terra. Per eum qui venturus est iudicare viuos etc.

Adiuro ✠ vos per terribilem maiestatē eius Adiuratio. qui cuncta gubernat. Adiuro ✠ vos per imperiū eius et prosperitatem: vt vos demones maledicti exeatis et recedatis hinc. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spūs ✠ sancti. ℟. Amē.

Coniuro ✠ vos per gloriosam virginē Mariā Cōiuratio. matrē dn̄i nostri Jesu Christi. Coniuro ✠ vos per nouem ordines angelorū. Cōiuro ✠ vos per omnes sanctos et sanctas dei. Cōiuro ✠ vos per totam curiā celestē. Adiuro ✠ vos per sanctissimā dn̄i et mundissimā Marie annūtiationē. Adiuro ✠ vos per gloriosam natiuitatē. Adiuro ✠ vos per passionē eius et lamentationem et clamorē eius in cruce dicentis Hely hely lamazabathani. Adiuro ✠ vos per crudelem eius mortem. Adiuro ✠ vos per gloriosam eius resurrectionem. Adiuro ✠ vos per admirabilē eius ascensionem. Adiuro ✠ vos per sancti spiritus in apostolis missionē. Adiuro ✠ vos per eius magnificam victoriam. Adiuro ✠ vos per tremendum diem iudicij: vt non habeatis potestatem super hanc creaturam dei. N. sed incontinenti hinc exeatis et recedatis et illuc vltra non introeatis per virtutem eiusdem domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos. etc. ℟. Amen.

Adiuro ✠ vos angeli sathane et nequissimi demones: qui non cessatis ledere genus humanum: per illam sacratissimam annuntiationem et salutationem archāgeli Gabrielis ad Mariam virginem dicendo. Aue gratia plena dominus tecū. Coniuro ✠ vos per humilem atq; prudentissimā eius responsionem dicendo. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi secundū verbū tuū.

Adiuro ✠ vos per incarnationem necessarissimã dñi nři Jesu Christi. Adiuro ✠ vos per gaudiosam annũtiationem angeli dicentis ad pastores annũtio vobis gaudiũ magnum: quia natus est vobis hodie saluator mundi. Coniuro vos ✠ per circũcisionem sanctã ꝛ oblationẽ qua fuit oblatus in tẽplo in vlnis sancti Symeonis. Cõiuro ✠ vos per dignam reuerentiã Symeonis dicentis nũc dimittis seruum tuum dñe: secundũ verbum tuum in pace. Adiuro ✠ vos per disputationem ꝛ prudẽtes responsiones pueri Jesu in disputatione. Coniuro ✠ vos per illã renouationẽ quam fecit sanctus Joãnes Baptista baptizando dñm nostrũ Jesum Christũ. Coniuro ✠ vos per spiritũ sanctũ qui apparuit dum baptizaretur Jesus in Jordanis fluuio in specie colũbę super caput eius. Adiuro vos per illam mirabilẽ ꝛ suauissimã vocem Dei ✠ patris dicentis: hic est filius meus dilectus. Adiuro ✠ vos per illud nomen gloriosissimum dñi nostri Jesu Christi: vt omnis hęc potestas demonũ discedat a creatura ista: ꝛ nunquã ad ipsam reuertatur per virtutem ipsius dñi nostri Jesu Christi. Qui vẽturus est iudi. ꝛc.

Coniuro ✠ vos iterũ nequissimos spiritus: per patrẽ dñi nostri Jesu Christi ꝛ per oĩa mirabilia quę fecit ipse dñs noster Jesus Christus dũ iret predicãdo per mundũ. Cõiuro ✠ vos per eius mellifluã predicationẽ. Cõiuro ✠ vos per illã colũnam ad quã seuere flagellatus fuit. Cõiuro vos per eius spineã ✠ coronã quam in suo capite habuit ꝛ portauit. Cõiuro ✠ vos per constantiã eius in passione sua. Cõiuro ✠ vos per humilitatẽ eius ꝛ verba quę fuerũt posita in cruce ipsius domini nostri Jesu Christi. s. Jesus Nazarenus Rex Judęorũ. Coniuro vos per crucẽ ✠ super quã positus fuit. Coniuro ✠ vos per clauos cũ quibus affixus fuit in cruce. Cõiuro ✠ vos per verba sancta quę dixit Christus pẽdens in cruce: videlicet. Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Hodie mecũ eris in paradiso. Deinde dicit matri. Mulier ecce filius tuus. Postea discipulo. Ecce mater tua. Deinde Hely Hely lamazabathani. Sitio. Consummatũ est. Pater in manus tuas cõmendo spiritum meum. Coniuro vos ✠ per sanctissimum ꝛ pretiosissimum sanguinem Jesu Christi qui exiuit de corpore eius:

vt redimeret nos peccatores. Qui venturus est. &c. Ecce crucẽ ✠ dñi fugite partes aduersę vicit leo de tribu Juda radix Dauid. Adoramus te Christe & benedicimus tibi quia per crucẽ tuã redemisti mundum. Qui viuis & regnas cũ Deo patre. &c. ℟. Amẽ. Incipit alius exorcism⁹ optimus & probatus. ℣. Adiutorium nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit cęlũ & terrã ℣. Sit nomẽ domini. ℟. Ex hoc nunc & vsq₃ in seculũ. ℣. Ecce crucem dñi ✠ fugite partes aduersę. ℟. Vicit leo de tribu Juda. ℣. Deum qui te genuit dereliquisti. ℟. Et oblitus es domini creatoris tui. Psalmus.

Exurgat Deus & dissipentur inimici eius: & fugiãt qui oderunt eũ a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie Dei. Et iusti epulentur & exultent in conspectu Dei: & delectẽtur in lętitia. Cantate Deo psalmũ dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum dñs nomẽ illi. Exultate in conspectu eius: turbabuntur a facie eius patris orphanorũ & iudicis viduarũ. Deus in loco sancto suo: Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperãt qui habitãt in sepulchris. De⁹ cũ egrederetis in cõspectu populi tui: cũ pertrãsires in deserto. Terra mota est: etenim cęli distillauerũt a facie Dei Synai: a facie Dei Jsrael. Pluuiã volũtariã segregabis De⁹ hereditati tuę & infirmata est: tu vero pfecisti eã. Animalia tua habitabũt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi De⁹. Dñs dabit verbũ euãgelizãtib⁹: virtute multa. Rex virtutũ dilecti dilecti: & speciei dom⁹ diuidere spolia. Si dormiatis inter medios cleros pẽnę colũbę deargẽtatę: & posteriora dorsi ei⁹ i pallore auri. Dũ discernit cęlestis reges: super eã niue dealbabuntur in selmõ: mõs dei mõs pinguis. Mons coagulatus mons pinguis: vt quid suspicamini mõtes coagulatos? Mons in quo beneplacitũ est deo habitare in eo: etenim dñs habitabit in finẽ. Currus dei decẽ millib⁹ multiplex millia lętantiũ: dñs in eis in synai in sctõ. Ascendisti in altũ cepisti captiuitatem: cepisti dona in hominibus. Etenim non credentes: in habitare dominum deum. Benedictus dñs die quotidie: prosperum iter fa

ciet nobis deus salutarium nostrorum. Deus noster de⁹ salvos faciendi: et domini dñi exitus mortis. Verumtamen de⁹ confringet capita inimicorum suorũ: verticem capilli perambulantium in delictis suis. Dixit dñs ex Basan convertam: convertam in profundum maris. Ut intinguatur pes tuus in sanguine: lingua canũ tuorum ex inimicis ab ipso. Viderunt ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Prevenerunt principes coniuncti psallẽtibus: in medio iuvẽcularum tympanistriarum. In ecclesijs benedicite deo domino: de fontibus Israel. Ibi Beniamin adolescẽtulus: in mentis excessu. Principes Juda duces eorum: principes Zabulon et principes Neptalim. Manda deus virtuti tuę: cõfirma hoc deus quod operatus es in nobis. A templo tuo in Hierusalem: tibi offerent reges munera. Increpa feras arũdinis: congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes quę bella volunt: veniẽt legati ex Aegypto: Aethiopia preveniet man⁹ eius deo. Regna terrę cantate deo: psallite domino. Psallite deo qui ascendit super cęlum cęli: ad oriẽtem. Ecce dabit voci suę vocẽ virtutis: date gloriã deo super Israel: magnificentia eius et virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus Israel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suę: benedictus de⁹. Gloria patri. Sicut erat. Psalm⁹.

In dño confido quomodo dicitis animę meę: transmigra in montẽ sicut passer? Quoniã ecce peccatores intenderunt arcum: paraverunt sagittas suas in pharetra: ut sagittẽt in obscuro rectos corde. Quoniã quem perfecisti destruxerunt: iustus autem quid fecit? Domin⁹ in templo sancto suo: dominus in cęlo sedes eius. Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebrę eius interrogant filios hominum. Dominus interrogat iustum et impiũ: qui autem diligit iniquitatem odit animam suam. Pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur: et spiritus procellarum pars calicis eorum. Quoniã iustus dñs et iustitias dilexit: ęquitatẽ vidit vultus eius. Psal.

Deus in adiutorium. &c. Require supra. fol. clviij.

Iudica dñe nocentes me: expugna impugnãtes me. Ap

prehende arma & scutũ: & exurge in adiutoriũ mihi. E ffunde frameam & cõclude aduersus eos qui persequũtur me: dic aię męę salus tua ego sum. C õfundãtur & reuereãtur: quęrẽtes animam meã. A uertantur retrorsum: & cõfundantur cogitãtes mihi mala. F iãt tanq̃ puluis ante faciẽ venti: & angelus dñi coarctãs eos. F iant vię illorũ tenebrę & lubricũ: & angelus dñi psequens eos. Q uoniã gratis abscõderũt mihi in interitũ laquei sui: superuacue exprobrauerũt aiam meã. U eniat illi laqueus quẽ ignorat: & captio quã abscõdit apprehendat eũ: & in laqueũ cadat in ipsum. A nima autẽ mea exultabit in dño: & delectabitur super salutari suo. O mnia ossa mea dicent: dñe quis similis tui? E ripiens inopẽ de manu fortiorũ ei⁹: egenũ & pauperẽ a diripiẽtibus eũ. S urgentes testes iniqui: q̃ ignorabã interrogabãt me. R etribuebãt mihi mala pro bonis: sterilitatẽ animę męę. E go autẽ cum mihi molesti essent: induebar cilicio. H umiliabã in ieiunio animã meam: et oratio mea in sinu meo cõuertetur. Q uasi proximum & quasi fratrem nostrũ sic cõplacebã: quasi lugens & cõtristatus sic humiliabar. E t aduersum me lętati sunt & cõuenerũt: cõgregata sunt super me flagella & ignoraui. D issipati sunt nec cõpuncti: tẽtauerũt me subsannauerũt me subsannatione: frẽduerũt super me dẽtibus suis. D ñe quãdo respicies: restitue animã meã a malignitate eorũ a leonibus vnicã meã. C onfitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. N on super gaudeant mihi qui aduersantur mihi inique: qui oderunt me gratis & annuũt oculis. Q uoniã mihi quidẽ pacifice loquebantur: & in iracũdia terrę loquentes dolos cogitabant. E t dilatauerũt super me os suũ: dixerũt euge euge viderunt oculi nostri. U idisti dñe ne sileas: dñe ne discedas a me. E xurge & intende iudicio meo deus meus: & dñs in causam meam. I udica me secundũ iustitiã tuam dñe deus meus: & nõ super gaudeãt mihi. N on dicãt in cordibus suis euge euge animę nostrę: nec dicant deuorabimus eũ. E rubescãt & reuereãtur simul: qui gratulantur malis meis. I nduãtur cõfusione & reuerẽtia: qui maligna loquunt̃ super me. E xultẽt & lętẽtur qui volũt iustitiam meã: & dicãt semper magnificetur dñs qui vo-

lunt pacē serui eius. Et lingua mea meditabitur iustitiā tuā: tota die laudē tuā. Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantē in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et fili⁹ iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Mitte ei domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Esto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationē meam. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Dominus noster iesus christus dei ꝛ virginis filius qui in hunc mundū apparuit: vt opera diaboli dissolueret, ꝛ dissiparet, ꝛ discipulis suis quos mittebat in vniuersum mūdum ad predicandū euangeliū omni creaturę potestatē dedit super oīa dęmonia: ꝛ vt lāguores curarēt per inuocationē sui sanctissimi nominis: et per impositionē manuū nostrarū ipse per suā misericordiā, ꝛ pietatē, ꝛ per merita, ꝛ preces beatissimę virginis marię matris suę, ꝛ omniū sanctorum ꝛ sanctarū dei dignetur dissoluere a te omne opus diaboli: vt de cętero non dominetur tibi inimicus neq₃ maledictus sathanas creatura damnata ꝛ reprobata ꝛ maledicta a deo in ęternū propter suam nequitiā audeat vexare corpus tuū aut animā tuā: nō perturbare sensus tuos interiores vel exteriores: nec illudere tibi aliqua illusione vel persecutione fantastica: sed plene liberatus a potestate sathanę cum bono sensu ꝛ sapientia cū sanitate mentis ꝛ corporis scias teipsum gubernare irreprehēsibiliter per bona opera in laudem ꝛ gloriā sanctissimi nominis domini nostri iesu christi ꝛ beatissimę virginis marię matris eius ꝛ salutionem animę tuę ꝛ consolationem tui ꝛ tuorū. In nomine pa✠tris et fi✠lij et spiritus ✠sancti. ℟. Amen. Initium sancti euangelij secūdum Joannem. In principio erat verbum ꝛc. supra. fo. cxlv. ¶ Sequētia sancti euangelij secundum Lucam.

In illo tēpore. Missus est angelus Gabriel a deo in ciuitatem Galilęę cui nomen Nazareth ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph de domo Dauid ꝛ nomē virginis Maria. Et ingressus angelus ad eam dixit. Aue gratia plena dn̄s tecū. Benedicta tu in mulieribus. Quę cum audisset turbata est in sermone eius: ꝛ cogitabat qualis esset ista sa-

lutatio: τ ait angelus ei. Ne timeas Maria inuenisti enim gratiam apud deũ. Ecce concipies in vtero τ paries filiũ: τ vocabis nomen eius Jesum. Hic erit magnus τ filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dñs deꝰ sedẽ Dauid patris eius: τ regnabit in domo Jacob in ęternũ: τ regni eius non erit finis. Dixit autẽ Maria ad angelũ. Quomodo fiet istud: quoniã virum nõ cognosco? Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te: τ virtus altissimi obũbrabit tibi. Quod enim nascetur ex te sanctũ vocabitur filius dei. Ecce Elisabeth cognata tua τ ipsa concepit filiũ in senectute sua. Et hic mẽsis est sextus illi quę vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud deũ omne verbũ. Dixit autẽ Maria. Ecce ancilla dñi: fiat mihi secundũ verbum tuũ. Sequentia sancti euãgelij secundum Marcum. Recumbentibus vndecim discipulis. supra. fol. cxliij. ℭ Sequentia sancti euangelij secundum Lucam.

In illo tempore. Reuersi sunt septuagintaduo discipuli cũ gaudio dicentes. Domine etiam demonia subijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait. Uidebam sathanam sicut fulgur de cęlo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcãdi super serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimici: et nihil vobis nocebunt. Ueruntamen in hoc nolite gaudere quia spiritus subijciuntur vobis. Gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in cęlis.

Ergo maledicte diabole creatura damnata et reprobata et maledicta a deo in ęternum propter tuam nequitiam spiritus immunde vbicunq; latitas in corpore istius. N. recognosce sententiam tuam: et cognosce sententiam iustissimę damnationis nequitię tuę. Et licet inuitus et coactus contra tuam nequissimam voluntatem: da honorem deo viuo et vero: da honorem iesu christo filio eius domino τ saluatori nostro: da honorem spiritui sancto et recede ab hoc famulo dei. N. et nunquam de cętero ad ipsum accedas: quia istum sibi deus et dominus noster iesus christus ad suam sanctam gratiam et benedictionem fontemq; baptismatis dono suę gratię vocare dignatus est. Et hoc signum sanctę cru✠cis quod nos in fronte eius damus: tu maledicte diabole

damnate atqȝ damnande spiritus immunde nūquam audeas violare per nomen ⁊ virtutem eiusdem domini nostri iesu christi. Qui venturus est iudicare ⁊c.

AUdi maledicte sathana: audi creatura dānata, ⁊ reproba ta, ⁊ maledicta a deo in ęternū propter tuam nequitiam: audi spiritus immunde vbicunqȝ latitas in corpore istius. N. adiuratus per nomen ęterni dei ⁊ saluatoris nostri iesu christi cum tua victus inuidia tremens gemensqȝ discede. Nihil tibi commune sit cum isto famulo dei. N. Da igitur honorem aduenienti spiritui sancto: qui ex summa cęli arce descēdens per turbatis fraudibus tuis diuino fonte purgatū pectus sanctissimum deo templū ⁊ habitaculū perfecit: ⁊ ab omnibus penitus noxijs pręteritorum criminum in baptismate liberauit: vt sic perenniter deo gratias referat semper ⁊ benedicat nomen eius sanctum in secula seculorum, Amen. Exorcizatio.

EXorcizo te ⁊ adiuro te ⁊ anathematizo te immunde spiritus creatura damnata ⁊ reprobata ⁊ maledicta a deo in ęternum, propter nequitiā tuā spiritus immunde vbicunqȝ latitas in corpore istius. N. in nomine dei pa ✠ tris: ⁊ in nomine iesu christi filij ✠ eius domini ⁊ saluatoris nostri ⁊ in virtute spiritus ✠ sancti: vt exeas ⁊ recedas ab ho c famulo dei. N. ⁊ nūquam de cętero ad eum accedas. Ipse enim tibi imperat maledicte damnate qui pedibus supra mare ambulauit ⁊ petro mergenti dexteram porrexit, Qui venturus est ⁊c.

NEc te lateat maledicte sathana, nec te lateat creatura dānata ⁊ reprobata, ⁊ maledicta a deo in ęternum propter nequitiam tuā: nec te lateat spiritus immūde vbicunqȝ latitas in corpore istius viri vel mulieris imminere tibi diem iudicij sempiterni: diem qui venturus est velut clibanus ardens in quo tibi ⁊ omnibus angelis tuis apostaticis ęternus superueniet interitus. Et ideo pro tua nequitia damnate atqȝ damnāde da honorem deo ✠ viuo ⁊ vero: da honorem iesu ✠ christo deo ⁊ saluatori nostro: da honorem spiritui ✠ sancto in cuius nomine atqȝ virtute ego pręcipio tibi immunde spiritus vbicunqȝ latitas in corpore istius. N. vt exeas ⁊ recedas ab eo et nunqȝ de cętero ad ipsum accedas: quia istum deus ⁊ dn̄s nr̄ ie

sus christus ad suã sanctã gratiã et benedictionẽ fontẽqȝ baptismatis dono sue gratie vocare dignatus est: vt fieret eius templum per aquã regenerationis et remissionẽ omnium peccatorum per nomen et virtutẽ eiusdem dei et domini nostri iesu christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos etc.

Firmiter credimus et simpliciter cõfitemur: quod vnus solus est verus deus, eternus, immensus, et incõmutabilis, et incõprehensibilis, oĩpotens, et ineffabilis, pater et filius et spiritus sanctus: tres quidẽ persone sed vna essentia substãtia seu natura simplex omnino. Pater a nullo: filius a patre solo: ac spiritus sanctus pariter ab vtroqȝ absqȝ initio semper ac fine: pater generans: filius nascens: et spiritus sanctus procedẽs, cõsubstantiales et coequales et cooĩpotentes et coeterni, vnũ vniuersorũ principiũ, creator oĩm visibiliũ et inuisibiliũ spũaliũ et corporaliũ: qui sua oĩpotẽti virtute simul ab initio tẽporis vtrãqȝ de nihilo cõdidit creaturã spiritualẽ et corporalẽ angelicã videlicet et mundanã ac deinde humanã quasi cõmunẽ ex spũ et corpore cõstitutã. Diabolus enim et alij demones a deo quidẽ natura creati sunt boni: sed ipsi per se facti sunt mali: homo vero diaboli suggestione peccauit. Hec sancta trinitas secundũ cõmunẽ essentiã indiuidua est et secũdũ personales proprietates discreta: per moysen et sctõs prophetas aliosqȝ famulos suos iuxta ordinatissimã dispositionẽ tẽporũ doctrinã humano generi tribuit salutarẽ. Et tãdẽ vnigenitus dei filius iesus christus a tota trinitate cõiter incarnatus: ex maria semper virgine spũs sancti cooperatione cõceptus: verus homo factus, ex aĩa rationali et humana carne cõpositus, vna in duabus naturis psona viã vite manifestius demõstrauit. Qui cũ secũdũ diuinitatẽ sit immortalis et impassibilis: idẽ ipse secũdũ humanitatẽ factus est passibilis et mortalis: qui etiã pro salute humani generis in ligno crucis passus et mortuus: descẽdit ad inferos: resurrexit a mortuis et ascẽdit in celũ: sed descendit in aĩa et resurrexit in carne: ascẽditqȝ pariter in vtroqȝ: ventur9 in fine seculi: iudicaturus viuos et mortuos: et redditurus singulis secũdũ opera sua tã reprobis quam electis: qui oẽs cũ suis proprijs resurgẽt corporibus que nũc gestant: vt recipiant secun

dum opera sua siue bona fuerint siue mala: illi cum diabolo pe nam perpetuam: et isti cum christo gloriam sempiternam.

¶ Una vero est fideliū vniuersalis ecclesia: extra quā nullus omnino saluatur: in qua idē ipse sacerdos est sacrificiū iesus christus cuius corpus et sanguis in sacramēto altaris sub speciebus panis et vini veraciter cōtinetur trāsubstātiatis pane in corpus et vino in sanguinē potestate diuina: vt ad perficiēdū mysteriū vnitatis accipiamus ipsi de suo quod accepit ipse de nostro. Et hoc vtiqȝ sacramentū nemo potest conficere nisi sacerdos qui rite fuerit ordinatus secundū claues ecclesie: quas ipse cō cessit apostolis eorūqȝ successoribus iesus christus. Sacramē tum vero baptismi quod ad dei inuocationē et indiuidue trinitatis: videlicet patris et filij et spūs sancti consecratur in aqua: tā paruulis q̄ adultis in forma ecclesie a quocūqȝ rite collatū proficit ad salutē. Et si post susceptionē baptismi quisquā prolapsus fuerit in peccatū: per verā potest semper penitentiā reparari. Non solū autē virgines et cōtinentes verū etiam coniugati per fidem rectā et operationē bonā placētes deo ad eternā merētur beatitudinē peruenire. Hoc vero sacro approbante cōcilio credimus et confitemur q̄ vna quedā summa res est incōprehensibilis quidē et ineffabilis que veraciter est pater: et filius: et spiritus sanctus tres simul persone et quelibet earū sigillatim illa essentia est. Symbolū Athanasij episcopi. Quicunqȝ vult saluus esse etc. require supra fol. lxix.

In huius igitur veritatis firmissime atqȝ certissime virtute te immūde spūs atqȝ spurcissime et miserrime quicunqȝ es siue vnus siue plures: quomodocūqȝ ad hunc famulū omnipotentis dei et templū eius in baptismo creatum, vel in cibo vel in potu, vel quacunqȝ malefica superstitione, vel tua malignitate nequissima, aut exigentibus culpis et criminibus suis ad ipsum accessum habere presumpsisti vel presumpsistis, vbicūqȝ latitas vel latitatis in hoc famulo dei a plāta pedis vsqȝ ad verticē, vel in vestibus siue aliquibus sibi adherentibus: in hoc loco habitationis eius, vel vbicūqȝ sis te requirimus te citamus: et temerariā et presumptuosam inuasionē agitationē et perturbationē huius famuli dei iniustissime ex parte tua et ne-

quissima volūtate tua interdicim⁹: nō nostris virib⁹ sed fortiori potestate oipotētis dei ꝛ dñi nři iesu chři filij ei⁹: qui superueniēs in atriū mūdi huius principē tuū cū omnibus immundis ꝛ miserrimis satellitibus infernalibus vicit ꝛ vasa diripuit.

Audi ergo quomodo iniuste ꝛ iniquissime hunc dei famulum inquietare presumpsisti. Nam cum propter inobediētiam primi parentis nostri adę: iustitia iustissimi dei nostri omnipotētis permittēte: iniquissimus princeps tuus ipsum ꝛ omnem potestatē suā ab eo seminali ratione propagatā durissima tyrannide per multa annorū spatia oppressisset, feriret, dire in vinculo carceris infernalis teneret: tandē adueniente plenitudine temporū misit deus pater pijssimū filium suū natum ex intemerata virgine factū sub lege. Et cum princeps tuus improbus ac temerarius exactor in vnigenitū dei filium, mediatorē dei ꝛ hominū, agnum tollentē peccata mundi dementia sua sacrilega attentasset inuadere ꝛ ferire: ꝛ tandē post herodis impij in eum persecutionē post cōtumelias, conuitia, opprobria, tandē immisit in cor proditoris iude ꝛ impiorum iudęorum: ꝛ ipso agno māsueto volēte ꝛ voluntarie se pro rēdēptione offerente vinciri fecit, ꝛ flagellari iniuste, condēnari, nudari, et in cruce affigi. Quę oīa mitissimus agnus dei oipotentis filius pro salute nřa quia ipse voluit pertulit: vt nos ꝛ hunc famulū dei a vinculis oīm immundorū spirituū liberaret, liuore suo sanaret: ab ęterna criperet dānatione: nudatos a vobis impijs latronibus infernalibus reindueret veste innocentię ꝛ gratię quę nos in protoplasto parente contra oipotentis dei imperiū rapuimus exoluit: offerēs se fructū benedictū vētris gloriosę virginis: pro interdicti fructus esu cruore ex quinqꝫ vulneribus largiter fuso redemit: morte sua gloriose nostram destruxit: ꝛ principē tuū cū oībus satellitib⁹ ac apostaticis immūdis spiritib⁹ ꝛ demonib⁹ cū crederet se in ipso aliquid sui inuenire captiuauit: ꝛ nos credentes maxime sibi liberauit. Inter quos ꝛ de quorū numero dono gratuitę misericordię suę nos esse ꝓfitemur. Et potestatē discipulis suis dedit calcādi super vos immūdos spūs: ꝛ ad inuocationē sui sanctissimi nominis virtutē ꝛ potestatē expellendi vos immūdos spūs ab obsessis

corporib⁹ vel domib⁹ vel habitaculis: ꝛ in virtute ꝛ in iustitia passionis sue qua dilexit nos ꝛ lauit nos a peccatis nostris in sanguine sue innocētię vos eijciēdo. In virtute igitur ꝛ honore huius summi imperatoris regis regū ꝛ dñi dominātium in cuius nomine omne genu flectitur cęlestium terrestriū ꝛ infernorum qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculum per ignem: nos quos de numero discipulorū licet indignos esse voluit per quos in persona sua panis ꝛ vinū vtpote in verbo creatoris virtute spiritus sancti in carnem ꝛ sanguinē transubstantiantur, te ✠ requirimus, te ✠ citamus, tibi ✠ pręcipimus, inter ✠ dicimus, ac diffinitiue ✠ prohibemus: vt ✠ nūc exeas ꝛ opera tua vel aliorum malefica operata quęcūqꝫ dissoluas ꝛ amoueas: et nunꝙ de cętero in eo causes vel facias nec per te, nec per alios illa vel similia. Contradicentes vero ꝛ contra stimulū calcitrantes sicut durissimos pharaones obduratos anathema ✠ tizamus, excommunica ✠ mus propter obsessionem ꝛ molestiam huius creaturę omnipotētis dei. N. ita ꝙ de cętero non pręsumatis neqꝫ vos neqꝫ alij vice vestra immundi spiritus molestare, inquietare, perturbare corpus nec sensus eius interiores vel exteriores a planta pedis vsqꝫ ad verticē aliquid ipsius attingere. Si vero aliquid iuris allegare pręsumitis: interponimus pretiosissimū sanguinē immaculati agni dñi nostri iesu christi: qui vt scripsit Joannes euangelista est propitiatio pro peccatis nostris: ꝛ non tantum pro nostris sed etiam totius mundi: etiā si essent mille mundi. Qui etiam supra splendorē solis apparens beato paulo cum mitteret eum ad prędicandum in omnes gentes ꝛ populos dixit: vt conuertantur a tenebris ad lucem, a potestate sathanę ad deū viuum, accipere remissionem peccatorum ꝛ sortem inter sanctos, quę est per fidem, quę est in me dixit sanctissimus ꝛ tremebūdus imperator cęlestis dñs iesus christus. Hanc vero fidē ꝛ hic famulus dei ꝛ nos firmiter credimus ꝛ simpliciter cōfitemur: ꝛ in ea velle viuere ꝛ mori protestamur. Cū igitur nil iuris habeatis in eum vti maligni inuasores ꝛ iniqui vsurpatores, prędones, ꝛ latrones infernales discedite ab hoc famulo dei vexilli sanctissimi summi ✠ imperatoris nostri quem

nos & vos & omnis creatura cōtremiscit: discedite a domo & ab omni loco habitationis eius: & omniū fideliū super quos inuocatū est nomē bonū & gloriosum summi imperatoris nostri Jesu Christi: & ite sine mora in locū desertū vel in locū Sodomę & Gomorrhę. Quod si pertinaciter adhuc resistitis & inobedientes huic nostro mandato quin potius cōtumaces ac rebelles contra stimulū omnipotētis dei calcitrātes quod nō cedet vobis impune: quia nō homines sed omnipotētem & summū imperatorē deū contēnitis. In cuius nomine & autoritate atqz virtute vos exorci ✠ zamus: pręci ✠ pimus: anathema ✠ tizam⁹ prohibe ✠ mus & interdi ✠ cimus molestiā: & inquietatē & perturbationem istius creaturę dei. N. & omniū hic astantiū & fideliū pręsertim huius habitationis omnipotētis dei. Nā quę conuentio lucis ad tenebras, & Christi ad Belial? Ecce nunc inuocamus omnipotentē & summū imperatorē dominū nostrū Jesum Christū cuius gloriosum nomē & inuocationē temere velut ille obduratus Pharao contēnitis & hucusqz contēpsistis: & beatissimā virginē dei genitricē Mariā & omnes angelicos beatos spiritus & ciues supernos patres nostros patriarchas: prophetas: apostolos: martyres: cōfessores atqz virgines: & speciales patronos beatissimū Dominicū: Petrū martyrē gloriosum: beatū Thomā: beatū Uincentiū qui multos ō satellitibus vestris in digito omnipotentis dei eiecit: beatissimā Catherinā Senēsem virginē & sponsam Jesu Christi purissimā quę mirabili gratia dei contra vos iniquos dęmones pręualuit sanctū. N. vel sanctā. N. vel sanctos. N. qui faciē dei omnipotentis contēplantur: qui vos siue vnū siue plures quandocūqz accessum habere pręsumpseritis ad hunc famulum dī. N. vel ad locū habitationis eius per sanctū angelū ab omnipotente missum ante diem tremebūdi iudicij quemadmodū per beatum Bartholomęū in India fecit Astaroth & Berith catenis igneis alligabit: & in abyssum gehēnę infernalis & loci ignis ardētis sulphure mittet: cui⁹ sum⁹ ascēdet in scl'a scl'or. Amē.

Date itaqz honorē omnipotēti Deo & summo imperatori Deo pa ✠ tri & fi ✠ lio eius dn̄o Jesu ✠ Christo qui dilexit & lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: in cuius no-

mine oē genu flectitur cęlestiū terrestrium ꝛ infernorū: ꝛ spiritui ✠ sancto in cuius nomine atq; virtute hoc peremptorio ꝛ diffinitiuo mādato pręci ✠ pimus, māda ✠ mus, horta ✠ mur, ꝛ anathema ✠ tizam⁹: vt recedas ab hoc famulo dei. N. ꝛ a loco habitationis eius ꝛ omniū fideliū absq; lęsione alicuius in desertū locū vsq; ad diē tremebūdi iudicij: ita ꝙ de cętero huc appropinquare neq; vos neq; alij vice vr̄a valeatis ad inuadendū, inquietandū ꝛ perturbādū hunc famulum dei. N. neq; sensus eius exteriores vel interiores neq; aliquē de hic habitantibus: quia ipsos deus ꝛ dn̄s noster iesus ad suā sanctā gratiā ꝛ bene ✠ dictionē fontēq; baptismatis dono vocare dignatus est: vt fieret ei⁹ tēplū per aquā regenerationis ꝛ remissionem omniū peccatorū: per nomē ꝛ virtutem eiusdē dn̄i nr̄i iesu christi. Qui venturus est iudicare ꝛc. Deo autem gratias qui nobis per Jesum christū dominū nostrum victoriā donauit.

Cum itaq; iniquissimus sathanas caput ꝛ princeps iniquorum omniū: tyrānidē suam quā solus exercere poterat in filios adę ab ipso seminali ratione propagatos extendere pręsumpserit in summū imperatorem ꝛ regem regū ꝛ dn̄m dominantiū deū ꝛ omnipotentis dei vnigenitū agnum immaculatū in quo non habebat quicꝙ̄: ꝛ ob hoc ab ipso domino nostro iesu christo saluatore nostro qui dilexit nos ꝛ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo cum socijs suis angelis ꝛ dęmonibus apostaticis de quorū numero es tu miserrim⁹, ꝛ iniquus, inuasor excęcatus, a deo iudicatus, superatus captiuus, ꝛ vinctus, ꝛ nos ꝛ in ipsum credentes ꝛ in virtute trinitatis deificę baptizatos ꝛ alijs sacramētis ab ipso filio dei institutis initiatos de potestate tua sathana eripuerit iuste ꝛ potētissime: ꝛ ꝓtestatus est beato paulo apostolo suo apparens ei supra splendorē solis lucidior in via media die. Jdcirco malignissime et spurcissime miserrime sathana ꝛ immūdissime spūs iam tertio exorcizate ꝛ adiurate in noīe oīpotentis ꝛ summi imperatoris nr̄i iesu christi: vt recedas ab hoc famulo dei: ꝛ ab omni loco creaturarū eius. Quę nā societas lucis ad tenebras: ꝛ chr̄i ad belial? Et nūc cū velut alter pharao induratus: nō nos tātum seruos ꝛ ministros eius sed mandata summi imperatoris dei

cōtumaciter cōtempseris: idcirco ex parte oīpotentis dei san
ctę ⁊ indiuiduę trinitatis: videlicet pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ei⁹ dn̄i no
stri iesu christi qui dilexit nos: ⁊ spūs ✠ sancti quem effudit in
nos abūde per lauacrū regenerationis: qui est inuictę virtutis
⁊ insuperabilis imperij semper magnificus triumphator: qui
diabolicę dominationis vires reprimit ⁊ potenter expugnat:
qui te refugā ⁊ immundū spiritum diabolū ⁊ demonē inferna-
lem cū socijs demonib⁹ superbissimis gehēnę deputauit incen
dijs. Et tibi iterū pręcipi ✠ mus anathema ✠ tizamus ⁊ exor-
ci ✠ zamus: vt recedas velociter absq; offensa alicuius pręsen
tiū vel absentiū super quos inuocatū est nomē gloriosum sum-
mi imperatoris dn̄i nostri iesu chri ✠ sti: vt recedas ab hoc fa-
mulo dei. N. vel loco vel monasterio vel territorio huius pa-
trię: ⁊ vadas in locū desertū: ita q̄ de cętero non pręsumas ad
ipsum accedere: nec corpus eius interius vel exterius per ma
leficia tua aberrare: neq; ad locum istum appropinquare, in-
quietare, vel molestare ipsum vel aliquem vel aliquos hic ha-
bitantes a planta pedis vsq; ad verticem. Per virtutem eius-
dem domini nostri iesu christi. Qui venturus est iudicare vi-
uos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignem. ℟. Amen.

Item eadem autoritate eiusdem summi imperatoris ⁊ in-
uictę virtutis eius qui te refugā atq; apostatam diabolū
gehennę deputauit: ⁊ in virtute totius curię cęlestis. s. inteme-
ratę semper virginis marię beatissimę matris vnigeniti filij
dei ⁊ saluatoris nostri ⁊ omniū cęlestium beatorum ordinum,
⁊ triplicis hierarchię. s. seraphin, cherubin, thronorū, dn̄atio-
nū, virtutū, potestatū, principatuū, archangelorū angelorum
qui semper vident beatissimā faciē patris omnipotentis in cę
lis: ⁊ patrum nostrorū patriarcharū, prophetarum, apostolo-
rum, martyrum, cōfessorum, atq; sanctarum virginum, ⁊ om-
nium electorum eius: pręcipue autem beatissimorū: videlicet
beati dominici: gloriosi petri martyris: beati thomę: beati vin
centij ⁊ beatę catherinę de senis: et officij mei sacerdotalis:
cuius ministerio in sacrificio altaris verum corpus ⁊ sanguis
christi conficitur: omnipotenti virtute dei nostri te refugam,
apostatam, miserrimū, immūdum spiritum ⁊ diabolum in his

scriptis excõmunicamus & excõmunicatũ decernim⁹: orantes omnipotentẽ deũ nostrũ a cuius domicilio miserrime cum diceres cũ principe tuo in celũ conscendã cecidisti & ex angelo effectus es immundus diabolus & Sathanas: vt per merita passionis sue & iustitiã ipse deus & dñs noster Jesus Christus qui dilexit nos & lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: pro contẽptu maiestatis sue iuste tibi tribuens & per merita & intercessionẽ omniũ supernorũ ciuiũ mittat angelũ lucis sanctũ & bonũ: qui te contemptorẽ sanctissimi nominis & vexilli summi imperatoris catenis igneis alligatũ quotienscunq3 ad hũnc famulũm dei vel locũ eius presumpseris appropinquare tradat in abyssum inferni & in locũ ignis ardẽtis sulphuris: vbi ante diem extremi iudicij excrucieris die ac nocte: & fumus tormẽtorũ tuorũ ascendat in secula seculorũ. Amen. In nomine pa ✠ tris & fi ✠ lij & spiritus ✠ sancti. Amẽ. In quorũ fidẽ ego frater N. de tali loco: ordinis talis minimus seruul⁹ seruoꝝ dei & indignus sacerdos: eiusdẽ summi imperatoris & saluatoris nostri Jesu Christi presentẽ excõmunicationem & exorcismũ contra te Sathana immunde manu propria conscripsi vel scribi feci: & sigilli quo vtor impressione muniri. Anno ab incarnatione eiusdem saluatoris nostri. M.cccc die mẽsis. N. Qui non diligit dominum Jesum anathema sit. Amen.

¶ Explicit exorcismus.

¶ Incipit exorcismus optimus qui legitur Rome in sancto Petro ante colũnam domini. ℣. Adiutoriũ nostrũ in nomine dñi. ℟. Qui fecit. &c. ℣. Sit nomẽ domini benedictum. ℟. Ex hoc nũc. &c. Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. ℣. Saluũm fac seruũm. &c. ℣. Nihil proficiat inimicus. &c. ℣ Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine deus propiti⁹ esto mihi peccatori qui omnes homines vis saluos fieri & ad agnitionem veritatis tue venire: suscipe orationem meã quam pono ante conspectũ clementie tue pro famulõ tuõ qui a demonio vexatur: & eũm ad misericordiam peruenire concede. Per Christum.

Exi ab eõ Sathana & da locũ spiritui sancto paracleto exi-

foras spiritus immunde ab hac creatura dei.

Oremus fratres charissimi pro hac creatura dei: que secundum carnem ab infirmitate vexatur: vt desuper illi mittat angelum pacis et angelum salutis cum medela celesti: vt eam visitare et corroborare dignetur. Per christum dominum nostrum. Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus per impositionem manuum mearum virtute dei refugiat diabolus ab vniuersis compaginibus membrorum istius creature dei in nomine domini nostri iesu christi: qui nos suo sanguine redemit. Qui venturus est &c. Oremus. Oratio.

Domine iesu christe cui omnia subiecta sunt: quem omnis creatura & omnis natura expauescit cum te inuocamus: cuius audito nomine serpens mansuescit: & draco in fugam pellitur: vipera statim compescitur: scorpius extinguitur: regulus vincitur: et omnia venenata & animalia noxia tenebrarum et omnes aduerse nature mansuescunt: tu domine iesu christe extingue hunc venenosum serpentem: virtutem eius extingue: operationes eius mortifica quas in se habet: nequitias euacua: et da in conspectu tuo his quos tu creasti oculos vt videant: aures vt audiant gratiam tuam: cor vt magnitudinem tuam intelligant saluator mundi. Qui viuis & regnas cum deo patre in vnitate &c. Oremus. Oratio.

Deus angelorum: deus archangelorum: deus prophetarum: deus apostolorum: deus martyrum: deus confessorum: deus virginum: deus & pater domini nostri Jesu Christi te inuoco & nomen sanctum tuum ac preclare maiestatis tue clementiam supplex deposco: vt mihi auxilium tuum prestare digneris aduersus hunc nequissimum spiritum: vt vbicunque sit audito nomine tuo velociter exeat & recedat. Per Christum dominum nostrum.

Ipse tibi imperat maledicte diabole qui ventis ac mari & tempestatibus imperauit. Ipse tibi imperat qui de supernis celorum in inferiora terre demergi precepit. Ipse tibi imperat: qui te retrorsum redire precepit. Audi ergo sathana et time: & victus & prostratus recede adiuratus in nomine domini nostri Jesu Christi. Tu ergo nequissime spiritus qui es ini=

micus humani generis: mortis raptor: iustitie declinator: ma
lorũ radix: fons vitiorũ: seductor hominũ: percussor gentiũ: in
citator inuidie: causa discordie: origo auaritie: excitator dolo-
rum: magister demonũ: quid stas et resistis sanctis? cũ scias te
perdere vires in eũ qui in Isaac est immolatus: in Ioseph ve-
nundatus: in agno occisus: et in cruce crucifixus: deinde es ab
eo separatus: recede in nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spiritus ✠
sancti, et da locum spiritui sancto per hoc signum sancte cru ✠
cis domini nostri Iesu Christi. Qui venturus est iudicare vi-
uos et mortuos etc. Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus osanna in excelsis
qui illũ sathanã refugã tyrãnũ deputasti gehẽne: qui vni-
gẽitũ tuũ in hũc mũdũ misisti: vt illũ rugiẽtẽ leonẽ cõtereret ve
lociter attẽde et accelera vt eruas hominẽ ad imaginẽ et simili-
tudinẽ tuã formatũ a ruina et demonio meridiano. Da dñe ter-
rorẽ tuũ super bestiã que exterminauit vineã tuã: da fiduciam
seruis tuis cõtra hũc nequissimũ spiritũ fortiter stare ne cõtẽ-
nat sperãtes in te: quia tu es deus solus: et dicat sicut olim dixit
deũ nõ noui: et Israel nõ dimittã. Urgeat illũ dñe potens dex-
tera tua discedere a famulo tuo. N. nec diutius presumat tene
re captiuũ hominẽ quẽ tu ad imaginẽ tuã facere dignatus es
et in fine seculi per sanguinẽ filij tui redemisti. per eũ. Adiuratio.

Adiuro te serpens antique per iudicẽ viuorũ et mortuorũ
per factorẽ mũdi qui habet potestatẽ mittere te in gehen-
nã: vt ab hoc famulo dei. N. qui ad ecclesie sue currit presidia
festinus discedas. Adiuro te nõ per meã infirmitatẽ sed per vir-
tutẽ spũs sancti: vt exeas ab hoc famulo dei. N. quem dñs Ie
sus Christus fecit ad imaginẽ et similitudinẽ suam. Cede cede
nõ mihi sed ministro Chri. Illius enim te vrgeat potestas qui
te affixus In frõte cru ✠ ci suo subiugauit imperio. Illius bra
chiũ cõtremisce: qui de cũctis gemitibus inferni aĩas iustorũ ad
lucẽ perduxit. Sit tibi terror corpus hoĩs: sit tibi terror ima-
go dei nec resistas nec moreris discedere a creatura ista qua cõ-
placuit deo vt in hoĩe habitaret. Et ne me infirmissimũ cõtem
nẽdũ putes dũ me peccatorẽ esse cognoscis imperat tibi deus:
imperat tibi maiestas Chri: imperat tibi deus pater: imperat ti

bi fili⁹: imperat tibi spūs sanctus: imperat tibi fides sanctorū apostolorū Petri ꝛ Pauli ꝛ ceterorū apostolorū: imperat tibi sanguis martyrum: imperat tibi sacramentum In frōte crucis: ✠ imperat tibi mysteriorū virtus: imperat tibi Jesus Nazarenus: imperat tibi verbū quod caro factum est. Exi transgressor: exi seductor: exi plenus omni dolo ꝛ fallacia: veritatis inimice: da locū durissime: da locum spurcissime: da locum impijssime: da locū Jesu Christo in quo nihil inuenisti de nephādis operibus tuis: qui te expoliauit: qui regnū tuū destruxit: qui te victum ligauit ꝛ vasa tua diripuit: qui te proiecit in tenebras exteriores: vbi tibi cū ministris tuis erit preparatus interitus. Sed nūc quid turbulēte cogitas? Quid temerarie retractas? Reus omnipotēti deo cui⁹ statuta trāsgressus es: reus Jesu Christo filio eius quē temerarie ausus es tentare ꝛ crucifigere presumpsisti: reus humano generi cui tuis persuasionibus mortis fructū propinasti. Adiuro te draco nequissime in nomine In fronte. agni ✠ immaculati qui ambulat super aspidem ꝛ basiliscū qui cōculcat leonem ꝛ draconē vt discedas ab homine isto discedas ab ecclesia dei. Cōtremisce ꝛ fuge inuocato noīe illius quē inferi tremūt cui virtutes celorū ꝛ potestates subiecte sunt: quē cherubin ꝛ seraphin indefessis vocibus laudāt dicētes. Sanctus, sanctus, sanctus dn̄s de⁹ Sabaoth. Imperat tibi Jesus Nazarenus qui te cū discipulis tuis eius cōtēneres elisum ꝛ prostratū exire iussit de homine. Quo presente cū te ab homine separasset nec porcorū gregē presumebas cōtingere. Recede ergo nunc adiuratus in noīe In frōte eius ✠ ab homine isto quē ipse plasmauit. Durū est tibi Christo velle resistere: durū est tibi contra stimulū calcitrare: quia quāto tardius exis: tanto magis tibi supplicium crescit: quia non hominem contemnis: sed illum qui est dominator viuorū ꝛ mortuorū. Qui vēturus ꝛc. Initiū sancti euangelij secūdum Joannem. In principio erat verbum. supra. fol. cxlv.

Recede ergo a capite: a capillis: a lingua: a sub lingua: a dorso: a collo: ab humeris: a femoribus: a pectore: a stomacho: a corde: a brachijs: a vētre: a manib⁹: a cruribus: a tibijs: a genibus: a pedibus: ab intestinis maioribus ꝛ minori-

bus. Separa te a famulo dei: sicut de⁹ separauit celũ a terra: lucẽ a tenebris: veritatẽ a mendacio: bonum a malo: dulce ab amaro: sic eris separatus immũdissime spũs ab hoĩe isto: quia vincit Christus ⁊ potentia eius quã tu vincere non potes: sed vincat te dñs noster Jesus Christus teqꝫ cõdemnari faciat in sempiternũ: ⁊ descẽdat ad nos gratia pietatis sue. Qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊c. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus pater dñi nostri Jesu Christi te supplices deprecamur: impera diabolo qui hunc famulum tuum. N. dei detinet quam filius tuus vnigenitus redemit suo sanguine ab eo recedat: libera eum vt expurgatus ab omni sorde iniquitatis maiestati tue pura mente deseruiat: cõsecutus gratiam spiritus sancti. Qui viuis et regnas deus in secula seculorum, Amen.

Repelle dñe ab hoc famulo tuo omnẽ infestationẽ inimici: vt reintegrata sua pristina sanitate ad gratiarũ tue clemẽtie redeat actionem. Per Christum dominum. Adiuratio.

Adiuro te ⁊ contestor diabole: per nomen dñi nostri Jesu Christi ⁊ per imperiũ eius: ⁊ per virtutem ⁊ potentiã sancte Trinitatis: vt exeas sathana ⁊ omnis diabolica potestas a creatura ista absqꝫ lesione anime ⁊ corporis sui: vt exeas omnino nec stare nec destruere: nec latere: nec seuire in corpore istius in spiritu vel anima aut vestimẽto presumas nocere: sed perfugias ⁊ recedas nullũqꝫ vestigij tui signũ aut dolorem in anima istius vel carne vel ossibus derelinquas. Exi immũde spiritus quicũqꝫ es aut vnus aut plures: quodcũqꝫ sit tibi nomen. Exi velociter de capite de capillis de fronte de cõpagine membrorũ eius: neqꝫ per vllũ argumentũ aut calliditatem te celare presumas: neqꝫ qui sunt eius cõtingas aut abscõdas nõ vestimẽta illius, non iumenta, nõ pecora: sed catenatus ⁊ refrenatus p imperiũ ⁊ potestatẽ ⁊ regnũ dñi Jesu Chri creatoris mũdi: tu exul effugias ⁊ partẽ illã petas vbi nullã creaturã dei ledere presumas. Da honorẽ deo omnipotenti sub cuius imperio omnia nominantur cui insensibilia obediunt elementa. Uirtus eius te expellat ⁊ te exire cogat cum omni turba: qui de Magdalena septem fugauit demonia: qui regna mor=

tis per te inuenta destruxit: & de potestate tua electos suos abstulit. Ipse est rex glorię qui ex ore patris prodijt ante luciferum. Qui venturus &c. Oremus. Oratio.

Te deprecamur & inuocamus oīps deus sancta Trinitas: vt creaturā istam pietatē tuam petentē iubeas emundari ab omnibus insidijs dęmonū & doloribus visionū eorū. Et petimus etiā: vt sancta virtus tua dn̄e Jesu atteratur in creatura ista: & corroborare eā digneris ad vitā ęternā. Nam legimus in euāgelio sancto tuo q̄ cum omni imperio suo dn̄s Jesus spiritus immūdos eijciebat: vt impleretur quod dictū est per prophetā dicētē. Ipse infirmitates nr̄as & ęgrotationes nr̄as portauit: & liuore eius plagę nr̄ę sanatę sunt. Tu es dn̄e saluator mūdi qui apostolis tuis sanctis & oībus in te credētibus potestatē dedisti: vt spūs immūdos eijcerent: & curarēt oēs lāguores & infirmitates per inuocationē sancti noīs tui. Tu dixisti. Quicunq; inuocauerit nomē dn̄i saluus erit. Et quodcūq; petieritis patrē in noīe meo dabit vobis. Tu dn̄e dixisti. Si vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vr̄is: quāto magis pater vester de cęlo dabit bona petētibus se? Tu dixisti. Si habueritis fidē et dixeritis mōti huic transi: trāsiet. Nos credimus te deū esse omnipotentē: & apud te omnia possibilia sunt. Te igitur sanctā Trinitatē inuocamus exaudi nos. Te saluatorē nostrū petimus ꝓpter nomē sanctū tuū: vt hunc seruū tuū ab omni incursu dęmonū emūdans & omnē infirmitatē quā gerit in anima vel in corpore medicina tua sancta sanes. Tu dn̄e dixisti. Non est sanis opus medico sed ęgrotis. Et dixisti non veni vocare iustos sed peccatores. Tu es verus deus & bonus cū patre & spiritu sancto mediator dei et hominū & pro peccatis nostris: omnipotens ab oīpotente genitus in secula. Mitte ergo sanctos angelos tuos, sanctū michaelē, sanctū Gabrielē: & sanctū Raphaelē: vt adsint & defendāt creaturā hanc quā tu manibus tuis plasmasti: cui tu animam donasti et sanguinē pro ipsa fundere dignatus es: & protegant illam vigilantem & dormientem ab omni infestatione diabolica. Ita reddant illā quietē tranquillā ac securam vt nullam in eam potestatem deinceps habeant spiritus iniqui nec in eam ingredi pręsumāt:

neq; animã, neq; corpus eius lędere fatigare aut terrere aut etiam tentationibus titillare pręsumant. Qui viuis ꝛ regnas deus in secula seculorum. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

DEus conditor ꝛ defensor humani generis qui hominẽ ad similitudinem tuã formasti: respice super hunc famulum tuum. N. qui dolis inuidi serpẽtis appetitur: quem vetus aduersarius ꝛ hostis antiquus formidinis errore circunuoluit: ꝛ sensum mentis stupore defigit atq; terrore conturbat: ꝛ motu trepido timoris exagitat. Repelle domine virtutem diaboli ꝛ fallaces insidias eius amoue: vt impius tentator effugiat. Cruces sequentes fiant hoc modo: prima crux in fronte: secũda in pectore: tertia in corde: quarta in ore: sitq; nominis tui signo ✠ famulus tuus in anima tutus ꝛ corpore. Tu pecto ✠ ris eius interiora custodias: viscera regas: cor ✠ confirmes. In anima ✠ aduersarię potestatis tẽtamenta euanescant. Da dñe ad hanc inuocationem nominis tui gratiã: vt qui hucusq; terrębat territus exeat ꝛ victus abscedat tibiq; possit hic famulus tuus corde firmato ꝛ mente sincera debitum prębere famulatum. Per eum qui venturus est ꝛc. Adiuratio.

ADiuro te per deum altissimũ maledicte sathana qui famulum suum artibus tuis tentare niteris: vt nullũ violenter teneas. Contremisce immundissime spiritus initiũ omniũ malorum transgressor bonę vię ꝛ veritatis ac iustitię persecutor: autor fornicationis: seminator zizaniorũ: dissipator pacis: lator discordię: pessime dux tenebrarũ: mortis inuentor ꝛ ianua inferni: vorago gentium: omniũq; malorum causa: separate a famulo dei sicut est separatũ cęlum a terra ꝛ mors a vita: septẽtrio a meridiano: lux a tenebris: veritas a mendacio: bonum a malo: iustitia ab iniquitate: castitas ab impudicitia: ita ꝛ tu sic te separa maledicte sathana a creatura ista. N. Ergo da honorem deo maledicte sathana ꝛ exi ab ea vt spiritus sanctus perseueret in ea. Per eum qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculum per ignem. ℟. Amen. Oratio.

OBsecro te dñe Iesu Christe: vt exeant omnes languores ab oĩbus membris istius: a capite: a capillis: a cerebro: a frõte: ab oculis: ab auribus: a naribus: a genibus: ab ore: a lin

gua:a dentibus:a faucibus:a gutture:a collo:z ab humeris:a corde:a stomacho:a lateribus: a carne:a sanguine: a tibijs: a pedibus: a digitis:a planta: a medulla: a neruis: a cute: et ab omni compagine membrorum eius. Exaudi me domine miserum peccatorem: tibi sit virtus et potestas et imperium in secula seculorum, Amen. Exorcizatio.

Exorcizo te immunde spiritus in nomine dei ✠ patris omnipotentis z in nomine Jesu ✠ Christi filij eius z in virtute spiritus ✠ sancti: vt exeas z recedas ab hoc famulo dei. N. Ipse tibi imperat maledicte dānate qui siccis pedibus supra mare ambulauit:z petro mergenti dexteram porrexit: qui ceco nato oculos aperuit: z quatriduanum Lazarum de monumento resuscitauit. Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuā:z da honorē deo viuo z vero:z da honorē Jesu Christo filio suo z spiritui sancto paracleto z recede ab hoc famulo dei. N. per hoc signum sancte *faciat crucem in fronte obsessi.* cru ✠ cis quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole nunquam eum audeas violare:z in eo amplius non presumas stare. Per eundem dominum nostrum Jesum Christum qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum, Amen. Oremus. Oratio.

Deus Abraham: deus Isaac:deus Jacob: deus Moysi: deus Aaron:deus Tobie: et deus omniū prophetarum tu hunc famulum tuum de tentationibus diaboli eripere digneris. Et quia ipsi immūdi spiritus ab initio fuerūt fallaces z false egerunt z nunq̄ pro veritate steterūt sed semper in omni malitia iniquitate z superbia z vanitate atq3 cupiditate: ideo iube dñe deus clemens angelos tuos benignos adesse qui expellāt inimicos malignos. Et isti serpētes crudelissimi antiqui voraces lāguescāt cum cōsortibus z subiectis oībus socijs eorū. Et sicut percussisti in ira z furore tuo sodomā z gomorrhā: sic percutias inimicos aduersarios tuos: qui hunc famulum tuum decipiūt: vt eum fatigare z decipere non possint: nec latere in corpore quod non fecerūt: nec in anima quā non dederunt: nec in vlla cōpagine membrorum eius. Et quomodo tu domine de limo terre eū formasti z in eo neruos composuisti:

spiritum tradidisti: ita presta nobis quesumus dñe misericordiam tuā poscentibus: vt exploratores seduli seductores gentiū: laquei mortis: filij tenebrarū dānati iubēte te dñe deus noster potestatē nō habeant super hunc famulum tuum. N. fatigare, nec cōtristare, nec desperatum facere, nec mortem ei tradere: sed isti destructores gentiū, destructores mēbrorum per gloriā nois tui dñe et filij tui dñi nostri Jesu Christi cru ✠ cē in qua pepēdit: sicut stipule ante faciē venti et sicut ligna cōburātur ab igne inferni: sicut ros et nix ante radiū solis perit: sic pereant et defluāt et dissipētur a corpore et aīa famuli tui: et pereāt per loca arida et deserta vbi sancti et iusti non habitant: quia tu dñe nō ex argento neq3 gēmis pretiosis emisti nos: sed de sancto corpore et sanguine filij tui per passionē crucis redemisti. Proinde nūc nō habeāt potestatē inimici tui et aduersarij tui famulo tuo nocendi neq3 iniuriādi sed recedāt cū omni nequitia eorū. Et sicut separasti dñe lucē a tenebris: iustitiā ab iniquitate: mēdacium a veritate: sic eos dñe iubeas exire et separari ab aīa et corpore famuli tui. N. a capite vsq3 ad pedes per omnē cōpaginē mēbrorū eius. Per dñm nostrum et c. Adiuratio.

Adiuro vos spiritus et angeli maligni et persecutores christianorū per pa ✠ trē et fi ✠ lium et spiritū ✠ sanctū: per aduentū dñi nostri Jesu Christi: per annunciationē Gabrielis archangeli ad Mariā virginem: per natiuitatē dñi: per infantiā et persecutionē ab Herode: per passionē dñi nostri Jesu Christi: per patibulū crucis eius: per sanguinē eius: per sepulchrū eius: per resurrectionē eius: per ascensionē eius in celū: et per aduentū eius ad diem iudicij: et iustum iudiciū iudicandi inter iustos et peccatores: et per omnes etiam virtutes celorum: et per choros angelorum, archangelorū, prophetarum, apostolorum, martyrū confessorum, et virginum, atq3 omnium simul sanctorum dei vos demones coniuro: vt non habeatis potestatem fatigare hunc famulum dei. Per eum qui venturus est iudicare viuos et c. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus petimus humili prece diuinam clementiam tuā: vt famulum tuum. N. quem conspicimus ab antiquo hoste grauiter tentari: et sensum suum a sa-

thana perturbari atq; vexari: ab eius impetu clementer eripias hominē tuis manibus formatum a ruina & demonio meridiano: vt hic in ecclesia tua positus abeat per baptismatis sacramentum conuictus. Et qui nomen sanctum tuum confitetur nulla possit aduersitate diabolicę tentationis auerti. Per dominum nostrum Jesum Christum &c.

Audi ergo spiritus immūde: quia tibi interdicitur figura dei: sicut cōfirmauit dñs mari terminū: liberauit hominē de morte: ita Christus liberet hunc famulum suum de inimicis suis. Est enim vere promissio dei facta qui in cęlis est in nobis signatum est nomen dñi. Christus natus. Christus passus. Christus a mortuis resurrexit: qui pro nobis pependit in ligno: qui liberauit tres pueros de camino ignis Sydrach, Misach, et Abdenago: et Danielem de lacu leonum ipse liberet hunc famulum suum. N. de potestate inimici. Per eum qui venturus est iudicare viuos &c. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe qui dedisti potestatē discipulis tuis super oīa demonia: vt eijcerēt ea de corporib⁹ obsessis: & dixisti eis si haberēt fidem saltem vt granum synapis nihil eis impossibile fore: & nullū esse tam forte demoniū quod non fugeret audito nomine sancto tuo: nos indigni serui tui fidē tuā quidē seruamus: & inuocamus nomē sanctū tuū super hunc famulum dei. N. quem vexat diabolica seuitia: vt per virtutē tuā diabolū cōteras atq; euellas: vt eijcias illū draconē de corpore hui⁹ facturę tuę: & fiat deinceps hoc corpusculū mūdū & expiatū a demone quod baptismi aqua dudū abluit & purificauit per te Christe saluator mūdi. Qui viuis. Oremus. Oratio.

Tribulationum optime terminator deus famulum tuum. N. a pessimis demonibus tua permissione obsessum libera: vt adiutorio clementię tuę mundus ab omnibus impugnationibus demonum liberetur. Per dominum. Exorcizatio.

Exorcizo te immunde spiritus draco basilisce serpens noxie: per deū patrem omnipotentē: per verbū veritatis: et per signum sanctę cru ✝ cis Jesu Christi nazareni: & per agnū immaculatum de altissimis progressum de spiritu sancto conceptū de virgine Maria natum: quem Gabriel archangelus

nũciauit vẽturũ: vt recedas ab hôc famulô dei. N. Adiuro te per eũ quẽ Joannes videns exclamauit dicẽs ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hic est de quo dixerat post me venit qui ante me factus est: cui⁹ nõ sum dignus corrigiã calciamenti soluere. Qui venturus est iudicare ꝛc. Exorcizatio.

Exorcizo te diabolicę potestatis inuẽtor ꝛ malitię cum satellitibus tuis pręcipiens tibi in nomine pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spũs ✠ sancti. In noĩe gloriosissimę Trinitatis cui nouẽ ordines angelorũ: angeli: archãgeli: throni: dominationes: potestates: virtutes: principatus: cherubin: ꝛ seraphin: patriarchę ꝛ prophetę: apostoli: et oẽs sancti dant honorẽ ꝛ gloriam qui dieb⁹ ac noctib⁹ proclamãt, Sãctus sanct⁹ sanct⁹ qui est ꝛ qui erat ꝛ qui vẽtur⁹ est opš: vt recedas ꝛ repellaris ab hac creatura dei cũ oĩbus infestationib⁹ tuis atqꝫ suggestionibus tuis necnõ malitię tuę artib⁹: ita vt vbicũqꝫ creatura ista fuerit cũ sigillo sanctissimę cru ✠ cis aut aspersione aquę benedictę: ibi oẽs inuẽtiones tuę malitię effugerẽt: ꝛ nullus eis locus relinquatur, Per eũ qui vẽturus est iudicare ꝛc. Exorcizatio.

Exorcito te immũde spiritus per deũ omnipotentẽ qui fecit cęlũ et terrã mare ꝛ omnia quę in eis sunt: vt exeas ab hôc famulô dei. N. Proinde omnis virtus aduersarij, omnis exercitus diaboli, omnisqꝫ incursus inimici, ꝛ omne phantasma diaboli eradicare explantare atqꝫ effugare ab hac factura dei: quam deus ꝛ dominus noster Jesus Christus ad suã sanctam gratiam vocare dignatus est: vt fiat templum dei et spiritus sanctus habitet in eo in nomine domini nostri Jesu Christi, Qui uenturus est ꝛc. Exorcizatio.

Exorcizo te spiritus immunde: exi ab hac creatura dei per inuocationem dñi nostri Jesu Christi: non tibi impero ego peccator sed tibi imperat agnus immaculatus Jesus Christus dñs noster dei filius: vrgẽt te angeli: vrgent te archangeli: vrgent te apostoli: vrgent te martyres: vrgent te cõfessores: vrgent te virgines. Deficiãt vires tuę diabolicę artis, in die, in nocte, in hora, in momẽto: redde fortitudinem mẽbris: redde animę sanitatẽ: non repetas: nõ morti tradas: non in esca: non in potu: non in locis publicis vel occultis ei noceas: non su-

peruenias vigilanti nec dormienti: nec te moueas nec impedias querentem vitam eternam. Per eum qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem.

Nec te lateat sathana imminere tibi penas: imminere tibi tormẽta: imminere tibi diẽ iudicij sempiterni: diẽ qui venturus est velut clibanus ardens: in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis sempiternus erit paratus interitus. Et ideo pro tua nequitia damnate atq; damnãde da honorem deo patri omnipotenti: da honorẽ Jesu Christo filio eius: da honorem spiritui sancto: in cuius virtute precipio tibi quicunq; es vnus aut plures: vt exeas atq; recedas ab hoc famulo dei. N. vt eũm deo suo reddas: quem dñs nr̃ Jesus Christus ad suã sanctam grãm vocare dignat⁹ est. Qui vẽtur⁹ est &c. Oremus. Oro.

Te ergo dñe de⁹ noster supplices exoramus: vt visitatione tua sancta eripias famulum tuum. N. ab aduersario: nec eũm permittas vsq; ad lesionẽ aie peruenire: sed sicut in Job terminũ posuisti: ita etiam pone in famulo tuo isto: ne inimicus tuus in anima ista triumphare incipiat. Per Christum.

Vnde maledicte sathana recognosce sentẽtiã tuã: da honorẽ deo viuo et vero ✠ da honorẽ Jesu ✠ Christo filio eius et spiritui ✠ sancto paracleto: et recede ab hoc famulo dei. N. Tibi precipio damnate immũde spiritus hostis humani generis: per deum patrem omnipotentẽ inuisibilem, incõprehensibilem, atq; inmortalẽ, qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt eradicare ab hoc famulo dei: ita vt vltra in eo locũ non habeas nec sit in eo cõtrarie virtutis immixtio. Sed tu de⁹ omnipotens propitius esto: vt corpus a demonijs obsessum a tota nequitia diabolica gratia tua eximatur. Per dominum nostrũ Jesum Christum filiũ tuum: qui venturus est iudicare &c. ¶ Sequẽtia sancti euangelij secundũ Mattheum.

Cum natus esset Jesus in Bethleẽ Jude in diebus Herodis regis: ecce magi ab oriente venerũt Hierosolymã dicẽtes. Ubi est qui natus est rex Judeorũ? Uidimus enim stellã eius in oriẽte et venimus adorare eũ. Audiens autẽ Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma cũ illo. Et cõgregans oẽs principes sacerdotũ et scribas populi sciscitabatur ab eis

vbi Christus nasceretur. At illi dixerũt ei. In Bethleē Judę: sic enim scriptũ est per prophetā. Et tu Bethleem terra Juda nequaꝗ̃ minima es in principib⁹ Juda. Ex te enim exiet dux qui regat populũ meũ Israel. Tũc Herodes clam vocatis Magis diligenter didicit ab eis tēpus stellę quę apparuit eis. Et mittens illos in Bethleē dixit. Ite ⁊ interrogate diligēter de puero: ⁊ cũ inueneritis renuntiate vt ⁊ ego veniens adorē eũ. Qui cũ audissent regē abierũt: et ecce stella quam viderant in oriēte antecedebat eos: vsq; dum veniēs staret supra vbi erat puer. Videntes autē stellam gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum inuenerunt puerum cum Maria matre eius. Et procidentes adorauerunt eum. Et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum, thus, ⁊ myrrham. Et respō so accepto in somnis ne redirent ad Herodem: per aliam viā reuersi sunt in regionem suam. In exorcismo cōtra demones dicantur psalmi infrascripti. videlicet. Deus in adiutorium. fo. clviij. Psalmus. In domino cōfido. fo. clxij. Psalmus.

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate? Tota die iniustitiā cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolũ. Dilexisti malitiā super benignitatē: iniquitatem magis loqui ꝗ̃ loqui ęquitatē. Dilexisti oīa verba precipitationis: lingua dolosa. Propterea de⁹ destruet te in finē euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicē tuā de terra viuētiũ. Videbũt iusti ⁊ timebũt: ⁊ super eũ ridebũt ⁊ dicent: ecce homo qui nō posuit deũ adiutorē suum. Sed sperauit in multitudine diuitiarũ suarũ: ⁊ preualuit in vanitate sua. Ego autem sicut oliua fructificaui in domo dei: speraui in misericordia dei in ęternũ ⁊ in seculũ seculi. Cōfitebor tibi in seculũ q̇a fecisti: ⁊ expectabo nomē tuũ quoniā bonũ est in cōspectu sanctorũ tuorum. ps. Exurgat deus. fo. clxij. ⁊ letanię cũ precibus ⁊ orōnibus suis. Deinde sępius repetas istos versus sequētes signādo energuminũ cũ aliqua cruce ⁊ ad singulos versus adsistētes respōdeāt. Vicit leo de tribu Juda radix dauid. ℣. Ecce crucem ✠ domini fugite partes aduersę. ℟. Vicit leo de tribu Juda radix Dauid. ℣. Ecce vexillũ redemptionis nostrę ideo fugite partes aduersę. ℟. Vicit leo de tribu Juda

radix David. ℣. Ecce signum confusionis vestrę: ideo fugite partes aduersę. ℟. Vicit leo de tribu Juda radix David.

¶ Explicit exorcismus qui legit̄ Romę ante colūnā domini.

¶ Incipit exorcismus cōtra demoniacos ꝛ maleficiatos ꝛ incatationes ꝛ facturas ꝛ domos a demonio vexatas optimus.

In nomine sanctę ꝛ indiuiduę Trinitatis contra oēs maleficiorū vanitates ꝛ incursus demonū signū sanctę Crucis ✠ saluatoris nostri Jesu Christi tolle potestatē tolle impetum sathanę et angelorū eius: et nō permittas nocere isti creaturę dei. ℟. sed vadant in loca arida. Memēto nostri dn̄e sicut iurasti patribus nostris Abrahā, Isaac, ꝛ Jacob: vt inde exeant ꝛ recedant ab hac creatura dei. ℟. ꝛ vadant in loca arida ꝛ sterilia inaquosa ꝛ inhabitabilia. Vade retro sathana cum angelis tuis apostaticis. Per eum qui vēturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟. Amen.

Coniuro ✠ vos angeli tartarei per eū qui vos eiecit de superno cęlorū habitaculo: qui fertis malū cōtra genus humanū. Adiuro ✠ vos per quatuor euangelistas ꝛ per tremendum diē iudicij ꝛ per terribilem iudicē. Et adiuro vos per nomina sacratissima omnipotētis dei: videlicet. Messias ✠ Sother ✠ Emanuel ✠ Sabaoth ✠ Adonai ✠ Unigenitus ✠ Uia ✠ Uita ✠ Ueritas ✠ Omousion ✠ Principium ✠ Primogenitus ✠ Sapiētia ✠ Fons ✠ Origo ✠ Paracletus ✠ Mediator ✠ Agnus ✠ Ouis ✠ Alpha ꝛ o ✠ Caput et finis ✠ Simul vocitatus ✠ Serpens ✠ Aries ✠ Leo ✠ Uermis ✠ Uerbum ✠ Splendor ✠ Lux ✠ Imago ✠ Gloria ✠ Sol ✠ Panis ✠ Flos ✠ Uitis ✠ Mons ✠ Janua ✠ Terra ✠ Lapis angularis ✠ Sponsus ✠ Pastor ✠ Propheta ✠ Sacerdos ✠ Athanatos ✠ Yschiros ✠ Pantheon ✠ Eleyson ✠ Aquila ✠ tetragrāmaton ✠ Dn̄s Jesus Christus. ✠ Per nomina ista sacratissima adiuro ✠ vos et contestor angeli sathanę ita pręsentes sicut absentes: ita absentes sicut pręsentes: vt exeatis ꝛ recedatis cum maleficijs ꝛ iniquitatibus vestris ab hac creatura dei: ꝛ eatis ad deserta loca ꝛ arida vbi non aratur: nec seminatur: nec nomen dn̄i inuocatur: nec nominatur: ne quādo in die iudicij ante tribunal Christi venientes dicatis: nullus nobis

cōtradixit nullus nos coniurauit. Ego vero ex parte omnipotentis dei sanctę ꝛ indiuiduę Trinitatis: videlicet pr̄is ꝛ filij ꝛ spūs sancti cōiuro vos ꝛ cōtradico vobis: vt exeatis de corpore ꝛ de mēbris isti⁹ creaturę. Uobis etiā cōtradicit ipse pater dñi nr̄i Jesu Christi. Qui venturus est iudicare ꝛc. Increatus ✠ pater. Increatus ✠ filius. Increatus spiritus ✠ sanctus. Eternus ✠ pater. Eternus ✠ filius. Eternus spiritus ✠ sanctus. Ego cōiuro vos demones per pa ✠ trē ꝛ per fi ✠ lium ꝛ per spiritū ✠ sanctū ✠ per angelos ✠ per archāgelos ✠ per thronos ✠ ꝛ dominationes ✠ principatus ✠ ꝛ potestates ✠ cherubin ✠ et seraphin ✠ ꝛ virtutes celorum ✠ ꝛ per recuperationem animarum ✠ ꝛ per omnia mirabilia quę fecit dominus in cęlo ꝛ in terra: vt nomina vestra manifestetis ꝛ inde exeatis cum iniquitatibus vestris et maleficijs vestris. Per eū qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛc.

Coniuro vos malignos spiritus per virtutem dei omnipotentis et sanctissimum et deuotissimum lac et sacrosancta vbera virginis Marię quę lactauerunt Jesum Christum dominum nostrum filium dei: vt dicatis mihi quomodo intrastis in corpore siue in persona huius creaturę dei. Et cito inde exeatis. Per eum qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculum per ignem. Coniuratio.

Coniuro vos per pretiosissimum sanguinem qui exiuit de latere Christi in cruce pendentis: et adiuro vos per gloriosam virginem Mariam matrem eiusdem dei ꝛ domini nostri Jesu Christi: ꝛ per millia millium angelorum deo ministrātium et per collegium apostolorum. Coniuro vos etiam per quatuor euangelistas Mattheum, ꝛ Marcū, ꝛ Lucam, ꝛ Joānem: et per septem cęlos ꝛ per vigintiquatuor seniores et per diem tremendi iudicij ꝛ per quatuor animalia quę assistunt ante thronum dei ✠ ꝛ per cęlum ꝛ per terram ✠ solem ✠ ꝛ lunam ✠ ꝛ stellas ✠ ꝛ per eorū nomina ✠ ꝛ per sanctos patriarchas, s. Abraham, Jsaac, ꝛ Jacob: vt statim exeatis de corpore siue de mēbris ꝛ persona istius creaturę dei ꝛ de domo audito nomine sanctissimo dei tetragrammaton cito procul fugiatis: ꝛ vadatis in loca vbi nō noceatis aliquib⁹ fidelib⁹ christianis.

Per virtutē eiusdē domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos ꝛ seculum per ignem. ℟. Amē.
Adiuro vos demones per pa ✠ trem ꝛ fi ✠ lium ꝛ spiritū ✠ sanctum ꝛ omnes or ✠ dines angelorum deo ministrātium ✠ et per senatum apostolorum ✠ et per centum quadragintaquatuor millia martyrum: vt amplius non habeatis licentiam nec potestatem super hāc creaturam dei vel domum eius: fugite miseri et scelestissimi hinc et defluere vos faciat deus sicut defluit cera a facie ignis: vt amplius non habeatis potestatem faciēdi vllum dolorem vel timorem vel damnum, nec vllum malum super carnem nec in carne nec in membris huius creaturę dei vel in domo eius. Per eum qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛc. Initium sancti euangelij secundum Joannem. In principio erat verbum ꝛc. supra. fol. cxlv. Sequentia sancti euangelij secundum Matthęū. Cum natus esset Jesus in Bethleem Judę. supra. fo. clxxiiij. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu. Oremus. Oratio.
Gratiam tuā quęsumus domine mētibus nostris infunde: ꝛ illud lumen splendidum cordibus nostris irradia quod triū magorum mētibus inspirasti. Per Christum dominū ꝛc.
Coniuro vos demones infernales spiritus malignos per pa ✠ trem: per fi ✠ lium: ꝛ per spiritum ✠ sanctum: vt non mentiamini sed dicatis mihi veritatem quis est ille qui debet vos hinc expellere de persona istius creaturę dei vel de domo eius: vt omnes astantes intelligant ꝛ audiant veritatem: alioquin mittam vos in profundum inferni in loco penarum magnarum de quibus non exibitis per virtutem domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum ꝛc. Coniuratio.
Coniuro vos spiritus immūdos demones infernales qui hāc creaturā affligitis: vt faciatis mandata dei ꝛ nō mittam vos in profundū inferni per pa ✠ trem ꝛ fi ✠ lium ꝛ spiritum ✠ sanctū. Uide miser demon qualiter per potentiam altissimi dei viui ꝛ veri es cōstrictus ꝛ victus. Ideo scelerate ꝛ nequissime fuge: nō est iam differēdi tēpus. Quia dn̄s noster Jesus Christus vos coarctat. Qui venturus est ꝛc. Pater noster.

Aue Maria. ¶ Coniuro vos spiritus immundi. In nomine pa✝tris & fi✝lij & spiritus ✝sancti & per virtutem angelorū sanctorum, & patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum, confessorum, atq; sanctarum virginum, ita presentes sicut absentes: ita absentes sicut presentes vbicūq; sitis: vt exeatis & recedatis ab hac creatura dei cū maleficijs et iniquitatibus vestris: per virtutē dñi nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos & mortuos & seculū per ignē. Coniuratio.

Coniuro vos nequissimi spūs per deū patrē ✝ omnipotentē & per virtutes celorū: & per sacrosancta vbera & lac beatissime virginis Marie que lactauerunt dñm nostrum Jesum Christum filiū dei viui: vt exeatis de corpore & mēbris vel persona huius creature dei & de domo eius: per virtutē eiusdem domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos & mortuos &c. ¶ Sequētia sancti euāgelij secundū Mattheū.

In illo tempore. Egressus Jesus secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier Chananea a finib⁹ illis egressa clamauit dicens. Miserere mei dñe fili Dauid: filia mea male a demonio vexatur. Qui nō respondit ei verbū. Et accedētes discipuli eius rogabant eū dicentes. Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus Israel. At illa venit & adorauit eū dicēs. Dñe adiuua me. Qui respōdens ait. Nō est bonū sumere panē filiorū & mittere canib⁹. At illa dixit. Etiā dñe. Nam & catelli edūt de micis que cadunt de mensa dominorū suorum. Tunc respondens Jesus ait illi. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe clemētissime redemptor noster qui humano generi innumera beneficia cōtulisti: te suppliciter deprecamur per omnia & singula dona & beneficia nobis collata: & maxime per natiuitatē tuam sanctā qua ex purissima virgine carne nostre mortalitatis assumpta huic mundo nasci dignatus es ad salutē: & per annunciationē quā angeli fecerūt pastorib⁹: & per gaudiū quod ipsi habuerunt: & per circūcisionem tuā sanctissimam: & per honorē quem tibi fecerūt illi tres

reges magi: et per munera quę tibi obtulerunt: et per presentationē tui in templo: per consolationē Simeonis et Annę: et per sanctificationē baptismi tui: per ieiuniū quadraginta dierum: et per afflictionē ipsorum: per sanctā prędicationem tuam: per opera miraculorum tuorū magnorū: per liberationē multorū a demone obsessorū: per lotionē pedum discipulorū et apostolorū tuorū: per consecrationē tui sanctissimi corporis et sanguinis: per famē et sitim tuā: et per acerbissimā mortē tuā et gloriosam resurrectionē atq; admirabilem ascēsionem tuā liberare digneris hanc creaturam tuam ab omni potestate maligni spiritus. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos &c.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiā tuam: et nō audeas nec debeas molestare vel nocere nec vllam lęsionem facere super hanc creaturā dei per virtutē dñi nostri Jesu Christi et gloriosę virginis Marię. Et sicut ipse dñs noster Jesus Christus dignatus est expellere de corpore filię Chananeę demonē illā male vexantē et sanare eā: ita sanare et liberare dignetur hāc creaturā suam petentē a te demonio liberari: et per virtutem suā te expellat: vt vadas in loco vbi nulli christiano nocere possis. Quia ipse est qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem, Amen. Coniuratio.

Coniuro te maledicte sathana per virtutem dñi nostri Jesu Christi et omniū sanctorū et sanctarū dei: vt mihi respondeas et dicas quis est ille qui debeat te hinc expellere: et cede hinc: alioquin mittā te in profundū abyssi cū sequacibus tuis: vt nō noceas alicui creaturę dei creatę ad imaginem et similitudinē suā. Imperat hoc tibi idem deus et dñs Jesus Christus. Qui vētur⁹ est iudicare &c. Audi scelerate et maledicte. Dñm qui te genuit dereliquisti: et oblitus es dñi creatoris tui. Deinde dicter Pater noster. et Aue Maria. Coniuratio.

Coniuro te maledicte sathana cum socijs tuis in virtute domini nostri Jesu Christi et verbis quę de illo dicuntur qui orbem tremere facit: in cuius nomine et virtute ego pręcipio vobis demones: vt exeatis ab hac creatura dei, vel ab hac domo vt amplius non molestetis eam. Per eundem deum et dominum nostrum Jesum Christum. Qui venturus est iudica

Exorcismi cõtra demoniacos.

Aue Maria. Coniuro vos spiritus immundi. In nomine pa
+tris ⁊ fi+lij ⁊ spiritus + sancti ⁊ per virtutem angelorũ san
ctorum, ⁊ patriarcharum, prophetarum, apostolorum, marty
rum, confessorum, atq; sanctarum virginum, ita presentes si
cut absentes: ita absentes sicut presentes vbicunq; sitis: vt exea
tis ⁊ recedatis ab hac creatura dei cũ maleficijs et iniquitati-
bus vestris: per virtutẽ dñi nostri Jesu Christi. Qui venturus
est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculũ per ignẽ. Coniuratio.

Coniuro vos nequissimi spũs per deũ patrẽ + omnipoten-
tẽ ⁊ per virtutes celorũ: ⁊ per sacrosancta vbera ⁊ lac bea-
tissime virginis Marie que lactauerunt dñm nostrum Jesum
Christum filiũ dei viui: vt exeatis de corpore ⁊ mẽbris vel per
sona huius creature dei ⁊ de domo eius: per virtutẽ eiusdem
domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos
⁊ mortuos ⁊c. Sequẽtia sancti euãgelij secundũ Mattheũ.

In illo tempore. Egressus Jesus secessit in partes Tyri et
Sidonis. Et ecce mulier Chananea a finibꝰ illis egressa
clamauit dicens. Miserere mei dñe fili Dauid: filia mea male
a demonio vexatur. Qui nõ respondit ei verbũ. Et accedẽtes
discipuli eius rogabant eũ dicentes. Dimitte eã: quia clamat
post nos. Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad
oues que perierunt domus Israel. At illa venit ⁊ adorauit eũ
dicẽs. Dñe adiuua me. Qui respõdens ait. Nõ est bonũ sume-
re panẽ filiorũ ⁊ mittere canibꝰ. At illa dixit. Etiã dñe. Nam ⁊
catelli edũt de micis que cadunt de mensa dominorũ suorum.
Tunc respondens Jesus ait illi. O mulier magna est fides tua
fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. ℣. Domi-
nus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe clemẽtissime redemptor noster qui
humano generi innumera beneficia cõtulisti: te supplici-
ter deprecamur per omnia ⁊ singula dona ⁊ beneficia nobis
collata: ⁊ maxime per natiuitatẽ tuam sanctã qua ex purissima
virgine carne nostre mortalitatis assumpta huic mundo nasci
dignatus es ad salutẽ: ⁊ per annunciationẽ quã angeli fecerũt
pastoribꝰ: ⁊ per gaudiũ quod ipsi habuerunt: ⁊ per circũcisio-
nem tuã sanctissimam: ⁊ per honorẽ quem tibi fecerũt illi tres

reges magi: et per munera quę tibi obtulerunt: et per presentationẽ tui in templo: per consolationẽ Simeonis et Annę: et per sanctificationẽ baptismi tui: per ieiuniũ quadraginta dierum: et per afflictionẽ ipsorum: per sanctã predicationem tuam: per opera miraculorum tuorũ magnorũ: per liberationẽ multorũ a demone obsessorũ: per lotionẽ pedum discipulorũ et apostolorũ tuorũ: per consecrationẽ tui sanctissimi corporis et sanguinis: per famẽ et sitim tuã: et per acerbissimã mortẽ tuã et gloriosam resurrectionẽ atqz admirabilem ascẽsionem tuã liberare digneris hanc creaturam tuam ab omni potestate maligni spiritus. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos etc.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiã tuam: et nõ audeas nec debeas molestare vel nocere nec vllam lęsionem facere super hanc creaturã dei per virtutẽ dñi nostri Jesu Christi et gloriosę virginis Marię. Et sicut ipse dñs noster Jesus Christus dignatus est expellere de corpore filię Chananeę demonẽ illã male vexantẽ et sanare eã: ita sanare et liberare dignetur hãc creaturã suam petentẽ a te demonio liberari: et per virtutem suã te expellat: vt vadas in loco vbi nulli christiano nocere possis. Quia ipse est qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem, Amen. Coniuratio.

Coniuro te maledicte sathana per virtutem dñi nostri Jesu Christi et omniũ sanctorũ et sanctarũ dei: vt mihi respondeas et dicas quis est ille qui debeat te hinc expellere: et cede hinc: alioquin mittã te in profundũ abyssi cũ sequacibus tuis: vt nõ noceas alicui creaturę dei creatę ad imaginem et similitudinẽ suã. Imperat hoc tibi idem deus et dñs Jesus Christus. Qui vẽturus est iudicare etc. Audi scelerate et maledicte. O ñm qui te genuit dereliquisti: et oblitus es dñi creatoris tui. Deinde dicter Pater noster. et Aue Maria. Coniuratio.

Coniuro te maledicte sathana cum socijs tuis in virtute domini nostri Jesu Christi et verbis quę de illo dicuntur qui orbem tremere facit: in cuius nomine et virtute ego pręcipio vobis demones: vt exeatis ab hac creatura dei, vel ab hac domo vt amplius non molestetis eam. Per eundem deum et dominum nostrum Jesum Christum. Qui venturus est iudica

re viuos τ mortuos τ seculum per ignem. ℟. Amē. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe qui voluisti pro mũdi redẽptione de virgine Maria nasci: in carne tua sanctissima circũcidi: a Judeis reprobari: a Juda proditore osculo tradi: vinculis alligari: τ sicut agnus innocens ad victimã duci: atq₃ in cõspectu Anne τ Caiphe Pilati τ Herodis indecẽter offerri: a falsis testib⁹ accusari: a discipulo negari: flagellis, opprobrijsq₃ vexari: spinis coronari: sputis cõspui: colaphis cedi: palmis percuti: arũdine verberari: clauorũ aculeis perforari: in cruce leuari: inter latrones deputari: felle τ aceto potari: ab hominibus blasphemari: lãcea vulnerari: τ in cruce mori. Tu dñe per has sacratissimas penas τ passiones tuas quas ego indignissimus recolo: τ per sanctã crucẽ τ mortem tuã liberare digneris hãc creaturã tuã a miserabili oppressione sathane et ministrorum ei⁹: τ perducere eã digneris ad pristinã sanitatẽ fracto vinculo inimici cuiuscũq₃ generis maligni. Qui venturus est iudicare viuos τc. Deinde sepius repete ista verba donec recedãt.

Maledicti τ excõmunicati τ blasphemi sitis in pena eternali: τ nulla requies sit vobis: si statim nõ eritis obedientes meis mãdatis in virtute dei τ dñi nostri Jesu Christi τ verbis que dicũtur de illo qui orbem cõtremere facit: in cuius nomine τ virtute vobis precipio: vt statim recedatis ab hac creatura dei τ domo eius in virtute verborũ istorum. Messias ✠ Sother ✠ Emanuel ✠ Sabaoth ✠ Adonai ✠ Athanatos ✠ Yschiros ✠ Eleyson ✠ Tetragrammaton ✠ Dñs Jesus Christus ✠ Per ista nomina τ omnia supradicta a principio coniurationis vsq₃ nũc vos male ✠ dicimus. Vos cõstringi ✠ mus. ✠ Vos priuamus. Vos expelli ✠ mus. Vos perpetuo relega ✠ mus τ anathema ✠ tizamus ✠ τ in stagnũ ignis τ sulphuris ardentis mittimus. Ite. Ite. Ite maledicti in ignem eternũ. Ite statim τ recedite hinc τ de cetero huc non accedatis. Imperat vobis deus ✠ pater. Imperat vobis deus ✠ filius. Imperat vobis deus ✠ spiritus sanctus. Imperat vobis sancta Trinitas ✠ vnus de⁹. Imperat vobis dñs noster Jesus Christus. Qui venturus est iudicare τc. ¶ Explicit exorcismus.

¶ Incipit alius exorcismus bonus cõtra demones qui est magne efficacie: et si pro prima vice demõ non exierit replicetur.

℣. Adiutoriũ nostrum in nomine dñi. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. ℣. Sit nomẽ dñi benedictũ. ℟. Ex hoc ⁊c. ℣. Esto nobis dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ✠ In nomine pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ spiritus ✠ sancti, Amen. ✠ Deum qui te genuit dereliquisti: ⁊ oblitus es domini creatoris tui. Hic ostẽdatur crux ⁊ dicatur. Ecce crucem ✠ dñi fugite partes adverse. ℟. Uicit leo de tribu Juda radix David. ℣. Domine exaudi. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe fili dei vivi qui in hoc mũdo apparuisti: vt dissolueres opera sathane inuocamus clementiam tuam: vt per inuocationẽ sancti nominis tui quod solum datũ est nobis sub celo in quo nos saluos fieri oporteat: in cuius nomine omne genu flectitur celestium terrestriũ et infernorũ: dissoluere digneris omnia maleficia sathane ⁊ sortilegas machinationes super hunc famulum tuum factas: vt cũ bono ⁊ sano sensu valeat ⁊ sciat seipsum gubernare ad honorẽ nominis tui ⁊ cõsolationẽ sui ⁊ suorum: vt ex presenti cõsolatione in tuo amore crescamꝰ. Qui viuis et regnas cũ deo patre in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. ℟. Amen.

Quid igitur malignissime demõ audi creatura damnata et reprobata audi inq̃ superbiam tuam. Deũ qui te genuit dereliquisti et oblitus es dñi creatoris tui: qui te ob superbiã tuã eternis ignibus cũ principe tuo sathana ⁊ aliis demonibꝰ mãcipauit. ✠ In cuius dei ⁊ creatoris omnium virtute ⁊ potestate nõ meis meritis aut virtute cõfisus maledicte diabole ⁊ sathana immũdissime ac spurcissime spũs qui propter peruersitatẽ electionis tue qua cõtẽpto ✠ ⁊ derelicto domicilio omnipotẽtis dñi dei nr̃i qui trinus ⁊ vnus deus extat ante secula ✠ qui est causa subsistẽdi omni creature: ita q̃ in ictu oculi mũdus stare nõ posset si eius regimẽ subtraheret: elegisti cõtradicere: ⁊ noluisti te ordinare ⁊ cõuertere ad ipsum: neq; ei fideliter obedire: queadmodũ fecerũt illi beatissimi spũs qui plena eius felicitate perfruũtur: sed ordine peruerso superbie ⁊ inuidie in te cõplacuisti: et in te et in excecatis angelis sortẽ tuam

posuisti: propter quā immunditiā electionis tuę proiectus de celi fastigio in hunc caliginosum aerem detractus pręcipitandus es in die tremendi iudicij in abyssum τ baratrum inferni vbi cruciaberis die ac nocte: τ fumus tormentorū tuorū ascēdet in secula seculorū. Exorcizo τ anathematizo te primo siue vnus siue plures quomodocūq; in hunc famulum dei. N. cōsignatum τ initiatum diuinis mysterijs temere ingredi pręsumpsisti: siue in cibo vel in potu vel quacunq; malefica superstitione vel pręstigijs quomodocunq; super hunc famulum dei factis: quę quidē pręstigia τ maleficia omnia τ singula virtute τ potestate inuictissimi regis omniū dñi τ saluatoris nostri Jesu Christi qui in hoc mundo apparuit vt dissolueret opera sathanę: dissoluo et dissoluta esse decerno: sicut per beatos apostolos sanctos Petrū τ Paulum patres nostros dissoluit omnia maleficia et pręstigia facta per illud membrū tuum Simonem magum: et sicut per beatum Bartholomęum apostolū sanabat omnes sauciatos a dęmonio inhabitante idolum Astaroth: τ per sanctū prophetā Moysen detegebat pręstigia magorum ęgyptiorū, Jannes, τ Zambri in digito omnipotentis dei: ita τ nunc in eodē digito dei.s.spūs scti qui ex patre filioq; ei⁹ dño nostro Jesu Christo procedit: dissoluimus oēs sortilegas artes τ pręstigia super hunc famulum suum siue atrocitate inuidię tuę: qua maligne τ immūde spūs insidiaris humanę saluti: secundū impiā voluntatem tuā siue iuxta dispensationē omnipotentis dñi dei nostri siue etiā exigētibus peccatis suis vel parētum suorum: intra quę interpono copiosam redēptionem pretiosissimi sanguinis domini nostri Jesu Christi qui dilexit nos τ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

Audi igitur immunde spūs quia iniuste pręsumpsisti intrare: vt impie et temere vexes hunc famulum dei. Nam cū princeps vester tantū haberet potestatem super descendētes ab Adam ratione seminali: et potestatē vsurpauerit in filiū dei dñm nostrum Jesum Christum qui sine virili semine de spiritu sancto cōceptus erat nec propterea tali subiectione tenebatur obnoxius: omnem potestatē amisit quam super nos habebat. Et dignū est omnes debitores ad ipsum pertinentes τ ei fide

et sacramentis initiati liberi dimittantur: de quorū numero est hic seruus dei regeneratus ex aqua et spiritu sancto. Si quis etiam sunt eius peccata vel parentū suorum dn̄s noster Jesus Christus est propitiatio pro peccatis nostris sicut scriptū est: et non solū pro nostris sed etiā totius mūdi. Cōtra quoqꝫ atrocitatem tuā ipse filius dei benedictus fortior in hunc mūdum veniens principem vestrū vicit: non potentia prius sed pretio sanguinis sui pretiosissimi: et ipsum superbū alligauit vasa eius diripuit spolians principatus et potestates vestras: et nos de potestate vestra iuste et potenter eripuit: et ipse benedictus deus et dn̄s noster et caput nostrum ascendens in cęlum dedit potestatem discipulis et fidelibus suis vos eijciendi de corporibus hominū dicens. In nomine meo demonia eijcient: et alibi duodecim apostolis et discipulis dixit. Dedi vobis virtutem et potestatem super omnia demonia et virtutem inimici: de quorū numero nos indignos esse voluit. Nam per ministeriū nostrū in mensa altaris trāsubstātiat substantiā panis et vini in corpus suū et sanguinē. ✠ In hac ergo virtute et potestate mihi pręstita ab omnipotēte deo et dn̄o nostro Jesu Christo te cōuenio immunde spūs siue vnus sis siue plures quomodocunqꝫ in hunc famulum dei. N. consignatum et initiatum diuinis mysterijs temere ingredi pręsumpsisti: siue in cibo siue in potu siue quacunqꝫ malefica superstitione vel pręstigijs quibuscūqꝫ super hunc famulum dei. N. factis: quę quidem pręstigia vel maleficia omnia et singula virtute et potestate inuictissimi regis omnium dn̄i et saluatoris nostri Jesu Christi qui in hoc mūdo apparuit: vt dissolueret opera sathanę dissoluo et dissoluta decerno. Et pręcipio tibi in nomine dei patris ✠ omnipotentis et filij eius dn̄i nostri Jesu ✠ Christi et spiritus ✠ sancti: vt exeas et recedas ab hoc famulo dei sine aliqua ipsius lęsione: itaqꝫ de cętero in ipsum non pręsumas accedere nec ad momentum in eo habitare: nec perturbare sensus eius interiores vel exteriores a planta pedis vsqꝫ ad verticē: neqꝫ humores cōmouere: neqꝫ in desiccationes ducere vel quacūqꝫ imbecillitate vexare: neqꝫ horis diurnis vel nocturnis eius quietem impedire. Quod si pertinaciter egeris et inobediēs fueris his pręceptis

que tibi facimus ex parte omnipotentis dei et dñi nostri Jesu Chri te cõuenio immũde spũs siue vnus sis, siue plures ante iudiciũ eiusdẽ dei et dñi nostri Jesu Christi a cuius facie cõtremiscit omnis creatura. Durũ tibi erit cõtra stimulum calcitrare: quia non hominẽ contẽnis sed eius seruulũ qui mittet angelũ sanctũ suũ qui te catenis igneis alligatum mergi faciet in stagnũ ignis ardẽtis et sulphuris vbi cruciaberis die ac nocte et fumus tormẽtorũ tuorũ ascẽdet in secula seculorũ. Que tibi facimus precipiẽtes immũde spũs et sathana exire ab hoc famulo dei. N. quia ipsum sibi deus ad suã sanctã gratiã fontẽqz baptismatis dono sue gre vocare dignatus est. Et hoc signũ sancte faciat crucẽ in frõte obsessi cru✠cis qd nos in fronte eius facimus: tu maledicte sathana nunqz de cetero presumas violare: adiuratus et exorcizatus per virtutẽ eiusdẽ dei et dñi nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos etc. Exorcizatio.

Item secũdo exorcizo te et anathematizo te immũde spũs ex parte omnipotẽtis dei et dñi nri Jesu Christi siue vnus sis siue plures quomodocũqz in hunc famulum dei. N. consignatum et initiatum diuinis mysterijs temere ingredi presumpsisti siue in cibo siue in potu vel quacũqz malefica superstitione vel prestigijs: quomodocunqz super hunc famulum dei factis: que quidẽ prestigia vel maleficia omnia et singula virtute et potestate inuictissimi regis omniũ dñi et saluatoris nostri Jesu Christi qui in hoc mũdo apparuit vt opera sathane dissolueret: dissoluo et dissoluta esse decerno: et precipio tibi in nomine dñi dei patris ✠ omnipotẽtis et filij eius dñi nostri Jesu ✠ Christi et spiritus sancti: vt exeas ac recedas ab hoc famulo suo. N. absqz omni lesione ipsius: ita qd eum de cetero molestare aliquo modo non presumas. Ipse enim tibi imperat qui ceco nato oculos aperuit: qui Petro mergenti manũ porrexit: qui genezareũ illũ a legione demonũ liberauit: quo presente nec porcos ingredi presumebãt: qui mulierẽ illã curuam decẽ et octo annis alligatam a sathane vinculo die sabbati soluit: et Job famulũ suũ a sathana vlcere pessimo vlceratum sanauit: quia ipsum sibi deus ad sanctã gratiam fontẽqz baptismatis dono sue gre vocare dignatus est. Et hoc signũ sancte In frõte crucis ✠

qđ nos in facie eius facimus: tu maledicte diabole et sathana nunquam de cetero presumas violare adiurat⁹ et exorcizatus per virtutē eiusdē dei et dñi nostri Jesu Christi. Qui vētur⁹ est etc.

NEc te lateat maledicte sathana: imminere tibi penas: imminere tibi tormēta: imminere tibi diē iudicij sempiterni: diēq3 qui venturus est velut clibanus ardens in quo tibi atq3 vniuersis angelis tuis eternus superueniet interitus. Quapropter maledicte diabole da honorē deo ✠ viuo et vero: da honorē Jesu ✠ Christo et spiritui ✠ sancto. In cuius nomine atq3 virtute te cōuenio immūde spiritus et sathana: et tertio et perēptorie precipio vt cū tua nequitia exeas et recedas ab hoc famulo dei. N. sine aliqua ei⁹ lesione: ita q̄ de cetero in ipsum intrare nō presumas: nec etiā ad momentū accedere vel habitare neq3 perturbare sensus ei⁹ interiores vel exteriores a planta pedis vsq3 ad verticē neq3 humores cōmouere: neq3 in desiccationes inducere vel quacunq3 imbecillitate vexare: neq3 horis diurnis vel nocturnis eius quietem impedire. Quod si pertinaciter huiusmodi mādatis et sententijs nr̄is imo verius dei et dñi nostri Jesu Christi summi et inuictissimi imperatoris nostri obedire cū effectu cōtēpseris: suppliciter exoramus eūdem deū et dñm nostrū Jesum Christū: quatenus per virtutē sue sacratissime passionis et per merita beatissime virginis Marie matris sue benedicte et sanctorū angelorū qui vidēt reuelata facie dei patris omnipotētis faciē: et per merita patrum nostrorū beatorū patriarcharū, prophetarū, apostolorū, martyrū, cōfessorū, atq3 sanctarū virginū: quatenus sicut contra illū cōtēptorē et induratū pharaonē mittat angelum suū sanctū cōtra te: qui te catenis igneis alligatū cū socijs tuis apostaticis angelis mergi faciat in stagnū ignis ardentis et sulphuris: vbi cruciaberis die ac nocte: et fumus tormentorum tuorum ascēdet in secula seculorum nisi obediens fueris his preceptis nostris que tibi fecimus et facimus: precipientes tibi ex parte et in virtute omnipotentis dei pa ✠ tris et fi ✠ lij et spiritus ✠ sancti creatoris omnium: qui respicit terram et facit eam tremere: ante cuius conspectum montes fluent sicut cera: et cuius imperiosam maiestatem et gloriosum nomen contremiscit

vniuersa creatura: ꝛ tu solus immunde et superbe spiritus pestifer non impune presumis contemnere. Precipio igitur tibi immunde spiritus in nomine omnipotētis dei pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ spiritus ✠ sancti: vt exeas atq; recedas absq; lesione eius ab hoc famulo dei. N. ꝛ de cetero nō presumas accedere, nec ad momentū habitare, neq; perturbare sensus eius interiores vel exteriores a plāta pedis vsq; ad verticem: neq; humores cōmouere neq; desiccationes inducere vel quacunq; imbecillitate vexare: neq; horis diurnis vel nocturnis eius quietem impedire. Quod si pertinaciter egeris ꝛ inobediens fueris his preceptis que tibi facimus ex parte omnipotentis dei ꝛ domini nostri Jesu Christi te ✠ cōuenio immūde spiritus siue vnus sis siue plures ante iudiciū eiusdem dei ꝛ dñi nostri Jesu Christi a cuius facie contremiscit omnis creatura. Durum erit tibi contra stimulum calcitrare: quia non hominē contemnis sed eius seruulum qui mittet angelum suum sanctum: qui catenis igneis alligatū mergi faciet in stagnū ignis ardentis ꝛ sulphuris vbi cruciaberis die ac nocte: ꝛ fumus tormentorum tuorū ascēdet in secula seculorū. Que facimus precipientes tibi immunde spiritus ꝛ sathana exire ab hoc famulo dei quia ipsum sibi deus ad suam sanctam gratiā fontēq; baptismatis dono sue gratie vocare dignatus est. Et hoc signum sancte In frōte cru ✠ cis quod nos in fronte eius facimus: tu maledicte sathana nunq̄ de cetero presumas violare adiuratus ꝛ exorcizatus per virtutem eiusdē dei ꝛ domini nostri: Qui venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ seculum per ignem, Amen. Postea benedicat eum dicens. Bene ✠ dicat tibi dominus Jesus ✠ Christus ꝛ custodiat te, Amen. Ostendat tibi faciem suam dominus et misereatur tui, Amen. Conuertat dominus vultum suum ad te et det tibi pacem, Amen. Post benedictionem imprimens crucem in fronte demoniaci dicat. ✠ Jesus Christus beatissime virginis Marie filius mundi salus ꝛ dominus qui discipulis suis dixit in nomine meo demonia eijcient ipse impleat verbum suum ꝛ sit tibi clemens ꝛ propitius. Et hoc signū cru ✠ cis sanctissime sit tibi clypeus ꝛ munimen aduersus oēs insidias diaboli, Amē. Repete semel ꝛ iterū cū bona fide sicut

opus fuerit et non hesites, sed semper in domino confidas et liberabitur demoniacus. ¶ Explicit exorcismus bonus.
¶ Incipit exorcismus bonus qui legitur Rome in sancto Petro. ℣. Adiutoriũ nostrum in nomine dñi. ℟. Qui fecit celũ et terrã. ℣. Sit nomen dñi benedictum. ℟. Ex hoc nũc et vsq3 in seculũ. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cũ spiritu tuo. Sequẽtia sancti euangelij secundum Mattheum. Cum natus esset Jesus etc. supra fo. clxxiiij. Secũdum Lucam. In illo tempore, Missus est angelus etc. supra fol. clxiij. Secundum Marcum. In illo tẽpore. Recũbentibus vndecim discipulis etc. supra. fol. clx. Secundum Joannẽ. In principio erat verbum etc. supra. fol. cxlv. ¶ Sequentia sancti euangelij secũdum Lucam.
In illo tempore. Descendit Jesus in capharnaum ciuitatẽ Galilee: ibiq3 docebat illos in sabbatis. Et stupebant in doctrina eius quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens demonium immũdũ: et exclamauit voce magna dicens. Sine. Quid nobis et tibi Jesu Nazarene? Venisti perdere nos? Scio te qꝫ sis sanctus dei. Et increpauit illũ dicens, Obmutesce et exi ab illo. Et cum proiecisset illud demonium immundũ exijt ab illo nihilq3 ibi nocuit. Et factus est pauor in omnibus et colloquebantur ad inuicẽ dicẽtes. Quod est hoc verbum? Quia in potestate imperat immundis spiritibus et exeunt. Et diuulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.
Domine deus propitius esto mihi peccatori: et qui omnes homines vis saluos fieri et ad agnitionem veritatis tue venire: quiq3 nos ad imaginẽ et similitudinem tue diuinitatis creasti: suscipe orationem meam quam pono ante conspectum clementie tue pro famulo tuo. N. qui a demonio vexatur et ipsũ ad misericordiam tuam peruenire concede. Per Christum dominum etc. Oremus. Oratio.
Obsecro te domine Jesu Christe: vt exeant omnes languores ab omnibus membris istius hominis: a capite: a capillis: a cerebro: a fronte: ab oculis: ab auribus: a naribus: ab ore: a lingua: a dentibus: a faucibus: a gutture: a collo: a dorso: ab humeris: a pectore: ab vberibus: a corde: a stomacho:

a lateribus: a carne: a sanguine: ab ossibus: a tibijs: a genibus: a pedibus: a digitis: a planta: a medulla: a neruis: a cute: et ab omni compagine membrorum eius. Exaudi me domine mi serum peccatorem: tibi sit virtus et potestas et imperium in secula seculorum, Amen. Exorcizatio.

Exorcizo te immunde spiritus in nomine dei pa ✠ tris omnipotentis et in nomine Jesu ✠ Christi filij eius et in virtute spiritus ✠ sancti: vt exeas et recedas ab hoc famulo dei. N. Ipse tibi imperat maledicte diabole qui siccis pedibus supra mare ambulauit: et Petro mergenti dexteram porrexit: qui ceco nato oculos aperuit: et quatriduanum Lazarū de monumēto suscitauit. Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuā: et da honorē deo viuo et vero: et da honorē Jesu Christo filio suo et spiritui sancto paracleto: et recede ab hoc famulo dei. N. Per hoc In fronte signū cru ✠ cis quod fronti eius damus tu maledicte diabole nunq̄ audeas violare: et in eo amplius non presumas stare. Per eundem dn̄m nostrum Jesum Christum qui cū patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorū, Amen. Exi ergo foras ab hoc famulo dei. N. et da locum spiritui sancto paracleto. Exi foras spiritus immunde ab hac creatura dei et ad eam nunq̄ amodo reuertaris. ℣. Dn̄s vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Deus angelorum: deus archangelorū: deus prophetarū: deus apostolorum: deus martyrū: deus confessorū: deus virginum: deus et pater domini nostri Jesu Christi te inuoco et nomen sanctum tuum ac preclare maiestatis tue clemētiam supplex deposco: vt mihi auxilium tuum prestare digneris aduersus hunc spiritum: vbicunq; latet audito nomine tuo velociter exeat et recedat. Ipse tibi imperat maledicte diabole qui ventis ac mari et tempestatibus imperauit. Ipse tibi imperat qui te de supernis celorū in inferiora terre demergi precepit. Ipse tibi imperat qui te retrorsum redire precipit. Audi ergo sathana et time victus et prostratus recede adiuratus in nomine domini nostri Jesu Christi. Tu ergo nequissime spiritus inimicus humani generis: mortis raptor: iustitie declinator: malorum radix: fons vitiorum: seductor hominum: percussor gē-

tium:incitator inuidie:causa discordie:origo auaritie:excitator magister demonum:quid stas et resistis cum scias te perdere vires in eum:qui in Isaac est immolatus:in Joseph venundatus: in agno occisus: in cruce crucifixus: deinde es ab eo superatus: Recede in nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spiritus ✠ sancti:et da locum spiritui ✠ sancto per hoc signum sancte cru ✠ cis domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos etc. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Aue Maria. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus qui cõsubstantialem et coeternum tibi ante omnia secula filiũ ineffabilem genuisti:cum quo atque cum sancto spiritu ex te et eodem filio tuo procedente celum et terram et omnia quecunque existũt visibilia et inuisibilia creasti. Hic flectantur genua dicendo. Te adoro:te laudo:te glorifico:teque benedico: esto quesumus propitius mihi peccatori et famulo tuo. N. miserere et ne despicias eum cum sit opus manuum tuarum:sed salua et adiuua eum propter nomen sanctum tuum. Deinde stando dicitur. Gloria in excelsis deo. totum. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe fili dei viui qui es verus et omnipotens splendor et imago patris et vita eterna: cui est vna cũ patre et spiritu sancto equalis honor eademque gloria et coeterna maiestas. Hic vt supra flectantur genua. Te adoro: te laudo: te benedico: teque glorifico, et queso, ac obsecro ne hunc famulum tuum perire patiaris sed salua et adiuua eum gratia misericordie tue quem pretioso sanguine tuo redimere dignatus es. Amen. Stando dicatur. Credo in deum patrem omnipotentem etc. Totum. Oremus. Oratio.

Domine sancte spiritus deus omnipotens qui consubstantialis coeternus et coequalis patri filioque existens et ab vtroque inenarrabiliter procedens: super eundem dominum nostrum Jesum Christum in columbe specie et super apostolos in linguis igneis descẽdisti. Hic vt supra flectãtur genua. Te adoro: te laudo: te benedico: teque glorifico: repelle queso ab hoc famulo tuo tenebras totius noctis iniquitatis et perfidie:

accende in eum lumen tuę misericordię et ignē suauissimi et sanctissimi amoris tui. Domine Jesu Christe fili gloriosissimę virginis semper Marię precor te per sanctam incarnationē tuam parce isti. Parce etiā ei dñe Jesu Chr̄e per sanctissimā natiuitatem tuā. Dñe Jesu Christe parce isti per presepe in quo iacuisti. Dñe Jesu Christe parce isti per baptismum et sanctū ieiuniū tuum. Domine Jesu Christe parce isti per sanctam crucē et passionem tuam. Domine Jesu Christe parce isti per sanctos electos tuos. Domine Jesu Christe parce isti per spineas coronę tuę. Dñe Jesu Christe parce isti per quinq3 plagas tuas. Domine Jesu Christe parce isti per alapas et acetum felle mixtum. Dñe Jesu Christe parce isti per sanguinem et aquam quę de tuo sanctissimo latere emanauerunt. Dñe Jesu Christe parce isti per sanctam resurrectionem tuā. Dñe Jesu Christe parce isti per sanctam ascensionē tuam. Dñe Jesu Christe parce isti per sanctū spiritū paracletum. Dñe Jesu Christe parce isti per vēturum iudicium tuum. Dñe Jesu Christe parce isti per maiestatem tuam. Domine Jesu Christe parce isti per gloriā regni tui. Domine Jesu Christe parce isti et libera eum a peccatis suis et ab inimicis suis visibilibus et inuisibilib⁹ et da illi partem cum sanctis tuis in vitam ęternam, Amen. In nomine patris et filij et spiritus sancti, Amen. Hic sacerdos incipiat confessionem missę et totam missam prosequatur adsistente demoniaco cum fideli et bona custodia. ¶ Introitus ad missam.

Iudica domine nocentes me: expugna impugnantes me: apprehēde arma et scutū et exurge in adiutoriū mihi. Ps. Effunde frameam et conclude aduersus eos qui tribulant me et dic animę meę salus tua ego sum. Gloria patri et filio etc. Gloria in excelsis deo. Si fuerit dicendum. Oremus. Oratio.

Deus qui per vnigenitū tuū exclusa dominatione diaboli populū tibi fidelē aptasti: expelle quęsumus ab hoc famulo tuo. N. cunctas diabolicas illusiones et insidias: et eum illibatū ab omni eius impugnatione conserua. Per eundē dominum nostrum Jesum Christum filiū etc. Oremus. Oratio.

Deus cęli et terrę: deus angelorum: deus archangelorum: deus patriarcharum et prophetarum, apostolorum, mar-

tyrum, confessorũ, atq; virginũ: deus qui potestatẽ habes do nare vitam post mortẽ: requiem post laborẽ: quia nõ est alius nec esse potest creator cęli ⁊ terrę pręter te dñe: qui rex es ⁊ regni tui non erit finis: humiliter maiestati ⁊ glorię tuę supplico: vt hunc famulũ[am] tuũ[am] de immundis spiritibus liberare digneris. Per dominum nostrum. Lectio Isaię prophetę.

Quomodo cecidisti de cęlo lucifer qui mane oriebaris? Corruisti in terrã qui vulnerabas gẽtes. Qui dicebas in corde tuo. In cęlũ conscẽdã super astra dei exaltabo soliũ meũ sedebo in monte testamenti: in lateribus aquilonis ascendam super altitudinem nubiũ similis ero altissimo. Verũtamen ad infernũ detraheris in profundũ laci. Qui te viderint ad te inclinabũtur teq; prospicient. Nunquid iste est vir qui conturbauit terrã: qui cõcussit regna: qui posuit orbem desertũ ⁊ vrbes eius destruxit: vinctis eius non aperuit carcerem? Omnes reges gentiũ vniuersi dormierunt in gloria vnusquisq; in domo sua. Tu autẽ proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis sicut sanie pollutus et obuolutus cũ his qui interfecti sunt gladio ⁊ descenderũt ad fundamẽta laci. Quasi cadauer putridũ non habebis cõsortiũ neq; cũ eis sepulturã. Tu enim terrã tuã disperdisti: tu populũ tuũ occidisti. Non vocabitur in ęternũ semen pessimorũ. Pręparate filios eius occisioni in iniquitate patrũ suorũ. Non cõsurgẽt nec hęreditabũt terram: neq; implebũt faciẽ orbis ciuitatũ. Dicit dominus exercituum. ℟. Miserere mei deus miserere mei: quoniã in te confidit anima mea. ℣. Misit de cęlo ⁊ liberauit me: dedit in opprobriũ conculcantes me. Alleluya. ℣. Eripe me de inimicis me[us] de[us] meus et ab insurgentibus in me. Secundum Lucam.

In illo tẽpore. Descẽdens Jesus de mõte stetit in loco cãpestri ⁊ turba discipulorum eius ⁊ multitudo copiosa plebis ab omni Judęa ⁊ Hierusalẽ ⁊ maritima ⁊ Tyri ⁊ Sydonis qui venerãt: vt audirẽt eũ ⁊ sanarẽtur a lãguorib[us] suis. Et qui vexabãtur a spiritib[us] immũdis curabant. Et oĩs turba quęrebat eũ tãgere: quia virtus de illo exibat ⁊ sanabat oẽs. Offert. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Secreta.

Munus nrę humilitatis pro petitione famuli tui. N. oblatū petimus dñe vt gratanter assumas: ⁊ ab eius oppressione hostis maligni insidias omnẽqꝫ potestatẽ benignus exclude, Per dñm nostrū Jesum Christum ⁊c. Oremus. Alia secreta.

Domine Deus virtutū suscipe preces quas tibi offerimus pro famulo tuo. N. ⁊ proijce inimicos ⁊ aduersarios tuos sathanā ⁊ oẽs sibi subiectos demones: vt amplius nō habeãt potestatẽ in hoc famulo tuo. N. molestādi: fatigādi: seu vexan di eum: neqꝫ durādi in eo quia in te dñe sperauit nō confunda tur in ęternū: sed in iustitia ⁊ fortitudine libera eum. Per dñm nostrum Jesum Christū ⁊c. Cõmu. Multitudo languentium ⁊ qui vexabantur a spiritibus immūdis veniebant ad eū: quia virtus de illo exibat ⁊ sanabat omnes. Post communio.

Celestis hic panis quẽ sumpsimus dñe ⁊ nobis indulgẽtiā tribuat ⁊ famulum tuum ab hostis antiqui irrisione defen dat. Per dominum nostrum ⁊c. Oremus. Alia post commu.

Omnipotens ęterne deus, ęterna medicina languentium: exaudi nos pro famulo tuo deprecantes: ⁊ da ei verā humilitatem veram pęnitentiā ⁊ virtutem: et fac eum relinquere vanas pompas diaboli et angelorum eius apostaticorū ⁊ ipsum famulum tuum. N. ab eorum potestate liberare digneris. Per dominum. Postea dicatur euangeliū secundū Joannẽ. In principio erat verbū. supra. fo. cxlv. Quo finito vertat se sacerdos ad obsessum ⁊ dicat que sequuntur. Psalmus.

Deus in nomine tuo saluum me fac: ⁊ in virtute tua iudica me. Deus exaudi orationem meā: auribus percipe verba oris mei. Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me: et fortes quęsierunt animam meā: ⁊ non proposuerunt deum ante conspectum suum. Ecce enim deus adiuuat me: ⁊ dñs susceptor est animę meę. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: ⁊ confitebor nomini tuo dñe quoniam bonum est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: ⁊ super inimicos meos despexit oculus meus. Gloria patri ⁊ filio ⁊ spiritui. Sicut erat in principio. ps. Deus in adiutorium ⁊c. supra fo. clviij. ps. In domino confido ⁊c. supra fol. clxij. ps. Quid gloriaris in mali-

tia:qui potens rc. supra fo. clxxiiij. Litanie. Post litanias dicã tur sequentes orationes. Oratio.

Deus cui proprium est misereri semper τ parcere: suscipe deprecationem nostram:τ famulum tuuz. N. quem spiritus immundus constringit miseratio tue pietatis absoluat. Per dominum nostrum Jesum Christum rc. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Omnipotens eterne τ misericordissime deus qui es deus Abraham:deus Jsaac:deus Jacob:de⁹ Moysi τ Aarõ: deus Tobie τ Helie:de⁹ sanctorũ oĩm, te sempiternũ deũ deprecamur: vt famulũ tuum. N. iubeas de tẽtationib⁹ τ vexationibus demonũ liberari: quia spũs immũdi fuerũt ab initio semper mendaces τ fallaces τ nunq̃ steterunt in veritate sed semper in malitia iniquitatis τ superbie:vanitatis τ inuidie et cupiditatis perstiterunt: qui famulum tuum varijs perturbationibus fatigãt:iube igitur angelis tuis benignis vt destruãt istos inimicos malignos:vt isti serpentes crudelissimi et antiqui languescant τ omnes socij eorum eosq̧ percuti facias: sicuti percussisti in ira τ furore tuo sodomam τ gomorrhã:ipsos inimicos τ aduersarios tuos ad nihilum redigi τ in perditionem descẽdere iubeas:quia presentẽ famulum tuum miserabiliter fatigãt τ de corpore extrahere conãtur:vt amplius in ei⁹ corpore quod non fecerũt latitare nec in eius anima quã tu diuinitus infudisti potestatem habeant:neq̧ in vllo vestimento eius vel indumento seu in cõpaginibus membrorũ seu corporum malignitas eorũ vim aliquam obtinere valeat: quoniam tu domine fecisti eum de limo terre:ossa τ neruos eius formasti:spiritũ dedisti. Et ideo propter honorem nominis tui dñe τ filij tui dñi nostri Jesu Christi τ virtutem spiritus sancti atq̧ sanctissime cru ✠ cis dissipentur demones a corpore τ anima famuli tui. N. τ pergant ad penarum loca ipsis a te preparata: quia tu dñe non auro nec argento nec gẽmis pretiosis nos cõparasti τ redemisti sed sanctissimo τ pretiosissimo sanguine dilectissimi filij tui domini nostri Jesu Christi per quem maiestatem tuam laudant angeli τ vniuersa beatorum spirituum adorant agmina: et celestia cuncta: terrestriaq̧ et infernalia ve-

venerantur. Qui tecum et cum spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum, Amen. Oremus. Oratio.

L Ibera obsecro domine famulum tuum a potestate demonum: sicut liberasti Adam de inferno: Petrũ de carcere: Paulum de vinculis: Susannam de falso crimine: Luciam de lupanari. Qui iussisti paralyticum tollere grabatum suũ ꝛ ambulare: Lazarum de monumento surgere: Israeliticum populum per mediũ maris transire: Jonam de ventri ceti: Loth de Sodomis: tres pueros de camino ignis ardentis liberasti: Danielemq; de lacu leonum: Dauid de gladio maligno: Mariam Magdalenam de septem demonijs eripuisti: ita domine liberare digneris hunc famulum tuum. N. ab antiquis persecutionibus, Amen. Oremus. Oratio.

O Ramus te domine ꝛ quesumus omnipotens deus: vt spiritus iniquitatis non habeat amplius partẽ in hoc famulo tuo N. et pax domini nostri Jesu Christi per quem redempti sumus nobiscum sit: vt nulla mala timeamus quia ipse nobiscum est. Qui tecum ꝛ cum spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculorum, Amen. Coniuratio.

C Oniuro te diabole per patrẽ et filiũ et spiritũ sanctũ ꝛ per patriarchas, ꝛ prophetas, apostolos, ꝛ euãgelistas, martyres, cõfessores, virgines, ꝛ omnes sanctos ꝛ sanctas dei qui quotidie ꝛ semper regẽ regũ ꝛ dominũ dominãtiũ laudãt ꝛ glorificant ipsum in throno sedentem: et per dominum nostrũ Jesum Christum vt recedas ab hoc famulo dei. N. Coniuratio.

C Oniuro te diabole per passionem dñi nostri Jesu Christi quã recepit pro humana generatione: vt recedas ab hoc famulo dei. N. ❡ Cõiuro te diabole per sanctam crucẽ in qua dñs noster pependit: vt recedas ab hoc famulo dei. N. et non possis te celare in corpore suo nec in mẽbris nec in capite suo. ❡ Coniuro te diabole per clauos dñi nostri Jesu Christi quibus manus ꝛ pedes eius in cruce confixi fuerunt: vt recedas ab hoc famulo dei N. ❡ Coniuro te diabole per lanceam qua latus dñi nostri Jesu Christi perforatum est: ex quo exiuit sanguis ꝛ aqua: ꝛ per sepulchrum Christi ex quo tertia die resurrexit a mortuis: ꝛ per resurrectionem: ꝛ apparitionem factam

apostolis: ⁊ discipulis suis: ⁊ per missionē eorū per mundū vniuersum: et per verba quę eis dixit. Ego sum nolite timere. Et rursum. Euntes in mūdum vniuersum prędicate euangelium omni creaturę. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit: qui vero non crediderit condemnabitur. Signa autē eos qui crediderint hęc sequentur. In nomine meo dęmonia eijciēt: ⁊ per reliqua verba sancta sua: ⁊ per ascensionē sanctā suā: ⁊ per spiritum sanctū paracletū quē dn̄s noster Jesus Christus misit discipulis suis in linguis igneis: vt recedas ab hóc famuló dei. N. nec te celare possis in capite, in capillis, in cerebro, in fronte, in oculis, in auribus, in naribus, in ore, in lingua, in dētibus, in faucibus, in gutture, in collo, in dorso, in humeris, in pectore, in vberibus, in corde, in stomacho, in lateribus, in carne, ⁊ sanguine, in ossibus, in tibijs, in pedibus, in digitis, in vnguibus, in medullis, ⁊ neruis, in cute, ⁊ in omni compage corporis eius, et in omnibus mēbris eius a planta pedis vsq; ad verticem. Exi spiritus immundissime qui deum qui te genuit dereliquisti ⁊ oblitus es domini creatoris tui exi ab anima et corpore huius famuli dei. N. et amplius ad eum non reuertaris nec aliū reuerti facias super eum. Et sicut deus separauit cęlum a terra, veritatem a mendacio, bonum a malo, dulce ab amaro: sic tu sis separatus ab hóc famuló dei. N. et amplius non possis appropinquare ei vel in aliquo eum molestare vel lędere dum steterit, ambulauerit, dormierit, vigilauerit, manducauerit, biberit, aut quodcunq; opus fecerit: nec per aliquam reuelationem factam alicui personę viuenti in terra facta vel quacunq; alia machinatione per te facienda aut per alios dęmones quos in adiutorio tuo vocaueris contra hunc famulum dei. N.

Coniuratio.

Coniuro te diabole per deum patrem omnipotētem ⁊ per Jesum Christum filiū eius vnicum dominū nostrū: et per spiritū sanctū paracletū: ⁊ per sanctos angelos dei, Michaelem, Gabrielem, ⁊ Raphaelem, ⁊ per omnes ordines angelorum qui semper deū laudant ⁊ benedicūt. Et per beatissimam virginem Mariam quę fuit virgo ante partū, in partu, et post partū: quę concepit ⁊ peperit deū ⁊ dominū Jesum Christum

saluatorem nostrum: et per omnes sanctos patriarchas, ꝛ pro phetas, apostolos, ꝛ euangelistas, martyres, cõfessores ꝛ virgines: et per vigintiquatuor seniores qui assistunt ante sedem dei: et per omnes electos dei: vt non habeatis potestatẽ neq3 licentiam stando in corpore famuli Dei. N. quia Deus fecit eũm ad imaginem et similitudinem suam.

Non te lateat maledicte sathana imminere tibi pęnas: imminere tibi tormenta: imminere tibi diem iudicij sempiterni: diemq3 qui venturus est velut clibanus ardens: in quo tibi atq3 vniuersis angelis tuis ęternus superueniet interitus. Quapropter maledicte diabole da honorem deo ✠ viuo ꝛ vero: da honorem Jesu ✠ Christo ꝛ spiritui ✠ sancto in cuius nomine atq3 virtute adiuro te quicunq3 es immũde spiritus: vt exeas ꝛ recedas ab hac creatura dei. N. fiatq3 vas mundum a superueniente nunc spiritu sancto: fiat etiam templũ dei viui quem deus ꝛ dominus noster Jesus Christus ad suam sanctã imaginem creare dignatus est. Qui cum patre et spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculorum, Amen.

¶ Explicit bonus exorcismus.

¶ Exorcismus optimus pro impeditis in matrimonio a demone vel maleficijs. ℣. Adiutoriũ nostrum in nomine dñi. ℟. Qui fecit cęlum ꝛ terrã. ℣. Saluos fac seruos tuos ꝛ ancillas tuas. ℟. Deus meus sperãtes in te. ℣. Mitte eis dñe auxiliũ de sancto. ℟. Et de Siõ tuere eos. ℣. Nihil proficiet inimicus in eis. ℟. Et filius iniquitatis nõ apponet nocere eis. ℣. Esto eis domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Domine Jesu Christe dei et beatę Marię virginis filiꝰ qui in paradiso terrestri matrimoniũ instituisti in officiũ ꝛ cõseruationẽ ꝛ multiplicationem humanę naturę: ꝛ ipsum matrimoniũ mirabiliter honorasti in aduẽtu tuo ex primordijs miraculorũ tuorũ: tu ꝑ merita ꝛ ꝓces beatissimę virginis Marię matris tuę ꝛ oĩm sanctorũ ꝛ sanctarũ tuarum digneris hos quos matrimonialiter cõiũxisti bñ ✠ dicere: ac plene liberare ab oĩ ligamẽto fascinamẽto ꝛ maleficio sathanę: ꝛ dare fęcũditatẽ ꝛ

gratiā: vt liberi possint vti matrimonio suo ad generādū, cōcipiēdū, portādū, pariendū, τ nutriēdū proles gratas deo τ hominib⁹. In nomine pa ✠ tris τ fi ✠ lij τ spiritus ✠ sancti, amē. Jesus Marię filius mūdi salus τ dn̄s sit vobis clemens τ propitius, Amē. ps. Beati omnes qui timent dominū. Require infra fo. clxxxvij. ℣. Dn̄s vobiscū. ℟. Et cū. Oremus. Oro.

Domine Jesu Christe fili dei viui qui vterū beatę virginis Marię mirabiliter fęcūdasti: vt de spū sancto conciperet, portaret ac nutriret: te deū ac hominē saluatorē inuocam⁹ per clementiā tuā: vt his famulis tuis N. et N. fęcūditatē donare digneris: vt generare, concipere, portare, parere, ac nutrire tibi valeant prolem in vitam ęternam, Amen. In nomine pa ✠ tris τ fi ✠ lij τ spiritus ✠ sancti, Amen. Psalmus.

Beatus vir qui nō abijt in consilio impiorū: τ in via peccatorū nō stetit τ in cathedra pestilētię non sedit. Sed in lege dn̄i voluntas eius: τ in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tan̄q lignū quod plantatū est secus decursus aquarū: quod fructū suū dabit in tēpore suo. Et foliū eius nō defluet: τ oīa quęcūq; faciet prosperabūtur. Gloria pr̄i. Jesus Marię filius mundi salus τ dn̄s qui beatissimę virgini Marię matri suę fęlicē partū tribuit ipse tibi concedat: vt possis in vtero portare, fouere, parere, τ bene nutrire prolē deo gratā τ hominib⁹. In nomine pa ✠ tris τ fi ✠ lij et spiritus ✠ sancti, Amen.

¶ Benedictio alicui⁹ domus nouę vel a demone vexatę. Sacerdos cū stola dicat. ℣. Adiutoriū nostrum in nomine dn̄i τc. ℣. Dominus vobiscū. ℟. Et cum spiritu. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui sacerdotibus tuis pręceteris tantam gratiam contulisti: vt quicquid in tuo nomine digne perfecteq; ab eis agitur a te fieri credatur: quęsumus immensam clementiam tuam vt quod modo visitaturi sumus visites: et quicquid benedicturi benedicas: et ad ea quę acturi sumus dexteram tuę potentię extēdas: sintq; ad nostrę humilitatis ingressum τ introitum sanctorum tuorum meritis fuga demonum angeli pacis ingressus. Per Christum dominū. Deinde dic quinq; primos psalmos graduales: ipsos dicendo asperge aqua benedicta loca domus. Psalmus.

AD dñm cũ tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Dñe libera aiam meã a labijs iniquis: ⁊ a lingua dolosa. Quid detur tibi aut quid apponatur tibi: ad linguã dolosam? Sagitte potẽtis acute: cũ carbonibus desolatorijs. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est: habitaui cum habitãtibus cedar: multum incola fuit anima mea. Cum his qui oderũt pacem eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis. Gloria patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto. Psalmus.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi. Auxiliũ meum a dño: qui fecit celum ⁊ terrã. Nõ det in cõmotionẽ pedem tuũ: neqȝ dormitet qui custodit te. Ecce non dormitabit neqȝ dormiet: qui custodit Israel. Dominus custodit te dñs protectio tua: super manũ dexteram tuã. Per diẽ sol non vret te: neqȝ luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuã dominus. Dominus custodiat introitum tuum ⁊ exitum tuum: ex hoc nũc et vsqȝ in seculum. Gloria patri. Sicut erat. Psalmus.

LEtatus sum in his que dicta sunt mihi: in domum dñi ibimus. Stãtes erãt pedes nostri: in atrijs tuis Hierusalẽ. Hierusalẽ que edificatur vt ciuitas: cuius participatio eiꝰ in idipsum. Illuc enim ascẽderũt tribus tribꝰ dñi testimonium Israel: ad cõfitendũ nomini dñi. Quia illic sederunt sedes in iudicio: sedes super domũ Dauid. Rogate que ad pacẽ sunt Hierusalẽ: ⁊ abundantia diligentibus te. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abundãtia in turribꝰ tuis. Propter fratres meos ⁊ proximos meos: loquebar pacẽ de te. Propter domũ dñi dei nostri: quesiui bona tibi. Gloria patri. Sicut erat. Psalmus.

AD te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. Ecce sicut oculi seruorum: in manibus dominorum suorum. Sicut oculi ancille in manibus domine sue: ita oculi nostri ad dominũ deũ nostrũ donec misereatur nostri. Miserere nostri domine miserere nostri: quia multũ repleti sumus despectione. Quia multum repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus ⁊ despectio superbis. Gloria patri. Psalmus.

NIsi quia dñs erat in nobis dicat nũc Israel: nisi quia dñs erat in nobis. Cũ exurgerẽt homines in nos: forte viuos

deglutissent nos. Cum irasceretur furor eorū in nos forsitā aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium. Laqueus contritus est: et nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine domini: qui fecit celum et terram. Gloria patri. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos indu. ℟. Sed libera. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor meus. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Domum tuam domine clementer ingredere: et in tuorum tibi corda fidelium perpetuam construe mansionem: et presta vt in hac domo nulla malignorum spirituum dominetur nequitia. Per Christum. Deinde dic alios quinque psalmos graduales cum aspersione et modo supra posito. Psalmus.

Qui confidunt in domino sicut mons Sion: non commouebitur in eternum qui habitat in Hierusalem. Montes in circuitu eius et dominus in circuitu populi sui: ex hoc nunc et vsque in seculum. Quia non relinquet dominus virgam peccatorum super sortem iustorum: vt non extendant iusti ad iniquitatem manus suas. Bene fac domine: bonis et rectis corde. Declinantes autem in obligationes: adducet dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israel. Gloria patri et filio et spiritui sancto. Sicut erat in principio. etc. Psalmus.

In conuertendo dominus captiuitatem Sion: facti sumus sicut consolati. Tunc repletum est gaudio os nostrum: et lingua nostra exultatione. Tunc dicent inter gentes: magnificauit dominus facere cum eis. Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letantes. Conuertere domine captiuitatem nostram: sicut torrens in austro. Qui seminant in lachrymis: in exultatione metent. Euntes ibant et flebant: mittentes semina sua. Uenientes autem venient cū exultatione: portantes manipulos suos. Gloria patri. Sicut erat in principio. etc. Psalmus.

Nisi dominus edificauerit domum: in vanum laborauerunt qui edificant eam. Nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam. Uanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquā sederitis qui manducatis panem dolo-

ris. Cum dedero dilectis suis somnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Sicut sagitte in manu potentis: ita filij excussorum. Beatus vir qui impleuit desyderium suum ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta. Gloria patri. Sicut erat. ꝛc. Psalmus.

Beati omnes qui timent dominum: qui ambulāt in vijs eius. Labores manuū tuarū quia manducabis: beatus es ꝛ bene tibi erit. Uxor tua sicut vitis abundans: in lateribus domus tue. Filij tui sicut nouelle oliuarum: in circuitu mense tue. Ecce sic benedicetur homo, qui timet dominū. Benedicat tibi dominus ex Sion: et videas bona Hierusalem omnibus diebus vite tue. Et videas filios filiorum tuorū: pacem super Israel. Gloria. Psalm.

Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: dicat nunc Israel. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores: prolōgauerunt iniquitatem suam. Dominus iustus concidet ceruices peccatorum: confundantur et conuertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion. Fiant sicut fenum tectorum: quod priusquam euellatur exaruit. De quo non implebit manum suam qui metet: et sinum suum qui manipulos colliget. Et non dixerunt qui preteribant: benedictio domini super vos: benediximus vobis in nomine domini. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Domine exaudi. ℣. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Omnipotēs sempiterne deus qui in omni loco dominationis tue assistis, totus operaris: adesto supplicationibus nostris ꝛ huius domus edificate sis protector: et nulla hic nequitia contrarie potestatis obsistat: sed virtute spiritus sancti operatione fiat tibi hic primum seruitium ꝛ deuota libertas existat. Per Christum.

Deinde dic istos quinque psalmos graduales vt supra cum aspersione aque benedicte. Psalmus.

De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam. Fiant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee. Si iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit? Quia apud te propitiatio est: ꝛ propter legem tuam sustinui te domine. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in domino. A custodia matutina vsque ad noctem: speret

Israel in domino. Quia apud dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria patri. Psalmus.

Domine non est exaltatum cor meum: neque elati sunt oculi mei. Neque ambulaui in magnis: neque in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus est super matrē suā: ita retributio in anima mea. Speret Israel in domino: ex hoc nunc et vsque in seculum. Gloria patri et filio et spiritui. etc. Psalmus

Memento domine David: et omnis mansuetudinis eius. Sicut iurauit domino: votum vouit deo Jacob. Si introiero in tabernaculum domus mee: si ascendero in lectum strati mei. Si dedero somnum oculis meis: et palpebris meis dormitationem. Et requiem temporibus meis: donec inueniam locum domino: tabernaculum deo Jacob. Ecce non audiuimus eum in effrata: inuenimus eum in campis sylue. Introibimus in tabernaculum eius: adorabimus in loco vbi steterunt pedes eius. Surge domine in requiem tuam: tu et arca sanctificationis tue. Sacerdotes tui induantur iustitiam: et sancti tui exultent. Propter David seruum tuum: non auertas faciem Christi tui. Iurauit dominus David veritatem et non frustrabitur eum: de fructu vētris tui ponam super sedem tuam. Si custodierint filij tui testamentum meum: et testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eorum vsqz in seculum: sedebūt super sedem tuam. Quoniam elegit dominus Sion: elegit eam in habitationem sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Viduam eius benedicens benedicam: pauperes eius saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salutari: et sancti eius exultatione exultabunt. Illuc producam cornu David: paraui lucernam Christo meo. Inimicos eius induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. Gloria patri et filio: et spiritui sancto. Sicut erat in principio, et nunc et semper. etc. Psalmus.

Ecce quam bonum et quam iocundum: habitare fratres in vnū. Sicut vnguentū in capite: quod descendit in barbam barbam Aaron. Quod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros Hermon qui descendit in montem Sion. Quoniam illic mādauit Dominus benedictionem: et vitam vsque in seculum:

Gloria patri et filio et spiritui sancto. Psalmus.

Ecce nunc benedicite dominum: omnes serui domini. Qui statis in domo domini: in atrijs domus dei nostri. In noctibus extollite manus vestras in sancta: et benedicite dominum. Benedicat tibi dominus ex Sion: qui fecit celum et terram. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Pater noster. cum sequenti orationes. Oremus. Oratio.

Deus qui in omni loco dominationis tue dedicator adsistis exaudi nos quesumus: vt inuiolabilis huius domus permaneat benedictio: et beneficis tui muneris vniuersitas que supplicat mereatur. Per Christum, etc. Deinde in principaliori loco domus legatur euangelium sequens.

¶ Sequentia sancti euangelij secundum Lucam.

In illo tempore. Ingressus Jesus perambulabat Hierico. Et ecce vir nomine Zacheus et hic erat princeps publicanorum et ipse diues. Et querebat Jesum videre quis esset et non poterat pre turba quia statura pusillus erat. Et precurrens ascendit in arborem sicomorum vt videret illum quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum suspiciens Jesus vidit illum et dixit ad eum: Zachee festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit et suscepit illum gaudens. Et cum viderent omnes murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem Zacheus dixit ad dominum. Ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus: et si quid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum: quia hodie domui huic salus facta est eo quod et ipse sit filius Abrahe. Uenit enim filius hominis querere et saluum facere quod perierat. Deinde benedic incensum isto modo et post benedictionem pone super ignem. Benedictio.

Per intercessionem beati Michaelis archangeli stantis a dextris altaris incensi et omnium sanctorum angelorũ incensum istud digneris bene ✠ dicere et in odorẽ suauitatis accipere. Per Christũ. ℣. Incensum a te benedictũ ascendat ad te domine. ℟. Et descendat super nos misericordia tua. Oremus. Oratio.
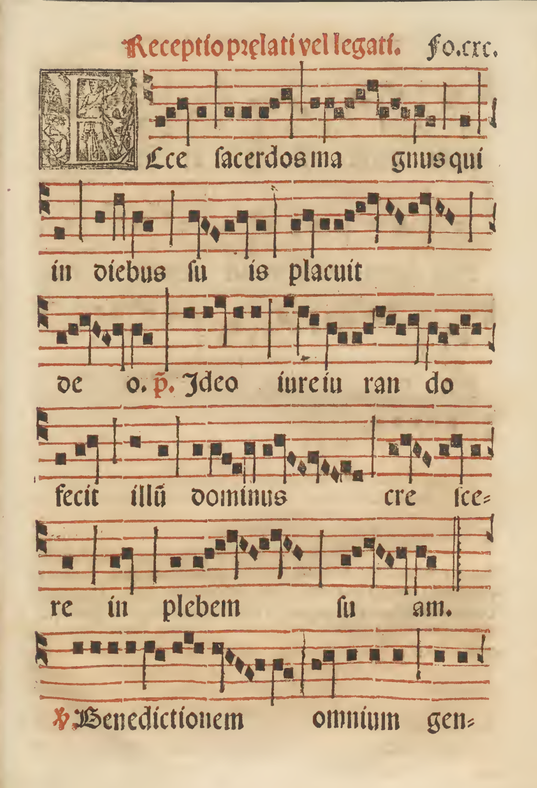
Uisita quesumus domine habitationem istam et omnes insidias inimici ab ea longe repelle: et angeli tui sancti habitantes in ea nos in pace custodiant et benedictio tua sit super nos et

eam semper. Per dominum nostrum. Deinde facias signum crucis super domum ⁊ in ea habitantes dicendo. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spiritus ✠ sancti. Postea det benedictionem. Benedictio dei omnipotentis pa ✠ tris et fi ✠ lij ⁊ spiri- tus ✠ sancti descendat super vos et domum istam et maneat semper, Amen.
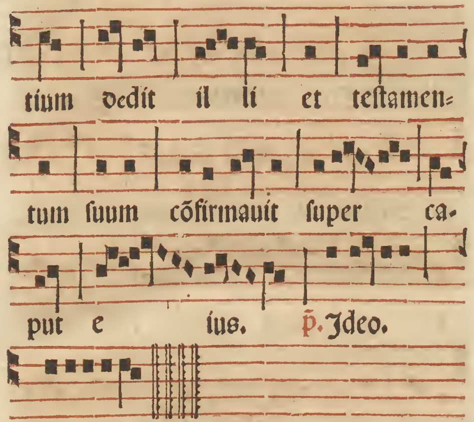
¶ Benedictio ad initium alicuius operis boni. Psalmus.

Ad te leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubescam. Neq₃ irrideant me inimici mei: etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur. Confundantur omnes iniqua agentes: superuacue. Uias tuas domine demõstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua ⁊ edoce me: quia tu es deus saluator me⁹ ⁊ te sustinui tota die. Reminiscere miserationum tuarum domine: ⁊ misericordiarum tuarum quę a seculo sunt. Delicta iuuẽtutis meę: ⁊ ignorantias meas ne memineris. Secundum misericordiam tuã memento mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis ⁊ rectus dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas. Uniuersę vię domini misericordia ⁊ veritas: requirentibus testamentum eius ⁊ testimonia eius. Propter nomen tuũ domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. Quis est homo qui timet dominũ: legem statuit ei in via quam elegit? Anima eius in bonis demorabitur: ⁊ semen eius hęreditabit terram. Firmamentum est dominus timentibus eum: ⁊ testamentum ipsius vt manifestetur illis. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me ⁊ miserere mei: quia vnicus ⁊ pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicatę sunt: de necessitatibus meis erue me. Uide humilitatem meam ⁊ laborem meum: et dimitte vniuersa delicta mea. Respice inimicos quoniã multiplicati sunt: et odio iniquo oderunt me. Custodi animam meam ⁊ erue me: non erubescam quoniã speraui in te. Innocentes ⁊ recti adhęserunt mihi: quia sustinui te. Libera deus Israel: ex omnibus tribulationibus suis. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Domi

nus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.
Deus a quo omne bonum sumit initium et semper ad potiora progrediens percipit incrementū: concede quesumus supplicationibus nostris: vt quod ad laudem nominis tui inchoare aggredimur, eterno tue paterne sapientie munere perducatur ad terminum. Per Christum dominū nostrū, Amen.
¶ Benedictio cupri. ℣. Adiutorium nostrū in nomine domini. ℟. Qui fecit celum et terram. ℣. Sit nomen domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et vsqz in seculum. Oremus. Oratio.
Bene✠dic domine hoc metallum ignitum quod benedici statuimus: quesumus dñe tuam gratiā perfundere digneris et tua virtute obumbres: vt tua clementia fauēte: quod desideramus attingamus ad laudē dei omnipotentis et ad honorē sancti et sancte. ℟. Per Christum dominū nostrum, Amen.
¶ Sequitur benedictio artificis. Jube domine benedicere.
Dominus sit in ore tuo et in corde tuo et in opere tuo: vt ipso sic mediāte: et beata dei genitrice Maria intercedēte: dignet: cōferre tibi gratiā: vt perfecte perficias opus tuū et benedicat tibi. In nomine patris et filij et spiritus sancti, Amen.
¶ Ordo ad recipiendū prelatum vel legatū processionaliter.
Prelatus vel legatus hoc modo processionaliter recipitur. Clero et populo cum crucibus ciuitatis in cathedrali ecclesia congregatis, et processione extra fores ecclesie solēniter ordinata cruce vel reliquijs super tapetum cum panno serico ibi a sacrista antea ordinatis. Prelatus ecclesie cum pluuiali. i. capa serica, mitra, et baculo. Et alij maiores ecclesie induti pluuialibus sint in vltimo capite processionis. Sacrista tamē habeat hyssopum cum aqua benedicta et thuribulum cum carbonib⁹ viuis et thus ante preparata. In absentia vero prelati, Decanus vel alter sacerdos maioris dignitatis in ecclesia loco episcopi officiū exequatur. Sint etiā quatuor canonici cum capis sericis: et sceptros habētes in manibus, qui processionem regant: vt est moris. Et cum viderint prelatum ad primam crucem processionis accessisse, incipiunt responsum.

Ecce sacerdos ma gnus qui
in diebus su is placuit
de o. ℣. Ideo iureiu ran do
fecit illũ dominus cre sce=
re in plebem su am.
℟ Benedictionem omnium gen=

℣. Gloria.

¶ Et hoc si est Episcopus qui recipitur, si autem non est Episcopus dicatur. ℟. Ecce vir prudens qui ędificauit domũ suã supra petram: in cuius ore non est inuentus dolus. ℣. Quia de⁹ elegit eum in sacerdotẽ sibi. ℣. Ecce vere Israelita in quo dolus non est. ℣. Gloria patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto. ℣. Quia. Vel si sunt duo vel plures qui recipiuntur dicatur. ℟. Ciues apostolorum. Et cum accesserit pręlatus vel legatus vbi crux vel reliquię in stratu habentur ibi genu flectit: ⁊ crucẽ vel reliquias de manib⁹ pręlati ecclesię vel sacerdotis accipiẽs: osculatur: deinde surgit. Et tunc pręlatus ecclesię vel sacerdos offert sibi hyssopũ cũ aqua benedicta vt se et circũstantes aspergat. Quo facto dat ei thus benedicẽdũ: ⁊ in thuribulo ponen-

dum Deinde idem prelatus ecclesie vel sacerdos incensat illum solum, Et dat ei euangelium ad osculandum. Et mox ipse prelatus ecclesie vel sacerdos a dextris: et alius maioris dignitatis in ecclesia a sinistris, eum deducunt in ecclesiam. Omnes alij cantando responsum: et reiterando si opus fuerit. Et deducitur ad gradus coram altari vbi est alia crux super tapetum paratum. Et ibi prosternitur ad adorandum. Et datur sibi a prelato ecclesie vel sacerdote crux iterum osculanda. Responso autem finito, eo prostrato manente, Prelatus ecclesie, vel sacerdos dicit super illum. ℣. Protector noster aspice Deus. ℟. Et respice in faciem Christi tui. Et hoc si ille fuerit episcopus. Si autem fuerit cardinalis non episcopus vel abbas, dicit. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Nihil proficiet inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.
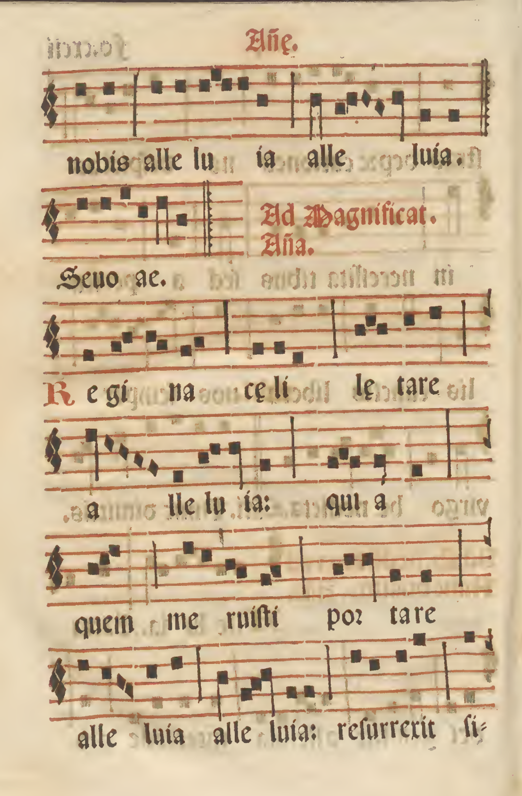
Oratio.
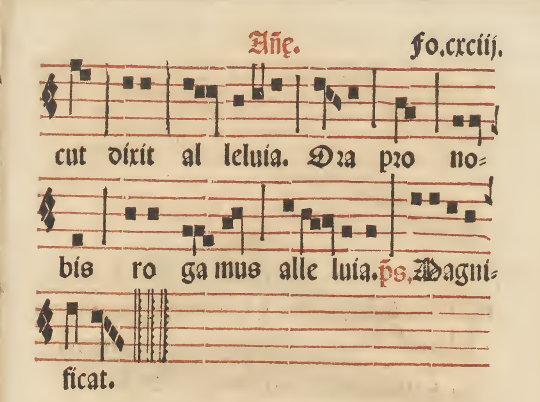
Omnipotens sempiterne deus qui facis mirabilia magna solus: pretende super hunc famulum tuum: et super cunctas congregationes illi commissas: spiritum gratie salutaris: et vt in veritate tibi complaceat: perpetuum ei rorem tue benedictionis infunde. Per Christum dominum nostrum. ℟. Amen.

Oratione autem finita erigitur ab accubitu a premissis duobus eum ducentibus iuxta altare. Et conuersus ad populum, solenniter benedicit. Et indulgentiam concedat. Si vero benedicere nolit: vel est talis cui non competit benedicere vel indulgentiam dare. Mox ad hospitium suum accedat: de premissis canonicis depositis pluuialibus seu capis eum associantibus. Si vero prelatus ipse ad visitandum venerit: premissa forma seruata: oratio erit hec. Oratio.

Deus humilium visitator: qui eos paterna visitatione consolaris: qui in te veraciter confidunt: pretende societati nostre gratiam tuam: vt pro eis in quibus habitas tuum in nobis sentiamus aduentum. Per Christum dominum nostrum. Amen.

Si autem sit nouus prelalatus: primo ad ecclesiam veniens oratio erit hec. Oratio.

Añę.
nobis alle lu ia alle luia.
Seuoae.
Ad Magnificat. Aña.
R e gi na celi le tare
a lle lu ia: qui a
quem me ruisti por tare
alle luia alle luia: resurrexit si-

cut dixit al leluia. Dra pro no-
bis ro ga mus alle luia. ps. Magni-
ficat.

❦ EXCVDEBAT SALmanticæ Ioannes à Canoua typographus longè accuratiſsimus, Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimononono.

CONSILIO ET VIRTVTE CHIMÆRAN SVPERARI, ID EST, FORTIORES ET DECEPTORES.
I C
A

